

Gemeente Almere

5 oktober 2022



Begroting 2023 - 2026

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	4
1.1	Bestuurlijke inleiding.....	4
1.2	Inleiding	5
1.3	Leeswijzer	9
2	DERDE KWARTAALRAPPORTAGE.....	12
2.1	Afwijkingen per risicogroep	13
2.2	Corona	14
2.3	Gemeentefonds	15
2.4	Prijsstijgingen	17
2.5	Projecten	20
2.6	Projectvertraging	22
2.7	Sociaal Domein	23
2.8	Wetgeving	25
2.9	Woningbouw/markt	26
2.10	Rente	27
2.11	Dashboard rente	28
2.12	Overig.....	29
3	BEZUINIGINGSMONITOR.....	31
4	PROGRAMMAPLAN.....	34
4.1	Wonen.....	34
4.2	Openbare ruimte	36
4.3	Veiligheid en handhaving.....	41
4.4	Dienstverlening en samenwerking met de stad.....	45
4.5	Diversiteit en inclusie	47
4.6	Economie	48
4.7	Onderwijs.....	50
4.8	Gezondheid	53
4.9	Sociale voorzieningen en zorg.....	55
4.10	Jeugdzorg	60
4.11	Dierenwelzijn	62
4.12	Ontwikkeling van de stad.....	63
4.13	Klimaat en milieu	67
4.14	Sport	69
4.15	Kunst en cultuur	71
4.16	Overhead en bedrijfsvoering	73
4.17	Financiën	76
5	PARAGRAFEN	78
5.1	Risicoparagraaf.....	78
5.2	Lokale heffingen	86
5.3	Grondbeleid	96
5.4	Financiering	106
5.5	Paragraaf Floriade.....	110

5.6	Verbonden partijen	123
5.7	Bedrijfsvoering.....	139
5.8	Onderhoud kapitaalgoederen.....	144
5.9	Fonds Verstedelijking Almere.....	152
6	BIJLAGEN	169
6.1	Neutrale bijstellingen	169
6.2	Debiteuren/Crediteuren	181
6.3	Kredieten	182
6.4	Opvolging aanvaarde moties	185
6.5	Uitgangspunten en eenheden	188
6.6	Overzicht incidentele en structurele baten en lasten	190
6.7	Reserves	192
6.8	Voorzieningen.....	194
6.9	Bestedingsplan groot onderhoud en vervangingen	195
6.10	Afkorting.....	200

1 Inleiding

1.1 Bestuurlijke inleiding

Nu doen wat nodig is voor een toekomstbestendige stad

Deze begroting is de eerste financiële vertaling van het coalitieakkoord: *"Bouwen aan een gezonde toekomst"*. We laten zien hoe en waar we geld beschikbaar stellen voor de uitwerking van onze plannen. Die plannen zijn niet in beton gegoten. De plannen werken we verder uit met de gemeenteraad; met de mensen die wonen en werken in onze stad.

De uitdagingen van nu vragen om toekomstgerichte oplossingen. We investeren met deze begroting in de lange termijn; we investeren in de toekomst. Dat doen we door het versnellen van de woningbouw en door meer geld beschikbaar te stellen voor het onderhouden van onze wijken. Dat doen we door extra inzet in de aanpak van ondermijning, mensenhandel en milieucriminaliteit en door te investeren in een duurzame en stabiele thuisomgeving. Dat doen we, zodat Almere een veilige en leefbare stad kan blijven.

Een situatie van grote onzekerheid

De stijgende energie- en voedselprijzen hebben een direct effect op het leven van alle dag. De kwaliteit van leven, zoals inwoners en ondernemers die ervaren, staat onder druk. Inwoners en ondernemers worden aangetast in hun bestaanszekerheid. Dat vraagt van ons effectief beleid en plannen voor het tegengaan van (energie)armoede. Dit is nog niet volledig opgenomen in deze begroting. Op korte termijn zullen we onze plannen en ideeën met de stad en de gemeenteraad bespreken.

Als gemeente hebben we te maken met stijgende kosten voor energie en het uitvoerend werk in de stad. Het Rijk biedt hier geen oplossingen voor en compenseert ons volledig niet voor de extra kosten die wij en onze partners in de stad moeten maken. In combinatie met de grote terugval aan inkomsten van het Rijk in 2026 en 2027 is het lastig structureel beleid te voeren. Toch gaan we dit wel doen. Dit betekent dat we meer geld uitgeven dan door het Rijk structureel is toegezegd. We doen dit omdat we de Almeerder hier niet de dupe van willen laten worden en willen investeren in de stad. Tegelijkertijd blijven we ons bij het Rijk hard maken voor genoeg geld om onze basis op orde te houden.

Almere zijn we samen

Almere is een jonge stad. Ooit kwam iedereen hier als nieuwkomer, inmiddels zijn en worden steeds meer Almeerders hier geboren. Almere is ook een diverse stad, en daar zijn we trots op. Deze begroting is een weerspiegeling van de brede vertegenwoordiging van de opvattingen uit de gemeenteraad en de stad. Wij vinden elkaar in het bouwen aan een gezonde toekomst voor iedere Almeerder. We vinden elkaar in onze ambitie om met de raad en de stad de goede dingen te doen voor de inwoners van Almere. We willen laten zien dat samenwerking mogelijk is. Dit betekent dat we een koers uitstippelen maar tegelijkertijd ruimte laten voor gesprek en initiatieven uit de raad en stad. Niet alles is daarom op voorhand ingevuld. Zo laten we de keuze over onder meer een nieuw veiligheidsplan, de vraag of we een kunstmuseum willen bouwen en de wijze waarop we Almere Pampus willen realiseren aan de gemeenteraad.

Als gemeentebestuur hebben we een voorbeeldrol. We willen laten zien dat we het belang van Almere dienen. Dit ondanks onze verschillen in bijvoorbeeld achtergrond en opvattingen. Daarbij zien we om naar elkaar. De meerderheid is ook verantwoordelijk voor de belangen van de minderheid. Dit vraagt om vertrouwen en om naar elkaar te luisteren. En dat doen we niet alleen, dat doen we samen.

1.2 Inleiding

Perspectief

In de tabel hieronder hebben we alle onvermijdelijke veranderingen en alle wijzigingen door het coalitieakkoord verwerkt. Hier zitten ook de effecten van onze tariefsvoorstellen in.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
saldo begroting na het tweede kwartaal	6.542	7.077	28.203	39.575	1.299	1.450
onvermijdelijke veranderingen (derde kwartaalrapportage)	21.147	-13.745	-3.647	-3.484	10.895	-4.449
<i>perspectief na onvermijdelijke veranderingen</i>	<i>27.689</i>	<i>-6.668</i>	<i>24.556</i>	<i>36.091</i>	<i>12.194</i>	<i>-2.999</i>
keuzes van dit college (coalitieakkoord)	-923	-40.574	-41.500	-37.017	-31.797	-18.836
Bezuinigingen/takendiscussie			3.000	6.000	11.600	11.600
totaal	26.766	-47.242	-13.943	5.074	-8.003	-10.235

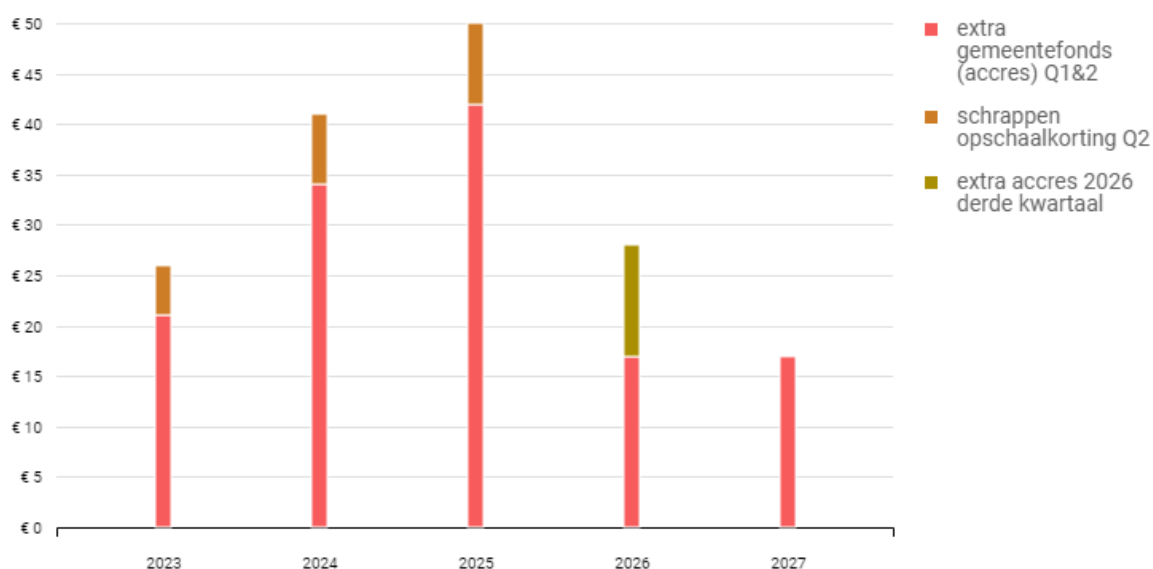
We verwachten over 2022 een overschot van bijna € 27 miljoen.

Dat komt vooral door de winstafracht van het grondbedrijf over 2021 en 2022 (netto € 17 miljoen per jaar).

Structureel is er sprake van een 'ravijn', vanaf 2026 zijn onze inkomsten onzeker

Voor de jaren 2023 tot en met 2025 hebben we veel extra inkomsten vanuit het regeerakkoord van Rutte IV. Maar daarna krijgen we veel minder geld. We spreken daarom van een 'ravijn'. Het extra gemeentefondsgeld ontwikkelt zich over de jaren 2023 t/m 2027 als volgt:

ontwikkeling gemeentefonds



We zien in 2026 de 'reparatie' van het ravijn, zoals die is verwerkt in de septembercirculaire. Almere krijgt dan incidenteel € 11 miljoen extra. Maar nog steeds is er sprake van een grote terugval aan inkomsten in 2026. En in 2027 vallen de inkomsten nog verder terug.

De accressen van het gemeentefonds zijn bevroren

Tot nu toe kregen gemeenten meer geld, als het Rijk meer geld uitgeeft, en minder als het Rijk minder geld uitgeeft (gelijk trap op, gelijk trap af met het Rijk). Dat is vanaf nu niet meer zo. Dat hebben het Rijk en de VNG zo met elkaar afgesproken. Dit wil zeggen dat we de komende jaren geen extra geld van het Rijk zullen krijgen als het kabinet meer geld uitgeeft. De gemeenten worden wel gecompenseerd voor eventueel hogere inflatie. Voor de jaren 2022 t/m 2025 hebben de gemeenten samen € 2 miljard accres erbij gehad. Maar in 2026 krijgen gemeenten structureel slechts € 0,8 miljard aan accres. Dit bedrag is vastgezet en

groeit dus niet mee met de groei van de begroting van het Rijk. Vanaf 2027 is er helemaal geen extra accres meer geraamd in de rijksbegroting.

VNG en Kabinet hebben afgesproken dat gemeenten over 2022 niet gecompenseerd worden voor prijsstijgingen

Onze compensatie voor inflatie is vastgezet op de raming van het Centraal Planbureau van mei 2022. Tussen mei en september zijn de prijzen met 4% extra gestegen. Hiervoor krijgen we geen compensatie. Deze afspraak kost ons € 4,4 miljoen. Het Rijk en de VNG stellen zich op het standpunt dat gemeenten dit maar moeten betalen uit geld wat ze overhouden uit 'onderuitputting'. Om deze tegenvaller op te vangen stellen wij ook minder geld beschikbaar aan onze organisatie voor gestegen lonen en prijzen. We indexeren wel de belastingen met 8,7%.

Het Kabinet wil de normeringsmethodiek loslaten, maar biedt nog geen alternatief

In het regeerakkoord van Rutte IV staat dat een volgend kabinet een besluit moet nemen hoe de bekostiging van gemeenten vanaf 2026 dan wel moet plaatsvinden. Eén van de opties die op tafel ligt is een groter eigen belastinggebied voor gemeenten. Maar dit mag niet leiden tot hogere lasten voor de burgers. Gemeenten hebben aangegeven dat er zo geen structureel beleid te voeren valt, de huidige methodiek is afgeschaft maar hoe het wel moet is onduidelijk.

BZK heeft daarom een extern begeleider aangesteld om opties te verkennen voor een nieuwe financieringssysteem. Haar rapport, [‘Samenwerkingsvermogen, samen werken aan maatschappelijke opgaven met financiële balans’](#) is op 11 juni aan de Tweede Kamer aangeboden. Daarin geeft zij aan dat de huidige situatie leidt tot 'handelingsverlegenheid' en voorzichtigheid bij het aangaan van verplichtingen door gemeenten. Temeer omdat het financieel kader van het regeerakkoord geen ruimte biedt om gemeenten vanaf 2026 tegemoet te komen.

Coalitieakkoord Almere 2022-2026

Wij willen ons niet laten dwingen tot "handelingsverlegenheid". In het coalitieakkoord gaan we daarom wel structurele verplichtingen aan. We geven daardoor wel meer geld uit dan nu door het Rijk is toegezegd. Deels lossen we dat op met de takendiscussie van bijna € 12 miljoen. Voor een resterend bedrag van € 10 miljoen laten we een structureel tekort zien, omdat we vinden dat het Rijk hiervoor een oplossing moet bieden.

Buffer

In de tabel hieronder hebben we de effecten op de buffer in beeld gebracht. De beginstand van de buffer per 1 januari 2022 sluit aan op de programmarekening 2021.

bedragen x € 1.000

buffer	2022	2023	2024	2025	2026
beginstand 1-1	68.974	83.765	36.523	22.580	27.654
gerealiseerd resultaat 2021	-28.975				
afdracht grondexploitatie 2021	17.000				
initiatievenbudget gemeenteraad			pm	pm	pm
perspectief	26.766	-47.242	-13.943	5.074	-8.003
totaal	83.765	36.523	22.580	27.654	19.651

Gerealiseerd resultaat 2021

Dit is het saldo van de jaarrekening 2021. Dit tekort was in de jaarrekening nog niet uit de buffer gehaald. Dat hebben we in de eerste kwartaalrapportage gedaan.

Afdracht grondexploitatie 2021

Dat is de winstafdracht van het grondbedrijf over het vorig begrotingsjaar. Ook dat was niet verwerkt in de jaarrekening.

Initiatievenbudget gemeenteraad

Voor 2023 hebben we € 2 miljoen opgenomen voor initiatieven vanuit u als raad. Dit is onderdeel van het perspectief (zie hierna). In het coalitieakkoord is hierover aangegeven dat elk jaar de incidentele ruimte in beeld wordt gebracht. "Hierbij zal tevens een voorstel worden gedaan voor het creëren van incidentele ruimte om lopende het begrotingsjaar initiatieven vanuit de raad te kunnen dekken". Omdat deze dekking dus nog moet worden gevonden, hebben we deze post voor de jaren 2024 tot en met 2026 'pro memorie' in de buffer opgenomen.

Perspectief

Dit is het overschot of tekort in de begroting. Dit wordt uit de buffer afgedekt. We verwachten in 2026 € 20 miljoen in de buffer. In het coalitieakkoord is aangegeven: "Voor het eind van deze periode houden we een buffer (spaardoel) aan van minimaal € 60 miljoen". Dit is een tekort van € 40 miljoen. Bovendien is in het coalitieakkoord afgesproken dat structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten. Door het uitblijven van toezeggingen door de rijksoverheid over accessen na 2026 is dat nu niet volledig het geval. Om het huishoudboekje toch op orde te houden spreken we een beleidslijn af over de winstafdracht van het grondbedrijf en eventuele positieve jaarrekeningresultaten. Deze incidentele middelen worden in eerste instantie gebruikt voor onvermijdelijke incidentele tegenvallers. Het resterende bedrag wordt in principe gebruikt om de buffer aan te vullen.

Uitwerkingsopdrachten

In deze begroting zijn vier uitwerkingsopdrachten opgenomen. In dit hoofdstuk geven wij een beschrijving van de opdracht en een tijdpad voor de uitwerking ervan.

1. Grip op de beheeropgave

Bij deze uitwerkingsopdracht gaat het om het creëren van voldoende ruimte voor het (groot) onderhoud en vervangingsinvesteringen. Dit vloeit voort uit het rapport 'Betaalbaar Almere 2050' en het 'Strategisch Asset ManagementPlan'. Dit wordt gecombineerd met een voorstel om de bekostiging van de investeringen in de openbare ruimte te veranderen van 'sparen' naar 'lenen'. Dit is een ingewikkelde operatie.

Wij stellen de volgende uitwerkingsopdracht voor:

In de begroting 2024 wordt een voorstel aan het bestuur voorgelegd waarmee het noodzakelijke (groot) onderhoud en vervangingsinvesteringen voor de komende 30 jaar worden zeker gesteld. Hierbij geldt het Strategisch Asset ManagementPlan als vertrekpunt. Op basis hiervan maken we een realistische investeringsplanning voor de komende 10 jaar. Hierbij kijken we niet alleen naar de theoretische levensduur maar ook naar de feitelijke onderhoudssituatie van onze bezittingen.

Op basis van deze investeringsplanning kiezen we een bekostigingssystematiek, waarbij de activa worden geactiveerd en afgeschreven over de levensduur. We brengen in beeld wat de financiële consequenties zijn voor de gemeente. Het gaat hierbij ook om de betaalbaarheid van de rentekosten op de lange termijn. We kijken ook hoe we de vrijvallende reserve afschrijvingen zo goed mogelijk kunnen benutten om de risico's voor de gemeente te beperken.

In het tweede kwartaal van 2023 willen we dit in een informatieve sessie met de gemeenteraad bespreken, zodat de raad voorbereid wordt op de voorstellen die we bij de begroting 2024 gaan doen.

2. Autonome groei

Onder autonome groei verstaan we de groei van lasten en baten door het groter worden van de stad. In de huidige begrotingsmethodiek laten we maar een zeer beperkt aantal uitgaven automatisch meegroeien met de groei van de stad. Hierdoor is het beeld van onze financiële positie niet compleet en wordt er indirect bezuinigd op budgetten zonder dat hierover een expliciet besluit is genomen. In het coalitieakkoord is voor

2026 structureel € 1 miljoen extra opgenomen voor de autonome groei. We richten ons hierbij op de algemene dekkingsmiddelen en de kosten die hieruit moeten worden betaald. We kijken dus niet naar doeluitkeringen of leges en heffingen die kostendekkend zijn. De autonome groei van deze onderdelen hebben namelijk geen effect op de financiële positie van de gemeenten.

Wij stellen de volgende uitwerkingsopdracht voor:

We werken in het voorjaar van 2023 een voorstel voor autonome groei uit. Het basisscenario is om alleen de budgetten die onvermijdelijk toenemen met de groei van de stad mee te nemen. Het gaat hierbij om:

- het beheer en onderhoud van de stad (toename areaal);
- 'open einde' regelingen (sociaal domein), inclusief uitvoeringskosten;
- bijdragen en contributies die worden bepaald o.b.v. omvang van de gemeente;
- overheadkosten laten we meegroeien met de groei van de organisatie via een bedrag per fte;
- we brengen ook in beeld wat het kost om het beleidspersoneel mee te laten groeien.

3. Maatschappelijke investeringen (voorheen bevolkingsvolgende voorzieningen)

Maatschappelijke voorzieningen zijn voorzieningen die nodig zijn als de stad verder groeit. Hierbij moet je denken aan bijvoorbeeld sportvoorzieningen, welzijnsvoorzieningen en buurthuizen. In 2020 is de visie vastgesteld, met een afwegingskader. In de begroting 2024 zullen we een investeringsplan neerleggen voor de noodzakelijke en gewenste voorzieningen voor de periode tot en met 2030.

4. Takendiscussie

In het coalitieakkoord is onder het kopje 'Financiële afspraken' het volgende opgenomen: *"Onderdeel van de bestuurlijke ambitie is ook een bijdrage aan de toekomstbestendige organisatie. De directie komt met bezuinigingsvoorstellen op programmabudgetten ter dekking van de toekomstbestendige organisatie. Dit betekent dat er per programmabudget wordt 'omgekleurd' naar organisatiebudget. Er wordt ingezet op een bezuiniging van € 18 miljoen structureel. Hiervan is € 6,4 miljoen onder voorbehoud. Mochten de accessen van het gemeentefonds in 2026 daartoe ruimte bieden blijft de bezuiniging beperkt tot € 11,6 miljoen."*

Op basis van deze tekst spreken wij liever van 'takendiscussie' dan van bezuinigingen. Het is immers de bedoeling om taken te verminderen en daarmee geld vrij te spelen voor de organisatie.

We formuleren de volgende opdracht:

Er wordt een project ingericht met als opdracht een integraal voorstel met ombuigingsvoorstellen te formuleren. Medio 2023 zal dit voorstel worden opgeleverd. We willen de uitkomst verwerken in de Programmabegroting 2024. De insteek is het terugbrengen van taken (structureel of projectmatig). We starten met taken die niet in het coalitieakkoord staan en die geen onderdeel zijn van vastgesteld beleid. Bestuurlijke keuzes zullen tussentijds bestuurlijk worden afgestemd. We voorzien het pakket eventueel van alternatieve scenario's. Ook maken we een impactanalyse van de voorstellen.

De opdracht is gericht op een besparing van € 11,6 miljoen structureel vanaf 2026. Dit is de besparing die nodig is om de toekomstbestendige organisatie te kunnen betalen. De totale besparing in het coalitieakkoord is € 18 miljoen. De extra bezuiniging van € 6,4 miljoen is nodig voor extra beleid in het coalitieakkoord. Mochten de accessen van het gemeentefonds in 2026 daartoe ruimte bieden, blijft de besparing beperkt tot € 11,6 miljoen. Als het extra accres niet, of niet volledig komt, zijn er voor € 6,4 miljoen aan bestuurlijke keuzes nodig om dit bedrag alsnog te besparen.

1.3 Leeswijzer

Inleiding

In de programmabegroting beschrijft het college hoe wij werken aan het halen van onze doelstellingen en wat dit mag kosten. De programmabegroting bestaat uit de volgende onderdelen: de [totaalbegroting](#), het [programmaplan](#), de [paragrafen](#) en de [bijlagen](#). Gelijktijdig met de programmabegroting 2023 bieden we ook de [3e kwartaalrapportage 2022](#) aan. Daarin zijn de onvermijdelijke financiële mutaties voor het lopende en de komende jaren opgenomen.

U kunt de begroting op twee manieren lezen:

- via een traditioneel document (pdf bestand);
- via de digitale omgeving. Deze is te vinden via <https://almere.pcportal.nl/>

In de digitale omgeving is meer informatie opgenomen dan in het pdf bestand. In de digitale omgeving is bijvoorbeeld ook de 'totaalbegroting' opgenomen (zie hierna). Ook is hier meer detailinformatie over de verbonden partijen opgenomen en bestedingsplannen van alle reserves. In het pdf bestand zijn alleen totaaltabellen opgenomen.

Sinds 2021 werken we met kwartaalrapportages

We doen dat om ervoor te zorgen dat u tijdens het jaar een goed beeld heeft van hoe onze gemeente er financieel voor staat. De 3e kwartaalrapportage 2022 hebben we tegelijk met de begroting 2023 opgesteld. Deze zijn samen in één pdf bestand van de begroting opgenomen. Dit is het document dat de gemeenteraad vaststelt. Op de website zijn het 2 verschillende pagina's die naar elkaar verwijzen. We doen dat zodat de 3e kwartaalrapportage dezelfde indeling heeft als de 2e kwartaalrapportage. Dit moet voor herkenbaarheid zorgen en u in staat stellen om beter de ontwikkelingen tijdens het jaar te volgen.

Er kunnen afrondingsverschillen in tabel zitten

De cijfers in de tabellen tonen we in principe in miljoenen euro's. We ronden daarbij af op honderdduizenden euro's. De optelling van de (sub)totalen in de tabellen wordt gedaan op niet-afgeronde bedragen. Hierdoor kunnen er kleine afrondingsverschillen in de tellingen ontstaan. Sommige tabellen tonen we in duizendtallen of in hele euro's. Dit komt doordat in sommige gevallen er meer detail nodig is om het juiste inzicht te geven. Per tabel is in de kop aangegeven welke weergave van toepassing is.

De mutatiebegroting

Dit is de 'officiële' programmabegroting, zoals de wet die voorschrijft. Hierin staan alle veranderingen ten opzichte van de tweede kwartaalrapportage toegelicht. We vragen u om deze veranderingen goed te keuren. We noemen dit ook wel de 'mutatiebegroting'. De mutatiebegroting krijgt u als document (PDF) en als website op: <https://almere.pcportal.nl/>.

De mutatiebegroting bestaat uit de volgende onderdelen:

Programmaplan

De (financiële) beleidsvoornemens van het college staan in het programma. Het programmaplan bestaat uit:

- Financiën
In het programmaplan krijgt u een overzicht van de kosten van onze beleidsmatige keuzes. Dit zijn geen onvermijdelijke veranderingen, die staan in de kwartaalrapportages. Wel staan hier de mutaties die volgen uit het coalitieakkoord 2022-2026. En enkele 'afweegbare' voorstellen. Als u hiermee akkoord gaat geeft u ons toestemming om hier in 2022 geld aan uit te geven. Ook mogen we dan verplichtingen aangaan voor de jaren daarna.
- Ambities en speerpunten
We beschrijven onze doelstellingen en welke acties (speerpunten) we daar komend jaar voor uitvoeren.

- **Indicatoren**
Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten we een verplichte set van beleidsindicatoren opnemen in de begroting. Deze zijn per programmaonderdeel via het tabblad 'Indicatoren' terug te vinden. Almere wordt waar mogelijk vergeleken met gemeenten met 100.000 tot 300.000 inwoners. Voor de indicatoren gaan we uit van de gegevens die door het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) en via de website waarstaatjegemeente.nl beschikbaar zijn. Het beschikbare peiljaar kan per indicator verschillen. Wij hebben de laatst beschikbare gegevens opgenomen. Per indicator wordt een korte toelichting gegeven en waar mogelijk de relatie gelegd met het gevoerde beleid.
- **Verbonden partijen**
In het programmaplan hebben we informatie over de verbonden partijen opgenomen. In de digitale omgeving geven we per verbonden partij een toelichting. In de toelichting staat bijvoorbeeld hoe een verbonden partij bijdraagt aan het beleid van de gemeente. Een totaaloverzicht van de Verbonden Partijen is opgenomen de gelijknamige [paragraaf](#).

Kwartaalrapportage derde kwartaal

Er gebeurt in de loop van het jaar veel, waarover weinig valt te kiezen. We krijgen bijvoorbeeld extra geld van het rijk. En de uitgaven kunnen voor onderdelen hoger of lager uitvallen dan verwacht. Deze 'onvermijdelijke' veranderingen presenteren we sinds 2021 in kwartaalrapportages. Met deze manier van werken houdt u het hele jaar controle en inzicht over de gemeentefinanciën. Om te voorkomen dat u te vaak over financiële documenten moet praten, hebben we de derde kwartaalrapportage als apart hoofdstuk in de begroting opgenomen. Met het raadsvoorstel van de begroting vragen wij ook toestemming voor de verandering van de budgetten die in de derde kwartaalrapportage staan toegelicht.

Paragrafen

Er zijn 9 paragrafen. Deze geven extra informatie over een specifiek onderwerp, bijvoorbeeld over de [Floriade](#), het [grondbeleid](#) of het [Fonds Verstedelijking Almere](#) (FVA). Het gaat om onderwerpen die bij meer programma's terug komen, maar in de paragrafen gebundeld worden. We willen hiermee overzicht en verdieping geven. Een aantal paragrafen zijn wettelijk verplicht. Dit zijn onder andere de paragraaf [lokale heffingen](#), [financiering](#) en [bedrijfsvoering](#). Andere paragrafen, zoals de [Floriade](#) en [FVA](#) zijn niet wettelijk verplicht. We voegen deze toe om u inzicht en overzicht te geven over deze onderwerpen. Dit hebben we eerder zo met u afgesproken.

We vragen speciaal aandacht voor de paragraaf lokale heffingen. Belangrijke lokale heffingen zijn de onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolrecht. Ook geven we hierin inzicht in de ontwikkeling van de parkeertarieven. Via deze paragraaf informeren we u over de veranderingen in de lokale lasten. Dit hebben wij ook financieel vertaald in de begroting. Als u de begroting goedkeurt, keurt u ook die veranderingen goed. De juridische uitwerking van die veranderingen staat in de tarievennota en belastingverordeningen. Ook die moet u vaststellen. We hebben het presidium gevraagd om dit tegelijk met de begroting te agenderen, zodat u één keer besluit over de lokale lasten.

Bijlagen

In de digitale begroting zitten ook nog bijlagen.

In de bijlage '[opvolging aanvaarde moties en amendementen](#)' kunt u lezen wat we doen met de moties die u heeft aangenomen met betrekking tot de P&C-documenten. Ook is in een bijlage toegelicht welke [uitgangspunten en eenheden](#) we toegepast hebben in deze begroting. In de bijlage [incidentele en structurele baten en lasten](#) laten we zien of onze begroting structureel in evenwicht is. En in de bijlagen presenteren we onze [begroting per taakveld](#), zoals voorgeschreven door het BBV. In de bijlagen '[reserves](#)' en '[voorzieningen](#)' ziet u wat we de komende jaren aan de reserves en voorzieningen toevoegen en wat we daar weer uit halen. Ook beschrijven we wat we daarmee doen.

Tenslotte hebben we ook nog het [bestedingsplan](#) voor het groot onderhoud en de vervangingen in de openbare ruimte opgenomen. En natuurlijk mag ook de [afkortingenlijst](#) niet ontbreken.

De totaalbegroting

Samen met de mutatiebegroting maken we gelijktijdig ook een 'totaalbegroting'. Hiermee heeft u ook een totaalbeeld van de financiën. Daarin wordt niet de verandering van de budgetten toegelicht, maar het totaal van de budgetten. Niet alleen op totaalniveau, maar ook per activiteit. We hopen dat u zo beter kunt zien waar we ons geld aan uitgeven. De totaalbegroting ziet u alleen op de website, deze is te groot voor het boekwerk: <https://almere.pcportal.nl/>. U kunt hierin doorklikken en op hoofdlijnen, maar ook in detail zien waar we het geld aan uitgeven.

Beïnvloedbaarheid van onze begroting

In de totaalbegroting laten we ook zien hoeveel van ons budget te beïnvloeden is. We hopen dat dit u helpt om zelf keuzes te maken in de begroting. We gebruiken de volgende indeling:

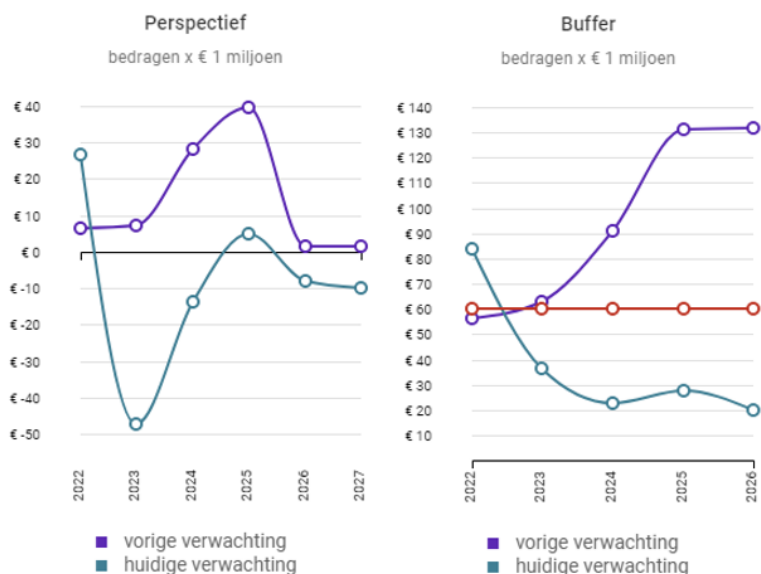
- niet beïnvloedbaar
- 0-25% beïnvloedbaar
- 25-50% beïnvloedbaar
- 50-75% beïnvloedbaar
- 75-100% beïnvloedbaar
- volledig beïnvloedbaar

Met beïnvloedbaarheid bedoelen we in hoeverre het mogelijk is om beleidskeuzes te maken waardoor financiële ruimte ontstaat. Wettelijke taken zijn bijvoorbeeld niet beïnvloedbaar of slechts tussen 1-25% beïnvloedbaar. Soms zijn er wel efficiency mogelijkheden, maar helemaal ermee stoppen kunnen we niet. Een voorbeeld is het leerlingenvervoer. Eigen beleid van de gemeente is gemakkelijker te beïnvloeden. We kiezen bijvoorbeeld zelf hoeveel geld we aan het welzijnswerk willen uitgeven. Dit is dus volledig beïnvloedbaar.

We beginnen de begroting met een samenvatting van de belangrijkste punten

We beschrijven hierin hoe de gemeente er financieel voorstaat en welke belangrijke (financiële) ontwikkelingen er zijn.

2 Derde kwartaalrapportage



Perspectief

De vorige verwachting is het saldo van de begroting na de 2e kwartaalrapportage. De huidige verwachting is het saldo na de 3e kwartaalrapportage en de begroting 2023. Hier zitten dus niet alleen de onvermijdelijke uitgaven, maar ook de uitgaven van het coalitieakkoord in verwerkt. In deze kwartaalrapportage gaan we verder alleen in op de onvermijdelijke uitgaven. Het jaar 2027 geeft het structurele beeld weer.

Buffer

De buffer daalt volgens onze huidige

verwachting naar € 19,7 miljoen in 2026. Dit komt doordat we in de berekening van de buffer ook de uitgaven van het coalitieakkoord hebben meegenomen. In deze kwartaalrapportage gaan we verder alleen in op de onvermijdelijke uitgaven.

Grootste meevallers

De grootste meevaller in deze rapportage is de verwachte winst van het grondbedrijf over 2022. Ook het gemeentefonds valt hoger uit door een nabetaling van BTW en door extra accres in 2026. Verder zijn er kleine meevallers die in deze rapportage verder worden toegelicht.

Grootste tegenvallers

De grootste tegenvaller is het gemeentefonds. Het Rijk geeft ons geen compensatie voor prijsstijgingen in 2022. Hierdoor lopen wij elk jaar € 4,4 miljoen aan inkomsten mis. In totaal verliezen bijna € 22 miljoen aan inkomsten. De VNG heeft dit zo afgesproken met het Rijk. Ook is er een grote tegenvaller doordat de rentekosten hard stijgen.

De extra tegenvaller bij de Floriade komt vooral doordat de besparingen op de kabelbaan per ongeluk dubbel was begroot en de gemiddelde prijs van verkochte kaartjes tegenvalt.



2.1 Afwijkingen per risicogroep

In deze tabel geven we een totaaloverzicht van de afwijkingen per risicogroep. De kolom 'structureel' geeft het structurele beeld weer. In deze tabel zijn de extra uitgaven uit het coalitieakkoord niet opgenomen.

Deze staan in de begroting verder toegelicht.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
saldo na het tweede kwartaal	6.542	7.077	28.203	39.575	1.299	1.450
corona	-723					
gemeentefonds	-4.178	-4.115	-4.330	-4.471	11.572	-4.003
prijsstijgingen		-400	-400	-400	-400	-400
projecten	-4.340	-26	-26	-26	-26	-26
projectvertraging	-585	-75	146	309	210	78
sociaal domein	151	-1.050	-400	-350	-350	-350
wetgeving	-400					
woningbouw/markt	17.200					
rente	-260	197	-968	-951	-2.238	-2.238
overig	2.418	2.960	2.590	2.590	2.460	2.460
neutrale wijzigingen	11.864	-11.236	-259	-185	-333	30
saldo na het derde kwartaal	27.689	-6.668	24.556	36.091	12.194	-2.999

De grootste afwijking dit kwartaal zit in de 'woningbouw/markt'. Dat komt omdat we in deze kwartaalrapportage voor het eerst al rekening houden met de winst uit het grondbedrijf over 2022. Tot nu toe raamden we dat niet in de begroting, maar melden we dat pas achteraf via de jaarrekening. Ook het de categorie gemeentefonds kent dit kwartaal een grote afwijking. Het saldo na het derde kwartaal verrekenen we met de buffer. In de begroting informeren we u nader over het verloop van de buffer.

2.2 Corona

Na twee intensieve coronajaren lijkt de coronapandemie redelijk onder controle. Er is een nieuw normaal leven ontstaan, waarbij er in principe geen lockdowns meer worden verwacht. Het Rijk heeft de financiële steun dan ook stopgezet.

De eerste twee kwartalen van dit jaar waren er geen knelpunten meer. Er blijken dit kwartaal toch nog twee knelpunten te zijn. De belangrijkste is dat het Rijk de in 2021 misgelopen reclame-inkomsten niet wil compenseren. We zijn hierover nog met het Rijk in gesprek. Ook vallen de inkomsten uit evenementen tegen door corona (begin 2022).

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
lagere compensatie inkomstenderving corona 2021	-600					
opbrengsten en leges evenementen	-123					
totaal	-723					

Lagere compensatie inkomstenderving corona 2021

Het Rijk heeft de lagere reclame-inkomsten niet in het vergoedingsoverzicht opgenomen. Vorig jaar heeft het Rijk dit wel gecompenseerd. We zijn het hier uiteraard niet mee eens. Daarom zijn we hierover nog met het Rijk in gesprek.

Opbrengsten en leges evenementen

Door corona zijn er dit jaar minder evenementen geweest. Daardoor hebben we ook minder inkomsten uit leges.

2.3 Gemeentefonds

We hebben de septembercirculaire verwerkt in de begroting

In de meicirculaire heeft het Rijk het regeerakkoord verwerkt. Ook is hierin de herijking van het gemeentefonds opgenomen. Wij hebben de meicirculaire verwerkt in de tweede kwartaalrapportage. Het Rijk heeft de reële accessen 2022-2025 vastgezet op de stand van de meicirculaire. Afspraak is dat de accessen nog wel worden bijgesteld voor loon- en prijsstijgingen. Hierdoor zou er zekerheid gegeven moeten worden aan gemeenten. Er zitten twee belangrijke bijstellingen in de septembercirculaire:

1. We krijgen geen geld voor de hogere inflatie in 2022. Dit kost ons € 4,4 miljoen. Dit is in strijd met de hierboven genoemde afspraak. Wij vinden dit niet terecht.
2. We krijgen eenmalig € 11,5 miljoen extra reëel accres in 2026. In 2026 daalde ons accres met ongeveer € 25 miljoen. Deze daling wordt hiermee gedempt. Het Rijk koopt hiermee tijd voor een structurele oplossing. Vanaf 2026 wil het Rijk namelijk de bekostigingssystematiek van gemeenten veranderen. Hoe het Rijk dit wil gaan doen is nog duidelijk.

Hieronder geven we een toelichting op alle wijzigingen.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
nadeel op loon- en prijcompensatie gemeentefonds	-4.400	-4.400	-4.400	-4.400	-4.400	-4.400
extra accres gemeentefonds 2026					11.475	
ruimte btw compensatiefonds 2026					4.100	
overige ontwikkelingen gemeentefonds	222	285	70	-71	397	397
totaal	-4.178	-4.115	-4.330	-4.471	11.572	-4.003

Nadeel op loon- en prijcompensatie gemeentefonds

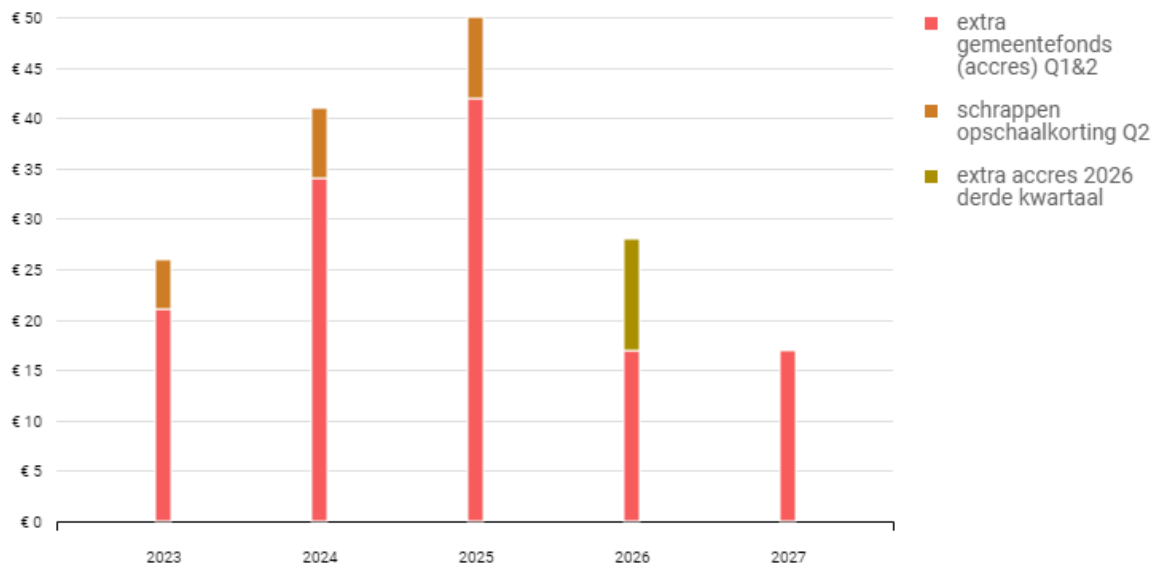
In 2022 wordt een prijsstijging van ongeveer 8% verwacht. Van het Rijk kregen we in de meicirculaire genoeg geld om een kostenstijging van 4% te kunnen betalen. Tussen mei en september zijn door de hoge inflatie de prijzen met ongeveer 4% extra gestegen. Hiervoor krijgen we van het Rijk geen geld. Dit kost ons structureel € 4,4 miljoen. Dit is in strijd met de afspraak dat gemeenten voor de jaren 2022-2025 gecompenseerd worden voor loon- en prijsstijgingen. Wij vinden dit dan ook niet terecht.

Extra accres gemeentefonds 2026

De reële accessen van het gemeentefonds zijn vastgezet op het niveau van de meicirculaire. Dit hebben het Rijk en de VNG zo met elkaar afgesproken. Dit is verwerkt in de tweede kwartaalrapportage. Vanaf het jaar 2026 wil het Rijk de bekostigingsmethodiek veranderen. Hoe het Rijk dit wil gaan doen is nog onduidelijk. In de meicirculaire was een accres van landelijk € 1 miljard 'taakstellend' opgenomen. Vanaf 2026 wordt er minder accres beschikbaar gesteld. Onze inkomsten dalen hierdoor met € 25 miljoen in 2026. Hierdoor ontstaat een 'ravijn'. In de septembercirculaire is er eenmalig € 0,9 miljard extra accres beschikbaar gesteld voor 2026 om het ravijn te beperken. Hiermee komt het rijk tegemoet aan de bezwaren van de VNG en gemeenten. Er is een jaar tijd gekocht, om een oplossing voor de bekostiging van gemeenten te vinden. Dit levert ons ongeveer € 11,5 miljoen op voor 2026. Desondanks blijft er nog een gat over van ongeveer € 13,5 miljoen.

De ontwikkeling van het accres ziet er daardoor als volgt uit:

ontwikkeling gemeentefonds



Ruimte BTW compensatiefonds 2026

Het Ministerie van Financiën en de provinciale toezichthouder hebben afgesproken dat gemeenten de ruimte onder het plafond in hun begroting mogen ramen. We hadden de ruimte tot en met 2025 al ingezet. We kunnen nu ook de ruimte in 2026 laten vrijvallen.

Overige ontwikkelingen gemeentefonds

De hoogte van onze uitkering gemeentefonds wordt gebaseerd op basis van verschillende maatstaven/kengetallen. Het CBS heeft de maatstaven minderheden nu definitief vastgesteld. In de voorlopige opgave zat een fout, waardoor niet alle minderheden werden geteld. Dit levert ons een eenmalig voordeel op van € 1,4 miljoen. Dit is een tijdelijk voordeel, omdat deze maatstaf vanaf 2022 niet meer bestaat. Daarnaast is ook de verdeling van het gemeentefonds aangepast. Daardoor krijgen we € 1 miljoen minder. Per saldo is er dus een structureel voordeel van € 0,4 miljoen.

Inzetten belastinginkomsten voor hogere lonen en prijzen door inflatie

We krijgen van het Rijk geen compensatie voor de loon- en prijsstijgingen tussen mei en september 2022. Dit kost ons € 4,4 miljoen. Doordat we de onroerende zaakbelasting en de parkeertarieven wel indexeren met de inflatie ontstaat er ruimte om de kostenstijgingen in de begroting deels op te vangen. Deze ruimte zetten we nu in. Dit is dus geen gemeentefondsgeld. We nemen het toch in dit hoofdstuk op, om de relatie te kunnen leggen met het nadeel op het gemeentefonds. Bij het hoofdstuk prijsstijgingen gaan we in op de inflatie en loon- en prijsstijgingen.

2.4 Prijsstijgingen

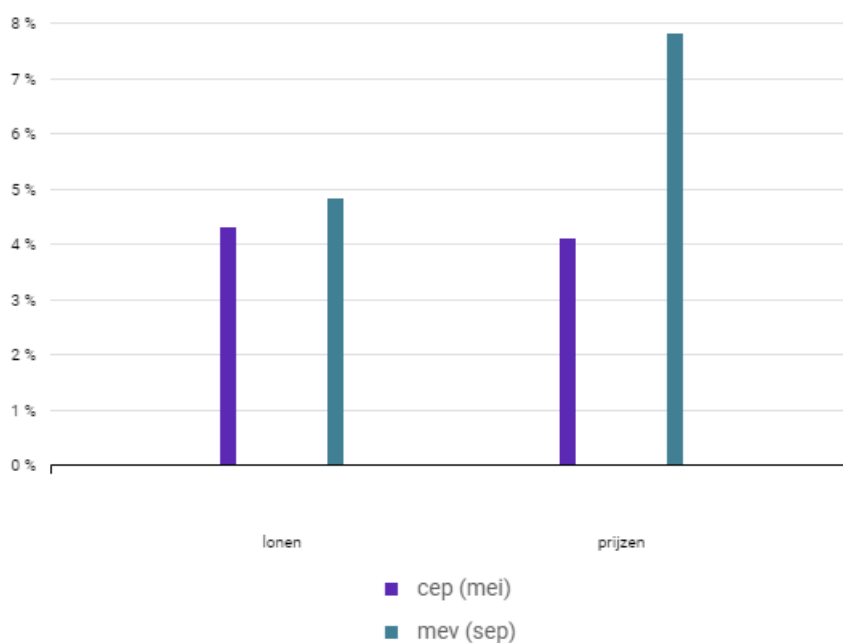
We hebben te maken met hoge inflatie, vooral door energiekosten

Het CPB heeft op 19 augustus de concept Macro economische verkenning (MEV) gepubliceerd. In de concept MEV staat onder andere een raming van de inflatie. Met name de stijging van de prijzen (investerings en overheidsuitgaven) is fors. Dit komt voor een groot deel door de stijgende energieprijzen. Onze energiecontracten lopen af en moeten opnieuw afgesloten worden. Dit gaat om kostenstijgingen van ongeveer 300% op gas en elektra en 160% op stadswarmte.

We krijgen niet genoeg geld van het Rijk om de kostenstijgingen in 2022 volledig te kunnen betalen

Het Rijk compenseert ons niet voor de kostenstijgingen die zich tussen mei en september voor doen. Hierdoor krijgen we € 4,4 miljoen minder compensatie dan dat we nodig hebben voor de kostenstijgingen. Hierop gaan we verder in bij het hoofdstuk gemeentefonds. We hebben vooral te maken met hoge prijsstijgingen tussen mei en september. In de grafiek hieronder staat wat de verwachte kostenstijgingen in september zijn en hoeveel geld we van het Rijk hiervoor krijgen (mei).

Ontwikkeling inflatie 2022

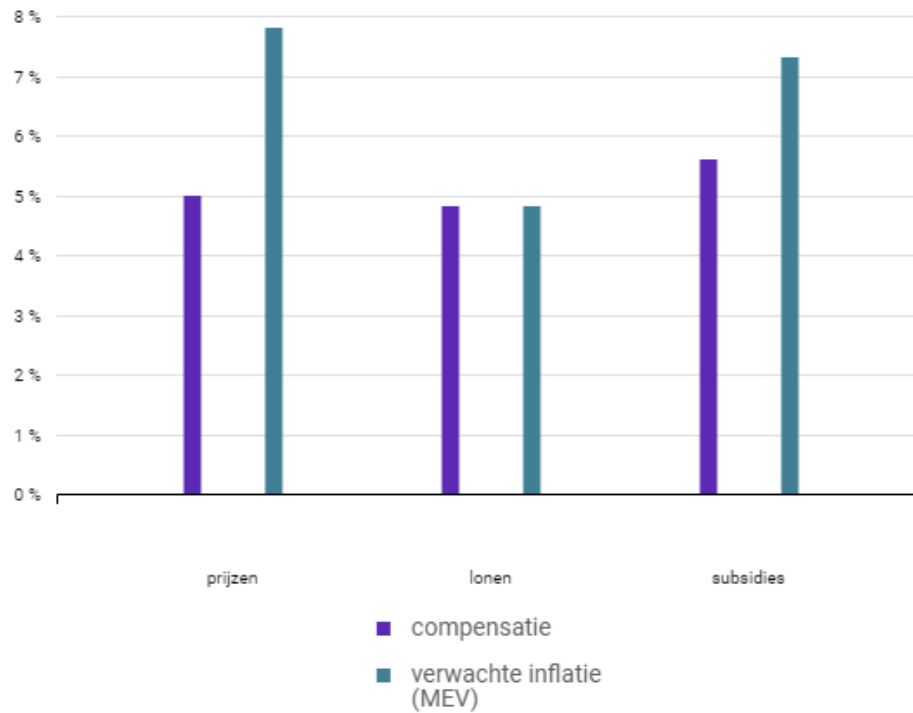


We matigen de loon- en prijscompensatie 2023

Omdat we niet genoeg geld van het Rijk krijgen zijn we genoodzaakt om de loon- en prijscompensatie van onze budgetten te matigen. Ook kunnen we de extreme stijging van de energiekosten niet structureel betalen.

In de grafiek hieronder staat de verwachte kostenstijging en de compensatie die wij nu geven.

Compensatie versus verwachte inflatie



We hebben hierbij de volgende uitgangspunten toegepast.

We begroten de hogere energiekosten voor de jaren 2023 en 2024 realistisch

Dit gaat om een kostenstijging van ongeveer € 8 miljoen. Hiervan wordt ruim € 1 miljoen betaald uit de afvalstoffen en rioolheffing en door derden. Ook gaan we er vanuit dat we nog kunnen besparen op ons energieverbruik. Hiervoor hebben we een taakstelling van 10% ingeboekt. In totaal moeten we dan nog € 6,2 miljoen betalen uit onze begroting. Vanaf 2025 gaan we er vanuit dat de energiekosten weer normaliseren. Naar welk niveau weten we nog niet

We indexeren de prijsgevoelige budgetten met 5%

We doen dit op basis van de zogenaamde 'kerninflatie'. Dit is een inflatiecijfer van het CPB waarin de stijging van de energiekosten en voedselprijzen niet zijn meegenomen. Als we uitgaan van de kerninflatie, stijgen de prijzen 5%. Als prijsstijging inclusief de energieprijzen en voedsel is 12%. De directe energiekosten voor de gemeente compenseren we apart en deze begroten we realistisch voor 2023 en 2024. Maar in de prijzen van bijvoorbeeld aannemers zitten ook energiekosten. We zullen tijdens 2023 monitoren in welke mate we tekort komen op de prijscompensatie. Als we alle prijsgevoelige budgetten met 12% zouden compenseren kost dit ongeveer € 9 miljoen extra.

We reserveren 4,8% voor de stijging van de lonen van ambtenaren

Dit is de meest actuele inschatting van de loonstijging op dit moment. We houden dit geld achter, tot het moment dat er een nieuwe CAO ligt. De stijging van de loonkosten als gevolg van de CAO kunnen we dan uit dit budget betalen.

We geven de gesubsidieerde instellingen 5,58% loon- en prijscompensatie

Hiermee krijgen de instellingen de loon- en prijscompensatie die wij ook van het Rijk ontvangen. Ook is dit volgens de regels van onze algemene subsidieverordening (ASV). In de ASV staat dat we gesubsidieerde

instellingen compenseren op basis van het inflatiepercentage uit de septembercirculaire. Zoals eerder genoemd krijgen we geen compensatie van het Rijk voor de kostenstijgingen tussen mei en september. Dit betekent dat we de instellingen niet voor de volledige inflatie kunnen compenseren. We hanteren nu een indexatiepercentage van 5,58% (mei) in plaats van 7,32% (september). Volledige compensatie zou € 2,6 miljoen structureel extra kosten.

We hebben nog een buffer van structureel € 7 miljoen om hogere kostenstijgingen op te vangen

Als we de energiekosten en alle prijsstijgingen volledig compenseren kost dit € 18 miljoen extra ten opzichte van de nu voorgestelde loon- en prijscompensatie. Dit kunnen we niet betalen. Ook weten we dat op sommige begrotingsposten deze kostenstijgingen zich niet volledig zullen voordoen. We willen daarom maatwerk gaan toepassen. We hebben nog een buffer van € 7 miljoen om hogere loon- en prijsstijgingen vanuit 2022 en 2023 op te vangen. Deze buffer kunnen we gericht inzetten voor activiteiten waar aantoonbaar de lonen en prijzen meer stijgen dan de compensatie. In volgende kwartaalrapportages zullen we hier ook aandacht aan geven.

We verhogen de salarissen van de BOA's

De beloning van onze handhavers die wij inhuren is gelijk getrokken met de gemeentelijke CAO. Hiermee houden we ons aan de landelijke regeling gelijke arbeid, gelijke beloning (WAADI). Deze regeling houdt in dat ingeleend personeel net zo beloond moet worden als eigen personeel. In het coalitieakkoord is opgenomen dat onderzocht gaat worden of op termijn de BOA's bij de gemeente in dienst gaan komen. We verlengen nu de contracten met 3 jaar. Op deze wijze hebben we voldoende tijd om hierover een besluit te nemen.

In de tabel hieronder staat de loon- en prijscompensatie die wij voor 2022 en 2023 geven.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2023	2024	2025	2026	structureel
nutskosten	-6.200	-6.200	-196	-196	-196
prijzen	-9.055	-7.685	-8.034	-8.340	-8.340
lonen	-6.281	-6.292	-6.292	-6.292	-6.292
gesubsidieerde instellingen	-8.837	-8.825	-8.551	-8.448	-8.448
buffer voor hogere lonen en prijzen			-7.000	-7.000	-7.000
inzet stelpost voor lonen en prijzen	30.373	29.002	30.073	30.276	30.276
CAO verhoging BOA's	-400	-400	-400	-400	-400
totaal	-400	-400	-400	-400	-400

2.5 Projecten

Het nadeel op de Floriade bedraagt € 4,64 miljoen

Dit komt bovenop het nadeel van ruim € 40 miljoen, wat we in de tweede kwartaalrapportage gemeld hebben. Het nadeel is als volgt opgebouwd:

bedragen x € 1 miljoen

	bedrag
actualisatie risico's	
beheerbudget	-0,40
exploitatie toren 2	-0,85
personeelskosten Floriade bv	-0,75
<i>dekken uit risicoreservering</i>	2,00
risicoreservering afwikkeling leveranciers	-0,54
actualisatie businesscase	
te hoog geraamde kaartverkoop wederverkopers (ANWB, Albert Heijn en dergelijke)	-0,70
te hoog geraamde inkomsten treintje	-0,30
ontmanteling	-0,60
dubbel ingeboekte besparing kabelbaan	-1,60
geen opbrengsten door gratis kabelbaan	-0,30
lagere opbrengst kaartjes door acties	-0,60
tekort ten laste van perspectief	-4,64

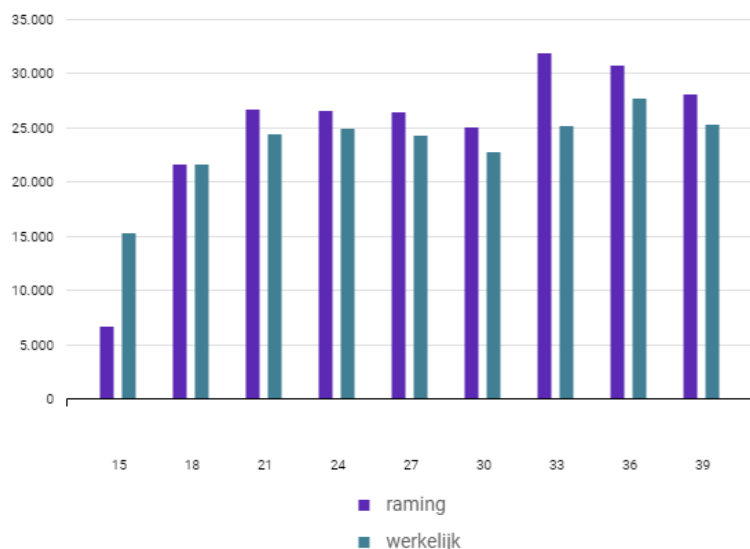
Het grootste nadeel komt doordat de Floriade BV per ongeluk de besparing op de kabelbaan dubbel heeft ingeboekt.

We lijken uit te komen op 650.000 bezoekers.

De grafiek hieronder laat het aantal werkelijke bezoekers zien tot week 36 (5 september 2022). Zoals uit de grafiek blijkt ligt het aantal bezoekers redelijk in lijn met de inschatting van voor de zomer van 680.000 bezoekers.

Wat wel blijkt is dat de gemiddelde opbrengst per bezoeker lager is dan eerder geraamd.

bezoekers per week



NB: week 36 en 37 is de verwachting

Voor een uitgebreide toelichting op de afwijkingen en een totaaloverzicht van de risico's van de Floriade verwijzen wij u naar de paragraaf Floriade zoals opgenomen in de begroting.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
vergunningverlening speciale projecten	300					
Floriade	-4.640					
ecologische verbindingen		-26	-26	-26	-26	-26
totaal	-4.340	-26	-26	-26	-26	-26

Vergunningverlening speciale projecten

Het inhuurbudget voor vergunningverlening van speciale projecten wordt niet volledig uitgegeven in 2022. Dit komt vooral doordat de geraamde kosten voor inzet op de vergunningverlening van de Floriade meevallen.

Ecologische verbindingen

Vanuit het Fonds Verstedelijking Almere wordt geïnvesteerd in ecologische verbindingen. Voor het beheer daarvan hebben we niet genoeg middelen. Hiervoor is structureel € 26.000 nodig.

2.6 Projectvertraging

In deze risicogroep laten we de projectvertragingen zien. Dit komt soms door de krapte aan personeel en grondstoffen. We zien vertraging op de volgende onderdelen:

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
reclame opbrengsten	-1.100					
sloopkosten onderwijshuisvesting	77	154	234	78	-230	78
coördinatieteam Oosterwold		-300				
vervangingsinvesteringen kunstgrasvelden		157				
actualisatie onderwijshuisvesting	438	-86	-88	231	440	
totaal	-585	-75	146	309	210	78

Reclame opbrengsten

We verwachten € 1,1 miljoen minder inkomsten uit buitenreclame dan begroot. Recent heeft de nieuwe contractant aangegeven dat de levering van de digitale schermen vertraging heeft. Volgens het afgesloten contract kunnen wij nu nog niets in rekening brengen.

Sloopkosten onderwijshuisvesting

De sloop van een aantal panden is uitgesteld. Ook is besloten de sloop van de gymzaal aan de Sas van Gentlaan niet meer uit te voeren. Hierdoor ontstaan voordelen op de sloopkosten. De sloop vindt nu in 2026 plaats.

Coördinatieteam Oosterwold

We hebben het coördinatieteam Oosterwold langer nodig dan gedacht. Dit komt onder andere doordat de besluitvorming over de volgende fase van Oosterwold is uitgesteld. Dit kost € 200.000 in 2023. Verder moeten we € 250.000 extra uitgaven voor regels rondom de riolering. We gaan er vanuit dat we een 1/3 van deze kosten uit het Fonds Verstedelijking Almere kunnen betalen.

Vervangingsinvesteringen kunstgrasvelden

Door grondstoffen- en personeelstekort kunnen de voorgenomen vervangingen van de kunstgrasvelden niet allemaal in 2022 worden opgeleverd zoals de bedoeling was.

Actualisatie onderwijshuisvesting

Dit betreft voornamelijk de verschuiving van de 3e Basisschool in Oosterwold (ASG) van 2025 naar 2026. De planontwikkeling voor deze school staat in de beginfase. De Oosterwold-regels maken het realiseren van deze school complexer. De complexiteit wordt verder vergroot doordat we aan deze school ook maatschappelijke functies willen toevoegen. Dit alles heeft tijd nodig, waardoor oplevering in 2025 niet meer haalbaar is.

Daarnaast is er in 2022 een incidentele vrijval van exploitatielasten (€ 0,3 miljoen) van een school die niet het hele jaar nodig zijn. Ook zijn noodaggregaten bij een school niet ingezet omdat Liander tijdig de nutsvoorzieningen heeft aangelegd. De verwachting was eerst dat dit niet mogelijk was, maar door projectenuitval bij Liander is dit toch gelukt. Hierdoor is het budget van € 0,1 miljoen niet nodig in 2022.

2.7 Sociaal Domein

Het zorggebruik voor de jeugdhulp zonder verblijf lijkt zich te stabiliseren

Dat is goed nieuws. Vorig jaar steeg het zorggebruik nog met 6%. De jaren daarvoor zelfs met 15%. We moeten nog een slag om de arm houden, want de grootste aanbieder loopt achter met zijn declaraties. Als onze verwachting uitkomt houden we op de jeugdhulp zonder verblijf € 1,8 miljoen over.

Het probleem is dat we weinig weten van de ontwikkeling van de kosten op de langere termijn.

Voor de jeugdhulp met verblijf zijn er grote onzekerheden

Daarom willen we het overschot op de jeugdhulp zonder verblijf gebruiken voor de jeugdhulp met verblijf. Tot en met 2022 hebben we een contract, waarin we een vast bedrag met de zorgaanbieders hebben afgesproken. De zorgaanbieders hebben aangegeven dat ze niet uitkomen met dit bedrag. Voor de hogere kosten in 2021 hebben ze een claim ingediend bij de regio Flevoland. Dit noemen we het 'risicodossier'. De claim voor Almere is € 2,2 miljoen, dit is al verwerkt in de jaarrekening 2021. We lopen het risico dat de kosten over 2022 ook hoger zijn. Verder zijn er nog diverse andere risico's in 2022, zoals extra kosten van het woonplaatsbeginsel. Op de website worden de risico's uitgebreid toegelicht.

Omdat het voordeel op de jeugdhulp zonder verblijf net zo groot is als het nadeel op de jeugdhulp met verblijf verwachten we een neutraal resultaat op de jeugdhulp in 2022.

Wel zijn er een aantal andere knelpunten binnen het sociaal domein die hieronder worden toegelicht.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
jeugdbescherming en jeugdreclassering		-350	-350	-350	-350	-350
procesmanager en herindicatie-team Wmo ondersteuning	550	-500	-50			
Zorglandschap Jeugd Flevoland		-200				
bijstandsverlening	-399					
totaal	151	-1.050	-400	-350	-350	-350

Jeugdbescherming en jeugdreclassering

Landelijk hebben de aanbieders van jeugdbescherming en jeugdreclassering aangegeven dat de jeugdbeschermingsketen niet goed werkt. Onze aanbieder 'Samen veilig' wil daarom meer subsidie om extra mensen aan te nemen. Het Rijk stelt landelijk € 10 miljoen per jaar beschikbaar voor de jaren 2022-2025. De zorgregio's (gemeenten) moeten ook een bijdrage leveren. Het bestuurlijk overleg Flevoland heeft ingestemd met de verhoging van de subsidie. Voor Almere kost dit € 0,35 miljoen extra per jaar.

Procesmanager en herindicatie-team Wmo ondersteuning

In 2022 zijn de aanbestedingen voor de Wmo-ondersteuning gegund voor een periode van maximaal 8 jaar. Voor het bieden van ondersteuning is in samenwerking met zorgaanbieders een nieuwe werkwijze ontwikkeld. De werkwijze wordt in 2023 ingevoerd. Hiervoor is een procesmanager nodig. Ook komt er een tijdelijk herindicatie-team om de indicaties van inwoners aan te passen. Voor deze kosten was een risicoreservering opgenomen. Deze risicoreservering zetten we in om de kosten te betalen.

Zorglandschap Jeugd Flevoland

Het zorglandschap Flevoland voeren we samen met de andere gemeenten in Flevoland uit. Voor Almere kost dit programma jaarlijks € 0,2 miljoen. Bij de Programmabegroting 2022 is alleen geld voor het jaar 2022 beschikbaar gesteld. Het programma wordt in 2023 voortgezet. Hiervoor is extra geld nodig. Vanaf 2024 is er de mogelijkheid om te stoppen met het programma. Almere moet dan wel bij de regio melden dat wij stoppen met de financiering van het programma. We zullen met de regio in gesprek gaan over de financiering van dit programma.

Bijstandsverlening

We krijgen minder geld van het Rijk omdat landelijk het aantal bijstandsklanten lager uitkomt dan verwacht. De kosten zijn ook lager, omdat onze klantenaantallen ook lager zijn dan begroot. We verwachten

gemiddeld op ongeveer 5.048 klanten uit te komen. Hier staat tegenover dat de kosten per klant hoger zijn. Bovendien verhalen we minder kosten in verband onterecht verstrekte uitkeringen. In totaal verwachten we in 2022 een nadeel van € 0,4 miljoen. Dit komt bovenop het nadeel van € 1,3 miljoen die in de 2e kwartaalrapportage is verwerkt.

Meerjarig gaan we er vanuit dat we uitkomen met het bijstandsbudget. Naar huidige inzichten zal het aantal klanten in 2023 dan niet mogen stijgen. Het Rijk gaat er vanuit dat in 2023 landelijk het aantal bijstandsgerechtigden gelijk blijft. De hoogte van de uitkering van het Rijk is gebaseerd op de Miljoenennota. We moeten nog een beschikking ontvangen met daarin de definitieve uitkering voor 2022 en de bijgestelde uitkering voor 2023. Nadat deze is ontvangen verwerken we dit in de eerstvolgende kwartaalrapportage.

2.8 Wetgeving

Verzoek omroep Flevoland op basis van de Wet Open Overheid om informatie over de Floriade

Omroep Flevoland heeft op basis van de Wet Open Overheid gevraagd om alle informatie en documenten met betrekking tot de Floriade in de periode vanaf 1 januari 2012 tot de dag van vandaag. Gevraagd is om alle interne en externe correspondentie. Hierbij vraagt Omroep Flevoland naar alle informatie, ook e-mails en Whatsapp berichten en dergelijke. We vinden transparantie erg belangrijk, zeker in dit dossier. We kiezen daarom voor actieve openbaarmaking. Dat wil zeggen dat we de informatie voor iedereen toegankelijk willen aanbieden via een website. De informatie zal daarbij natuurlijk wel beoordeeld worden op vertrouwelijkheid in het kader van onze concurrentiepositie of privacy gevoeligheid. Het is een omvangrijk verzoek. Wij willen hiervoor een extern bureau inschakelen, die alle informatie verzamelt, ordent, beoordeeld en toegankelijk maakt. Daarnaast zullen kosten worden gemaakt voor inzet van een projectleider en (juridisch) advies. De kosten die hiermee gemoeid zijn ramen we op € 400.000.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
Wet Open Overheid verzoek Omroep Flevoland	-400					
totaal	-400					

2.9 Woningbouw/markt

De woningmarkt is nog steeds erg krap

Ondanks de oplopende hypotheekrente, de hoge inflatie en de oorlog in de Oekraïne, stijgen de huizenprijzen nog steeds. Het kadaster zegt dat de verkoopprijs half 2022 in Flevoland met bijna 22% is gestegen. Ook bij nieuwbouw zien we nog steeds veel animo voor woningkavels. Tegelijk zien we afkoeling op de woningmarkt. Het aanbod neemt toe en het aantal biedingen neemt af. Kortom de komende jaren verwachten we enige afname van de grondverkopen.

We ramen nu voor het eerst vooraf de winstafracht van de grondexploitatie

U heeft als raad een motie aangenomen om de winst van het grondbedrijf niet in de begroting te ramen. Tegelijk adviseerde de accountant de afgelopen jaren om dit wel te doen, omdat anders de afwijking tussen begroting en jaarrekening te groot wordt. We begroten nu de winst voor 2022, omdat we deze behoorlijk goed kunnen inschatten. Hiermee voorkomen we ook een afwijking in de jaarrekening. De winst van 2023 en daarna begroten we niet.

In de paragraaf grondbeleid van de begroting wordt uitgebreid ingegaan op de winstverwachting

Voor 2022 verwachten we een winstafracht vóór belasting van € 24 miljoen. Hiervan is € 7 miljoen nodig om de aanslag Vennootschapsbelasting te betalen.

De winstafracht komt voor € 8 miljoen door winst op grondverkopen in 2022. Verder komt er geld beschikbaar omdat eerder gevormde voorzieningen voor bedrijventerreinen kunnen vrijvallen. Dit komt doordat we gronden in Overgooi in exploitatie hebben genomen, en we meer grond in exploitatie willen nemen op bedrijventerrein de Stichtsekant en de Vaart IV en VI. Deze grond was afgewaardeerd naar landbouwwaarde. Nu deze grond alsnog kan worden verkocht, komt dit geld alsnog beschikbaar.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
verhogen baten WABO leges	200					
inschatting winst grondbedrijf 2022	17.000					
totaal	17.200					

Verhogen baten WABO leges

Door meer aanvragen van bouwvergunningen verwachten we € 200.000 meer leges te ontvangen dit jaar.

Inschatting winst grondbedrijf 2022

Zie voor een toelichting de uitleg hierboven.

2.10 Rente

De rentekosten blijven ook het derde kwartaal stijgen

Dit kost ons ongeveer € 2,2 miljoen extra ten opzichte van het vorige kwartaal. Dit is al het derde kwartaal achter elkaar, waarbij we te maken hebben met rentestijgingen. De Europese centrale bank heeft in het derde kwartaal de rente met 0,75% verhoogd. In het vorige kwartaal gingen we er nog vanuit dat dit maar 0,25% zou zijn. Voor ons betekent dit dat wij ook meer rente moeten betalen over onze kortlopende leningen. Ook voor de langlopende leningen moeten we meer rente betalen. De rente die de gemeente moet betalen op leningen met een looptijd van 15 jaar is met 0,8% gestegen.

bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025	2026
totale rentekosten	11.559	13.244	15.847	14.906	17.146
geraamde rentekosten	11.299	13.441	14.879	13.953	14.908
verschil	-259	198	-968	-953	-2.238

Renterisico

We hebben in kaart gebracht hoe groot het risico op rentestijgingen is. Op dit moment hebben we nog geen buffer om dit risico op te vangen. De benodigde omvang van de buffer hebben we nu opnieuw berekend. We hebben de volgende bedragen nodig:

bedragen x € 1 miljoen

incidentele buffer	vorig	huidig
renterisico	5,1	10,9
pensioen risico	-1,8	-1,8
totaal	3,3	9,1
structureel renterisico	4,0	9,4

Het structurele risico neemt toe, omdat het verschil tussen het verwachte en het voorzichtige scenario met ongeveer 2% is toegenomen. Dit geeft aan dat de onzekerheid in de markt flink groter is geworden. Zolang het project risicomanagement nog loopt, zijn deze tussentijdse uitkomsten ter informatie. Onze risicoparagraaf is nog gebaseerd op de oude systematiek. Daarin is het renterisico niet opgenomen en op dit moment hebben we dus nog geen buffer voor het renterisico.

2.11 Dashboard rente

Het Treasurystatuut schrijft voor dat wij u vier keer per jaar informeren over onze kortlopende en langlopende leningen. Vanaf het vierde kwartaal 2021 doen we dit niet meer via een aparte raadsbrief maar via de kwartaalrapportage

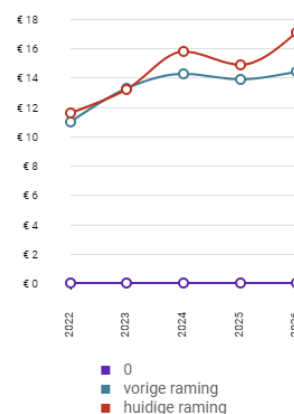
Hoeveel kortlopende leningen trekken we aan?
bedragen x € 1 miljoen



Hoeveel langlopende leningen trekken we aan?
bedragen x € 1 miljoen



Rentekosten
bedragen x € 1 miljoen



Kortlopende leningen

We hebben in het derde kwartaal € 60 miljoen aan vaste geldleningen aangetrokken. Daardoor zitten we nu ruim binnen de kasgeldlimiet. We verwachten dat onze financieringsbehoefte in het vierde kwartaal weer gaat oplopen in verband met grondaankopen.

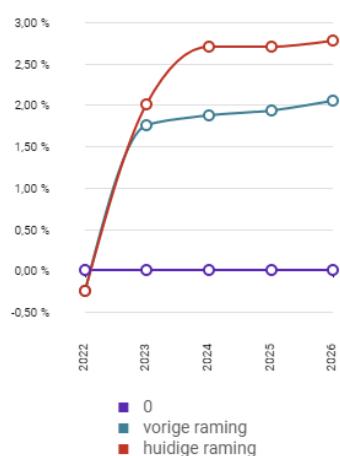
Langlopende leningen

Er zijn ten opzichte van de inschatting in de tweede kwartaalrapportage geen wijzigingen in onze portefeuille van langlopende leningen. De aangetrokken € 60 miljoen hadden we in de tweede kwartaalrapportage al voorzien.

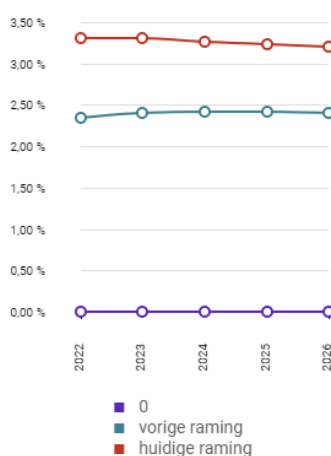
Rentekosten

We houden rekening met een stijging van de rente in 2026 van ongeveer 0,8 procentpunt. Hierdoor stijgen de rentekosten in 2026 bijna € 3 miljoen. Een deel hiervan kunnen we toerekenen, bijvoorbeeld aan de grondexploitatie. Het structurele nadeel voor het perspectief is € 2,2 miljoen.

Rentetarieven kortlopende leningen
procenten



Rentetarieven langlopende leningen
procenten



Rentetarieven kortlopende leningen

Door de renteverhogingen van de Europese Centrale bank is de korte rente inmiddels positief. In de grafiek is de rente over 2022 nog negatief, omdat we gemiddeld over dit jaar nog rente ontvangen over onze kortlopende leningen. We verwachten dat de korte rente de komende tijd flink gaat oplopen.

Rentetarieven langlopende leningen

De langlopende rente stijgt drie kwartalen achter elkaar flink. De stijging bedraagt ongeveer 1 procentpunt.

2.12 Overig

In deze risicogroep melden we knelpunten die we niet aan een risicogroep kunnen toewijzen.

We zijn nog bezig met het project risicomangement. Zodra dit is afgerond en de risicogroepen vaststaan verwachten we vanaf dan meer veranderingen aan een specifieke risicogroep toe te kunnen wijzen.

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
opgeheven reserves	27					
Hogering - openhouden Botterweg	-107					
actualisatie parkeren	466				-130	-130
invoering opkoopbescherming		-127	-97	-97	-97	-97
beheer en onderhoud buitenruimte Stad en Natuur		-63	-63	-63	-63	-63
spoedaanvragen onderwijshuisvesting	250	250	-150	-150	-150	-150
vrijval voorziening wachtgeld wethouders	500					
vrijval reserve programmabudget raad	482					
vrijval saldireserve	800					
inzetten geld voor hogere lonen en prijzen door inflatie		2.900	2.900	2.900	2.900	2.900
totaal	2.418	2.960	2.590	2.590	2.460	2.460

Opgeheven reserves

Bij de eerste kwartaalrapportage hebben we een aantal reserves opgeheven. Na het afronden van de jaarrekening was er nog een klein bedrag aanwezig. Dit bedrag kan nu alsnog vrijvallen.

Hogering - openhouden Botterweg

De provincie voert werkzaamheden uit aan de Hogering. Op ons verzoek heeft de provincie ervoor gezorgd dat de Botterweg tijdens de werkzaamheden bereikbaar is gebleven. Afgesproken is dat de gemeente 2/3 van deze kosten betaalt. Dit kost de gemeente € 107.000.

Actualisatie parkeren

We hebben de parkeeropbrengsten geactualiseerd. Door de pilot met de scanauto ontvangen we meer naheffingen. Verder stopt de gebruiksovereenkomst van het parkeerterrein Tegelzetterdek eind 2025. De eigenaar met het terrein dan exploiteren. Dit kost ons € 360.000 aan opbrengsten. We denken dat we dit binnen de parkeerexploitatie kunnen opvangen. Wel is er een structureel nadeel van € 130.000 doordat we een tijdelijke besparing door hergebruik van parkeerapparatuur per abuis structureel hadden ingeboekt.

Opkoopbescherming

De gemeenteraad heeft op 12 mei 2022 besloten opkoopbescherming voor woningen in te voeren in Almere. We hebben extern onderzoek laten doen naar de kosten hiervan. Om dit te implementeren is incidenteel minimaal € 30.000 nodig. Voor de uitvoering is structureel minimaal € 187.000 nodig. Dit is met name nodig voor het beoordelen van de ontheffingsvergunningen. We moeten bijvoorbeeld bij de aanvraag controleren wie de eigenaar en gebruiker is van een pand. Ook verwachten we dat we voor ongeveer 10% van de aanvragen een bezwaar- en beroepsprocedure moeten afhandelen.

Door de invoering van leges voor de ontheffingsvergunningen kunnen we een deel van de kosten verhalen. Vanaf 2023 verwachten we structureel € 90.000 uit leges te ontvangen. De kosten en de inkomsten zijn gebaseerd op 300 aanvragen per jaar.

Beheer en onderhoud buitenruimte Stad en Natuur

Stad en Natuur huurt diverse locaties van de gemeente. Vorig jaar heeft de gemeente samen met Stad en Natuur een meerjarenovereenkomst gesloten. Hierin zijn afspraken opgenomen met betrekking tot de huur van de locaties. Een van de afspraken betreft het nader bekijken van het beheer en onderhoud van de buitenruimte van de gehuurde locaties in relatie tot de subsidieverlening. In totaal kost dit € 63.000 vanaf 2023. Dit komt bijvoorbeeld door prijsstijgingen, intensiever gebruik van de terreinen en aanscherping van wet- en regelgeving.

Spoedaanvragen onderwijshuisvesting

Als er calamiteiten zijn in een schoolgebouw, bijvoorbeeld een elektriciteitsprobleem of kapotte kozijnen, kunnen schoolbesturen geld vragen aan de gemeente. Het moet echt urgent zijn: als we de calamiteit niet oplossen kan de school geen lesgeven in het gebouw. De afgelopen jaren kostte dit gemiddeld ongeveer € 150.000 per jaar. Vroeger betaalden we dit uit een reserve 'onderwijs leerpakket' (OLP). De reserve is opgeheven. Daarom nemen we dit nu structureel op in de begroting.

Vrijval voorziening wachtgeld wethouders

Er maken minder voormalig wethouders gebruik van de wachtgeldvergoeding dan waar in de begroting rekening mee was gehouden.

Vrijval programmabudget Raad

De gemeenteraad heeft een reserve voor programmabudget. Op dit moment zit er € 0,7 miljoen in. Niet al het geld is nodig. Het presidium stelt voor om € 0,5 miljoen te laten vrijvallen. In 2023 wordt een evaluatie gedaan om na te gaan of de rest van de reserve ook kan vrijvallen.

Vrijval saldireserve

Jaarlijks bij de jaarrekening en programmabegroting actualiseren we onze risico's. We kijken naar de hoogte van de risico's, de kans inschatting en of we alle risico's in beeld hebben. De risico's die wij zien worden toegelicht bij de risicogroepen in de derde kwartaalrapportage. Daar staat ook hoeveel geld wij reserveren in de saldireserve. Per saldo kan er € 0,8 miljoen vrijvallen. Dit komt voornamelijk door een aanpassing van de risico's in het sociaal domein en actualisatie van vertrouwelijke risico's. Deze risico's worden apart toegelicht in de raadsbrief vertrouwelijke risico's.

Inzetten geld voor hogere lonen en prijzen door inflatie

We krijgen van het Rijk geen compensatie voor de loon- en prijsstijgingen tussen mei en september 2022. Dit kost ons € 4,4 miljoen. Doordat we de onroerendezaakbelasting en de parkeertarieven wel indexeren met de inflatie ontstaat er ruimte om de kostenstijgingen deels op te vangen. Deze ruimte zetten we nu in. Bij het hoofdstuk prijsstijgingen gaan we in op de inflatie en loon- en prijsstijgingen.

3 Bezuinigingsmonitor

Bij de Programmabegroting 2020 en Programmabegroting 2021 zijn er bezuinigingen doorgevoerd. In de Programmabegroting 2023 is daar de ombuiging takendiscussie bijgekomen.

Per bezuiniging / ombuiging is hier de voortgang aangegeven. Hierbij kennen we de volgende statussen:

	op schema
	vertraagd
	niet ingevuld

Hieronder geven we een korte toelichting bij iedere bezuiniging. Bezuinigingen die voor het tweede kwartaal achter elkaar op 'groen' staan nemen we niet meer op in de monitor. In deze rapportage is daarom de bezuiniging op economische zaken niet meer opgenomen.

bedragen x € 1.000

	status Q3	2022	2023	2024	2025	2026
begroting 2020						
ICT			51	51	51	51
Evenementen		0	100	100	100	100
Beheer en onderhoud		0	900	900	900	900
Versoberen meldkamer parkeerbedrijf		0	40	100	100	100
begroting 2021						
Shared Savings		0	0	0	0	0
Jeugdhulp		0	200	3.200	10.500	15.000
Wmo ondersteuningsarrangementen		295	1.210	1.910	1.910	1.910
geamendeerd bij RV welzijnskader						
Poppodium de Meester		0	0	0	250	250
begroting 2023						
Ombuiging takendiscussie		0	0	3.000	6.000	11.600

Begroting 2020

ICT (van oranje naar groen)

De functie van strategisch adviseur wordt niet ingevuld. Hiermee wordt de bezuiniging deels ingevuld. Er staat nog € 51.000 open. In 2022 staat er geen bedrag meer open. De bezuiniging ligt op schema en is daarom van oranje naar groen gegaan.

Evenementen (van oranje naar rood)

De bedoeling is om meer inkomsten via evenementen binnen te halen, onder andere door tariefsverhoging. Oorspronkelijk was er ook al een taakstelling in 2021 en 2022. Omdat we tijdens corona geen prijsstijgingen wilden doorvoeren is voor deze jaren de bezuiniging teruggedraaid. Voor 2023 zou er een plan worden uitgewerkt hoe de taakstelling kon worden ingevuld. Er ligt nog geen plan en er worden bij deze begroting geen voorstellen gedaan om de tarieven te verhogen. In 2022 is er zelfs een tekort van ongeveer € 0,1 miljoen, omdat er mede door corona nog steeds minder evenementen waren. De taakstelling staat daarom op rood. Als we geen maatregelen nemen leidt dit ook vanaf 2023 tot tekorten.

Beheer en onderhoud (van rood naar oranje)

Deze bezuiniging moest oorspronkelijk worden ingevuld door nieuwe gebieden zo in te richten dat het beheer goedkoper wordt. Het idee was dat elke keer als we een nieuwe wijk opleveren, we dan een stukje van de bezuiniging zouden realiseren. Uit het Strategisch assetmanagement plan, dat begin 2022 aan de raad is aangeboden, blijkt dat het beheer van nieuwe wijken gemiddeld juist duurder is. De bezuiniging kan daarom niet op deze manier worden ingevuld. In het coalitieakkoord is aangegeven dat er extra geld beschikbaar komt voor beheer en onderhoud. Ook gaan we meer geld beschikbaar stellen voor de

kostengroei door de groei van de stad (autonome groei). Hiervoor zijn twee uitwerkingsopdrachten opgenomen in deze begroting. Deze uitwerkingsopdrachten moeten de oplossing bieden voor deze bezuiniging.

Versoberen meldkamer parkeerbedrijf (blijft oranje)

Bij de nieuwe aanbesteding van het parkeerbeheer in 2023 kunnen we deze bezuiniging invullen. We zullen dan wel andere keuzes moeten maken in de dienstverlening van het parkeerbedrijf.

Begroting 2021

Shared savings (van oranje naar groen)

We investeren in softwareoplossingen die in de 'cloud' werken. Hierdoor kunnen we beter plaatsonafhankelijk werken. Deze investeringen mogen we vanwege financiële spelregels niet afschrijven. Een deel van het kapitaallastenbudget is daardoor niet meer nodig, en wordt ingezet om de taakstelling shared savings volledig in te vullen.

Jeugdhulp (blijft rood)

De hoogte van de taakstelling en de voorgenomen maatregelen zijn ongewijzigd. In 2022 zien we de groei van de kosten van de jeugdhulp zonder verblijf afvlakken. Daarentegen stijgen de kosten van de jeugdhulp met verblijf. Ook zijn er veel onzekerheden, zoals de financiële situatie van Triade Vitree en de aanbestedingen voor de jeugdhulp met verblijf en jeugdhulp zonder verblijf die nog lopen. Ook moet het Rijk nog met maatregelen komen voor de Rijksbezuinigingen (eigen bijdragen en verminderen residentiële jeugdhulp). Ook kunnen we de effectiviteit en financiële effecten van de maatregelen niet meten. De bezuiniging staat daarom op rood. Er komt een aparte rapportage over de jeugdhulp waarin dieper wordt ingegaan op de kostenontwikkeling en de maatregelen.

Wmo ondersteuningsarrangementen (blijft oranje)

In 2022 is er een beperkt aantal maatregelen doorgevoerd om de taakstelling in te vullen. In 2022 verwachten we financieel ongeveer uit te komen. Vanaf 2023 gaan de nieuwe contracten in voor individuele begeleiding / dagbesteding en huishoudelijke ondersteuning. Alle klanten worden opnieuw geïndiceerd. We verwachten betere en scherpere indicaties te kunnen stellen, doordat we de afspraken hebben aangepast. Hierdoor zal het aantal indicaties en eveneens de duur van indicaties moeten afnemen, waardoor de kosten dalen. Maatregelen en aanpassingen die we nemen zijn onder andere: een handreiking voor de ureninzet en deskundigheidsbevordering van medewerkers bij gemeente, wijkteams en aanbieders. Verder is het aantal aanbieders naar 13 teruggebracht. Dit zijn aanbieders die qua visie, ervaring en kennis het beste bij ons passen en waarmee we de veranderingen vorm kunnen geven.

Geamendeerd bij RV welzijnskader

Poppodium De Meester (blijft oranje)

Bij de 3e kwartaalrapportage 2021 is deze bezuiniging uitgesteld tot 2025. Doordat andere financieringsbronnen zijn gevonden is de financiering van De Meester tot en met 2024 geregeld. Er wordt nu een plan uitgewerkt voor een poppodium dat aansluit bij de culturele strategie voor Almere in de toekomst. En dat past bij het groeiend aantal bewoners, onder wie de vele studenten die zich in Almere Centrum gaan vestigen wanneer de campus in het centrum is gerealiseerd. In dit plan worden verschillende scenario's geschetst, zoals:

- de organisatie verzelfstandigen tot culturele instelling, maar handhaven in het huidige gebouw;
- de organisatie opschalen door bijvoorbeeld een fusie met een vergelijkbare organisatie in een andere gemeente;
- investeren in een nieuw poppodium met meer gebruiks- en verdienmogelijkheden.

Begroting 2023

Ombuiging takendiscussie

De versterking van onze organisatie is een belangrijk doel van dit college. Hiervoor trekken we extra geld uit. Structureel moeten deze extra investeringen worden terugverdiend met een ombuiging. Er wordt een project ingericht met als opdracht een integraal plan met ombuigingsvoorstellen te formuleren. Medio 2023 zal dit voorstel worden afgerond, zodat dit kan worden meegenomen in de Programmabegroting 2024. De insteek is het terugbrengen van taken (structureel of projectmatig) waarbij zal worden gestart met taken die nadrukkelijk niet in het coalitieakkoord staan en geen onderdeel zijn van vastgesteld beleid. Hierbij onderzoeken we ook alternatieve scenario's inclusief een impactanalyse. De opdracht is gericht op een besparing van € 11,6 miljoen structureel vanaf 2026. Hiermee betalen we structureel de versterking van de organisatie.

4 Programmaplan

4.1 Wonen

Ambitie

Almere: stad gebouwd op idealen. Daar zijn we trots op en daar houden we aan vast. Tegelijkertijd maken we ons al lange tijd zorgen over de betaalbaarheid van woningen voor Almeerders. Een betaalbare woning is ook in Almere voor steeds minder mensen weggelegd. We hebben daarom een Woonvisie met een ambitieus stedelijk woningbouwprogramma. Dit moet ons helpen beter te sturen op de woningvoorraad, zonder de kwaliteiten van Almere daarbij te verliezen. Dit betekent ook dat de bestemming groen zoveel mogelijk wordt gerespecteerd. We willen het groen-blauwe karakter van Almere behouden zodat elke Almeerder een fijne omgeving heeft om in te wonen.

We blijven vasthouden aan de ambities uit de Woonvisie

Deze vormen nog steeds de leidraad in ons werk. Het Stedelijk Woningbouwprogramma is hiervan de concrete vertaling. Onze ambitie om in de periode 2020-2030 25.000 woningen te bouwen vormt hierin de grootste ambitie. Om een antwoord te hebben op de vraag naar sociale woningbouw en huisvesting voor aandachtsgroepen bouwen we circa 1.000 tijdelijke woningen.

Om dit aantal te behalen is in de komende jaren een versnelling nodig van het te bouwen aantal woningen

We investeren daarom onder andere in de slagkracht van de gemeente door extra personeel aan te nemen en door ons te focussen op grootschalige ontwikkelgebieden. We zetten maximaal in op het toevoegen van grotere aantallen woningen die snel te realiseren zijn, zoals op de (nog af te bouwen) nieuwbouwlocaties en in het stadscentrum. Inbreiden kost veel tijd en gaat vaak ten koste van bestaand groen. Om die reden zijn we daarmee de komende periode terughoudend. Ook gaan we in deze periode nog niet aan de gang met het ontwikkelen van Pampushout.

Ondanks onze voortvarende en welwillende aanpak zal het bouwen van woningen met de huidige krapte op de arbeidsmarkt en de hoge bouwkosten ook een grote uitdaging vormen. Hier zullen we creatief mee moeten omgaan. Ook de discussie rondom stikstof en de afkoelende woningmarkt maken het bouwen van zoveel woningen onzeker.

Oosterwold is een plek van pionieren

De afgelopen jaren hebben we veel geleerd over hoe we deze bijzondere wijk verder kunnen blijven ontwikkelen. Een belangrijke nieuwe fase breekt nu aan met een besluit over deelgebied 2. Dit gaat over de verdere ontwikkeling van Oosterwold aan de andere kant van de A27. In 2022 hebben we de gemeenteraad al meerdere keren geïnformeerd en meegenomen in het verhaal van de verdere ontwikkeling van Oosterwold. Zo hebben we met u geïnformeerd over de ruimtelijke verkenning en een doorvertaling van de opgedane ervaringen. In combinatie met de uitwerkingsopdrachten over de ruimtelijke verkenning, verkenning van grondposities en de ontwikkelingen op de woningmarkt, leidt dit tot scenario's die we in 2023 aan de gemeenteraad voorleggen. Deze scenario's geven een antwoord op de vragen waar, wanneer en hoe we gaan beginnen aan deelgebied 2 Oosterwold.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
extra personeel grondzaken		-36	-70	-106	-85	-85
uitvoering schone lucht akkoord		-107	-107	-107	-107	-107
uitvoering stedelijk woningbouwprogramma		-320	-639	-959	-779	-779
Pampushout	-42					
totaal	-42	-462	-816	-1.171	-971	-971

Extra personeel grondzaken

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-36	-70	-106	-85
totaal		-36	-70	-106	-85

Bij de afdeling grondzaken is er steeds meer behoefte aan financieel en juridisch advies. Daarbij gaat het om inhoudelijke financiële advisering voor specifieke grondexploitaties, de kaderstelling, de toetsing en de controle. Met de geplande woningbouwversnelling zal de vraag naar advisering de komende jaren alleen maar verder toenemen. We gaan de formatie met ruim 3 medewerkers uitbreiden. Een deel van het extra personeel betalen we uit de grondexploitatie. In de tabel ziet u de kosten van het personeel wat we uit de algemene middelen betalen.

Uitvoering schone lucht akkoord

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-107	-107	-107	-107
totaal		-107	-107	-107	-107

We vinden een gezond leef- en woonklimaat belangrijk. In 2020 heeft Almere het Rijksovereenkomst 'Schone Lucht Akkoord' getekend. We werken samen met het Rijk verder aan het verbeteren van de luchtkwaliteit in Almere en de regio. Hiervoor zetten we extra capaciteit in.

Uitvoering stedelijk woningbouwprogramma

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-320	-639	-959	-779
totaal		-320	-639	-959	-779

We handhaven de ambities uit de Woonvisie en het Woon-zorg addendum. Het Stedelijk Woningbouwprogramma blijft leidend voor de woningbouw in Almere. Om te zorgen dat we het gewenste aantal nieuwe woningen gaan halen, investeren we in de benodigde ambtelijke slagkracht. Dat gaat om capaciteit die niet gedekt kan worden uit grondexploitatie, anterieure overeenkomsten en leges.

Pampushout

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
1. plankosten	-242				
2. vrijval participatie	200				
totaal	-42				

In het coalitieakkoord 2022-2026 'Bouwen aan een gezonde toekomst' is afgesproken dat Pampushout deze bestuursperiode niet wordt ontwikkeld. Om de gemaakte plankosten af te boeken is in het coalitieakkoord € 200.000 beschikbaar gesteld. De werkelijke gemaakte plankosten zijn op dit moment € 242.000. Hier staat een meevaller tegenover van € 200.000 omdat het geld voor participatie hierdoor niet meer nodig is.

4.2 Openbare ruimte

Ambitie

De beheeropgave voor onze openbare ruimte

Met het ouder worden van de stad wordt het beheer van de openbare ruimte steeds belangrijker. We staan voor een grootschalige vervangingsopgave. Deze richt niet alleen meer op de bovengrond, in de vorm van onderhoud aan straten, het verzorgen van groen en het aanpakken van bodemdaling. Ook ondergronds moeten we aan de slag met ons rioolstelsel. Hierbij staan we voor de opgave om tegelijkertijd op grote schaal riolen te vervangen, in Oosterwold riolen aan te leggen en de woningversnelling te faciliteren. Voor deze beheeropgave is extra geld nodig, zoals duidelijk werd in het Strategisch assetmanagementplan. In deze begroting trekken we extra geld uit voor dagelijks verzorgend onderhoud. De komende tijd maken we verder inzichtelijk welke opgave we hebben op het gebied van groot onderhoud en vervangingen en welke financiële oplossingen hierbij passen.

De volgende stap is om voldoende goede vakmensen binnen te halen om dit extra werk uit te voeren. We merken dat de krappe arbeidsmarkt het moeilijker maakt om nieuw personeel te werven en te behouden. Hetzelfde geldt voor de aannemers die het werk voor ons uitvoeren. We moeten er dan ook rekening mee houden dat onderhoudsprojecten en projecten rondom de woningbouwversnelling vertraging op kunnen lopen. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen, blijven wij ons tot het uiterste inzetten om geschikt personeel binnen te halen en te houden.

Dit alles doen we natuurlijk voor de mensen, dieren en planten die binnen onze gemeentegrenzen leven. Zo zetten we gericht in op speelmogelijkheden in de buurt, maken we de stad toegankelijker en versterken we het ecologisch maaibeheer.

Natuur, biodiversiteit en klimaatadaptatie

We versterken de biodiversiteit en onderhouden de stad zo diervriendelijk mogelijk. Dit doen we bijvoorbeeld door rekening te houden met dieren bij het gebruik openbare verlichting. Ook gaan we natuurgebieden in en rond Almere versterken en verbinden en voorkomen we dat hier nog verstorende evenementen plaatsvinden. We hebben verder oog voor het hitte- en waterbestendig maken van wijken, door onze straten verder te vergroenen en regenwater zoveel mogelijk in wijken zelf op te vangen. Aan deze zaken zal extra aandacht worden besteed in het te actualiseren Bomenkader en in het Beleidskader groen waaraan wordt gewerkt.

We zorgen voor een schoon Almere

Dit is voor alle Almeerders van belang. Een schone en opgeruimde omgeving leidt immers tot meer woonplezier dan een verrommelde omgeving. We zetten daarom sterk in op het opruimen van zwerfafval en het aanpakken van afvaldumpingen. Zo voeren we op dit moment pilots uit waarbij we een aantal ondergrondse containers monitoren. We willen daarbij voorkomen dat afval verkeerd wordt aangeboden en in de omgeving beland. Hierbij trekken we nauw op met bewoners. We hopen hiermee meer inzicht te krijgen in wat we moeten doen om ervoor te zorgen dat ondergrondse containers uiteindelijk ook zo gebruikt worden zoals ze bedoeld zijn. Het doel is om samen met adoptanten van de containers de omgeving nog schoner te houden.

Daarnaast verwachten we dat met het versterken van de handhaving capaciteit we ook een belangrijke slag kunnen slaan in het tegengaan van afvaldumpingen. We kunnen hierdoor bijvoorbeeld beter opvolging geven aan meldingen over afvaldumpingen en handhaven op plekken waar overlast voorkomt.

We blijven in gesprek met de gemeenteraad over een nieuw afvalinzamelsysteem

In het najaar van 2022 komen we naar aanleiding van eerdere besprekingen met de uitkomsten van de marktverkenning. Dit onderzoek gaat in op de voorwaarde die de gemeenteraad heeft gesteld aan de implementatie van het 'toekomstbestendig en duurzaam afvalinzamelsysteem' voor Almere:

- De scheidingsresultaten van machinaal nascheiden zijn minimaal gelijk aan de scheidingsresultaten van de voorscheiding door Almeerders, opdat de overstap niet ten koste gaat van de klimaatdoelstellingen.
- Er concrete afspraken gemaakt kunnen worden over voldoende beschikbare nascheidingscapaciteit, ook ter voorkoming van het mogelijk verbranden van afval.

Het Upcyclecentrum is in de afgelopen jaren uitgegroeid tot de plek in Almere waar we verspilling tegengaan

Dit hebben we gerealiseerd door onder andere reststromen opnieuw te gebruiken door ondernemers in Almere er nieuwe producten van te laten maken. Verder hebben we leerlingen uit Almere laten ervaren wat er allemaal mogelijk is met de grondstoffen uit de stad. We gaan het komende jaar gebruiken om te onderzoeken wat de volgende stap is in de ontwikkeling van het Upcyclecentrum zodat we nog meer kunnen bijdragen aan een duurzaam Almere.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026 structureel
openbare ruimte		-46	-46	-46	-46
terugdraaien bezuiniging beheer en onderhoud		-1.000	-2.000	-1.750	250
dagelijks verzorgend onderhoud		-3.366	-3.366	-3.016	51
extra budget groot onderhoud en vervangingen					
ecologisch maaibeheer		-350	100	100	100
klimaatadaptatie			-450		
aanpak essentaksterfte		-90	-90	-90	-90
kleine speeltuintjes		-30	-30	-30	-30
diervriendelijke verlichting		-50	-50	-50	-50
versterken biodiversiteit			-120	-120	-120
toegankelijke openbare ruimte en voetpaden		-195	-201	-76	-76
rioolheffing in 3 jaar kostendekkend maken			600	1.200	1.700
totaal		-5.127	-5.653	-3.878	1.689
				272	

openbare ruimte

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-46	-46	-46	-46
totaal		-46	-46	-46	-46

We hebben een adviseur aangesteld die zich bezig gaat houden met digitalisering bij de stadsreiniging. Hiermee willen we onze dienstverlening verder verbeteren en informatie verzamelen en analyseren zodat we slimmer en efficiënter kunnen werken.

terugdraaien bezuiniging beheer en onderhoud

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
schrappen budget voor noodmaatregelen				250	250
terugdraaien bezuiniging		-1.000	-2.000	-2.000	
totaal		-1.000	-2.000	-1.750	250

In de begroting 2021 is € 10 miljoen bezuinigd door grootonderhoudsprojecten uit te stellen. Omdat dit kon leiden tot onveilige situaties is er structureel € 0,5 miljoen voor noodmaatregelen beschikbaar gesteld.

In de begroting 2021 is deze bezuiniging voor de helft teruggedraaid. Nu wordt de bezuiniging helemaal teruggedraaid. Ook zal hierbij het budget voor noodmaatregelen vanaf 2025 worden teruggedraaid.

dagelijks verzorgend onderhoud

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
nog uit te werken taakstelling					3.067
personeel dagelijks verzorgend onderhoud		-409	-409	-409	-409
programmakosten dagelijks verzorgend onderhoud		-2.607	-2.607	-2.607	-2.607
transitiekosten wijk Hortus		-350	-350		
totaal		-3.366	-3.366	-3.016	51

Vlak voor het zomerreces hebben wij u het strategisch assetmanagementplan (SAMP) aangeboden. In dit plan zijn de achterstanden van het beheer en onderhoud in beeld gebracht. Uit het plan blijkt dat we op het dagelijks verzorgend onderhoud een achterstand hebben van € 3 miljoen per jaar. In het coalitieakkoord hebben we afgesproken dat we deze achterstand willen inlopen. Daarvoor wordt nu extra geld uitgetrokken. We zullen in 2023 komen met een uitwerking hoe we het beheerstekort vanaf 2026 willen oplossen.

Transitiekosten wijk Hortus

Bij het Uitvoeringsbesluit Floriade (RV-30/2015) zijn de uitgangspunten vastgesteld voor het beheer van de toekomstige wijk Hortus. Hierbij is besloten om het benodigde budget vanaf 2023 in de begroting op te nemen. Op dit moment wordt bekeken in hoeverre de uitgangspunten voor het te beheren gebied zoals vastgesteld in 2015 nog actueel zijn en wat dat betekent voor de daadwerkelijke structurele beheerskosten. De uitkomsten daarvan zullen worden gepresenteerd bij de Programmabegroting 2024. Omdat het gebied ook in de tussentijd al moet worden beheerd, wordt voor de jaren 2023 en 2024 € 350.000 per jaar beschikbaar gesteld.

extra budget groot onderhoud en vervangingen

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
extra budget ivm groot onderhoud en vervanging					-14.000
huidig spaarbedrag vervangingsinvesteringen					14.000
totaal					

Uit het strategisch assetmanagementplan (SAMP) blijkt ook dat we te weinig investeren in het groot onderhoud van de openbare ruimte en in vervanging van bruggen, wegen en dergelijke. Ook deze achterstand willen we inlopen. Het komende jaar willen we gebruiken voor nader onderzoek. We gaan een concreet plan maken voor investeringen in de komende 10 jaar. Hierbij kijken we niet alleen naar de theoretische levensduur van de investeringen, maar ook naar de feitelijke onderhoudstoestand van onze bezittingen. We schatten de jaarlijkse kosten nu in op € 14 miljoen per jaar. We willen dit betalen door niet meer in één keer te betalen. In plaats daarvan willen we de kosten verdelen over de levensduur van de investering. Het gaat hier om een ingewikkelde financiële operatie. Voordat we dit besluit definitief nemen, doen we u hiervoor na de vaststelling van de begroting een apart voorstel. Daarbij zullen we ook aangeven wat de renterisico's zijn.

ecologisch maaibeheer

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
incidenteel		-350			
structureel			100	100	100
totaal		-350	100	100	100

We zetten ons in om ons maaibeheer zo ecologisch mogelijk in te richten. Zo kunnen we meer rekening houden met bloemenpracht, natuurbeleving, biodiversiteit en het vooraf verwijderen van zwerfafval. Zonder daarbij uit het oog te verliezen dat voor sommige vormen van recreatie andere keuzes gemaakt moeten worden. Denk dan bijvoorbeeld aan losloopgebieden.

klimaatadaptatie

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
klimaatadaptatie			-450		
totaal			-450		

We vergroenen de stad, met bijzondere aandacht voor de biodiversiteit. Op die manier kunnen we hittestress tegengaan, het opnemen en afvoeren van water bevorderen en een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving creëren.

aanpak essentaksterfte

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
aanpak essentaksterfte		-90	-90	-90	-90
totaal		-90	-90	-90	-90

Met dit budget kunnen we de vervanging van essen in bosvakken verder uitsmeren over de tijd. Dat betekent dat we bomen die aangetast zijn minder snel vervangen en langer blijven snoeien. Bij de evaluatie van het bomenkader onderzoeken we hoeveel bomen met deze middelen hoeveel langer kunnen blijven staan.

kleine speeltuintjes

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
kleine speeltuintjes		-30	-30	-30	-30
totaal		-30	-30	-30	-30

Kleine speeltuinen zijn belangrijk voor Almeerders. Binnen het bestaande beleid willen we daarom kijken hoe kleine speeltuinen in de wijk extra aandacht kunnen krijgen de komende jaren.

diervriendelijke verlichting

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
diervriendelijke verlichting		-50	-50	-50	-50
totaal		-50	-50	-50	-50

Openbare verlichting wordt waar mogelijk diervriendelijk (denk hierbij aan lichtvormen met sensoren, speciale armaturen die gerichter schijnen of het veranderen van de lichtkleuren naar kleuren die minder storend zijn voor dieren). We blijven natuurlijk wel rekening houden met de sociale veiligheid.

versterken biodiversiteit

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
versterken biodiversiteit			-120	-120	-120
totaal			-120	-120	-120

We gaan natuurgebieden in en rond Almere versterken en verbinden. Bestaande plannen hiervoor krijgen meer prioriteit. We zullen de biodiversiteit versterken. De wijze waarop wij dit gaan uitvoeren betrekken wij bij het opstellen van het groenkader en evalueren van het boomkader.

toegankelijke openbare ruimte en voetpaden

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
toegankelijke openbare ruimte diversiteit en inclusiviteit		-125	-125		
toegankelijke voetpaden		-70	-76	-76	-76
totaal		-195	-201	-76	-76

Inclusiviteit betekent ook dat we graag verder willen investeren in een toegankelijke openbare ruimte, zoals toegankelijke voetpaden en inclusiemaatregelen onder andere in de omgevingen van stations en stadscentra.

rioolheffing in 3 jaar kostendekkend maken

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
			600	1.200	1.700
totaal			600	1.200	1.700

De rioolheffing is op dit moment voor 91% kostendekkend. In het coalitie-akkoord staat dat het uitgangspunt is dat onze tarieven kostendekkend zijn. We houden ons aan deze afspraak en willen de rioolheffing vanaf 2024 in drie jaar tijd kostendekkend maken. We verhogen de heffing in 2023 nog niet. Dit doen we niet omdat de inflatie in 2022 en 2023 extreem hoog is, Onze inwoners en bedrijven hebben het hierdoor al zwaar.

4.3 Veiligheid en handhaving

Ambitie

‘Almeeders moeten zich veilig voelen in hun huis, buurt of de stad’, zo start de veiligheidsparagraaf in het coalitieakkoord. Samen met onze veiligheidspartners werken wij dagelijks aan de vraagstukken om de criminaliteit aan te pakken en de overlast te verminderen. Het beleid rond vraagstukken van openbare orde en veiligheid krijgt vorm in het nieuwe veiligheidsplan. Hierin zijn de ambities voor de periode van 2023 tot 2026 vormgegeven. De duur van het plan is gelijk aan de raadsperiode. De reden hiervoor is dat de nieuwe raad op deze wijze optimaal zijn inbreng voor het veiligheidsbeleid kan meegeven. Op het moment van schrijven is het veiligheidsplan voor de nieuwe raadsperiode volop in ontwikkeling. Het gesprek met de raad over het nieuwe veiligheidsplan vindt in het najaar van 2022 plaats. Een belangrijke onderlegger voor het nieuwe plan is het onderzoek dat bureau EMMA heeft verricht naar criminaliteit en veiligheid in Almere. In dit onderzoek is zowel teruggekeken als vooruitgekeken. Uit het onderzoek zijn vijf aandachtsgebieden naar voren gekomen die urgent zijn voor het veiligheidsbeleid in Almere in de komende jaren. We laten deze hierna kort de revue passeren.

De rode draad in verkenningen is de verwachte sterke groei van Almere

Die groei werkt door in de ontwikkeling van het criminaliteits- en veiligheidsbeeld. Een verdere daling van het aantal delicten valt niet te verwachten en een stijging is meer waarschijnlijk. Ook zorgt de groei van de stad voor andersoortige problematiek, waarvan enkele voorbeelden hierna aan de orde komen.

Een groeiende jeugdige bevolking betekent in het algemeen ook meer jeugdcriminaliteit

Bovendien lijkt zich een verharding van de criminaliteitsproblematiek bij een selecte groep jongeren af te tekenen. Daarnaast blijkt de jeugd in Almere bovengemiddeld kwetsbaar om de drugscriminaliteit te worden ingezogen. Almere krijgt steeds meer te maken met grootstedelijke jeugdproblematiek.

De zware misdaad neemt toe in Almere en diversifieert

De grootste dreiging vanuit de georganiseerde misdaad voor de Nederlandse samenleving is de drugshandel en de komende tien jaar blijft drugs een groeimarkt. Gezien de groei en ontwikkeling van de stad en de mogelijkheden voor witwassen in onder meer de bouw- en vastgoedsector, ligt hier een stevige opgave voor de gemeente Almere en haar ketenpartners.

Gevoelens van (on)veiligheid lopen in Almere uiteen van buurt tot buurt

Hoe veilig iemand zich voelt is een samenspel van verschillende factoren. Wat hierin bijvoorbeeld meespeelt zijn signalen van criminaliteit en overlast, de mate van sociale cohesie en sociale controle, de inrichting van de fysieke ruimte en het vertrouwen in instituties zoals de gemeente. Hoe het veiligheidsgevoel zich ontwikkelt de komende jaren hangt vermoedelijk sterk samen met de ontwikkeling van de bovengenoemde factoren.

Cybercriminaliteit is de afgelopen jaren toegenomen

De covid-19 pandemie heeft deze trend waarschijnlijk versterkt. Mogelijk is de aangiftebereidheid ook gegroeid. De groei van cybercriminaliteit houdt de komende jaren zonder twijfel aan. De aanpak van cybercriminaliteit vergt een enorme impuls over de gehele linie van voorlichting en bewustwording tot opsporing.

Naast de bovenstaande aandachtsgebieden heeft het EMMA-onderzoek informatie en aanbevelingen opgeleverd die richting geven voor de dialoog met de raad. Samen met opgehaalde inbreng uit de stad leidt dit tot de ambities voor de veiligheidsaanpak in Almere. Het veiligheidsplan zal de ambities en acties bevatten die met de beschikbare middelen te realiseren zijn. Onze verwachting is echter dat de complexiteit en intensiteit van de opgave op het gebied van veiligheid voor de langere termijn verder zullen toenemen.

We investeren in het uitvoeren van de handhavingstaken in de bebouwde omgeving en openbare ruimte

We doen dit om acute knelpunten in de handhaving op te lossen. De afgelopen jaren is de handhaving en het toezicht in Almere niet meegegroeid met de ontwikkeling van Almere. Met deze extra investering is de ambtelijke organisatie beter in staat om vragen van inwoners en bedrijven te beantwoorden. Ook kunnen we beter bekijken hoe het er voor staat met brandveiligheid en bouwqualiteit van (ouder wordende) gebouwen in Almere. In het komende jaar leggen we de raad een voorstel voor over het besteden van dit geld per onderwerp.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
veiligheid en handhaving		-192	-349	-568	-513	-513
ambtelijke capaciteit vergunningen		-274				
inhaalslag BOA's		-1.207	-1.207	-1.207	-1.207	-1.207
inhaalslag meldingen en handhaving		-621	-621	-621	-621	-621
tegengaan mensenhandel		-213	-213	-213	-153	-153
georganiseerde en ondermijnende criminaliteit		-419	-611	-754	-658	-658
toezicht op klimaat besparende maatregelen bedrijven		-600	-600	-500	-500	
asbest toezicht omgevingsdienst		-100	-100	-100	-100	-100
Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (inclusief Rijksbijdrage)				-338	-274	-274
totaal		-3.626	-3.701	-4.301	-4.026	-3.526

veiligheid en handhaving

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
rampenbestrijding en crisisbeheersing		-48	-48	-48	-48
strategische, juridische en data analyse capaciteit		-8	-56	-179	-124
Veilige Wijken		-48	-96	-96	-96
Zorg en Veiligheid (incl. jeugdcriminaliteit)		-88	-149	-245	-245
totaal		-192	-349	-568	-513

Crisisbeheersing en rampenbestrijding

Sinds de uitbraak van de coronacrisis kiest het Rijk steeds vaker bij de aanpak van een crisis voor sturing en afstemmen met gemeenten via de lijnen van de veiligheidsregiostructuur (het veiligheidsberaad). Deze werkwijze leidt tot onvermijdelijke en ook niet uitstelbare extra taken die moeten worden verricht waarvoor uitbreiding van de capaciteit op crisisbeheersing en rampenbestrijding noodzakelijk is.

Sinds enige jaren, al voor de coronacrisis, is een toename van het aantal evenementen en manifestaties/demonstraties in Almere zichtbaar. Dit heeft geleid tot verzwaring van de adviesrol van openbare orde en veiligheid in het proces van vergunningverlening en het besluitvormingsproces over het toestaan of verbieden van een manifestatie/demonstratie. De uitbreiding van de capaciteit van crisisbeheersing en rampenbestrijding is ook hiervoor nodig.

Veiligheid algemeen

Ondanks de groei van Almere in de afgelopen jaren is de juridische en data analyse capaciteit op het gebied van openbare orde en veiligheid onvoldoende meegegroeid met de stad. Hoewel door het ingroeimodel het been pas over anderhalf jaar langzaam bijgetrokken kan worden, blijft het van belang om ook deze capaciteit te vergroten. De kleine impuls op het gebied van communicatie houdt verband met toenemende inzet op het gebied van ondermijning en veiligheidsvraagstukken in het algemeen.

Veilige Wijken

Op het relatief nieuwe beleidsterrein digitale veiligheid hebben gemeenten een belangrijke rol om inwoners en bedrijven weerbaar te maken. In Almere is de beschikbare capaciteit niet in lijn met de grootte van de gemeente. Door nu te investeren op capaciteit voor de preventieve aanpak van digitale veiligheid brengen wij dat op het niveau om de basistaken te kunnen uitvoeren.

Zorg en Veiligheid (incl. jeugdcriminaliteit)

Almere is een gemeente met veel inwoners onder de 19 jaar. Grosso modo betekent meer jeugd in het algemeen ook meer (jeugd)criminaliteit in absolute zin. Een groeiende stad van 222.000 inwoners kent toenemende grootstedelijke problematiek. De huidige capaciteit op jeugdcriminaliteit loopt daar niet mee in de pas en wordt via een ingroeimodel vergroot.

Het aantal Almeerse casussen dat in het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland wordt aangepakt is groot. De huidige beschikbare capaciteit van de interventiespecialist voor het Almeerse aandeel openbare orde en veiligheid is niet in overeenstemming met het aantal casussen. Deze moet worden uitgebreid.

In Almere kennen wij een Persoonsgerichte Aanpak (PGA) voor volwassenen en 18 min. Een PGA heeft tot doel het verminderen van criminaliteit, overlastsituaties en zorgwekkende situaties. En ook het voorkomen van verder uit de hand lopende situaties, door passende hulp te faciliteren door middel van intensieve samenwerking in de keten. Voor de PGA voor volwassenen is al sinds langere tijd sprake van een oplopende wachtlijst. Voor de PGA 18 min zijn de instroomcriteria gericht op jonge straatrovers en komen de casussen van jongeren die in beeld zijn voor andere delicten niet op deze regietafel. Gezien de eerdergenoemde omvang van jeugdcriminaliteit is dit onwenselijk. De PGA is een aanpak van ketenpartners. Wij kunnen niet verlangen van partners om meer capaciteit in te zetten omdat de stad nu eenmaal groeit en vervolgens zelf achterblijven met onze middelen. Daarin wordt via een oplopende subsidie geïnvesteerd.

ambtelijke capaciteit vergunningen

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-274			
totaal		-274			

Om te zorgen dat we het gewenste aantal nieuwe woningen gaan halen, investeren we in de benodigde ambtelijke slagkracht.

inhaalslag BOA's

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-1.207	-1.207	-1.207	-1.207
totaal		-1.207	-1.207	-1.207	-1.207

In het kader van de basis op orde willen we de handhavingscapaciteit structureel versterken. Hiermee kan beter opvolging worden gegeven aan zowel meldingen openbare ruimte (bijv. afvaldumpingen) als handhavingsverzoeken en versterking plaatsvinden van het regulier toezicht op straat en het uitvoeren van (wettelijke) controles, zoals brandveiligheid.

inhaalslag meldingen en handhaving

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-621	-621	-621	-621
totaal		-621	-621	-621	-621

In het kader van de basis op orde willen we de handhavingscapaciteit structureel versterken. Hiermee kan beter opvolging worden gegeven aan zowel meldingen openbare ruimte (bijv. afvaldumpingen) als handhavingsverzoeken en versterking plaatsvinden van het regulier toezicht op straat en het uitvoeren van (wettelijke) controles, zoals brandveiligheid.

tegengaan mensenhandel

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-213	-213	-213	-153
totaal		-213	-213	-213	-153

In het Interbestuurlijk Programma hebben Rijk en gemeenten afgesproken dat elke gemeente eind 2022 voldoet aan het basisniveau bestuurlijke aanpak van mensenhandel. Dit houdt in dat elke gemeente werkt aan actieve signalering en bewustwording, een functionaris aanstelt die binnen de organisatie contactpersoon is en het beleid zo inricht dat de aanpak van mensenhandel structureel wordt ondersteund. Om het basisniveau voor

Almere verder op orde te krijgen, zetten wij middelen in voor het trainen van gemeentemedewerkers met veel bewonerscontacten, ondersteunen wij kennisuitwisseling in de regio, borgen wij de ondersteuning aan (potentiële) slachtoffers (seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting) door het inzetten van specialistisch welzijnswerk en zorgen wij dat de gemeente voldoende capaciteit heeft om casuïstiek van mensenhandel (samen met partners) te kunnen oppakken.

georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
georganiseerde en ondermijnende criminaliteit		-213	-405	-548	-452
het intensiveren van de controles op bedrijventerreinen		-206	-206	-206	-206
totaal		-419	-611	-754	-658

Naar aanleiding van een initiatiefvoorstel van de raad is het 'Verdiepingsplan aanpak ondermijning Almere' op 25 november 2021 met de raad besproken. In dit plan is opgenomen wat nodig is aan extra middelen om de aanpak van ondermijning te kunnen verstevigen. De door de coalitie beschikbaar gestelde middelen voor de aanpak van ondermijning worden daarom besteed aan het intensiveren van de controles op bedrijventerreinen, conform de wens van de raad. Tevens wordt via ingroei een been bijgetrokken in de coördinatie en uitvoering van de wet Bibob als gevolg van de groei van Almere (binnen de huidige reikwijdte van het Bibobbeleid). Tot slot wordt - op termijn - het groeipad om ondermijning aan te pakken verder ingevuld met een casusanalist en een adviseur veiligheid. De invulling van de functie van strategisch adviseur is van belang voor de strategische inrichting van ondermijning, de integraliteit en een succesvolle aanvraag van rijksmiddelen voor een langjarige programmatische preventieve aanpak van jonge aanwas in ondermijning en vervolgens de uitvoering daarvan.

toezicht op klimaat besparende maatregelen bedrijven

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-600	-600	-500	-500
totaal		-600	-600	-500	-500

In de Klimaatwet worden normen gesteld aan bedrijven. Bedrijven leveren een grote bijdrage aan verduurzaming en de verkleining van de uitstoot d.m.v. energiebesparende investeringen die zichzelf binnen 5 jaar terugverdienen (erkende energiemaatregelen). We investeren tijdelijk voor stimulerend toezicht hierop door de Omgevingsdienst.

asbest toezicht omgevingsdienst

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-100	-100	-100	-100
totaal		-100	-100	-100	-100

We geven een impuls aan het toezicht op asbestverwijdering. We verhogen het aantal toezichturen en brengen het toezicht op asbestverwijdering door particulieren onder bij de Omgevingsdienst.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (inclusief Rijksbijdrage)

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
				-338	-274
totaal				-338	-274

We zijn bezig met de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. Dit loopt door tot en met 2029. Belangrijk onderdeel van de invoering van de wet is participatie en het afstemmen van de omgevingsvisie met omgevingsplannen.

4.4 Dienstverlening en samenwerking met de stad

Ambitie

Almere heeft een nieuwe raad

In de afgelopen periode zijn de raadsleden, beginnend of meer ervaren, via een introductieprogramma meegenomen in de verschillende facetten van het raadswerk. Onder de noemer 'Goede raad' vindt dit programma de komende raadsperiode doorlopend plaats, waarbij zowel wordt ingezet op inspiratie, als ontmoeting, kennis en vaardigheden. De studiedagen zijn daarvan een voorbeeld. Daarnaast staat 2023 in het teken van de doorontwikkeling van het vergadermodel en het verder toegankelijk maken van informatie voor en over de raad. De vernieuwde website was daarbij een eerste stap, ook als het gaat om het contact met de stad en inwoners. En er zal verder vorm worden gegeven aan de controlerende rol van de raad, waaraan ook de nieuwe accountant een bijdrage zal leveren. De Rekenkamer zal naast uitvoering van lopende onderzoeken een nieuw onderzoeksprogramma presenteren.

We verbeteren en verbreden onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers

Dit houdt onder andere in dat inwoners op verschillende manieren bij ons terecht kunnen met een (aan)vraag. Hierin zal de ene inwoner de gemeente bellen, terwijl een ander gebruik maakt van de chatfunctie op de website. Dit noemen we de omnichannel dienstverlening. In het verlengde hiervan werken we ook aan de ontwikkeling van een digitale balie. Dit betekent dat inwoners op afstand geholpen kunnen worden, bijvoorbeeld voor het indienen van bezwaren en het doorgeven van vermissing van documenten. De digitale balie is niet voor alle soorten dienstverlening geschikt. Zo is het niet mogelijk om een paspoort of id-kaart aan te vragen. Dit heeft ermee te maken dat inwoners zich moeten kunnen identificeren. DigiD is hiervoor nog niet volledig toereikend. Hiervoor is het Rijk nu aan zet om dit verder door te ontwikkelen en hier wetgeving voor te maken. Ondertussen blijven wij de mogelijkheden benutten om inwoners zo goed en passend mogelijk van dienst te zijn.

We willen elke aanvraag voor reisdocumenten goed en zo snel mogelijk afhandelen

We weten dat er elk jaar een piek is in de aanvraag voor reisdocumenten. Dit brengt vaak lange wachttijden met zich mee. Om dit zo goed mogelijk op te kunnen vangen, voorspellen we op basis van verschillende factoren wanneer het druk wordt. Hier proberen we dan rekening mee te houden om ervoor te zorgen dat iedereen op tijd geholpen wordt. Door corona is onze forecasting echter niet meer zo adequaat. We hebben hiervoor veranderingen doorgevoerd om dit te verbeteren. Dit moet helpen straks weer goede inschattingen te maken van de piekmomenten en hierop voorbereid te zijn. Tegelijkertijd kijken we ook of we door personeel gemeentebreed anders in te zetten de zomerpiek beter op kunnen vangen.

We gaan in 2023 ons Burgerparticipatiebeleid evalueren

Dit hebben we ook zo met de gemeenteraad afgesproken. Dit willen we grondig doen. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie zullen we ook wijzigingen voorstellen. De uitkomsten en suggesties bespreken we uiteraard met de gemeenteraad. We voegen hier dan ook overheidsparticipatiebeleid aan toe: over hoe wij initiatieven van bewoners faciliteren. Het uitdaagrecht maakt hier ook deel van uit. Wat we ook gaan voorbereiden is de vervanging van de inspraakverordening door een participatieverordening. Dit is verplicht met de Wet Versterking participatie op decentraal niveau. Het doel van deze wet is om inwoners meer te betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en de evaluatie van beleid.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026 structureel
wijkgericht werken		-578	-178	-178	-178
één wethouder extra met ondersteuning	-306	-610	-610	-610	-306
initiatievenbudget gemeenteraad		-2.000			
totaal	-306	-3.188	-788	-788	-484

wijkgericht werken

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
extra personeel		-178	-178	-178	-178
innovatiegeld		-400			
totaal		-578	-178	-178	-178

De afgelopen jaren is het vaak gegaan over de groei van de stad. Vooral in de vorm van ruimte en stenen. Toch bestaat een stad eerst en vooral uit mensen. Praten over de groei van de stad kan daarom alleen als de bouw van woningen en de groei van mobiliteit in evenwicht zijn met de manier waarop we investeren in mensen en gemeenschap. Als gemeente doen we dat het liefste op het niveau van de wijk. We werken daarom wijkgericht. Het komende jaar gebruiken we om hiervoor een voorstel uit te werken.

één wethouder extra met ondersteuning

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
1 wethouder extra	-148	-296	-296	-296	-148
1 wethouder extra ondersteuning	-158	-314	-314	-314	-158
totaal	-306	-610	-610	-610	-306

Het college is met 1 wethouder uitgebreid. De kosten omvatten bijvoorbeeld het salaris, pensioenvoorziening en de ambtelijke ondersteuning van de wethouder.

initiatievenbudget gemeenteraad

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-2.000			
totaal		-2.000			

We willen de raad incidenteel financiële ruimte geven om in het lopende begrotingsjaar initiatieven vanuit de raad te kunnen dekken. We hebben dit voor 1 jaar gedekt. We willen samen met de raad onderzoeken hoe we dit jaarlijks kunnen dekken.

4.5 Diversiteit en inclusie

Ambitie

Almere is van ons allemaal.

Elke Almeerder moet zichzelf kunnen zijn. Daarbij mag sekse, seksuele geaardheid, genderidentiteit, huidskleur, (etnische) afkomst, religie, levensovertuiging, politieke voorkeur, leeftijd of beperking niet uitmaken. We zijn een diverse stad en lopen daarin voorop. Daar zijn we trots op. Juist die diversiteit in allerlei vormen maakt Almere. Daarom zetten we ons daarvoor in.

In de afgelopen jaren zijn wij vanuit de gemeente Almere begonnen met het ontwikkelen van beleid dat bijdraagt aan inclusie en diversiteit

In 2016 is het VN-verdrag over de rechten van personen met een handicap door Nederland ondertekend. Sindsdien is elke Nederlandse gemeente verplicht om een lokaal inclusiebeleid te ontwikkelen en uit te voeren. Op dit moment hebben wij drie verschillende beleidsstukken: een actieprogramma diversiteit, het meerjarenplan Regenboogbeleid Almere en de Lokale Inclusie Agenda Almere. We willen de komende periode gebruiken om dit dichterbij elkaar toe te brengen en een overkoepelend diversiteit- en inclusiebeleid te maken.

Juist in die diversiteit van onze stad ligt haar kracht. We ondersteunen initiatieven uit de stad die dit zichtbaar maken en gaan hier ook zelf mee aan de gang, bijvoorbeeld met het organiseren van een jaarlijkse feestdag om onze diversiteit te vieren en hierover met elkaar in gesprek te gaan.

We vinden het belangrijk dat de openbare ruimte zo min mogelijk fysieke belemmeringen heeft

We zetten ons daarom extra in voor een inrichting van die ruimte waardoor iedereen in Almere mee kan doen. Zo maken we het mogelijk dat zoveel mogelijk inwoners, met of zonder fysieke beperking, mee kan doen. Daarom hebben we extra geld vrijgemaakt om hier aan te besteden.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026 structureel
uitvoering begeleiden diversiteitspact		-89	-89	-89	-89
feestdag inclusieve en diverse samenleving		-50	-50	-50	-50
totaal		-139	-139	-139	-139

uitvoering begeleiden diversiteitspact

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-89	-89	-89	-89
totaal		-89	-89	-89	-89

De gemeente wil op gebied van diversiteit het voortouw nemen. We zullen de organisaties in onze stad uitnodigen om mee te doen via een diversiteitspact. In dit diversiteitspact laten we zien hoe Almere de verscheidenheid samen met de stad verbindt tot kracht. Dit geeft diversiteit een passende plek geeft in onze samenleving. Ook willen we initiatieven vanuit de samenleving stimuleren die de verbinding in de diversiteit van onze stad versterken.

feestdag inclusieve en diverse samenleving

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-50	-50	-50	-50
totaal		-50	-50	-50	-50

We willen jaarlijks een feestelijke dag organiseren met de stad om onze diversiteit te vieren en hier met elkaar over in gesprek te gaan.

4.6 Economie

Ambitie

We werken verder om nog meer Almeerders de kans te bieden om in hun eigen gemeente te werken

De afgelopen jaren hebben we hier al veel energie ingestoken met mooie resultaten. Dit zetten we voort. We zijn ervan overtuigd dat Almere veel potentieel heeft voor het aantrekken van nieuwe en voor de uitbreiding van bestaande bedrijven. Kortom, volop kansen voor de groei van banen. Hierin zetten we volop in op het Almeerse economische profiel. Dit betekent dat we onder meer inzetten op de komst en ontwikkeling van startups, ICT-tech, energietransitie, circulaire economie en digitalisering. We zetten dit kracht bij door het doorontwikkelen van de Green Innovation Hub. Dit moet de plek worden waar bedrijven en onderwijs elkaar vinden, van elkaar leren, kennis en innovaties delen en op die manier bouwen aan een innovatief ecosysteem.

Een belangrijk aandachtspunt is het tekort aan personeel

Door onder andere automatisering verdwijnen sommige bestaande type beroepen en ontstaan ook weer nieuwe beroepen. Hierdoor ontstaat een forse vraag naar andere vaardigheden en skills. We gaan dan ook extra inzetten op omscholing. We maken dit mogelijk aan de hand van de Human Capital Agenda. Dit willen we met het onderwijs en bedrijfsleven doen.

We halen de banden verder aan met het Almeerse bedrijfsleven en willen nog meer samen optrekken

Daarom willen we vergunningstrajecten verder stroomlijnen en passen de dienstverlening meer op de behoeften van het bedrijfsleven aan. In het kader van stedelijke vernieuwing werken we ook verder aan het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen, zowel de bestaande als de nieuwe. Ook werken we gezamenlijk aan een plan om circulaire initiatieven te ondersteunen.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026 structureel
extra capaciteit economische zaken		-445	-445	-445	-445
parkmanagement		-89	-89	-89	-89
risicofonds		-200	-400	-400	-500
green innovation hub		-400	-400	-400	-400
onderwijs en arbeidsmarkt		-250	-250	-250	-250
totaal		-1.384	-1.584	-1.584	-534

extra capaciteit economische zaken

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-445	-445	-445	-445
totaal		-445	-445	-445	-445

De komende jaren intensiveren we de ingeslagen weg. We zetten volop in op het Almeerse economische profiel. Naast de inzet op startups, ICT-tech, energietransitie, circulaire economie en digitalisering zetten we in op de MKB-maakindustrie en toerisme en recreatie. Waarbij we bij circulaire toepassingen en initiatieven ervoor zorgen dat schadelijke stoffen niet terug in de kringloop komen. Zo voorkomen we "Greenwashing". Almere kan zich met dit profiel onderscheiden en zo de kansen voor innovatie en banengroei vergroten. Om dit mogelijk te maken hebben we extra personeel nodig.

parkmanagement

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-89	-89	-89	-89
totaal		-89	-89	-89	-89

Op minimaal twee bedrijventerreinen gaan we werken met een vorm van Parkmanagement. De gemeente en ondernemers werken daarbij samen aan veiligheid, duurzaamheid en groei.

risicofonds

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-200	-400	-400	-500
totaal		-200	-400	-400	-500

De circulaire economie is ook vanuit het duurzaamheidsbeleid een belangrijke ontwikkeling. We hebben bedrijven/startups die interessante innovaties ontwikkelen. De opschaling van die vraagstukken is vaak ingewikkeld: de oude methodes zijn bekend, kennen schaalvoordelen en komen van lang gevestigde bedrijven. Innovaties kennen risico's. Vanuit die risico's wordt er vaak geen gebruik van gemaakt. Met Almeerse initiatieven als Price, de Bruggencampus, Grondstoffen collectief zien we dat kansrijke innovaties goed aan zouden kunnen sluiten bij bijvoorbeeld een duurzame ontwikkeling van Pampus. Het zou jammer zijn als deze innovaties niet de kans krijgen om zich te bewijzen. Inherent aan circulaire economie is dat de kosten in het begin hoger zijn, terwijl het op langere termijn kosten scheelt. Maar die omslag moet dan wel gemaakt worden. Daarom willen we met het bedrijfsleven en diverse initiatieven een plan maken om circulaire initiatieven op te kunnen schalen. Uiteindelijk is opschaling ook belangrijk om het betaalbaar en daarmee voor grotere groepen mensen bereikbaar te maken.

green innovation hub

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-400	-400	-400	-400
totaal		-400	-400	-400	-400

Het economisch profiel van Almere ten aanzien van circulaire economie en innovatie willen we kracht bijzetten door het opzetten van een Green Innovation Hub. Hiermee stimuleren we dat bedrijven en onderwijs elkaar ontmoeten, leren van elkaars innovaties en met elkaar bouwen aan een innovatief ecosysteem.

onderwijs en arbeidsmarkt

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-250	-250	-250	-250
totaal		-250	-250	-250	-250

Personeel is vaak lastig te vinden. Tegelijk zullen sommige beroepen in de toekomst verdwijnen. Met dit project bieden we mensen de kans om zich om te scholen (Human Capital Agenda). Samen met het onderwijs en het bedrijfsleven jagen we innovatie aan en werken we aan het aanbod van (technisch) onderwijs op alle niveaus (MBO, HBO, universitair) in de stad of in de nabijheid van de stad.

4.7 Onderwijs

Ambitie

We blijven eraan werken dat iedereen in Almere goed Nederlands kan lezen en schrijven

Dit helpt om goed mee te doen in de samenleving, bijvoorbeeld voor het lezen en begrijpen van brieven, om aanvragen te kunnen doen en om je kinderen te helpen met huiswerk. We werken hier onder meer aan door een centraal punt in het centrum in te richten en tegelijk te zorgen dat mensen die verder van het centrum wonen hun vragen in hun eigen wijk kunnen stellen. Deze punten zijn bedoeld voor mensen met hulpvragen en voor mensen die willen helpen. We doen dit in samenwerking met het netwerk laaggeletterdheid. Op het gebied van preventie werken we ook samen met het netwerk. We zien dat er in veel gezinnen onvoldoende aandacht is voor taal. We willen ouders stimuleren om aandacht te hebben voor de taalontwikkeling van hun kind en een kind bijvoorbeeld dagelijks voor te lezen. Anderstalige ouders kunnen dan ook in hun eigen taal doen, het hoeft niet per se in het Nederlands. Ook voorlezen of verhalen vertellen in de eigen taal komt de taalontwikkeling van het kind ten goede. Dit verkleint de kans op achterstand bij het leren van het Nederlands voor het kind en daarmee verkleint het ook de kans op onderwijsachterstand.

Het Rijk heeft tijdens de coronacrisis geld beschikbaar gesteld voor het onderwijs

Dit is het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Het geld is bedoeld om eventuele leerachterstanden van leerlingen die tijdens corona onderwijs misten, in te halen. Het grootste deel van het geld gaat naar de scholen zelf. Daarnaast is er ook geld beschikbaar voor de gemeente. De looptijd van het Nationaal Programma Onderwijs is verlengd tot en met schooljaar 2024/2025.

We geven dit geld uit aan vijf thema's. Deze thema's zijn samen met de schoolbesturen uitgewerkt. Dit zijn:

- Taalontwikkeling
- Voldoende onderwijsprofessionals
- Gelijke kansen in ontwikkeling
- Effectieve ondersteuning door samenwerking onderwijs/jeugdhulp
- Voorkomen van thuiszitters en vroegtijdig schoolverlaten

We werken verder aan sterk onderwijs in Almere

De landelijke ontwikkeling van teruglopende kwaliteit van onderwijs, lerarentekort en toenemende kansenongelijkheid zien we ook terug in Almere. We werken hiervoor intensief samen met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties om dit aan te pakken. We investeren in voorschoolse educatie en focussen op de taalontwikkeling van kinderen. Verder willen we de school zo goed mogelijk verbinden met de omgeving. Hiermee bedoelen we dat kinderen op school in aanraking komen met bijvoorbeeld cultuur en sport. Zo zorgen combinatiefunctionarissen ervoor dat kinderen na en onder schooltijd kunnen bewegen of dat er extra cultuuraanbod de school in komt. Ook willen we kinderen die dit nodig hebben, zo snel mogelijk ondersteuning bieden, zodat problemen niet verergeren.

Leerkrachten worden daardoor ontlast doordat zij zich beter kunnen richten op hun kerntaken. Verder pakken we het lerarentekort aan door in nauwe samenwerking met de schoolbesturen het Noodplan Lerarentekort Almere uit te voeren. Onderdelen daaruit zijn de inzet van professionals uit andere sectoren en het vergroten van de zij-instroom. Ook willen we de aantrekkelijkheid om in Almere te werken voor leerkrachten vergroten door te zorgen voor woonruimte.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026 structureel
leerplicht en voortijdig schoolverlaten		-61	-120	-181	-146
huisvesting voor studentenverenigingen		-50	-50	-50	-50
onderwijshuisvestingsplan			-3	-429	-1.357
school is cool		-200	-200	-200	-200
innovatie onderwijs		-500			
extra personeel beheer gemeentelijk vastgoed		-92	-183	-275	-224
totaal		-903	-556	-1.135	-1.977

leerplicht en voortijdig schoolverlaten

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-61	-120	-181	-146
totaal		-61	-120	-181	-146

We hebben extra personeel nodig voor leerplicht en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. We weten nog niet precies hoeveel. Het onderzoek hiernaar loopt nog. We houden nu in de begroting rekening met 2 formatieplaatsen.

huisvesting voor studentenverenigingen

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-50	-50	-50	-50
totaal		-50	-50	-50	-50

We stellen structureel € 50.000 beschikbaar voor de huisvesting van studentenverenigingen.

onderwijshuisvestingsplan

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
			-3	-429	-1.357
totaal			-3	-429	-1.357

Samen met de schoolbesturen leggen we de raad een keuze voor over de scholen die in de periode tot 2035 voor vernieuwing of renovatie in aanmerking komen. In de raming hebben we nu rekening gehouden met Baken Stad en Molenbuurt. Bij de vervanging van scholen gelden de volgende uitgangspunten:

- dat de basis op orde wordt gebracht (op een inspirerende en uitdagende manier), waarbij ook wordt gekeken naar ventilatie, verduurzaming en de staat van onderhoud ten opzichte van andere schoolgebouwen (kansengelijkheid geldt ook voor het gebouw);
- dat nieuwe scholen toekomstbestendig en klimaatneutraal en/of klimaatadaptief worden gebouwd;
- dat zowel bij renovatie als nieuwbouw wordt gekeken naar een bredere functie van het gebouw. Wil het onderwijs toekomstbestendig blijven, dan is het zaak te blijven innoveren. De IKC's (Integraal Kindcentrum) zijn een goed voorbeeld van multifunctionaliteit en een centrale functie in de wijk.

De bedragen sluiten niet volledig aan met het coalitieakkoord. Dat komt omdat in het beschikbare budget nog geen exploitatielasten zijn opgenomen voor de nieuwe scholen. We hebben deze kosten hierin meegenomen.

school is cool

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-200	-200	-200	-200
totaal		-200	-200	-200	-200

Met dit reeds landelijk bestaande project willen we een sluitende aanpak voor kwetsbare jongeren realiseren en schooluitval tegengaan. Jongeren in het primair en voortgezet onderwijs die meer ondersteuning nodig hebben, krijgen hiermee van vrijwillige thuismentoren extra begeleiding.

innovatie onderwijs

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-500			
totaal		-500			

Samen met de schoolbesturen gaan we een plan maken om via innovatie tot de verdere ontwikkeling naar sterk onderwijs te komen.

extra personeel beheer gemeentelijk vastgoed

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-92	-183	-275	-224
totaal		-92	-183	-275	-224

Door de groei van onze vastgoedportefeuille is er behoefte aan meer accountmanagement en beleidsfuncties. Uit een benchmark met vergelijkbare gemeenten blijkt hiervoor in Almere minder personeel beschikbaar. We willen hiervoor aantrekkelijke vacatures in de markt zetten.

4.8 Gezondheid

Ambitie

We werken het Welzijnskader verder uit

Binnen het spoor 'Bewoners aan zet' werken we vanaf 2023 met laagdrempelige subsidie om bewonersinitiatieven en ontmoetingsactiviteiten structureel te financieren. We werken samen met de Schoor en de VMCA verder aan de voorbereiding van de meerjarige subsidie en we maken uitvoeringsplannen per gebied om zo goed mogelijk bij de wensen en behoeften van onze bewoners aan te sluiten.

Binnen het spoor 'Formele ondersteuning verminderen en voorkomen' verkennen we met zorg- en welzijnspartners hoe we alternatieven kunnen bieden voor formele ondersteuning vanuit de Wmo en jeugdwet. Op diverse plekken in de stad lopen projecten en activiteiten waar slimme combinaties tussen welzijn en zorg gemaakt worden.

In 2023 gaan we met de Schoor en andere organisaties die jongerenwerk uitvoeren in gesprek over hoe jongerenwerk nog beter kan aansluiten bij het nieuwe welzijnskader, de herinrichting van het zorglandschap jeugdhulp en het preventieve aanbod. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar de preventie van overlast en criminaliteit door kwetsbare jongeren, maar ook naar mentale weerbaarheid van jonge Almeerders.

De verzilvering van Goud

In 2021 is het meerjarenperspectief 'de verzilvering van Goud' door de raad vastgesteld. Die lijn trekken we door. Er zijn deze periode minder middelen beschikbaar, maar het uitgangspunt blijft hetzelfde. We willen letterlijk Goud verzilveren door een aantal projecten structureel voort te zetten. Een deel van het budget zal hiervoor worden vrijgemaakt. Daarnaast zal Goud een volgende fase ingaan waarbij gewerkt wordt aan bestuurlijke en structurele betrokkenheid van organisaties en verdeling van verantwoordelijkheden. Aan de partners zal gevraagd worden mee te werken aan de vorming van een samenwerkingsconvenant. Binnen dit convenant werken we binnen het netwerk Goud samen aan bewonersinitiatieven, projecten en beleid met als doel: een Almere waarin je waardig oud kunt worden. We bieden met partners ondersteuning aan kwetsbare ouderen, we zorgen voor ontmoetingsplekken, stimuleren de ontwikkeling van woon(zorg)voorzieningen en inspireren vitale ouderen om bij te dragen aan de Almeerse samenleving.

Het komende jaar staat de uitvoering van het gezondheidsbeleid in het teken van Positieve Gezondheid

Positieve gezondheid legt de nadruk op de eigen regie van mensen op hun gezondheid en leven en niet op hun kwaal of beperking. De drie hoofdthema's van gezondheid zijn: gezonde leefstijl inclusief gezonde leefomgeving, gezondheidsverschillen terugdringen en het behartigen van gezondheid in andere beleidsvelden.

Binnenkort wordt de nieuwe gezondheidsnota opgeleverd. Daarnaast verbreden we het preventieakkoord, blijven we inzetten op de projecten Gezond Gewicht en Gezonde scholen en ontwikkelen we een aanpak op Mentaal welzijn. Meer dan voorgaande jaren zetten we in op communicatie rondom gezondheid en op het verbeteren van de monitoring/sturing van/op resultaten. We leveren een bijdrage aan regionale aanpakken en werkgroepen maar de nadruk ligt op lokale inzet met directe impact gericht op de inwoners van Almere.

Financiën

bedragen x € 1.000

beurgen x 0.1.000						
omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
positieve gezondheid		-250	-250	-250	-250	
relatie en scheidingsloket		-500	-400	-300	-250	-250
reparatie welzijnswerk		-125	-250	-375	-305	-305
uitbreiden wijkteams		-100	-400	-600	-487	-487
totaal		-975	-1.300	-1.525	-1.292	-1.042

positieve gezondheid

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-250	-250	-250	-250
totaal		-250	-250	-250	-250

We willen een regisseur en procesbegeleider positieve gezondheid aannemen. Hiermee kan de samenhang tussen het sociale en medische domein worden versterkt. We doen dit samen met burgers en partners. Op deze manier werken we preventief samen.

relatie en scheidingsloket

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
incidenteel		-250	-150	-50	
structureel		-250	-250	-250	-250
totaal		-500	-400	-300	-250

Het relatie en scheidingsloket heeft als taak om achterstanden bij ouderschapsbemiddeling weg te werken. Verder werkt het op een preventieve manier werken aan het voorkomen van problemen.

reparatie welzijnswerk

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-125	-250	-375	-305
totaal		-125	-250	-375	-305

Welzijnswerk draagt bij aan het voorkomen van zwaardere problematiek en zorgt voor cohesie in de samenleving. Extra budget maakt het mogelijk stappen te zetten en burgerinitiatieven te faciliteren.

uitbreiden wijkteams

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-100	-400	-600	-487
totaal		-100	-400	-600	-487

We willen de wijkteams uitbreiden, omdat er steeds meer aanvragen binnen komen. We willen voorkomen dat hierdoor mensen tussen wal en schip vallen. Het gaat in het algemeen om WMO gebonden aanvragen.

4.9 Sociale voorzieningen en zorg

Ambitie

We maken ons grote zorgen over de bestaanszekerheid van Almeerders

Een financieel kwetsbare groep Almeerders konden we in 2022 compenseren met een eenmalige energietoeslag van € 1.300. Ook studenten kunnen gebruik maken van deze regeling. Toch maken we ons grote zorgen over de bestaanszekerheid van Almeerders. De stijgende energieprijzen raken ons allemaal. In combinatie met de recordhoge inflatie op brandstof en voedsel stelt dit veel huishoudens voor een grote opgave. Het Rijk zal met de recente maatregelen de grootste financiële klappen voor inwoners opvangen. Tegelijkertijd zullen veel huishoudens alsnog in de knel raken.

Als gemeente hebben we niet de financiële middelen om inwoners die in de knel zitten financieel te helpen. We kunnen wel een maximale bijdrage leveren samen met corporaties, bedrijven en maatschappelijke partners. Dit gaan we dan ook doen. We werken aan een brede, integrale aanpak waarbij maatwerk centraal staat. Een aanpak gebaseerd op signalen uit de wijken en buurten waarbij we snel anticiperen op wat nodig is. We maken daarbij optimaal gebruik van bestaande instrumenten en regelingen, bijvoorbeeld het Financieel Huis en budgetcoaches. Waar dit nodig is schromen we niet om dit snel uit te breiden om zoveel mogelijk Almeerders te kunnen helpen. We proberen daarbij ook nadrukkelijk mensen naar (meer) betaald werk te begeleiden. Met de verhoging van het minimumloon kan dit inwoners ook verlichting geven. In het najaar van 2022 informeren wij de gemeenteraad over onze aanpak in 2023.

Inburgering is een nieuwe taak van de gemeente

Vanaf 1 januari 2022 is de Wet Inburgering van kracht. De afgelopen jaren hebben we ons hierop voorbereid en zijn afspraken gemaakt met verschillende partijen met wie we gezamenlijk optrekken om nieuwkomers zo goed mogelijk te laten inburgeren. Hoe we willen werken is vastgelegd in het beleidskader Inburgering wat in september 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het doel is om deze inburgeraars zo snel mogelijk te laten beginnen met hun inburgering en vervolgens naar werk of een opleiding te begeleiden. In de praktijk betekent dit dat voor elke inburgeraar er een individueel plan inburgering en participatie wordt opgesteld.

We monitoren en evalueren daarom grondig

We hebben met de gemeenteraad ook afgesproken dat we hen hierover informeren. Dit is ook onderdeel van de nieuwe wet. De indicatoren die door het Rijk zijn vastgesteld zijn voor wat betreft de monitoring zijn:

- deelname en afronding van de onderdelen van de inburgeringsplicht;
- de leerroute die is gevolgd;
- het behaalde taalniveau na afronding van het inburgeringstraject;
- de mate van arbeidsparticipatie (aantal uur, vorm van participatie).

De voortgang van het inburgeringsproces wordt gemonitord aan de hand van een aantal subdoelen. Deze gaan over het tijdig beginnen van het traject, de doorlooptijd van het traject, het maatwerk, de dualiteit en de kwaliteit van de uitvoering en de inhoud van het traject.

We gaan alle inwoners die vormen van ondersteuning krijgen vanaf 2023 opnieuw indiceren

Dit gaat om individuele begeleiding, dagbesteding en huishoudelijke ondersteuning gestart en komt voort uit de aanbesteding uit 2022. Hiervoor is een nieuwe werkwijze ontwikkeld. We gaan –vanuit procesregie– intensiever samenwerken met de inwoner (of klant) en de zorgaanbieder. Door het gezamenlijk stellen van doelen, het sturen op kwaliteit en meten van effecten van de ondersteuning kunnen we passender indiceren. We sturen op de betaalbaarheid van de Wmo, ook op de lange termijn en onderzoeken alternatieven in de samenwerking met o.a. welzijn.

Voor de klassieke voorzieningen hebben we een aantal maatregelen ingezet die in 2023 moeten leiden tot stabilisatie van de uitgaven. We gaan verder met de doorontwikkeling van de Buurtmobiel Almere

(voorheen CUS), inzet op beschikbare voorzieningen in de wijk (de zgn. voorliggende voorzieningen) en inzet op algemeen (gebruikelijke) voorzieningen.

In 2023 wordt een groeimodel voor de wijkteams ontwikkeld

Wij hebben hierbij aandacht voor de groeiende stadsdelen Almere Hout en Almere Poort. Hierin wordt ook het wijkteam in het centrum van Almere Stad meegenomen omdat daar sprake is van inbreiding. Dit is belangrijk in het streven om voor alle Almeerders ondersteuning dichtbij en afgestemd op hun behoeften te organiseren. We evalueren het experiment met verlengde inzet vanuit de wijkteams en indien gewenst bepalen we of en hoe dit uitgerold kan worden over de hele stad. Verder worden alle wijkwerkers getraind in Stress Sensitieve Dienstverlening.

De doordecentralisatie van het Beschermd Wonen gaat plaatsvinden per 1 januari 2024

Op dit moment is Almere als centrumgemeente – in samenwerking met de regiogemeenten – nog verantwoordelijk voor het opstellen van beleid en besteding van de middelen voor zorg en ondersteuning aan kwetsbare inwoners met ernstige psychische problemen in heel Flevoland. De doordecentralisatie betekent dat deze verantwoordelijkheid bij de individuele gemeenten komt te liggen. Tevens komt er vanuit het Rijk een nieuw financieel verdeelmodel dat per 1 januari 2024 wordt ingevoerd, met een ingroeipad van meerdere jaren.

Met de andere Flevolandse gemeenten hebben wij afgesproken nauw samen te blijven werken, en bereiden wij ons reeds een aantal jaren voor op deze transformatie. In 2022 is gezamenlijk, en met inbreng van zorgaanbieders, een plan gemaakt voor het op-, om- en afbouwen van bestaande voorzieningen. Dat is nodig omdat inwoners die voorheen naar een instelling voor Beschermd Wonen zouden verhuizen, nu steeds vaker in de wijk komen of blijven wonen. Op basis van dit plan wordt nu gewerkt aan een gedifferentieerd aanbod dat aansluit bij de zorgbehoefte. In 2023 zetten we onder meer de pilots Beschut Wonen en Gewoon Thuis, die de afgelopen jaren hebben gedraaid, om naar regulier aanbod. Het gaat hier om vormen van ambulante begeleiding die het mogelijk maken voor kwetsbare inwoners om thuis te blijven wonen of eerder uit te stromen.

Als gevolg van de landelijke coronamaatregelen is ingezet op eenpersoonsopvang

Tot de coronacrisis was de Maatschappelijke Opvang vormgegeven met meerdere cliënten op een kamer. De nieuwe ervaringen met deze vorm van opvang in 2020 en 2021 hebben tot inzichten geleid. Inmiddels zetten we in op duurzame vernieuwing van de opvang; we sluiten daarbij aan op de landelijke brede aanpak van dakloosheid. We doen dat in Flevoland in regionaal verband (Almere is centrumgemeente). Onderdeel daarvan is dat ook in Almere een Housing First pilot is gestart, waarmee wij verwachten dat de behoefte aan opvang met 24-uurs begeleiding op termijn afneemt. Daarnaast wordt in 2022 – ook in regionaal verband – een plan van aanpak opgesteld om de gezinsopvang in 2023 anders in te kunnen richten.

In de Vrouwenopvang is de afgelopen jaren gewerkt aan het aanpakken van knelpunten die uit eerdere onderzoeken naar voren zijn gekomen

In 2022 betekent dat onder meer het realiseren van een volwaardige plegeraanpak, interventies gericht op het voorkomen van de noodzaak tot opvang in het Oranje Huis en het verbeteren van de nazorg voor cliënten die uitstromen. Dit wordt in 2023 voortgezet. Daarnaast wordt in 2023 meer ingezet op ambulantisering, met als doel om de instroom in de Vrouwenopvang te stabiliseren en de uitstroom te vergemakkelijken. Deze aanpak betreft een regionale samenwerking tussen de regio's Flevoland en Gooi- en Vechtstreek.

Wonen en zorg

Landelijk én in Almere is het streven dat inwoners op een prettige manier 'zo thuis mogelijk' kunnen opgroeien en wonen. Dit geldt voor jeugd en volwassenen en ook voor de groeiende groep ouderen in de stad. Ook (psychisch) kwetsbare inwoners horen daarbij. In de Opgave Wonen en Zorg richten we ons op het in samenhang en passend organiseren van wonen en zorg voor deze kwetsbare doelgroep. Daarbij is er ook nadrukkelijk aandacht voor draagkracht en draagvlak in de wijk. Een groot knelpunt waar deze opgave zich mee bezighoudt, is de beschikbaarheid van geschikte woonplekken.

Onder meer zijn in 2021 een afwegingskader woonzorg-initiatieven en een woonzorgprogrammering opgesteld, en is in 2022 de huisvestingsverordening aangepast met een andere systematiek voor het uitgeven van urgentie aan mensen die kunnen uitstromen uit een zorginstelling. Er wordt nauw samengewerkt met partners (woningcorporaties en zorgpartijen), o.m. in het convenant 'Thuis in de Wijk'. Daarnaast zijn er diverse activiteiten en pilots voor het vergroten van de uitstroom en het realiseren van een groter en passender aanbod van woonmogelijkheden met passende ondersteuning. De opgave is nog lang niet klaar en het werken aan de opgave wordt gecontinueerd met focus op de volgende ambities:

- Zorgen dat er voldoende (kwalitatief goede) woningen worden toegewezen aan, en ontwikkeld voor, aandachtsgroepen. Zodat vraag en aanbod beter in balans zijn;
- De uitstroom uit 24-uursinstellingen vergroten en instroom voorkomen.
- Het draagvlak en de draagkracht vergroten dan wel behouden in de wijken. Zodat Almeerders op een prettige manier kunnen wonen.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026 structureel
versterken capaciteit Wmo		-201	-400	-602	-487
wonen met zorg		-390	-505	-505	-505
voorkomen en bestrijden energiearmoede		-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
revolverend fonds voor overnemen schulden		-500			
van vluchteling naar Almeerder		-150	-150	-150	-150
regeling dierenartskosten		-84	-84	-84	-84
vroegsignalering	-100	-400	-400	-100	-100
maatwerk ondersteuning schuldstabilisatie		-180	-360	-270	-270
Kwaliteitsadviseur sociaal domein		-22	-44	-67	-54
totaal	-100	-3.427	-3.443	-3.278	-2.225

versterken capaciteit Wmo

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. Wmo beleidsadviseurs		-56	-111	-167	-135
b. Wmo consultants		-123	-245	-368	-298
c. groepsmanager Wmo en Welzijn		-22	-44	-67	-54
totaal		-201	-400	-602	-487

We versterken de personele bezetting van de Wmo op een aantal plekken.

Wmo beleidsadviseurs

Voor de doorontwikkeling Wmo is het noodzakelijk extra personeel in te zetten. Het personeel wordt ingezet voor het project 'Grip op de Wmo'. Hiermee houden we ook voldoende capaciteit om de extra aanvragen in verband met bevolkingsgroei en vergrijzing op te vangen.

WMO consultants

Het aantal aanmeldingen Wmo neemt elk jaar met 10% toe. In 2019 waren er 6.915 voorzieningentrajecten, 1 januari 2022 waren er 8.407 trajecten. We zitten 2 dagen onder de maximaal wettelijke termijn voor het doorlopen van een indicatie. Daarnaast hebben de Wmo consultants meer juridische ondersteuning nodig in bezwaar- en beroepszaken omdat er steeds meer advocaten door Almeerders worden ingezet. Een Wmo consultant is niet opgeleid zich te verweren. Hiervoor stellen we nu extra budget beschikbaar.

Ook nemen we een extra groepsmanager aan voor de aansturing van het (extra) personeel.

wonen met zorg

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-390	-505	-505	-505
totaal		-390	-505	-505	-505

We willen ervoor zorgen dat inwoners op een prettige en verantwoorde manier 'zo thuis mogelijk' kunnen opgroeien en wonen. Dit geldt voor jeugd en volwassenen, voor de groeiende groep ouderen in de stad en daar horen ook inwoners bij die uit instellingen terug in de wijk gaan wonen. Om die prettige manier van wonen te realiseren, willen wij als gemeente dat passende hulp en ondersteuning zo veel mogelijk beschikbaar is in de eigen (sociale) omgeving van mensen. Dat willen we bereiken door intensief samen te werken met woningbouwcorporaties en zorginstellingen - zowel lokaal als regionaal. En door zowel inwoners als ondernemers te informeren en betrekken.

We handhaven de ambities uit het Woon-zorg addendum. In dit addendum is de behoefte naar wonen en zorg voor verschillende doelgroepen in beeld gebracht.

voorkomen en bestrijden energiearmoede

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
incidenteel		-500	-500	-500	-500
structureel		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
totaal		-1.500	-1.500	-1.500	-1.500

Een van de grootse uitdagingen op sociaal gebied de komende jaren is die van de alsmaar toenemende energiearmoede. Door de sterk stijgende energielasten neemt de problematiek toe en de bereidheid van mensen om mee te werken aan de energietransitie af. Naast de maatregelen van het Rijk, pakken we dit de komende periode ook als gemeente (preventief) aan.

Gekoppeld aan de energietransitie gaan we een programma opzetten dat voorziet in hulp bij het aanbrengen van energiebesparende en/of opwekkende maatregelen voor huishoudens die kampen met energiearmoede, veelal in een goedkopere huur of koopwoning. De aanpak moet met name buurtgericht zijn en maatwerk kunnen bieden, en wanneer duidelijk is dat besparingen niet voldoende oplossing biedt aan het financiële probleem, moet via de reguliere weg aanvullend feitelijke inkomens/armoede ondersteuning kunnen plaatsvinden. Met deze aanpak verlagen we de vraag naar energie, helpen we inwoners met het structureel verlagen van hun energierekening en beperken we de noodzaak van inkomensondersteuning.

revolverend fonds voor overnemen schulden

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-500			
totaal		-500			

We gaan onderzoeken hoe er een revolverend fonds kan worden ingericht om schulden over te nemen. De bedoeling van het fonds is dat de aflossing van schulden weer ten goede komt van het fonds, zodat we hiermee weer nieuwe mensen kunnen helpen. Binnen 1 jaar wordt er een voorstel aan de raad voorgelegd.

van vluchteling naar Almeerder

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-150	-150	-150	-150
totaal		-150	-150	-150	-150

We geven uitvoering aan de Wet inburgering, zodat statushouders volwaardig en zo snel mogelijk kunnen meedoen aan de samenleving. Het beheersen van de Nederlandse taal en het toeleiden naar werk zijn hierbij essentieel. Kwetsbare jongeren en migrantenvrouwen zullen hierbij extra aandacht krijgen om te voorkomen dat ze tussen wal en schip vallen. Opvang naar draagkracht in de diverse wijken van Almere staat voorop waarbij we vooral aandacht hebben voor het samenleven en gemeenschap vormen. Vooruitlopend op de nieuwe wet is in de afgelopen jaren ervaring opgedaan via het door de raad vastgestelde plan 'Van Vluchteling naar Almeerder'. Die aanpak gaan we waar nodig verbeteren en maken daartoe desgewenst extra middelen vrij.

regeling dierenartskosten

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-84	-84	-84	-84
totaal		-84	-84	-84	-84

Er komt een regeling voor tegemoetkoming in de dierenartskosten voor minima.

vroegsignalering

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	-100	-400	-400	-100	-100
totaal	-100	-400	-400	-100	-100

Door een wetswijziging kunnen gemeenten vanaf 2021 eerder mensen helpen die door schulden in de problemen dreigen te komen. Alle vaste lasten partners zijn verplicht om betalingsachterstanden te melden bij de gemeente Almere. Hierdoor kunnen we inwoners gerichter helpen. Maar de werkdruk neemt ook toe omdat er meer meldingen moeten worden behandeld. Als gevolg van de hoge inflatie en stijging van de energietarieven zijn er nu al inwoners en zelfstandigen die hun rekeningen niet meer kunnen betalen. De verwachting is dat de komende jaren dit aantal toeneemt. We stellen daarom extra geld beschikbaar voor:

- het kunnen doen van 50 huisbezoeken per jaar om inwoners met betalingsachterstanden te helpen. Dit is huidig beleid. Door de toename van het aantal meldingen is hiervoor structureel € 100.00 nodig.
- twee keer € 300.000 voor bijvoorbeeld budgetcoaching en budgetbeheer voor inwoners die in de financiële problemen komen door de hoge inflatie en energiekosten

maatwerk ondersteuning schuldstabilisatie

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. structurele inzet	-993	-993	-993	-993	-993
b. tijdelijke extra inzet	-90	-180	-90		
c. beschikbaar budget	1.083	993	723	723	723
totaal		-180	-360	-270	-270

De Ondersteuning Schuldstabilisatie (OSS) is gericht op het stabiliseren van de schuldenlast en het aanpakken van de belemmeringen voordat gestart wordt met een schulddienstverleningstraject. Sinds de invoering van de OSS is het aantal schulddienstverleningstrajecten gedaald. Bij de begroting 2022 is er daarom voor 2022 en 2023 per jaar € 270.000 aan extra budget beschikbaar gesteld. Hierdoor konden er 3 extra maatschappelijk werkers worden aangenomen waardoor we onze inwoners beter en effectiever kunnen helpen. Vanaf 2024 is er nog geen budget voor deze uitbreiding. We willen de uitbreiding van € 270.000 structureel maken, zodat er ook vanaf 2024 voldoende capaciteit is om deze ondersteuning te bieden. In 2022 zetten we, vanuit de coronabudgetten, ook extra in op de ondersteuning schuldstabilisatie. Gezien de hoge inflatie en energiekosten verwachten we deze extra inzet ook in 2023 en 2024 nodig te hebben. Ook heeft de raad tijdens de bespreking van het beleidsplan Armoede, Schulden en Participatie aangegeven in te willen zetten op samenwerking met bewindvoerders, huisartsen en meer in te willen zetten op vroegsignalering. Dit leidt ook tot extra instroom in het traject OSS.

Kwaliteitsadviseur sociaal domein

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-22	-44	-67	-54
totaal		-22	-44	-67	-54

Dit team richt zich op de inrichting en kwaliteit van de werkprocessen. Ook houdt het team zich bezig met de verbetering van de deskundigheid van de uitvoering. Om onze slagvaardigheid te vergroten trekken we extra personeel aan.

4.10 Jeugdzorg

Ambitie

In 2023 bereiden we ons voor op de inkoop van zowel jeugdhulp zonder als met verblijf

We grijpen de inkoop aan om het zorglandschap jeugdhulp te veranderen. Aan de ene kant willen we begeleiding van kwetsbare gezinnen dichtbij organiseren, aan de andere kant willen we een stedelijk aanbod intensief ambulante gezinshulp ontwikkelen wat bij dreigende uithuisplaatsing kan worden ingezet. Ook willen we contracten met afspraken die de mogelijkheden tot sturing vergroten, en tegelijk de administratielasten minimaal houden.

We blijven de maatregelen kostenbeperking jeugd met kracht uitvoeren. We bestendigen de functie regie op hulpverleningsprocessen bij de toegang tot jeugdhulp. Zo houden onze verwijzers zicht op een traject, of doelen zijn gehaald en welke nazorg nodig is. De pilot teams gezinsbegeleiding loopt door met als onderzoeksvraag hoe deze aanpak uiteindelijk een plek krijgt in het Almeerse zorglandschap.

In 2023 willen we ook afspraken maken om meer samenhang in het preventieve aanbod te krijgen.

Het aantal meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling is nog altijd erg hoog in Almere

Niet altijd kan er na een melding een gezin goed worden ondersteund, omdat de hulp niet beschikbaar is of omdat een gezin niet meewerkt met vrijwillige hulp. Er bestaan regionale afspraken tussen Veilig Thuis en ketenpartners. Voor Almere is in 2021 een addendum op deze afspraken gemaakt voor de doelgroep 0 – 100 jaar, met als doel dat er anders, en sneller, kan worden gereageerd bij veiligheidsproblemen thuis. De beproefde aanpak 'Op tijd erbij in de wijk' is hierbij het model dat gemeentebreed wordt ingevoerd.

De tekortkomingen in het huidige systeem van jeugdbescherming die in september 2022 landelijk belicht werden herkennen we ook in Almere

We zorgen daarom in 2023 voor verruiming van de financiering zodanig dat de caseload per jeugdbeschermer omlaag kan. Daarnaast zetten we in op hervorming van het stelsel. We geven in 2023 in jeugdhulpregio Flevoland verband uitvoering aan de proeftuin toekomstscenario jeugdbescherming. De inzet is een verandering van de huidige ketensamenwerking de jeugdbescherming naar netwerksamenwerking van betrokken partijen en betere begeleiding van gezinnen waar veiligheidsproblemen spelen.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026 structureel
Jeugdhulp capaciteit		-538	-375	-113	-91
voortzetten uitbreiding toegangsfunctie jeugd		-900	-900	-900	-900
Sterk in de Wijk / Oké op School		-200	-200	-200	-200
totaal		-1.638	-1.475	-1.213	-1.191

Jeugdhulp capaciteit

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
extra capaciteit inkoop en regionale jeugdhulp			-300		
extra capaciteit inkoop lokale jeugdzorg			-200	-300	
versterken aankoopcentrale			-38	-75	-91
totaal			-538	-375	-113

Extra capaciteit inkoop regionale jeugdhulp

De aanbesteding van de regionale jeugdhulp kost meer tijd dan verwacht. We moeten meer mensen inzetten om dit tot een goed einde te brengen. Dat betekent ook dat er meer geld nodig is.

Extra capaciteit inkoop lokale jeugdzorg

Dit betreft de voorbereiding van het inkoopproces om naar gebiedsgerichte teams te komen. Dit is een proces

dat veel tijd en aandacht vraagt. Om dit te faciliteren is eenmalig € 500.000 nodig om hiervoor een team te versterken. Dit bedrag wordt verdeeld over 2023 en 2024.

Versterking aankoopcentrale

Er is extra capaciteit nodig om meer regie te kunnen voeren en de regionale samenwerking te versterken.

voortzetten uitbreiding toegangsfunctie jeugd

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-900	-900	-900	-900
totaal		-900	-900	-900	-900

U heeft in de programmabegroting 2022 € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor een eenmalige capaciteitsuitbreiding bij de toegangsfunctie voor de jeugdzorg. Daarnaast heeft u eenmalig € 216.000 ingezet om de casusregie veilig thuis bij de JGZ te versterken. We verwachten dat deze uitbreiding of in ieder geval een deel daarvan, structureel nodig is. Dit blijkt ook uit een onderzoek wat we hebben laten uitvoeren.

Sterk in de Wijk / Oké op School

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-200	-200	-200	-200
totaal		-200	-200	-200	-200

In het coalitieakkoord is opgenomen dat programma's als Sterk in de Wijk worden versterkt.

Het huidige budget voor Oké op School (wat een onderdeel is van Sterk in de Wijk) is de afgelopen niet meegegroeid met de groei van het aantal leerlingen en scholen. Hierdoor is de inzet van jeugdhulp medewerkers op de scholen niet voldoende. Op een aantal (nieuwe) scholen is momenteel zelfs helemaal geen aanbod. Om de inzet op gelijk niveau te houden op alle scholen is structureel € 0,2 miljoen extra nodig.

4.11 Dierenwelzijn

Ambitie

Welzijn van ál onze inwoners

In deze raadsperiode gaan we ons inzetten voor meer erkenning voor het welzijn van de dieren in onze stad. We vinden dit zo belangrijk, dat we dierenwelzijn een apart programma hebben toebedeeld in deze begroting. Binnen dit programma schenken we bijvoorbeeld aandacht aan het beschermen van wilde dieren en diervriendelijkere kinderboerderijen. Ook gaan we strengere eisen stellen aan evenementen met dieren.

Dierenwelzijn met een brede blik

We stellen een nota dierenwelzijn op met hogere ambities. Deze ambities op het gebied van dierenwelzijn beperken zich niet tot dit programma. Dierenwelzijn wordt voortaan integraal meegenomen in al het gemeentelijk beleid en zal ook onderdeel worden van de duurzaamheidsparagraaf in raadsvoorstellen. Om dit mogelijk te maken stellen we niet alleen extra programmageld beschikbaar, maar breiden we ook de personele capaciteit voor dierenwelzijn uit. Deze extra capaciteit zal zich niet alleen op de eigen gemeente richten, maar ook de verbinding met de regio zoeken. Het aanpakken van problemen en het werken aan oplossingen kan alleen door samen te werken. De samenwerking met dierenwelzijnsorganisaties en andere gemeenten is daarbij hard nodig.

Ook gaan we in het kader van onze voorbeeldfunctie plantaardig eten stimuleren. Binnen de gemeente zullen we ons aanbod de helft plantaardig maken met daarbij dezelfde kwaliteit als de niet plantaardige opties. Keuzevrijheid blijft daarbij een uitgangspunt.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026 structureel
dierenwelzijn		-364	-364	-364	-364
totaal		-364	-364	-364	-164

dierenwelzijn

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
implementatie maatregelen dierenwelzijn		-200	-200	-200	-200
personeel dierenwelzijn		-89	-89	-89	-89
programmabudget dierenwelzijn		-75	-75	-75	-75
totaal		-364	-364	-364	-364

We zetten ons in voor het welzijn van al onze inwoners, mens én dier. Aan de raad wordt een nieuwe nota dierenwelzijn voorgelegd met hogere ambities. Deze geeft richting aan de wijze waarop een impuls kan worden gegeven aan de dierenwelzijn.

4.12 Ontwikkeling van de stad

Ambitie

De (door)ontwikkeling van het Centrum van Almere is één van de grootste opgaven in Almere de komende jaren

Met het vaststellen van het lange termijn perspectief op de ontwikkeling van de stad 'Almere, Stad met toekomst' heeft de gemeenteraad het centrum van Almere gemarkeerd als een van de belangrijkste gebieden om extra inzet te plegen. Hiermee krijgt Almere Centrum de komende jaren een forse verstedelijkingsimpuls. We werken daarbij toe naar een centrum met een voorzieningenniveau en functiemix die hoort bij een stad van onze omvang. Om dit mogelijk te maken zijn investeringen nodig in de infrastructuur en openbare ruimte. Dit kunnen we niet volledig zelf betalen. Daarom vragen we hiervoor subsidie aan bij het Rijk. Hiervoor zullen we zelf ook een deel moeten betalen. Deze cofinanciering kunnen we voor een deel betalen met het geld dat we verdienen met bijvoorbeeld de grondexploitatie, maar niet helemaal. We hebben bij het Rijk commitment gegeven dat we zelf een deel van de kosten op ons nemen. Dit kunnen wij grotendeels met het geld dat hiervoor op basis van het coalitieakkoord in deze begroting is opgenomen. Voor het restant wordt een dekkingsvoorstel uitgewerkt richting de Perspectiefnota 2024.

Stedelijke vernieuwing Almere Haven en Buiten gaat door

In het coalitieakkoord 2 kiezen we ervoor om door te gaan met de stedelijke vernieuwingsopgave in Haven en Buiten. Ook de aanpak van bedrijventerreinen blijft de komende jaren een pijler van de stadsvernieuwing. De Stedelijke Vernieuwingsaanpak richt zich op het toekomstbestendig maken van deze gebieden. We storten een vast jaarlijks bedrag in het Fonds Stedelijke Vernieuwing. Hierdoor kunnen we gezamenlijk met de partners in de stad opgestelde uitvoeringsprogramma's worden voortgezet.

We hebben een programmamanager aangesteld die leiding geeft, regie voert en zorgt voor een integrale uitvoering. We willen vernieuwend werken, met gedeelde verantwoordelijkheid door overheid, inwoners, marktpartijen en maatschappelijke organisaties. Tevens wordt nauw samengewerkt met de betrokken werkers in de wijk/gebied (gebiedsmanagers, wijkregisseurs, wijkwerkers, politie, e.a.).

Almere Haven 2023

We gaan door met de toekomstvisie (Samen-leven in Haven, Visie 2040). De eerste jaren gaan we investeren in het centrum, in planvoorbereidingen voor structuurverbeteringen. In 2022 is de voorbereiding getroffen om de toekomstvisie uit te werken naar een juridisch planologisch kader. In 2023 doen we daarvoor diverse leefomgevingsonderzoeken. We gaan de ambities van de toekomstvisie, samen met havenaren en het Havenverbond uitwerken.

In 2023 gaan we een ontwerp voor de Meergronden presenteren. Ook beginnen we met het opknappen van de Singelgracht en de Kruisstraat-Marktstraat. Daarnaast gaan we Haven promoten als 'levendig dorp in de stad'. We gaan evenementen organiseren en de projecten voor en door de Havenaren mogelijk maken. Bijvoorbeeld Havenidee, de wijkonderneming en het leerwerkcentrum. Een vol pakket aan activiteiten om Haven zowel snel als structureel toekomstbestendig te maken.

Almere Buiten Centrum 2023-2026

Voor het Centrum van Almere Buiten hebben we, op initiatief van de ondernemers en de eigenaren in 2022 een plan gemaakt. De samenwerkende partijen en de gemeente staan achter de plannen.

We willen zorgen voor meer woningen in het centrum en kijken of we kantoren naar woningen kunnen ombouwen.

We gaan aan de slag met de herontwikkeling van de parkeerplaats voor de Action (kavel 5). Ook maken we een begin met de ontwikkeling van het haventje. Hier kunnen ook meer woningen komen. We willen een uitgebalanceerd, integraal ontwikkelingsplan. Een plan wat moet zorgen voor een verdere versterking van het centrum en tegelijk voor een aantrekkelijk overgangsgebied naar de Indische Buurt en het Meridiaanpark.

Met de culturele partners in Almere Buiten gaan we verder met de ontwikkeling van het cultuurhuis Almere

Buiten. We gaan verder met het verbeteren van de openbare ruimte. Zo gaan we samen met het MBO college verder met de transformatie van het terrein rond het MBO college tot groene campus en wordt de busbaan nog verder vergroend. Ook zal opnieuw gekeken worden naar de haalbaarheid van een fiets-voetgangersbrug over de Koppeldreef.

We werken aan het realiseren van de ambities uit de Mobiliteitsvisie 2030

Almere maakt werk van gezonde, duurzame en veilige mobiliteit. Ons unieke, veelal gescheiden, mobiliteitssysteem biedt een sterke basis om deze doelen na te streven. Onze inwoners en bezoekers maken onderweg gebruik van de diverse netwerken in de stad. Dit gebruik zal richting de toekomst aan verandering onderhevig zijn omdat de stad groeit en verstedelijkt. In de Mobiliteitsvisie zijn onze ambities op het gebied van versterking, verbetering en verduurzaming opgenomen. Zo behouden we wat we hebben en verbeteren we het waar dat nodig is.

Het komende jaar komen we onder andere naar de raad met het nieuwe parkeerbeleid. We maken afspraken over hoe we in de nabije toekomst omgaan met parkeren in de stad.

Verder werken we samen met de provincie en de MRA rondom Smart Mobility.

We zien dat door de groei van het aantal toeristen, bedrijven en inwoners in onze regio de druk op de bestaande infrastructuur toeneemt. De snelwegen lopen vol en het bestaande systeem is kwetsbaar. Door samen te werken en kennis te delen hopen we knelpunten het hoofd te bieden. Dit doen we bijvoorbeeld door te experimenteren met de inzet van nieuwe technologische ontwikkelingen samen met partners in de regio.

We gaan intensiever samen optrekken om onze ambities te realiseren

Nu ontwikkelen we vanuit verschillende interne, gemeentelijke domeinen nog vaak ieder ons eigen beleid, hebben we onze eigen projectenprogrammering en onderhoud en onze eigen contacten met de stad. Door dit beter op elkaar af te stemmen kunnen we werk met werk maken, kennis uitwisselen, investeringen bundelen en onnodige kapitaalvernietiging voorkomen. Om zowel toekomstige opgaven zoals in Almere Pampus integraler te kunnen benaderen, als ook de opgaven in de stad zoals die al is, willen we processen en instrumenten ontwikkelen die breed toepasbaar zijn:

- een gemeentebreed beleidshuis, waarin alle visie- en beleidsstukken onder de paraplu van de Omgevingsvisie in samenhang worden gepresenteerd;
- nagaan hoe het Rad van de leefomgeving kan worden ingezet in bestuurlijke documenten en raadsvoorstellen als middel om de samenhang met andere beleidsterreinen inzichtelijk te maken;
- en de basis leggen voor een integrale stedelijke programmering, waarin in ieder geval het woningbouwprogramma, het meerjarenperspectief beheer (MPBA), het meerjarig infrastructuur programma (MIPA) en het meerjarenprogramma preventieve wijkaanpak in samenhang gepresenteerd worden.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
ontwikkeling en groei van de stad	-44	-267	-623	-623	-623	-89
laadpalen		-175	-175	-175	-175	
ontwikkeling Almere Centrum		-2.062	-2.062	-2.062	-2.062	
voortzetten stedelijke vernieuwing Almere Haven en Buiten		-3.888	-3.888	-3.888	-3.888	
revitalisering bedrijventerreinen		-900	-900	-900	-900	
totaal	-44	-7.292	-7.648	-7.648	-7.648	-89

ontwikkeling en groei van de stad

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
centrummanagement		-89	-89	-89	-89
extra inzet programmaorganisatie Almere Centrum	-44	-178	-534	-534	-534
totaal	-44	-267	-623	-623	-623

Centrummanagement

We willen in samenspraak met ondernemers centrummanagement invoeren.

Extra inzet programmaorganisatie Almere Centrum

De (door)ontwikkeling van het Centrum van Almere is één van de grootste opgaven in Almere de komende jaren. Daarbij heeft met het vaststellen van het lange termijn perspectief op de ontwikkeling van de stad 'Almere, Stad met Toekomst' de raad Centrum Almere gemarkeerd als één van de belangrijke gebieden om extra inzet te hebben gezien het belang en de omvang van de opgave. Daarnaast vraagt het dagelijks functioneren van Almere Centrum om een gecoördineerde aanpak en baart de grote leegstand in het retailvolume zorgen. Binnensteden in het hele land hebben het zwaar en staan onder grote druk. Om deze opgave te realiseren en op te versnellen breiden we de formatie van het programmateam structureel vanaf 2024 met 6 formatieplaatsen uit, waarvan we in 2023 al 2 fte nodig zijn.

laadpalen

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-175	-175	-175	-175
totaal		-175	-175	-175	-175

We investeren tot en met 2026 in het netwerk van laadpalen om elektrisch rijden te stimuleren. We gaan er vanuit dat dit daarna kostendekkend mogelijk zal zijn.

ontwikkeling Almere Centrum

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
1. cofinanciering eerste maatregelen		-2.062	-2.062	-2.062	-2.062
totaal		-2.062	-2.062	-2.062	-2.062

Er komen tussen 2020 en 2030 tenminste 6.600 woningen bij in Almere Centrum. Dit aantal kan oplopen naar 15.000 woningen in 2050. Daarnaast kent het centrumplan ruimte voor een maatschappelijk en commercieel programma van 110.000m². Het voorzieningenniveau groeit mee met de stad. We voegen woningen toe, zodat de centra meer bezoekers krijgen uit de omgeving. En we zien kansen voor een mix met ondernemers, horeca, broedplaatsen, cultuur, sociale voorzieningen, ontmoetingsplekken en informele werkmilieus. De bereikbaarheid van de binnenstad voor mensen van buiten de stad en de toegankelijkheid van het ziekenhuis in het bijzonder heeft onze aandacht.

Om dit mogelijk te maken zijn investeringen in de infrastructuur en openbare ruimte nodig. Deze 'bovenplanse investeringen' leiden tot een tekort van € 93 miljoen (incl. btw). Hiervoor vragen we subsidie aan bij het Rijk. De gemeente zal zelf ook 35% of 50% cofinanciering moeten leveren. Deze cofinanciering kunnen we voor een groot deel dekken uit de opbrengsten uit de grondexploitaties en het kostenverhaal, maar niet helemaal.

Voor het resterende tekort is in het coalitieakkoord totaal € 8,2 miljoen opgenomen. Met dit geld, en het verwachte kostenverhaal, kunnen we de gevraagde cofinanciering voor de eerste maatregelen dekken (totale investering € 33 miljoen). Deze maatregelen bestaan uit de aanpassing van de Landdrostdreef, P.J. Oudweg, de Spoordreef Noord en de Hospitaaldreef. Dit verwerken we nu in de begroting.

Voor toekomstige maatregelen (totale investering € 60 miljoen) is aanvullende cofinanciering nodig. Het college heeft deze cofinanciering aan het Rijk toegezegd, onder voorbehoud van instemming door de gemeenteraad. Zodra duidelijkheid bestaat over de definitieve subsidiemogelijkheden wordt hiervoor een financieringsvoorstel uitgewerkt. Hierin wordt ook opgenomen welke keuzes kunnen worden gemaakt om het tekort terug te dringen. Dit wordt richting Perspectiefnota 2024 voorgelegd.

voortzetten stedelijke vernieuwing Almere Haven en Buiten

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Almere Buiten		-1.475	-1.475	-1.475	-1.475
Almere Haven		-2.413	-2.413	-2.413	-2.413
totaal		-3.888	-3.888	-3.888	-3.888

In de afgelopen periode is met ondernemers, woningcorporaties, maatschappelijke partners, scholen en inwoners een visie en uitvoeringsagenda voor de stedelijke vernieuwing van de Binnenring Almere Haven en Almere Buiten Centrum opgesteld. De uitvoering van deze visies zetten we voort. De komende 4 jaar stellen we hiervoor in totaal € 3,9 miljoen per jaar beschikbaar.

revitalisering bedrijventerreinen

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-900	-900	-900	-900
totaal		-900	-900	-900	-900

De aanpak van bedrijventerreinen blijft een pijler van de stadsvernieuwing. We investeren daarom extra in de revitalisering van bedrijventerreinen. We beginnen daarbij met het bedrijventerrein 'De Vaart'.

4.13 Klimaat en milieu

Ambitie

We bouwen de komende jaren verder aan een groene, gezonde en duurzame stad. We houden daarbij vast aan de ingeslagen koers, en hebben de ambitie om de eerste grote energieneutrale stad van Nederland te worden. Binnen de thema's energie, circulaire economie, voedsel, ecologie en klimaatadaptatie hebben we de eerste stappen gezet om onze CO2-uitstoot drastisch te verminderen. In 2023 bouwen we voort op wat we in de jaren hiervoor opgebouwd hebben en breiden we dit uit naar andere domeinen.

We vinden een gezond leef- en woon klimaat belangrijk, evenals ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen.

In 2020 heeft Almere het Rijksconvenant 'Schone lucht Akkoord' getekend. We werken de komende periode samen met het Rijk verder aan het verbeteren van de lucht- en waterkwaliteit in Almere en de regio. We hebben hier ook extra geld voor vrijgemaakt.

We zetten deze periode extra in op het uitvoeren van de wettelijke klimaattaken

Zo werken we bijvoorbeeld aan de energietransitie. Op dit moment werken we aan een theoretische verkenning. Dit moet helpen om meer te weten te komen over aan welke knoppen we kunnen draaien, en aan welke niet. Deze verkenning doen we voor een aantal buurten in Almere. We verwachten de eerste resultaten hiervan begin 2023 met de gemeenteraad te delen. Het jaar 2023 zal vervolgens in het teken staan van het maken van een afwegingskader. Dit is nodig om te kunnen bepalen in welke buurten en wijken we moeten beginnen en onder welke uitgangspunten we gaan werken. Ook over dit afwegingskader zullen we met de gemeenteraad in 2023 in gesprek gaan. Dit met de bedoeling om in 2024 ook te starten. Gekoppeld aan de energietransitie gaan we een programma opzetten dat voorziet in hulp bij het aanbrengen van energiebesparende en/of opwekkende maatregelen voor huishoudens die kampen met energiearmoede, veelal in een goedkopere huur of koopwoning. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar het programma 3.9 'Sociale voorzieningen en zorg' onder het kopje 'financiën'.

In 2023 werken we aan een bodemenergieplan

We zien dat in de bodem, in combinatie met de transformatie in de stad, energiebronnen beschikbaar zijn die we kunnen gebruiken. We willen hiervoor een duidelijk plan maken wat ook moet helpen dat wij als gemeente de regio houden over onze ondergrond.

We onderzoeken de mogelijkheden van waterstof

Voor het onderzoek kijken wij onder andere naar de productie van waterstof voor bedrijventerrein De Vaart en de mogelijkheden die het kan bieden voor bijvoorbeeld logistieke bedrijven. Zo kijken we of we in onze afvalinzameling gebruik kunnen maken van inzamelwagens die rijden op waterstof. In Nederland zijn hier al diverse proeven mee, maar we kijken ook naar andere innovatieve toepassingen.

We willen inwoners helpen hun woning te verduurzamen

Hiervoor doen we eerst onderzoek naar manieren hoe we dit goed kunnen aanbieden. Zo onderzoeken we de mogelijkheden van een revolverend fonds voor verduurzamingsmaatregelen. We willen hier effectief in zijn, bijvoorbeeld door asbestdaken te saneren en vervolgens te verduurzamen met extra isolatie en/of zonnepanelen. Hier komt een aparte subsidieregeling voor.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026 structureel
wettelijke klimaattaken		-1.073	-1.686	-1.755	-1.513
asbestafbouwproject		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
revolverend fonds verduurzaming					
totaal		-2.073	-2.686	-2.755	-2.513

wettelijke klimaattaken

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-1.073	-1.686	-1.755	-1.513
totaal		-1.073	-1.686	-1.755	-1.513

Op dit moment hebben we onvoldoende mensen en middelen om landelijke klimaat en milieudoelstellingen én onze eigen ambities te realiseren. Intussen stijgen de energielasten en kijken steeds meer Almeerders tegen een onbetaalbare energierekening aan. We kunnen dat als stad niet alleen oplossen. We kunnen wel een maximale bijdrage leveren samen met Almeerders, corporaties, bedrijven en maatschappelijke partners. Een klimaat- en milieuvriendelijk Almere zien we als een kans op toekomstbestendige banen, comfortabel en betaalbaar wonen, zeggenschap over ons eigen energiesysteem, innovatie en lokale bedrijvigheid. We zorgen dat iedereen mee kan doen. We vergroten hiervoor de ambtelijke capaciteit.

asbestafbouwproject

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
totaal		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000

We zetten in op het verwijderen van asbest en streven ernaar Almere in deze periode asbestdakenvrij te maken. We combineren de sanering van asbest met verduurzaming van daken (zonnepanelen of isoleren). Er komt een asbestdakenafbouwproject en een subsidieregeling.

revoluerend fonds verduurzaming

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
totaal					

We stimuleren particuliere woningeigenaren tot verduurzaming, waarbij we met name de groep die tot nu toe niet mee kan doen proberen te bereiken en ondersteunen (sociale koopwoningen). In overleg met de betrokken partners stellen we hiervoor een (revoluerend) fonds in, met bijzondere aandacht voor haalbaarheid en draagkracht.

4.14 Sport

Ambitie

De Sportvisie is de leidraad van ons werk

We werken aan een divers en laagdrempelig sport- en beweegaanbod en een beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte. Zo willen we de drempels weghalen die Almeerders ervan weerhouden te sporten en bewegen.

De buurtsportcoaches zijn een belangrijke schakel in de uitvoering van het Almeerse sport- en beweegbeleid

Zij organiseren activiteiten, projecten en evenementen, die laagdrempelig toegankelijk zijn voor de inwoners van de stad. De landelijke Brede Regeling Combinatiefuncties is hiervoor het kader. Deze regeling wordt vernieuwd, wat betekent dat wij ook de lokale inzet gaan herzien. De nieuwe opdracht zal door middel van een aanbesteding worden gegund.

Een goed voorbeeld van een locatie waar de buurtsportcoaches inwoners in beweging brengen zijn de Skills Garden, de playgrounds en de beweegvelden. We hebben aandacht voor een evenwichtige spreiding van deze makkelijk toegankelijke beweegaccommodaties. Daarom gaan we aan de slag met de ontwikkeling van een Skills Garden in Stad-Oost.

Sportverenigingen zijn een belangrijk fundament in onze stad

Velen krijgen ondersteuning van hun sportbond, maar ook als gemeente willen en kunnen wij aanbieders ondersteunen. Naast financiële ondersteuning bieden wij bijvoorbeeld advies voor het opleiden en ondersteunen van trainers of over het besturen van een vereniging. Het Lokaal Sportakkoord helpt hierbij. Dit geeft verenigingen extra mogelijkheden ter ondersteuning. We gaan kijken hoe wij sportaanbieders nog beter kunnen ondersteunen, passend bij hun wensen en behoeftes. Dit leidt tot een nieuw beleid voor verenigingsondersteuning.

We ondersteunen Almeerders om te sporten, ook als ze daar niet altijd geld voor hebben

Zo biedt het Jeugdfonds Sport en Cultuur ondersteuning voor jeugd die een financiële drempel ervaart om te sporten en bewegen bij een sportaanbieder. Om ook de volwassen Almeerder te ondersteunen, starten we in samenwerking met partners een pilot voor een Volwassenenfonds Sport en Cultuur.

Om optimaal te functioneren hebben de sportverenigingen goede accommodaties nodig

We gaan aan de slag met een analyse van ons accommodatiebeleid. De stadsdelen Poort, Hout en in de toekomst Pampus verdienen hierbij extra aandacht. Ook gaan we de komende jaren versneld het rubbergranulaat vervangen bij de voetbalverenigingen. Dit hadden we al gepland maar we gaan dit nu eerder doen.

We werken aan het locatieonderzoek voor het nieuwe buitenzwembad

Het geld hiervoor is al beschikbaar gesteld door de gemeenteraad. Uiteindelijk is het ook aan de gemeenteraad om te bepalen waar het zwembad komt.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
digitalisering dienstverlening sport		-76	-153	-229	-186	-186
versnellen afbouw rubbergranulaat		-2.000	-2.000			
totaal		-2.076	-2.153	-229	-186	-186

digitalisering dienstverlening sport

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-76	-153	-229	-186
totaal		-76	-153	-229	-186

We zetten extra in op digitalisering van processen rondom ingebruikgeving van onze sportvoorzieningen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het maken en beheren van een website, waarmee sportverenigingen direct zaken kunnen regelen met de gemeente.

versnellen afbouw rubbergranulaat

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-2.000	-2.000		
totaal		-2.000	-2.000		

Om de gezondheid van Almeerse sporters, met name kinderen, onze schone bodem en oppervlaktewater te beschermen, vervangen we in deze bestuursperiode versneld alle rubbergranulaatsportvelden door gezonde, veilige en milieuvriendelijke alternatieven.

Op dit moment zijn we bezig met de uitwerking van de vervanging van de velden. Dit leidt mogelijk nog tot aanpassingen in de budgetten. Na het vervangen van de velden veranderen bijvoorbeeld ook de bijbehorende kapitaallasten.

4.15 Kunst en cultuur

Ambitie

Wij blijven werken aan de ambities uit het Cultuurplan 2019-2024

Cultuur is onmisbaar voor Almere. Een aantrekkelijk en divers cultureel aanbod verlevendigt de stad en versterkt de aantrekkingskracht van Almere voor nieuwe bewoners en bedrijven. De drie grote ambities uit het Cultuurplan Almere 2019-2024 – ‘Cultuur is voor alle Almeerders dichtbij’, ‘Cultuur krijgt de ruimte om te groeien’ en ‘Cultuur geeft vorm aan de identiteit van Almere’ – blijven de komende jaren de pijlers van het cultuurbeleid.

Halverwege deze raadsperiode leggen wij de gemeenteraad een nieuw Cultuurplan voor. Ter voorbereiding hierop voeren wij gesprekken met de culturele partners, met makers, bewoners, ondernemers en andere betrokkenen. Wij evalueren de behaalde resultaten, analyseren de huidige situatie en inventariseren de wensen en ideeën voor de toekomst. Op basis van deze informatie formuleren wij nieuwe doelstellingen en ambities voor het cultuurbeleid in de periode 2025-2028.

De gemeente is niet de enige partij die bouwt aan de Almeerse cultuursector. Wij trekken op met de provincie Flevoland, met het Rijk, en met publieke en private fondsen. Als gemeente nemen wij hierbij een voortrekkersrol op ons: onze investeringen bieden andere partijen vertrouwen, wat de werving van subsidies uit andere bronnen vergemakkelijkt. Ook binnen de MRA en als onderdeel van de cultuurregio Flevoland werken wij aan het versterken van onze cultuursector.

Wij vinden het van belang dat Almeerders actief kunnen deelnemen aan cultuur

Wij trekken extra geld uit voor het Cultuurfonds ten behoeve van de ontwikkeling van amateurverenigingen en cultuurorganisaties van vrijwilligers. Zo maken wij het mogelijk dat Almeerders, van jong tot oud, actief kunnen deelnemen aan het culturele leven in hun eigen stad, bijvoorbeeld als rapper, zanger, muzikant, fotograaf of theatermaker. Amateurgezelschappen en culturele verenigingen bieden een aanbod dat aansluit bij de interesse van inwoners en is altijd in de buurt.

Via het Cultuurfonds Almere investeren wij in de ontwikkeling van een breed en divers cultuuraanbod. Wij ondersteunen het Cultuurfonds Almere, dat op zijn beurt cultuurmakers in Almere ondersteunt. Het extra geld dat wij vanaf 2023 toekennen aan het Cultuurfonds Almere is bestemd voor amateurkunstorganisaties en cultuurverenigingen, die hard geraakt zijn door de gevolgen van de coronapandemie. Deze verenigingen hebben onder andere te maken met ledenverlies, omdat het lange tijd niet mogelijk was samen te komen, te repeteren en presentaties te geven. Wij vinden het belangrijk om deze organisaties extra te ondersteunen, zodat zij met nieuw elan plannen voor de toekomst kunnen realiseren. Daarnaast is een deel van het extra budget specifiek bedoeld voor de ontwikkeling van een programma om seksualiteit en gender bespreekbaar te maken op scholen.

Wij investeren in de culturele ontwikkeling van de stad en haar bewoners

Het inwoneraantal van Almere groeit en dat vraagt om groei van het voorzieningenniveau, niet alleen op het gebied van winkels of sportvoorzieningen, maar ook op het gebied van cultuur. In Almere Centrum komen op termijn meer woningen, onder andere voor starters en studenten. Deze inwoners willen wij een levendig aanbod bieden van horeca, sociale voorzieningen en cultuur. Zo werken we de komende periode bijvoorbeeld aan een nieuw invulling van poppodium De Meester en willen wij makers kansen bieden via culturele broedplaatsen. Verder is bij de brede aanpak positieve gezondheid ook aandacht nodig voor de rol van cultuur bij het vergroten van het welzijn van inwoners. Deelname aan cultuur is bij uitstek een sociale activiteit: door culturele activiteiten, zoals kleinschalig festivals, mogelijk te maken in buurten en wijken brengen we cultuur dichtbij Almeerders.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026 structureel
groen onderhoud en schooltuinen		-350	-200	-200	-200
cultuurfonds		-400	-400	-400	-400
totaal		-750	-600	-600	-200

groen onderhoud en schooltuinen

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
incidenteel		-150			
structureel		-200	-200	-200	-200
totaal		-350	-200	-200	-200

De buitenruimte bepaalt in belangrijke mate het woonplezier van Almeerders. Daarom gaan we extra investeren in het beheer en onderhoud van schooltuinen.

cultuurfonds

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-400	-400	-400	-400
totaal		-400	-400	-400	-400

Het Cultuurfonds vervult een belangrijke bijdrage aan het stimuleren van culturele projecten en daarmee aan het versterken van de culturele basisstructuur in de stad. We willen daarom de komende vier jaar extra investeren in het Cultuurfonds. We stellen middelen beschikbaar voor twee doelen. Allereerst ter ondersteuning van amateurkunst en cultuurverenigingen, die hard geraakt zijn door corona. Daarnaast voor de ontwikkeling van een programma door culturele instellingen om seksualiteit en genderidentiteit bespreekbaar te maken op scholen.

4.16 Overhead en bedrijfsvoering

Ambitie

Almere groeit, maar de organisatie groeide de afgelopen jaren maar beperkt mee

Er is daarbij veel op efficiency gestuurd waardoor veel onnodige bureaucratie en overorganisatie is weggenomen. Tegelijkertijd zien we ook dat het in de uitvoering ook knelt. Almere heeft met afstand de minste personele inzet als we kijken naar het aantal fte per 100.000 inwoners. We verwachten dat de komende jaren met de groei van de stad de druk verder zal oplopen.

We investeren nu extra om een eerste goede stap te zetten in het toekomstbestendig te maken van de organisatie

Deze groei is nodig om zowel onze wettelijke taken goed te kunnen blijven uitvoeren, maar ook om nieuwe ambities te kunnen realiseren. We breiden op veel plekken de formatie uit, bijvoorbeeld als het gaat over grondzaken, de uitvoering van het stedelijke woningbouwprogramma, digitalisering, toezicht en handhaving, welzijn en onderwijs.

Tegelijkertijd stellen we onszelf de vraag of het aantal medewerkers verder mee moet groeien als ook de stad de komende jaren verder blijft groeien

We voorzien nu al dat deze eenmalige investering niet genoeg is als Almere tot 2050 met circa 100.000 inwoners groeit. Investeren in de organisatie blijft nodig. Alleen op deze manier zorgen we ervoor dat onze ambities om goed te zorgen voor deze stad gerealiseerd kunnen worden.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
digitalisering	-375	-3.952	-5.141	-3.236	-3.121	-1.421
extra budget overhead door groei organisatie	-41	-721	-1.041	-1.198	-1.067	-960
projectmanagement Onderwijs, sport en cultuur		-67	-133	-200	-163	-163
versterken financiële functie en communicatie	1	-307	-535	-623	-573	-573
digitalisering en samenwerking met de stad		-297	-417	-539	-478	-478
HR recruiter		-21	-43	-64	-51	-51
inhaalslag digitale dienstverlening bij burgerzaken	-17	-135	-135			
projectorganisatie nieuw financieel systeem		-250	-250	-250		
totaal	-432	-5.750	-7.694	-6.109	-5.452	-3.646

digitalisering

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
overgang naar nieuwe leverancier	-25	-400	-1.100	-200	
portfolio vernieuwing en vervanging	-350	-3.325	-3.500	-2.080	-2.218
Slim in de basis		-227	-541	-956	-903
totaal	-375	-3.952	-5.141	-3.236	-3.121

De tabel hierboven laat zien dat we nog fors moeten gaan investeren in onze ICT. We hebben een digitaliseringsstrategie opgesteld, waarin de visie, ambities en doelstellingen voor een succesvolle digitale transitie van Almere staan beschreven. Op basis van de digitaliseringsstrategie werken we de uitvoeringsagenda voor de komende jaren uit. We denken hierbij aan de volgende zaken:

Slim in de basis

We moeten investeringen doen om de continuïteit te kunnen waarborgen. We zorgen hiermee voor een solide fundament, om Almere wendbaar en vaardig te maken en om te kunnen laten gaan met vernieuwing zodat we op deze basis vernieuwend, efficiënt en waarde-creërend kunnen zijn voor onze inwoners en bedrijven.

Overgang naar een nieuwe ICT leverancier

In 2024 loopt ons contract met de huidige leverancier af voor onze ICT infrastructuur en ons datacenter. De overgang naar een nieuwe leverancier heeft een enorme impact. We hebben veel applicaties, die stuk voor stuk werkend gemaakt moeten worden binnen de nieuwe infrastructuur.

Portfolio vernieuwing en vervanging

Met de digitaliseringsstrategie geven we invulling aan de digitale opgaves die we als gemeente moeten realiseren:

- We willen digitaliseringsprojecten opstarten vanuit veranderingen in het primaire proces, niet langer ondersteunde software vervangen en inspelen op nieuwe digitaliseringsmogelijkheden. We kunnen dan digitalisering beter inzetten voor onze dienstverlening en voor het ontwikkelen en vormgeven van de stad.
- Ter voorbereiding op de overgang naar een nieuwe ICT leverancier hebben we een cloud roadmap opgesteld. Bij de vorige overgang naar een nieuwe leverancier heeft de ontwikkeling van ICT twee jaar stil gelegen. Dit willen we bij de komende overgang voorkomen door vóór die tijd in te zetten op versnelde overgang naar 'software as a service' (SaaS). Dan staat de software niet meer in ons datacenter, maar in de 'cloud'. Hierdoor wordt de overgang naar de nieuwe ICT leverancier minder complex.

extra budget overhead door groei organisatie

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	-41	-721	-1.041	-1.198	-1.067
totaal	-41	-721	-1.041	-1.198	-1.067

Er is extra personeel nodig voor het op sterkte brengen van de gemeentelijke organisatie. Ook is er extra personeel nodig voor de beleidsambities uit het coalitie akkoord. Voor dit extra personeel is ook extra overhead nodig, zoals werkplekken, kantoorruimte en ondersteuning op het gebied van bijvoorbeeld HRM en financiën. We rekenen hiervoor een bedrag van € 11.000 per fte.

projectmanagement Onderwijs, sport en cultuur

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-67	-133	-200	-163
totaal		-67	-133	-200	-163

We breiden het projectmanagement bij de afdeling onderwijs sport en cultuur uit.

versterken financiële functie en communicatie

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
chat en socials communicatie		-20	-41	-62	-50
doelmatigheidsonderzoeken en onderzoeksbudget	1	-39	-78	-117	-95
risicomanagement concern control		-28	-56	-84	-68
versterken afdeling financiën en control		-220	-360	-360	-360
totaal	1	-307	-535	-623	-573

Het aantal en de omvang van subsidies en contracten die de gemeente aangaat zijn toegenomen. Daarom breiden we de formatie van inkoop uit. Verder gaan we ook de financiële functie versterken.

digitalisering en samenwerking met de stad

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
3D visualisaties met Digital Twin Stadsbedrijf		-175	-175	-175	-183
dienstverlening & beheer bij Stadsbedrijf		-122	-242	-364	-295
totaal		-297	-417	-539	-478

Drie dimensionale visualisaties en dienstverlening vastgoed

De gemeente heeft alle gebouwen in de stad en alle fysieke objecten in een basisregistratie zitten. Dit is de Basisregistratie Grootschalige Topografie en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen. Dit is wettelijk verplicht. In deze basisregistraties zitten nu twee dimensionele afbeeldingen van de objecten. We willen

overgaan naar drie dimensionale registratie. Dat heet 'Digial Twin'. Hiermee creëer je een digitale kopie van de objecten. Dat betekent dat je dan niet meer alles fysiek hoeft te inspecteren, om een besluit te nemen over aanpassingen in de openbare ruimte. Verder wordt de dienstverlening van de afdeling die het vastgoed van de gemeente beheert uitgebreid.

HR recruiter

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-21	-43	-64	-51
totaal		-21	-43	-64	-51

We hebben op dit moment door de krappe arbeidsmarkt moeite om personeel te werven. Tegelijk willen we meer met eigen personeel, en minder met inhuur werken. U hebt daartoe opgeroepen door middel van een motie. Om dit waar te maken zetten we extra in op recruiters.

inhaalslag digitale dienstverlening bij burgerzaken

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	-17	-135	-135		
totaal	-17	-135	-135		

Concreet gaat het op dit moment over e-diensten en de wettelijke implementatie van het codeadres in plaats van het puntadres. In de komende jaren ondergaat Burgerzaken een transitie naar meer digitale dienstverlening, waarbij andere onderdelen waarop we achterlopen opgepakt moeten worden.

projectorganisatie nieuw financieel systeem

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-250	-250	-250	
totaal		-250	-250	-250	

Het huidige financieel systeem is verouderd en wordt binnenkort niet meer onderhouden door de software leverancier. De financiële administratie is een cruciaal proces voor de gemeentelijke organisatie. De overgang naar een nieuw financieel systeem moet daarom zorgvuldig worden aangepakt. We richten hiervoor een projectorganisatie in.

4.17 Financiën

Ambitie

We staan als stad voor een groot aantal financiële opgaven

We zien dat er de komende jaren investeringen nodig zijn op o.a. het gebied van beheer en onderhoud, veiligheid en handhaving, milieu en klimaat, schoolgebouwen, het Stadscentrum en de ambtelijke organisatie. Dit komt deels doordat de stad groeit, maar ook doordat we de afgelopen jaren niet genoeg geïnvesteerd hebben. Met deze begroting zetten we een aantal eerste stappen om dit in te lopen. Zo is er een bedrag opgenomen voor autonome groei en bevolkingsvolgende voorzieningen. Dit zullen wij nog verder uitwerken en de gemeenteraad over informeren. Voor de toekomst willen we blijven vasthouden aan de systematiek. Dit betekent dat we de groei van de stad meenemen in onze budgettering.

We brengen onze financiële huishouding verder op orde

Het inschatten van onze risico's en ook het minder afhankelijk zijn van de winsten van het grondbedrijf vormt hier een onderdeel van. We werken door aan het project risicomanagement en zullen deze periode komen met een nieuwe nota op dit gebied. Verder willen we voor het eind van deze periode minimaal € 60 miljoen gespaard hebben. Dit zorgt ervoor dat onze begroting, ook in de toekomst, solide is en tegen een stootje kan.

We verhogen de belastingen voor bewoners en ondernemers niet

Dit doen we alleen voor de regulier inflatiecorrectie. Dit betekent dat de lokale lasten wel kunnen stijgen, maar dit alleen is om gelijke tred te houden met de hoogte van de inflatie.

We hebben geld gereserveerd voor initiatieven uit de raad

Voor 2023 hebben we € 2 miljoen gereserveerd voor initiatieven vanuit de raad.

We nemen het werk van de ambtelijke organisatie onder de loep

Onderdeel van onze ambitie is ook de bijdrage aan de toekomstbestendige organisatie. We komen met plannen om geld en mensen slimmer en anders in te zetten. Dit noemen we de takendiscussie.

Financiën

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026 structureel	
autonome groei					-1.000	-1.000
maatschappelijke voorzieningen					-809	-809
takendiscussie			3.000	6.000	11.600	11.600
Tariefsindexering Ozb in 4 jaar naar 8,7%	-1.400	-900	-300			
totaal	-1.400	2.100	5.700	9.791	9.791	

autonome groei

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
					-1.000
totaal					-1.000

We gaan onderzoeken hoe de budgetten jaarlijks moeten meegroeien met de groei van de stad. Het gaat onder andere om beheer en onderhoud, voorzieningen, zorgkosten, inkomensregelingen en ambtelijke capaciteit. Vanaf 2026 reserveren we € 1 miljoen.

maatschappelijke voorzieningen

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
					-809
totaal					-809

Maatschappelijke voorzieningen zijn voorzieningen die nodig zijn voor de inwoners van Almere, in de bestaande stad, en bij uitbreiding van de stad. Denk bijvoorbeeld aan voorzieningen voor zorg, onderwijs, sport, cultuur en buurtvoorzieningen. Deze voorzieningen zijn vaak het sociale hart van de stad of wijk.

Vanaf 2023 gaat het college met de gemeenteraad en de stad in gesprek om tot een concreet beeld te komen van een passend/gewenst voorzieningenniveau voor de stad Almere, dat recht doet aan de behoefte van inwoners en aansluit bij de ambities uit het coalitieakkoord. Dit zal worden uitgewerkt in een normenkader maatschappelijke voorzieningen, dat ook financieel wordt vertaald. Daarnaast wordt gewerkt aan een goede invulling en planning van de maatschappelijke voorzieningen in diverse stadsdelen waaronder centrum en Almere Pampus. Jaarlijks zal een dialoog worden geïnitieerd over de maatschappelijke voorzieningen in relatie tot de stand van zaken en ontwikkeling van de stad.

We reserveren nu € 0,8 miljoen vanaf 2026.

takendiscussie

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. takendiscussie coalitie akkoord			3.000	6.000	11.600
totaal			3.000	6.000	11.600

De versterking van onze organisatie is een belangrijk doel van dit college. Hiervoor trekken we extra geld uit. Structureel moet deze extra investeringen worden terugverdiend met een ombuiging. Er wordt project ingericht met als opdracht een integraal voorstel met ombuigingsvoorstellen te formuleren. Medio 2023 zal dit voorstel worden afgerond, zodat dit kan worden meegenomen in de Programmabegroting 2024. Insteek is het terugbrengen van taken (structureel of projectmatig) waarbij zal worden gestart met taken die nadrukkelijk niet in het coalitieakkoord staan en geen onderdeel zijn van vastgesteld beleid. Hierbij onderzoeken we ook alternatieve scenario's inclusief impactanalyse. De opdracht is gericht op een besparing van € 11,6 miljoen structureel vanaf 2026. Hiermee wordt structureel de versterking van de organisatie betaald.

tariefsindexering Ozb in 4 jaar naar 8,7%

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-1.400	-900	-300	
totaal		-1.400	-900	-300	

De afspraak is dat we de Ozb trendmatig indexeren. Dat wil zeggen met de gemiddelde inflatie. De inflatie in 2022 en 2023 is hoog en komt uit 8,7%. Door de hoge inflatie nemen de kosten voor onze inwoners en bedrijven toe en hebben zij het zwaar. Om deze reden indexeren we de Ozb in 2023 met 6%. We stellen voor de jaren 2024-2026 een ingroeipad voor om de Ozb uiteindelijk wel te indexeren naar 8,7%. In 2024 en 2025 indexeren we de Ozb 1% en in 2026 indexeren we de Ozb met 0,7%. De indexeringen komen bovenop de inflatiecorrectie in de jaren 2024-2026. Door dit ingroeipad komt er in de jaren 2023-2025 minder extra Ozb binnen.

5 Paragrafen

5.1 Risicoparagraaf

In deze paragraaf geven we inzicht in onze risico's. Dit zijn de risico's die financiële gevolgen kunnen hebben voor de gemeente. Voor deze risico's hebben we geld apart gezet in reserves. Op deze manier kunnen we het risico opvangen als het zich voordoet.

We onderscheiden twee soorten risico's: incidentele risico's en risico's met een mogelijk structurele impact. Dit betekent dat er aan de ene kant risico's zijn die zich een keer voordoen en dan voorbij zijn. Daarnaast zijn er ook risico's die, als ze zich voordoen, ons langere tijd geld kosten. Of die zich meerdere keren kunnen voordoen. We maken dit onderscheid omdat we moeten weten hoeveel geld we apart moeten houden om de risico's op te vangen.

Doorontwikkeling risicomanagement en buffers

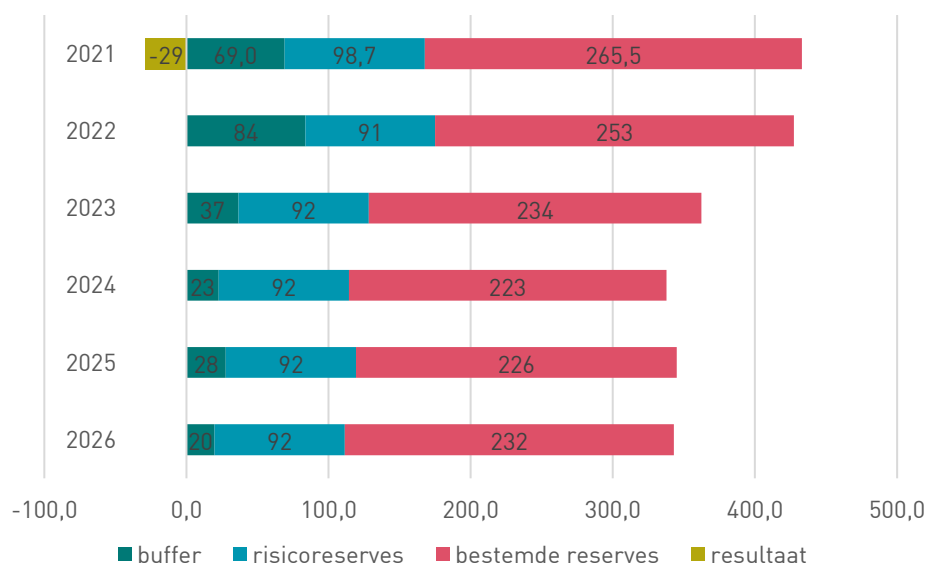
We hebben afgesproken dat we het project risicomanagement ook in de aankomende periode gaan voortzetten. De ingeslagen weg van het verbeteren van ons risicomanagement krijgt dus een vervolg in 2023. We willen alle risico's op een gestructureerde manier in kaart te brengen. Het renterisico hebben we al via deze nieuwe werkwijze uitgewerkt. Het grondexploitatie- en het inflatierisico zijn in een afrondende fase. Hierna volgt de verdieping van de andere risico's.

Het verbeteren van ons risicomanagement met gebruik van data moet ons helpen om minder te worden verrast door tegenvallers. We willen uiteindelijk beter om kunnen gaan met de (structurele) financiële gevolgen van risico's die zich voordoen. We willen de uitkomsten van dit risicomanagementproject in de toekomst gebruiken om de benodigde omvang van de buffer te bepalen. Dit doen we door een verdiepingsslag toe te passen op wat onze risico's zijn en hoe we daarmee omgaan.

Gevormde reserves

We verwachten eind 2022 € 427 miljoen aan reserves te hebben. Onze reserves nemen de komende jaren af. Dat komt doordat we gespaard geld de komende jaren gaan uitgeven, bijvoorbeeld voor het Fonds Verstedelijking Almere. Per saldo verandert er tussen 2023 en 2026 niet veel in de stand van de bestemmingsreserves. Wel is te zien dat onze buffer afneemt van € 84 miljoen in 2022 naar bijna € 20 miljoen in 2026. In de grafiek hieronder is de opbouw van onze reserves per einde van ieder jaar opgenomen.

bedragen x € 1 miljoen



Reserves kunnen worden ingedeeld in 'bestemde reserves' (rood), 'risico reserves' (blauw) en de 'buffer' (groen). Het resultaat van 2021 is opgenomen in het geel. De buffer en de risicoreserves vormen samen onze algemene reserves. De risicoreserves zijn bedoeld om de verwachte verliezen af te dekken. Als de omvang van de risicoreserves kleiner is dan de verwachte verliezen, hebben we mogelijk niet genoeg geld om verliezen in de toekomst op te vangen. De buffer is er om onverwachte verliezen op te vangen. We verwachten dat er eind 2022 € 84 miljoen in de buffer zit. Dit komt voornamelijk door de winst van het grondbedrijf over 2021 en 2022 van beide € 17 miljoen. We zien dat we de komende tijd veel incidentele uitgaven doen. De buffer daalt daardoor naar € 20 miljoen eind 2026. Hierdoor kunnen we minder onverwachte verliezen opvangen. De risicoreserves blijven stabiel. Dat geldt de komende jaren ook voor de bestemmingsreserves. Sommige bestemmingsreserves nemen af doordat we gespaard geld gaan uitgeven, bijvoorbeeld voor het Fonds Verstedelijking Almere. Hier staat tegenover dat andere bestemmingsreserves juist toenemen. Bijvoorbeeld de reserves voor de investeringen in de openbare ruimte. Daarin storten we de geïnvesteerde bedragen zodat we daaruit de komende jaren de kapitaallasten kunnen betalen.

Eind 2022 heeft het grootste deel van de reserves een bestemming. Dit gaat om € 344 miljoen. Deze reserves kunnen we niet zomaar gebruiken. Er zitten namelijk voorwaarden aan. Zo hebben we € 102 miljoen gereserveerd voor afschrijvingskosten van investeringen uit het verleden. Daarnaast zit er bijvoorbeeld € 46,5 miljoen in de reserve van het Fonds Verstedelijking Almere en € 9,7 miljoen in de reserve sociaal domein. Hierover hebben wij afspraken gemaakt met andere partijen, dit mogen we dus alleen voor deze doelen gebruiken.

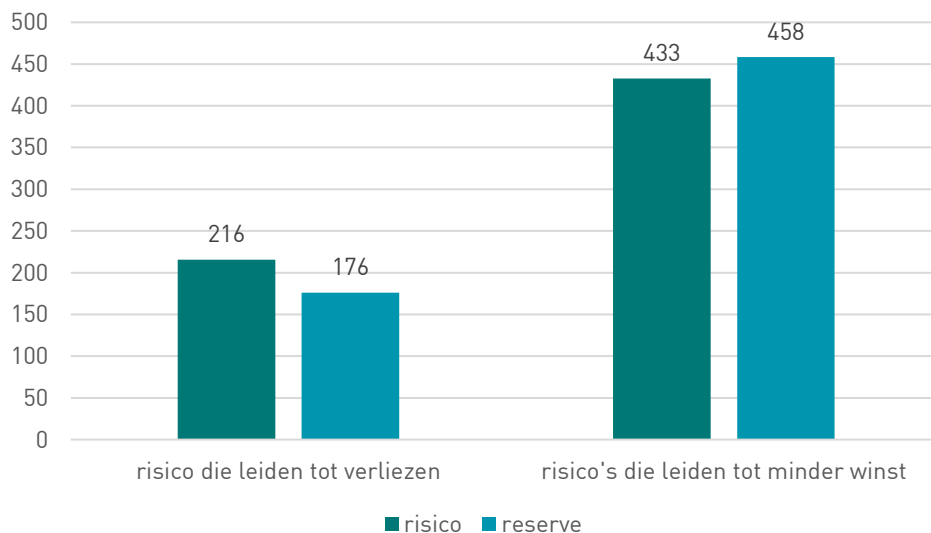
Hoe gezond zijn onze gemeentefinanciën?

Het totale geldgevolg (maximale risico na het nemen van beheersmaatregelen) van alle geïnventariseerde risico's is ingeschat op € 648 miljoen. Deze risico's kunnen we in drie categorieën indelen:

- € 135 miljoen aan risico's binnen de begroting en die een mogelijk beslag leggen op de algemene middelen. Voor deze risico's hebben we een bedrag gereserveerd in de saldireserve.
- € 80 miljoen aan risico's bij de negatieve grondexploitaties (verliesgevend). Deze risico's leiden tot extra verlies in het grondbedrijf als die zich voordoen. Voor deze risico's hebben we reservering opgenomen in de reserve weerstandsvermogen van het grondbedrijf.
- € 433 miljoen aan risico's bij de positieve grondexploitaties (winstgevend). Als deze risico's zich voordoen leidt dat tot een lagere winstafracht van het grondbedrijf. Omdat we in de begroting geen rekening houden met toekomstige winsten leidt dit niet tot nadelen in de begroting. Hiervoor is dus geen reserve nodig.

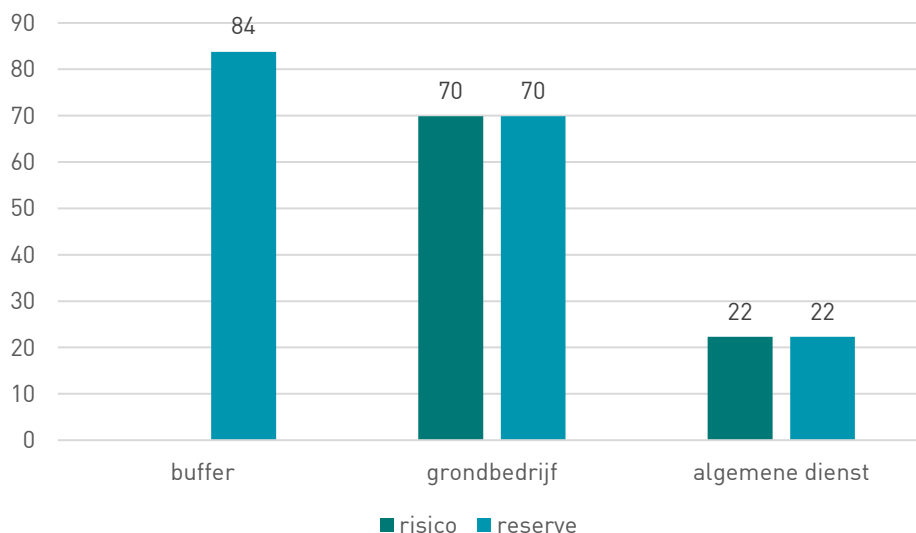
In onderstaande grafiek hebben we de bedragen inzichtelijk gemaakt. De risico's die leiden tot verliezen zijn de risico's binnen de begroting (€ 135 miljoen) en de risico's van de negatieve grondexploitaties (€ 80 miljoen). Hier tegenover staan reserves van € 176 miljoen. Deze reserves worden verderop uitgesplitst. De risico's die leiden tot minder winst zijn de risico's van de positieve grondexploitaties een winstreservering (€ 433 miljoen). We verwachten dat de opbrengsten maximaal € 458 miljoen zijn. Als alle risico's zich in volledige omvang voordoen houden we nog een opbrengst over van € 25 miljoen. Dat scenario is niet realistisch. De aankomende jaren verwachten we nog wel een afdracht van het grondbedrijf. Het totale winstpotentieel wordt nu geschat op € 168 miljoen. Een uitgebreidere toelichting hierop is opgenomen in de paragraaf grondbeleid.

bedragen x € 1 miljoen



Omdat nooit alle risico's zich gelijktijdig voordoen, wordt ook een inschatting gemaakt van de kans dat een risico optreedt. Het geldgevolg en de kans worden met elkaar vermenigvuldigd. Dit leidt tot het risicobedrag. In onderstaande grafiek staat wat we reserveren voor de risico's. Te zien is we per 1 januari 2023 een buffer van € 84 miljoen hebben voor onbekende risico's. Daarnaast reserveren we € 70 miljoen voor risico's binnen het grondbedrijf. In de saldireserve reserveren we € 22 miljoen voor verwachte risico's.

bedragen x € 1 miljoen



In het vervolg van deze paragraaf geven we op hoofdlijnen een toelichting op de risico's van de algemene dienst en het grondbedrijf. De risico's van het grondbedrijf worden jaarlijks uitgebreid toegelicht in het MPGA. De toelichting op de risico's van de algemene dienst staan in de derde kwartaalrapportage 2022 per risicogroep.

Structurele risico's in de begroting

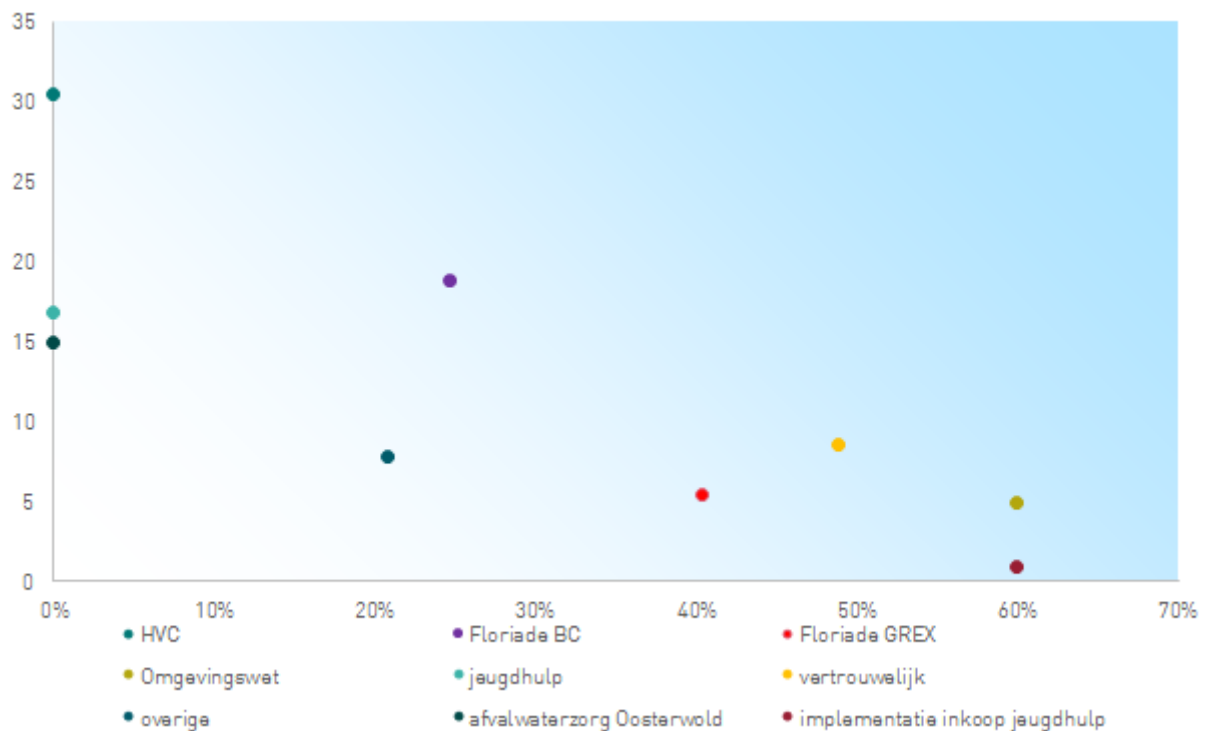
We hebben nog geen regels of vaste afspraken hoe we omgaan met structurele risico's. Op dit moment moeten we bezuinigen als er zich een structureel risico voordoet, tenzij we er extra geld voor krijgen uit het gemeentefonds. We nemen nu onze belangrijkste structurele risico's incidenteel op. Het gaat om de volgende risico's:

- Volumegroei bij de jeugdhulp en het doorvoeren van de gemeentelijke bezuinigingen en Rijksbezuinigingen
- Extra kosten van de Omgevingswet en de wet Kwaliteitsborging, boven op wat al in de begroting is verwerkt.
- Een vertrouwelijk risico die structureel is, is opgenomen in de raadsbrief vertrouwelijke risico's.

Daarnaast worden we op dit moment geconfronteerd met sterke loon- en prijsstijgingen. Het is op dit moment erg moeilijk om te voorspellen hoe dit zich zal ontwikkelen. Als de prijzen harder stijgen dan waar we nu in de begroting rekening mee houden, en we daar niet voor gecompenseerd worden, kan dit leiden tot structurele nadelen voor onze begroting. Een uitgebreidere toelichting hierop is opgenomen bij de risicocategorie 'prijsstijgingen' in de derde kwartaalrapportage 2022.

Eenmalige risico's binnen de algemene dienst

Met de risico's binnen de algemene dienst bedoelen we de risico's die te maken hebben met het uitvoeren van de normale gemeentelijke taken. Onderstaande risicokaart geeft een overzicht van de belangrijkste risico's. Wij hebben de grootste risico's toegelicht. Een toelichting op alle risico's staat in de derde kwartaalrapportage 2022, per programma. Het risico van de Floriade wordt uitgebreid toegelicht in de paragraaf Floriade van deze begroting.



Huisvuilcentrale

De Huisvuilcentrale (HVC) is qua bedrag het grootste risico. We staan als gemeente voor € 30,4 miljoen garant. De kans dat deze garantstelling wordt aangesproken beschouwen wij als zeer klein. Daarom is er geen risicobedrag voor opgenomen.

Floriade

We hebben bij deze begroting opnieuw de risico's voor de Floriade geactualiseerd. Een aantal risico's hebben zich voorgedaan, waarvoor de risicoreservering hebben ingezet. Daar staat tegenover dat er ook een aantal nieuwe risico's zijn. Een uitgebreidere toelichting is opgenomen in de paragraaf Floriade.

Jeugdhulp met verblijf

Dit risico is niet gewijzigd ten opzichte van de vorige kwartaalrapportage. Dit komt omdat we op dit moment nog niet meer weten over de effectiviteit van de bezuinigingsmaatregelen dan in het vorige kwartaal. In de begroting gaan we ervan uit dat de volumegroei structureel 1,5% is voor de jeugdhulp met verblijf en de jeugdhulp zonder verblijf. Dit is ongeveer gelijk aan de groei van het aantal jongeren door de groei van de stad. De kosten per jeugdige mogen dus niet stijgen. Hierin zit een groot risico, omdat de kosten de afgelopen jaren met 15% of meer zijn gestegen. Een verdere toelichting is opgenomen bij de risicogroep 'sociaal domein' in de derde kwartaalrapportage 2022.

Eenmalige risico's binnen het grondbedrijf

Wat verstaan we onder risico's binnen het grondbedrijf?

De gemeente Almere heeft een groot grondbedrijf. We hebben ruim € 192 miljoen aan kosten gemaakt die we nog moeten terugverdienen (stand MPGA 2022). Dit noemen we de boekwaarde. Daarnaast moeten we de komende jaren nog ruim € 600 miljoen investeren. We verwachten in totaal nog circa € 1,2 miljard aan inkomsten te ontvangen. Deze inkomsten zijn van groot belang, want hiermee moeten we niet alleen de nog te maken kosten terugverdienen, maar ook de kosten die we al gemaakt hebben. Daarbij hebben we te maken met de economische omstandigheden. Dit betekent dat inkomsten niet vanzelfsprekend zijn en ook kunnen tegenvallen. We hebben in het verleden al vele miljoenen moeten afwaarderen op de grondvoorraad. Dit speelde toen het economische niet goed ging. Het is daarom belangrijk om de risico's binnen het grondbedrijf goed in beeld te hebben.

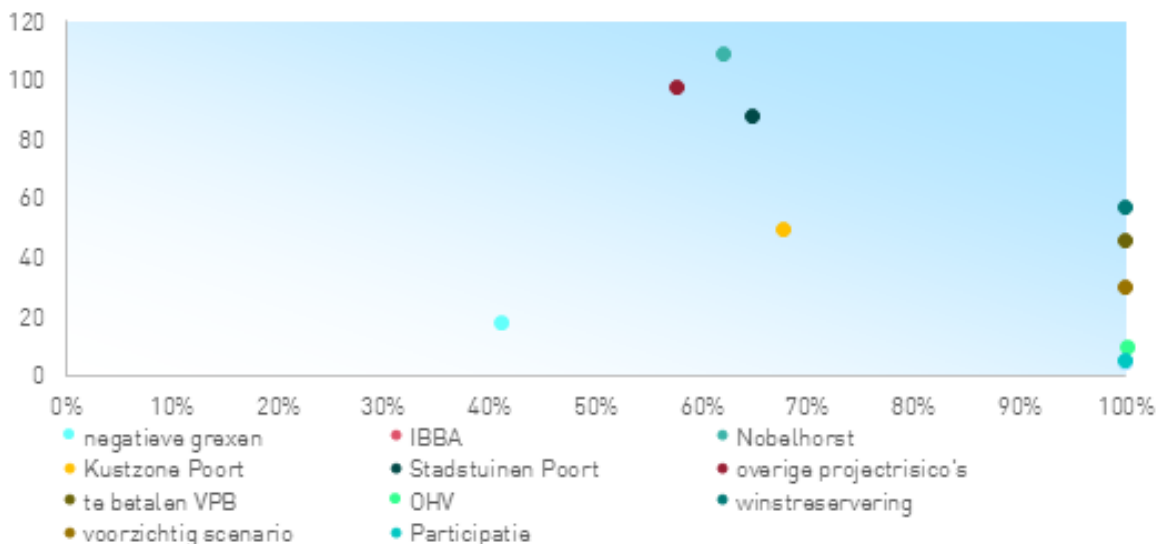
Binnen het grondbedrijf werken we met twee soorten buffers:

- harde buffer: deze wordt gevormd door de algemene reserves van het grondbedrijf. Dit is geld dat we al verdiend hebben, maar reserveren voor risico's die ons direct geld kunnen kosten.
- zachte buffer: deze bestaat uit het 'nog te verdienen vermogen', op basis van inkomsten en uitgaven die wij nog verwachten. In onze begroting zijn deze verwachte winsten nog niet verwerkt.

Met onderstaande risicokaart geven we een beeld van de risico's van het grondbedrijf. De risico's zijn onder te verdelen in drie categorieën:

- Algemene risico's. Dit zijn risico's die voor 100% binnen de reserve van het grondbedrijf worden afgedekt (harde buffer, deze staan helemaal rechts in de grafiek)
- Risico's van negatieve grondexploitaties. Deze risico's dekken we voor 100% af binnen de reserve van het grondbedrijf (harde buffer);
- Risico's van positieve grondexploitaties. Deze risico's dekken we niet af binnen de reserve van het grondbedrijf. We brengen deze in mindering op de toekomstige winst (zachte buffer)

We beschrijven de risico's elk jaar uitgebreid in het MPGA. In de [paragraaf Grondbeleid](#) gaan we in op de omvang van het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Er is daar ook een toelichting op de risico's opgenomen. Hieronder is een totaaloverzicht van het geheel van de risico's opgenomen. De belangrijkste risico's worden op hoofdlijnen toegelicht.



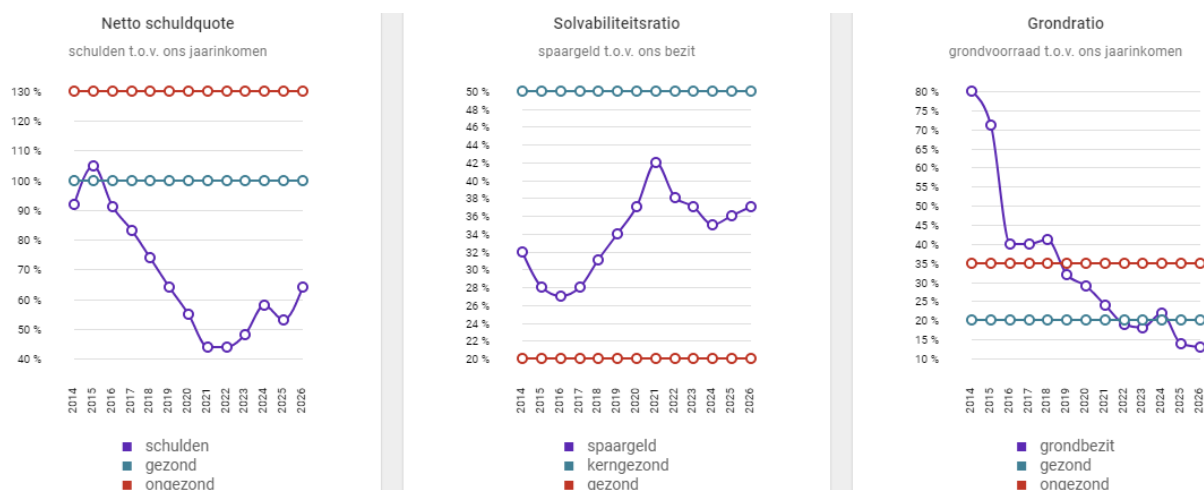
Grote projecten

Naast risico's die voortkomen uit reguliere processen en het uitvoeren van beleid benoemen we ook niet-routinematige grote projecten of programma's. Deze projecten hebben vaak een grote meerwaarde voor de stad en de samenleving of voor de organisatie, maar hebben ook een verhoogd risicoprofiel.

Het college doet daarom in de begroting een voorstel voor een lijst met grote programma's en projecten. Met deze lijst wordt in beeld gebracht op welke wijze de raad in gelegenheid gesteld wordt de voortgang te monitoren. In samenspraak met de raad worden per project afspraken gemaakt over de wijze van informatievoorziening. De lijst is getoetst aan de vastgestelde criteria voor grote projecten zoals vastgesteld in de kadernota integraal risicomanagement en weerstandsvermogen.

Nr	Programma / project	Wat is het huidige regime?
1	Floriade	Zie paragraaf Floriade
2	Projecten binnen FVA (Flevocampus; Nationaal Park Nieuw Land – Almeerse Poort; Museale voorziening (oude naam Culturele strategie); Station en Omgeving, Almere Centrum, Rondje Weerwater, Kustzone Poort)	Zie paragraaf FVA
3	Transitie/transformatie SD (ontwikkeling sociale infrastructuur en business cases jeugd)	Monitor Sociaal Domein (frequentie minimaal 1 x p/jaar) Kwartaalrapportage Jeugd
4	Financiële positie grondbedrijf	Zie paragraaf grondbeleid
5	Project IV (Informatie Voorziening) Zorg & Welzijn	Stuurgroep vergadert maandelijks (vaker op basis van agenda), Kerngroep vergadert wekelijks en rapporteert aan stuurgroep. Projectbudget en projectbegroting.
6	Programma Verbetering Informatiebeheer en Archivering	Zie paragraaf Bedrijfsvoering
7	Implementatie omgevingswet (incl. WKB)	Via de reguliere P&C cyclus en / of aparte voorstellen. Zie RV37-2022 voor het meest recente raadsvoorstel.

Financiële kengetallen



Netto schuldquote

De netto schuldquote laat zien hoeveel schulden we hebben ten opzichte van ons jaarinkomen. Als de schulden lager zijn dan 100% van het inkomen, dan ziet het er gezond uit. Als de schulden hoger zijn dan 130% is het ongezond. Zoals uit de grafiek blijkt zijn onze schulden de laatste jaren flink gedaald. De komende jaren verwachten we een lichte stijging van onze schulden. We blijven ruim onder de grens van een gezonde schuldquote. Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting.

Solvabiliteitsratio

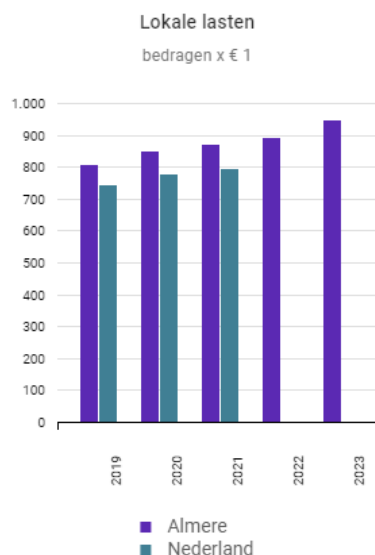
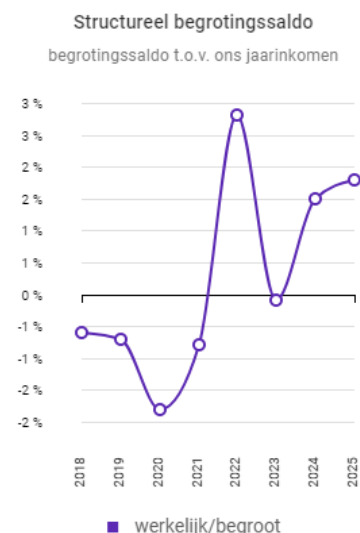
Dit is het percentage van ons spaargeld (reserves) ten opzichte van ons bezit (balanstotaal). Als je te weinig spaargeld hebt kun je in financiële problemen komen. We moeten in elk geval 20% van ons bezit met eigen spaargeld betaald hebben. Als je meer dan 50% van je bezit met eigen geld hebt betaald ben je kernegezonder.

Wij zitten hier tussenin. Kortom, zo op het eerste gezicht is onze spaarpot behoorlijk goed gevuld. Maar hierbij moeten we wel opmerken dat veel van ons spaargeld al een bestemming heeft. Denk bijvoorbeeld aan het Fonds Verstedelijking Almere. Daarom vinden we het beter om naar de buffer te kijken. Dat is onze 'vrije' reserve die we bij tegenvallers kunnen aanspreken. Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting.

Grondratio

De grondratio geeft aan hoeveel grond we in ons bezit hebben, ten opzichte van ons jaarinkomen. Dit is belangrijk, want als je teveel grond in je bezit hebt dan kun je in de financiële problemen komen. Als je meer dan 35% grond hebt, wordt de provincie bezorgd. Uit de grafiek blijkt dat we in 2011 tot 2015 veel te veel grond hadden ten opzichte van ons jaarinkomen. Door economische tegenslag hebben we toen veel grond moeten afwaarderen. Vanaf 2015 is de grondverkoop weer gaan lopen. Inmiddels hebben we een gezond grondbedrijf.

Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting.



Structureel begrotingssaldo

Met dit kengetal kun je zien of onze begroting ook op lange termijn sluitend is. Voor het financieel toezicht is dit kengetal van belang en daarom opgenomen. Het saldo van onze elk jaar terugkerende uitgaven en inkomsten moet op zijn minst nul zijn. Uit de grafiek blijkt dat we voor 2022 een

positief saldo hebben. Maar van 2023 zien we een negatief saldo. We verwachten dan een begrotingstekort. Omdat de financiering van gemeenten vanuit het Rijk onzeker is, laten we dit tekort zien. We vinden dat het Rijk met een oplossing moet komen. Ook uit de jaarrekeningen van 2017 t/m 2021 blijkt dat we elk jaar structureel geld tekort komen.

Tot en met 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting.

Lokale lasten

Om u een idee te geven, hebben we de woonlasten voor een gemiddeld gezin weergegeven. Daarbij gaan we ervan uit dat dit gezin in een gemiddeld koophuis woont én onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing betaalt. Dat is afhankelijk van het type woning waarin dit gezin woont.

In de grafiek is zien dat onze woonlasten hoger zijn dan het landelijke gemiddelde.

Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting.

Meerjarige balans

De tabel hieronder geeft de meerjarige balans weer:

bedragen x € 1 miljoen

meerjarige balans	2022	2023	2024	2025	2026
materiële vaste activa					
economisch nut	838	866	901	950	1.044
waardecorrectie	-118	-118	-118	-118	-118
financiële vaste activa	32	30	30	30	30
vlottende activa					
bouwgronden in exploitatie	256	230	260	200	180
waardecorrectie gronden	-63	-60	-60	-60	-60
overige vlottende activa	128	108	108	108	108
totaal activa	1.074	1.057	1.121	1.111	1.185
vaste passiva					
eigen vermogen	404	391	390	401	437
voorzieningen	105	97	92	87	52
langlopende leningen	371	381	450	433	505
vlottende passiva					
kortlopende leningen	132	131	133	133	134
overlopende passiva	62	57	57	57	57
totaal passiva	1.074	1.057	1.121	1.111	1.185

5.2 Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf laten we zien hoe het gaat met de ontwikkeling van de lokale heffingen.

Bij de begroting besluit u over de tarieven en heffingen

Bij de behandeling van de programmabegroting vindt de politiek bestuurlijke discussie over de tarieven plaats. We verwerken deze besluiten in de belastingverordeningen en tarievenbesluiten 2023. Uw raad besluit daar over.

We indexeren de ozb en de parkeertarieven met 8,73%

De oorlog in Oekraïne; de fors gestegen energie- en grondstofprijzen en krapte op de arbeidsmarkt hebben geleid tot fors opgelopen inflatie. We moeten hierdoor de tarieven indexeren met 8,73%. Dit doen we bij de parkeertarieven en de onroerendezaakbelastingen (ozb). Om het effect voor de inwoners van Almere nog een beetje te matigen indexeren we de ozb met 6%. In de jaren daarna (2024-2026) laten we dat percentage iets oplopen, zodat de klap verzacht wordt.

De rioolheffing wordt kostendekkend

Vanuit het principe van kostendekkende tarieven verhogen we tussen 2024 en 2026 de rioolheffing met 3,2% per jaar extra. Dus boven op de inflatie; Verder verwerken we de gestegen energiekosten in de afvalstoffenheffing het rioolrecht.

De overige tarieven indexeren we met 5%

Volgens het CBS komt het inflatiepercentage geschoond voor hogere energielasten uit op 5%. Het CBS noemt dit de kerninflatie. Onze dienstverlening – aan de loketten en balies – is maar beperkt gevoelig voor hogere energielasten. Daarom indexeren wij deze tarieven met deze kerninflatie.

Woonlasten

In 2023 gaat een gemiddeld gezin € 943,88 aan woonlasten betalen

Om u een idee te geven, hebben we dat voor een gemiddeld gezin berekend. Daarbij gaan we er vanuit dat dit gezin in een koophuis woont én onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing betaalt. In 2023 betaalt dit gezin € 943,88. Dat is € 55,70 meer dan vorig jaar. Dat komt door de hogere inflatie. En de jaarlijkse afspraak over de vervanging van het rioolstelsel. Hierdoor stijgen de woonlasten met 6,3%. Per gezin zal dat natuurlijk anders uitpakken. Dat is afhankelijk van het type woning waarin dit gezin woont. Zo zullen bijvoorbeeld de woonlasten voor een gezin dat een huis huurt minder hard stijgen. Die betalen namelijk alleen afvalstoffenheffing. Maar ook eenpersoonshuishoudens betalen minder.

Sinds vorig jaar maakt het ook uit of u alleen of samenwoont

Uw raad heeft daarvoor de motie 'Verschil afvalstoffenheffing één- of meerpersoonshuishouden per 1 januari 2022' (RG-224/2021) aangenomen. We hebben vorig jaar afgesproken dat een eenpersoonshuishouden € 20 minder betaalt dan meerpersoonshuishoudens. Uit onze gegevens blijkt dat ongeveer 28% van de woonruimten, met een woonfunctie bestaat uit éénpersoonshuishoudens. En 72% uit meerpersoonshuishoudens en/of een woonruimte waarop meerdere personen staan ingeschreven. Op basis van deze onderverdeling betaalt een eenpersoonshuishouden € 21,08 minder dan een meerpersoonshuishouden in 2023. Omdat we de tarieven jaarlijks bijstellen op loonprijsontwikkelingen is dat verschil iets groter.

Onroerende zaakbelasting

Door weegschaalprincipe géén effect op de ozb-opbrengsten

Bij het verrekenen van de effecten van hertaxatie, gebruiken wij het weegschaalprincipe. Dit zorgt ervoor dat als de WOZ-waarde stijgt, we het tarief verlagen. Hierdoor hoeft een huishouden niet ineens veel meer te betalen. Dit willen we namelijk niet.

De opbrengsten uit de OZB blijven hierdoor gelijk. Per woning kan het natuurlijk wél verschillen. Als een woning meer dan gemiddeld in waarde stijgt, betaalt u voor die woning toch meer ozb. Daar staat tegenover dat dit huis wel meer waard is.

Wat zijn de tariefmaatregelen 2023

In onderstaande tabel hebben wij de tariefmaatregelen voor 2022 in beeld gebracht. Hierbij gaan we uit van een uit met een waarde van € 319.000. Dit is de gemiddelde WOZ-waarde in Almere.

bedragen x € 1

tarief	2022	2022	2022 na		2023 na
	geraamd	werkelijk	hertaxatie	trend	stijging
WOZ-waarde (a)	318.743	313.486	354.239	354.239	
tarief (b)	0,1009%	0,1009%	0,0908%	0,0962%	
aanslag Ozb (a) * (b)	321,64	316,34	321,64	340,94	6%

Er is in 2022 te weinig betaald; vanaf 2023 verhogen wij het tarief

Dat blijkt uit de uitkomsten van de hertaxatie. Deze is in de zomerperiode afgerond. Uit die hertaxatie blijkt dat de gemiddelde WOZ-waarde van de woningen met waarde peildatum 1-1-2021 met 12,12% is gestegen. Dat is minder dan bij de Programmabegroting 2022 geraamd. Bij de begroting hebben wij het tarief met 14% verlaagd. Daarbij gingen wij uit van de voorlopige uitkomsten van de hertaxatie. Achteraf gezien hebben we het tarief te veel verlaagd. Want het tarief had eigenlijk € 0,1026 per 1.000 WOZ-waarde moeten zijn. Hierdoor zijn de woonlasten voor een gemiddeld gezin € 5,30 lager uitgevallen. Het tarief voor 2023 hebben we hierop bijgesteld. Daardoor valt de aanslag - in dit getallenvoorbeeld - € 5,30 l hoger uit

In de praktijk zijn er natuurlijk woningen waarvan de WOZ-waarde meer (of minder) stijgt dan gemiddeld en waardoor ook de woonlasten hoger (of lager) uitvallen.

De gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Almere is met 13% gestegen

We hebben onlangs een eerste proefwaardering gedraaid. We hebben deze vergeleken met de uitkomsten van de marktanalyse. Uit de eerste analyse blijkt dat de woningen in Almere gemiddeld met 13% in waarde zijn gestegen. Dat is gemeten over het "nieuwe" waarde tijdvak, met als peildatum 1 januari 2022. Uit publicaties van het CBS blijkt overigens dat de waardeverhoging zich in heel Nederland voordoet. Daar is de stijging ongeveer 13,5%.

Wij verlagen dit tarief daarom met 13%

Deze gemiddelde waardeverhoging van 13,5% hebben wij via een tariefsverlaging verrekend. Het tarief voor 2023 komt dan uit op € 0.0908 per € 1.000 WOZ-waarde. Hierdoor bedraagt de gemiddelde opbrengst - na hertaxatie - nog steeds € 321,64 per gemiddelde woning. Dat kunt u ook zien in ons voorbeeld. Daarin ziet u dat als de waarde afneemt, wij het tarief daarvoor verhogen. Hierdoor blijft de aanslag die inwoners ontvangen gemiddeld genomen gelijk.

We indexeren onze tarieven wel met 6% vanwege loonprijsstijgingen

Zoals hiervoor is toegelicht, indexeren we dit tarief gefaseerd in vier jaar naar 8,7%. Dit gaat volgens onderstaand schema:

verhoging 2023	6,0%
verhoging 2024	1,0%
verhoging 2025	1,0%
verhoging 2026	0,7%
	8,7%

De tarieven gaan dus volgend jaar met 6% omhoog. Het tarief komt dan uit op € 1,0962 per € 1.000 WOZ-waarde. In 2024 en 2025 gaan we het tarief opnieuw met 1% extra indexeren. In 2026 komt hier nog een keer 0,7% bij. Dan zitten we dus op de 8,7% in totaal.

Afvalstoffenheffing

Maatregelen en afspraken

Wij hebben de wettelijke taak om huishoudelijk afval in te zamelen. Wij maken hier kosten voor. Inwoners betalen hieraan mee via de afvalstoffenheffing. Wij willen afval zo goed mogelijk scheiden. Dit helpt om zo min mogelijk restafval te krijgen. Het verwerken van restafval kost ons namelijk veel geld. Om dit te bereiken zijn er verschillende afspraken gemaakt over het scheiden van afval. De hoeveelheid restafval is de afgelopen tien jaar in Almere al sterk afgenomen, maar uit cijfers blijkt dat voortzetting van de huidige inzamelsystematiek niet leidt tot een sterke verdere daling van het aantal kilo restafval.

We blijven in gesprek met de gemeenteraad over een nieuw afvalinzamelsysteem

De manier van afvalinzameling in Almere kan niet op de huidige voet verder. Het is te versnipperd en soms onduidelijk en verouderd. Het is daardoor voor de inwoners niet altijd makkelijk om het afval te scheiden en zo minder restafval te produceren. Desondanks doet Almere het, op gft na, al goed in vergelijking met andere gemeenten. Maar het kan nog beter. Daarom hebben we een aangepast voorstel voor een nieuw afvalinzamelsysteem aan de gemeenteraad voorgelegd. In het najaar van 2022 komen we naar aanleiding van eerdere besprekingen met de uitkomsten van de marktverkenning. Dit onderzoek gaat in op de voorwaarde die de Raad heeft gesteld de implementatie van het 'toekomstbestendig en duurzaam afvalinzamelsysteem' voor Almere:

- De scheidingsresultaten van machinaal nascheiden zijn minimaal gelijk aan de scheidingsresultaten van de voorscheiding van Almeerders, opdat de overstap niet ten koste gaat van de klimaatdoelstellingen.
- Er concrete afspraken gemaakt kunnen worden over voldoende beschikbare nascheidingscapaciteit, ook ter voorkoming van het mogelijk verbranden van afval.

We maken bij het tarief onderscheid maken in één- en meerpersoonshuishoudens

Uw raad heeft daarvoor de motie 'Verskil afvalstoffenheffing één- of meerpersoonshuishouden per 1 januari 2022' (RG-224/2021) aangenomen. Daarbij is afgesproken dat eenpersoonshuishoudens vanaf 2022 € 20 minder betalen dan meerpersoonshuishoudens. Op basis van de tarieven voor 2023 is dat verschil opgelopen naar € 21,08.

We streven ernaar dat eenpersoonshuishoudens uiteindelijk nog maar 85% gaan betalen van het tarief meerpersoonshuishoudens

Dat is zo afgesproken in de motie. Om dit te bereiken zullen we toekomstige besparingen (tariefsverlagingen) gaan verwerken in het tarief van de éénpersoonshuishoudens. Maar in de tussentijd zorgen we er wel voor dat dit niet leidt tot een verhoging van het tarief voor een meerpersoonshuishouden. Zodra we onze doelstelling hebben bereikt, zullen we dit verschil in tarieven in stand houden. En gaan we tariefsaanpassingen in beide tarieven verwerken. We zullen beide tarieven jaarlijks wel bijstellen op loonprijsontwikkelingen. In het afgelopen jaar hebben zich geen besparingen voorgedaan.

bedragen x € 1

omschrijving	in %	bedrag	oude tarief nieuwe tarieven		
			per object	1PH	MPH
tarief 2022			385,27	370,87	390,87
a. indexering (loon- en prijscompensatie)	4,23%	1.461.000	16,28	15,67	16,52
b. indexering energiekosten	1,16%	400.000	4,46	4,29	4,52
tarief 2023	5,38%	1.861.000	406,01	390,84	411,92
aantal objecten /huishoudens in de heffing			89.715	25.120	64.595
opbrengst afvalstoffenheffing 2023			36.423.000	9.817.000	26.606.000

a. en b. indexering en verdisconteren hogere energieprijzen in tarief

Vanwege de loon- en prijsontwikkelingen hebben wij de afvalstoffenheffing met € 19,96 geïndexeerd voor een 1PH en € 21,04 voor een MPH. Daarbij hebben we wél rekening gehouden met de stijging van de energiekosten.

c. Tariefdifferentiatie

We hebben de tarieven voor een éénpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden op basis van de motie uitgewerkt. Uit onze gegevens blijkt dat ongeveer 28% van de woonruimten, met een woonfunctie bestaat uit éénpersoonshuishoudens. En 72% uit meerpersoonshuishoudens en/of een woonruimte waarop meerdere personen staan ingeschreven. Op basis van deze onderverdeling komen wij nu uit op een tarief van € 390,84 voor een éénpersoonshuishouden. En € 411,92 voor een meerpersoonshuishouden.

Kostendekkendheid tarief

In onderstaande tabel hebben wij de kosten en opbrengsten van de afvalstoffenheffing in beeld gebracht. Zoals uit onderstaande tabel blijkt is de afvalstoffenheffing niet kostendekkend. Dit betekent dat wij meer kosten maken dan dat wij aan inkomsten hebben uit de afvalstoffenheffing. Dat komt doordat wij de:

- kwijschelding van de afvalstoffenheffing niet volledig in het tarief verwerken;
- aanloopkosten voor een nieuw afvalinzamelsysteem voorfinancieren uit de algemene middelen.

tarief x € 1,- en bedragen x € 1 miljoen

rubricering	opbouw	kosten	tarief	bedrag
	2022	stijging	2023	
personeelskosten stadsreiniging	91,17	4,30	95,47	8,56
personeelskosten overige afdelingen	9,39	0,44	9,83	0,88
afvalinzameling en verwerking	211,58	9,70	221,28	19,85
recycling perrons	10,04	0,32	10,36	0,93
compensabele btw	42,57	2,17	44,74	4,01
subtotaal lasten	364,74	16,93	381,67	34,23
kwijschelding via tarief	9,19	0,49	9,68	0,87
kwijschelding - niet via tarief	20,51		20,51	1,84
dubieuze debiteuren	3,53	0,19	3,72	0,33
Overhead	36,89	1,73	38,62	3,46
aanloopkosten nieuw afvalinzamelsysteem – niet via tarief	21,09	0,00	21,09	1,89
subtotaal lasten	455,95	19,34	475,29	42,62
opbrengsten afvalstoffenheffing	-385,27	-20,74	-406,01	-36,43
opbrengsten restfracties	-30,54	1,40	-29,14	-2,61
subtotaal lasten/baten taakveld	40,15	0,00	40,15	3,58
percentage kostendekkendheid	91%	100%	92%	91%
aantal objecten in de heffing				89.715

Rioolheffing

Maatregelen en afspraken

Met de rioolheffing betalen we de kosten van beheer en onderhoud voor afval- hemel- en grondwater. We maken deze kosten voor de inzameling en het transport van afvalwater en het inzamelen, opvangen en afvoeren van regen- en/of grondwater ter voorkoming van overlast.

Het jaarprogramma 2023 is afgestemd op de afspraken uit het Waterplan

De rioolheffing wordt jaarlijks bijgesteld op basis van de afspraken uit het Waterplan. De uitvoering van het jaarprogramma 2023 kan zonder extra tariefsverhoging worden bekostigd.

We zijn bezig om een meerjarig vervangingsplan uit te werken

Vanaf 2023 zullen de eerste rioolvervangingen gaan starten; in de Hoven in 2023 en vervolgens de Marken in 2024. In de jaren daarna zal vervanging van de riolering in meerdere wijken noodzakelijk zijn. Daarvoor worden nu scenario's uitgewerkt waarin we in een periode van zo'n 10 jaar zullen groeien naar € 10 miljoen aan vervangingen per jaar. Op basis van deze scenario's wordt ook duidelijk wanneer we met de jaarlijkse tariefsverhoging van 2,5% kunnen stoppen. Onze verwachting is dat we hier tussen 2030 en 2035 mee kunnen stoppen. Ook dat rekenen we in deze scenario's door.

De rioolheffing gaat in 2023 met € 15,36 omhoog

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde tariefmaatregelen in beeld gebracht. In totaal gaat het tarief met € 15,36 per object omhoog.

bedragen x € 1

omschrijving	in %	bedrag	tarief
tarief 2022			175,67
a. indexering (loon- en prijscompensatie)	3,89%	660.000	6,83
b. indexering energielasten	2,36%	400.000	4,14
c. sparen voor toekomstige vervanging rioolstelsel	2,50%	424.000	4,39
subtotaal mutaties	8,74%	1.484.000	15,36
tarief 2023			191,03

a en b indexering en verdisconteren hogere energieprijzen in tarief

Vanwege loon- en prijsontwikkelingen wordt de rioolheffing met € 10,97 geïndexeerd (dat is 6,24%). Hierbij hebben we ook rekening gehouden met hogere energielasten.

c. Sparen voor toekomstige vervanging rioolstelsel

Het rioolstelsel moet in de periode 2035-2065 vervangen worden. Hiervoor sparen we. Dat doen we via een jaarlijkse verhoging van het tarief met 2,5%. In 2023 wordt het tarief hiervoor met € 4,39 verhoogd.

Kostendekkendheid tarief

Onderstaande tabel brengt de kosten en opbrengsten van de rioolheffing na verwerking van de tariefmaatregelen in beeld. Ons uitgangspunt in het coalitieakkoord is kostendekkende tarieven. Zoals uit onderstaande tabel blijkt is de rioolheffing dat niet. Daarom hebben we besloten om deze heffing vanaf 2024 kostendekkend te maken, via een ingroeitraject van 3 jaar. We doen dit op de volgende manier:

	bedrag	percentage
verhoging 2023		0,0%
verhoging 2024	0,58	3,2%
verhoging 2025	0,58	3,2%
verhoging 2026	0,58	3,2%
	1,74	

bedragen x € 1 miljoen

rubricering	opbouw 2022	kosten stijging	tarief 2022	bedrag
personeelskosten stadsruimte	18,95	0,89	19,84	1,92
personeelskosten overige afdelingen	1,52	0,07	1,59	0,15
programmakosten	56,15	6,71	62,86	6,07
storting vervangingsfonds	50,51	4,39	54,90	5,30
storting voorziening rioolherstelprojecten	23,63	1,17	24,80	2,40
compensabele btw	26,09	1,34	27,43	2,65
<i>subtotaal lasten</i>	<i>176,84</i>	<i>14,57</i>	<i>191,41</i>	<i>18,49</i>
kwijtschelding via tarief	0,62	0,02	0,64	0,06
dubieuze debiteuren	1,55	0,06	1,61	0,16
overhead	14,80	0,70	15,50	1,50
<i>subtotaal lasten</i>	<i>193,81</i>	<i>15,35</i>	<i>209,16</i>	<i>20,21</i>
opbrengsten rioolheffing	-175,67	-15,36	-191,03	-18,46
overige opbrengsten	-0,10	0,00	-0,10	-0,01
<i>subtotaal lasten/baten taakveld</i>	<i>18,04</i>	<i>-0,01</i>	<i>18,02</i>	<i>1,74</i>
percentage kostendeckendheid	91%	100%	91%	91%
aantal objecten in de heffing				96.631

Omgevingswet

We gebruiken de term 'Wabo' en 'Omgevingswet'

De Wabo is de huidige nog geldende wet voor het afgeven van bouwvergunningen en het heffen van leges. De Eerste kamer besluit dit najaar of per 1 januari de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen worden ingevoerd. We moeten dus nu werken met beide wetten. Daardoor lopen deze begrippen wat door elkaar.

Maatregelen en afspraken

Voor het afhandelen van de aanvragen voor een omgevingsvergunning moet worden betaald. Dit bedrag noemen we een leges. De leges voor de omgevingsvergunning zijn de vergoeding voor het in behandeling nemen van een aanvraag. Omdat het gaat over omgevingsvergunningen noemen wij dit nu nog Wabo-leges.

Op de leges maken we geen winst

We mogen op totaalniveau van de legesverordening geen 'winst' maken. Voor een individuele vergunning mag de opbrengst wel hoger zijn dan de kosten. In de praktijk gebeurt dat ook. Op vergunningen voor grote bouwwerken is dit meestal het geval. Hiermee betalen we een deel van de kosten voor vergunningen van kleine bouwwerken (woningen), zodat die betaalbaar blijven. Ons uitgangspunt is dat binnen die verordening ook voor de afgifte van een omgevingsvergunning geen winst mag worden gemaakt.

We werken al in de geest van de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

We gaan ervan uit dat de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen op 1 januari 2023 in werking zullen treden. Daardoor verandert er veel op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving. Maar het definitieve besluit over het inwerking treden is op het moment van opstellen van deze begroting nog niet genomen. In deze begroting gaan we ervan uit dat de wetten worden ingevoerd. Daarover hebben we u via het raadsvoorstel 'Wijziging legesverordening als gevolg van de invoering van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (RV-37/2022)' geïnformeerd. In dat raadsvoorstel wordt ook de essentie van beiden wetten toegelicht. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar dit voorstel.

Kostendekkendheid Wabo-leges

In onderstaande tabel hebben wij de kosten en opbrengsten van de leges in beeld gebracht. Omdat we nog niet weten of de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen op 1 januari 2023 wordt goedgekeurd door de Eerste Kamer, hebben we dat ook nog gedaan voor de Wabo. Daarmee staat ook het kader waarbinnen dit dan uitgevoerd wordt vast.

We verhogen onze tarieven niet voor de kostenstijgingen, omdat het tarief gebaseerd is op de waarde van de bouwprojecten. Deze waarde stijgt al mee met de inflatie.

Zoals uit onderstaande tabel blijkt is de vergunningverlening niet kostendekkend.

In principe willen we het tarief kostendekkend maken. Maar er is nu zoveel onzekerheid over de gevolgen van de omgevingswet, dat we eerste willen afwachten hoe dat in de praktijk gaat uitwerken.

bedragen x € 1 miljoen

rubricering	Pb 2022	kosten stijging	Pb 2023	Omgevingswet niet legesplichtig	Omgevingewet Wabo legesplichtig	legesplicht ig
apparaatskosten vth	3,05	0,14	3,19	0,45	2,75	3,19
apparaatskosten overige afdelingen	0,58	0,03	0,61	0,09	0,53	0,61
programmakosten	3,87	0,19	4,06	0,57	3,49	4,59
compensabele btw	0,91	0,00	0,91	0,13	0,78	0,98
<i>subtotaal kosten</i>	<i>8,42</i>	<i>0,36</i>	<i>8,78</i>	<i>1,23</i>	<i>7,55</i>	<i>9,37</i>
dubieuze debiteuren	0,09	0,00	0,10		0,10	0,10
taakgebonden overhead	0,97	0,05	1,01	0,14	0,87	1,01
concern overhead	2,05	0,10	2,15	0,30	1,85	2,15
<i>subtotaal kosten</i>	<i>11,53</i>	<i>0,50</i>	<i>12,04</i>	<i>1,67</i>	<i>10,37</i>	<i>12,63</i>
leges vergunningverlening	-8,49	-0,50	-8,99		-8,99	-11,02
algemene opbrengsten	-1,50	0,00	-1,50	-1,50	0,00	0,00
<i>eindtotaal</i>	<i>1,55</i>	<i>0,00</i>	<i>1,55</i>	<i>0,17</i>	<i>1,38</i>	<i>1,61</i>
kostendekkendheid	87%		87%		87%	87%

Leges burgerzaken

De leges burgerzaken zijn kosten die voor bijvoorbeeld paspoorten, rijbewijzen en uittreksels. Onder burgerzaken vallen zowel de burgerzakenbalie, als het callcenter, de beantwoording van vragen via internet en de backoffice die de dienstverlening ondersteunt. De leges zijn vastgelegd in de legesverordening.

Wij indexeren de legestarieven met 5%, tenzij wet en/of regelgeving dit niet mogelijk maakt

De legestarieven hebben we geïndexeerd met 5%, tenzij wet en/of regelgeving dit niet mogelijk maakt. Dit geldt bijvoorbeeld voor de afgifte Verklaring Omtrent Gedrag, rijbewijzen, reisdocumenten en naturalisatie. Het rijk stelt hiervoor het maximale tarief vast. Bij een aantal legestarieven worden tariefswijzigingen doorgevoerd en/of voorstellen verwerkt om legestarieven beter aan te laten sluiten op de dagelijkse praktijk. Soms ronden we tarieven op veelvouden van € 0,05 af, omdat deze contant betaald mogen worden.

Leges voor afgifte Verklaring Omtrent Gedrag, rijbewijzen, reisdocumenten en naturalisatie

Het Rijk heeft deze tarieven nog niet vastgesteld. De leges hiervoor mogen niet meer zijn dan het wettelijk vastgesteld tarief. De verwachting is dat hierover in de loop van december, en in ieder geval binnen 3 maanden na het vaststellen van de begroting, duidelijkheid is.

Kostendekkendheid leges afgifte documenten balie burgerzaken

In onderstaande tabel hebben wij de kosten en opbrengsten van de leges afgifte documenten balie burgerzaken in beeld gebracht. Zoals uit onderstaande tabel blijkt is de afgifte van de diverse documenten en dergelijke niet kostendekkend. De belangrijkste oorzaak hiervan ligt in de door het Rijk vastgestelde gemaximeerde tarieven (burgerleges).

bedragen x € 1 miljoen

rubricering	bedrag Pb2022	kostenstijging	Pb2023
personeelskosten	1,61	0,08	1,68
kantoorkosten balies	0,06	0,00	0,06
afdrachten rijksleges	0,63	0,04	0,67
compensabele btw	0,08	0,00	0,08
<i>subtotaal lasten</i>	<i>2,37</i>	<i>0,12</i>	<i>2,49</i>
taakgebonden overhead	0,25	0,01	0,26
concern overhead	0,64	0,03	0,67
<i>subtotaal kosten</i>	<i>3,26</i>	<i>0,16</i>	<i>3,43</i>
opbrengsten afgifte documenten	-1,89	-0,12	-2,01
eindtotaal	1,37	0,05	1,42
kostendekkendheid	58%		59%

Parkeren

Wij indexeren de parkeertarieven in Almere Stad met 8,7%

In Almere Stad kun je op drie verschillende wijzen parkeren. Je kunt straatparkeren, garageparkeren en je kan gebruik maken van de parkeerterreinen Tegelzetterdek, Koolzaadveld, Hennepveld en Hospitaalterreinen Deze drie wijzen van parkeren hebben allemaal een eigen tarief. We indexeren deze tarieven met 8,7%.

Het dagtarief in Almere Buiten indexeren we nu niet

We verhogen het maximum dagtarief niet. Ook de abonnements- en vergunningstarieven in Almere Buiten verhogen we niet, zodat ze in de pas lopen met het maximale kortparkeertarieven. Dat doen we pas in 2025 als we de stedelijke vernieuwingsopgave Centrum Almere Buiten hebben afgerond

Gehandicaptenparkeerkaarten worden op kenteken geregistreerd

Sinds 2022 zijn alle parkeerrechten gedigitaliseerd, dat wil zeggen op kenteken geregistreerd, en volledig digitaal controleerbaar. Om de mogelijkheden van het handhaven met de scanauto optimaal te benutten zullen ook de gehandicaptenparkeerkaarten op kenteken geregistreerd worden. We brengen daarvoor niets in rekening, dat is dus gratis.

Deelautovergunning

Om deelautogebruik in Almere te faciliteren introduceren we een parkeervergunning voor deelauto's (de deelautovergunning). Het tarief bedraagt voor de aanbieder € 9,50 per maand voor een vergunning in een parkeerzone zonder vaste standplaats. Voor deelauto-aanbieders die gebruik willen maken van een vaste standplaats (station-based) wordt het vergunningtarief voor een belanghebbendeplaats gehanteerd. De tarieven hiervoor zijn:

bedragen x € 1

	standplaats voor deelauto, per maand
Almere Stad, stadscentrum	134,60
Almere Buiten, stadscentrum	90,00
Schilgebied	29,90

Kortparkeertarieven 2023

bedragen x € 1

	Garage parkeren		Straat parkeren		Parkeerterreinen
	Almere Buiten	Almere Stad	Almere Buiten	Almere Stad	Almere Stad
uurtarief	1,68	2,36	1,68	2,95	2,36
starttarief	0,20	0,24	0,27	0,30	0,30
maximum dagtarief	2,00	11,23	2,00	20,68	11,23
maximaal avondtarief	n.v.t.	5,91	nvt	nvt	5,91

In de woonwijken rond het centrum betaalt u ook voor het kort parkeren

Het gaat dan om de parkeerzones in de Staatsliedenwijk, Stedenwijk-Noord, Stedenwijk- Midden, Randstad, Odeongebied en Filmwijk. De bewoners van deze schilwijken kunnen gebruik maken van een gratis vergunning. Kortparkeerders betalen sinds 1 januari 2022 een parkeertarief in deze zones. De tarieven hiervoor zijn:

bedragen x € 1

	betaald parkeren schilwijken
Uurtarief: eerste uur	0-tarief
Voor het 2e-6e per uur	1,09
maximum dagtarief	5,44

Almeeders betalen vanaf 2022 mee aan de aanleg van een invalideparkeerplaats

Net als veel andere gemeenten hebben we ervoor gekozen om niet alle kosten die onderdeel zijn van het aanleggen van een invalidenparkeerplaats in rekening te brengen, maar het tarief te maximeren op € 350 (exclusief jaarlijkse indexatie). Dit tarief wordt in 2023 geïndexeerd met 5% en komt dan uit op € 367,50. Eventueel kan hiervoor een beroep worden gedaan op bijzondere bijstand.

Overige tarieven

Overige privaatrechtelijke tarieven

Ook de sporttarieven en de overige privaatrechtelijke tarieven, zoals die voor de voorzieningen in de Havenkom indexeren we met de kerninflatie 5%, vanwege loon- en prijsstijgingen.

Wegsleepregeling

Voor het wegslepen van voertuigen maken wij gebruik van een extern bedrijf. Afhankelijk van de uitgevoerde werkzaamheden worden daarvoor – door dit bedrijf - kosten in rekening gebracht. Dat is geregeld in de Wegsleepverordening Almere, die op 15 april 2021 is ingevoerd. Deze tarieven waren door het bergingsbedrijf (nog) niet bijgesteld op prijspeil 2021-2022. Dat doen we achteraf alsnog. Daarom worden deze tarieven vanaf 2023 geïndexeerd met 7,7%.

Invoeren van opkoopbescherming voor woningen

De gemeenteraad heeft op 12 mei 2022 besloten opkoopbescherming voor woningen in te voeren in Almere. Door de invoering van leges voor de ontheffingsvergunningen kunnen we een deel van de kosten verhalen. Vanaf 2023 verwachten we structureel € 90.000 uit leges te ontvangen. De kosten en de inkomsten zijn gebaseerd op 300 aanvragen per jaar.

Tarieven voor bedrijven en kantoren

Ozb eigenaren/gebruikers niet-woningen

bedragen x € 1

tarief niet woningen	2022	2022	2023 na	2023 na	tarief stijging
	geraamd	werkelijk	hertaxatie	trend	
WOZ waarde (a)	2.154.209	2.154.209	2.186.522	2.186.522	
niet-woningen eigenaren	0,3352%	0,3352%	0,3302%	0,3500%	
niet-woningen gebruikers	0,2692%	0,2692%	0,2652%	0,2812%	
totaal tarief (b)	0,6044%	0,6044%	0,5955%	0,6312%	
aanslag Ozb (a) * (b)	13.020	13.020	13.020	13.801	6,00%

De ontwikkeling van de WOZ-waarde bij niet-woningen blijkt aardig te kloppen

Dat blijkt uit een onderzoek naar de ontwikkeling van de WOZ-waarde van ruim 5.900 kantoren, bedrijfsruimten en panden. Deze panden zijn niet dusdanig verbouwd en/of aangepast dat dit van invloed is op de WOZ-waarde. Wel is de WOZ-waarde in sommige gevallen nog bijgesteld wegens bezwaar en beroep. Deze panden zijn aangepast op de marktwaaarde. Uit dit onderzoek blijkt dat de WOZ-waarde van deze panden het afgelopen jaar met 0,03% is gestegen. Dat is gelijk aan het percentage dat wij vorig jaar in onze tarieven hebben verwerkt. Hierop hoeven we onze tarieven dus niet aan te passen.

De WOZ-waarde van deze panden is gestegen met 1,5%, hiervoor verlagen wij de tarieven

Op 1 januari 2023 begint een nieuw WOZ waarde tijdvak, met als peildatum 1 januari 2022. Uit de marktanalyse blijkt dat de WOZ-waarde gemiddeld in de periode 2021-2022 met 1,5% is gestegen. Hierop hebben wij het tarief verlaagd, zodat u na hertaxatie net zoveel zou betalen als in 2022. Overigens liggen de ontwikkelingen in Almere niet in lijn met landelijke ontwikkelingen. Landelijk is sprake van een stijging met 1%.

Wel indexeren we onze tarieven met 6% vanwege loon- en prijsontwikkelingen

We indexeren dit tarief gefaseerd in vier jaar met 8,7%. In 2023 indexeren we deze tarieven met 6 %. En voor de jaren daarna met dezelfde percentages die we hebben afgesproken voor de ozb-woningen.

Rioolheffing

Ook bij bedrijven, kantoren – die direct of indirect aangesloten zijn op de gemeentelijke riolering – brengen we rioolheffing in rekening. Dit is geregeld in de verordening op de heffing en invordering van Rioolheffing. Vanwege de kostenopbouw indexeren we de Rioolheffing met 8,74%.

Reinigingsrechten

Hierbij gaat het om de inzameling van afval van bedrijven en instellingen waarvan de gemeente tijdens de wekelijkse inzamelronde het afval inzamelt. De kosten voor deze dienstverlening worden verrekend via het reinigingsrecht. Ook de reinigingsrechten hebben wij op basis van de kostenstijgingen geïndexeerd. Voor het ophalen van afval van bedrijven worden diverse soorten containers (qua inhoud) gebruikt. Dit is geregeld in de verordening op de heffing en invordering van Afvalstoffenheffing en Reinigingsrechten.

5.3 Grondbeleid

De paragraaf grondbeleid geeft inzicht in de belangrijkste (financiële) aspecten die op dit moment spelen in het werkveld van het grondbedrijf van de gemeente. De paragraaf grondbeleid kent de volgende opbouw.

1. Analyse van de marktsituatie
2. Beleidsvraagstukken en diverse ontwikkelingen
3. Programmering voor het PB 2023
4. De effecten op het weerstandsvermogen

In deze begroting is een beperkte actualisatie van het Meerjaren Perspectief Gebiedsontwikkeling Almere 2022 (MPGA) opgenomen. Dat betekent bijvoorbeeld dat na 1 januari 2022 door de raad genomen besluiten zijn verwerkt. Het gaat dan met name om het activeren van gronden in Overgooi (RV-43/2022) en het vaststellen van het ontwikkelplan en grondexploitatie Olympuspark (RV-46/2022).

Daarnaast zijn twee nieuwe ontwikkelingen verwerkt. Het gaat om het in exploitatie nemen van MVA-gronden op Stichtsekanal en De Vaart IV/VI; in beide gevallen een uitwerking van de eerder door de raad vastgestelde ontwikkelingsplannen. Conform de eerder vastgestelde werkwijze vindt besluitvorming hierover niet plaats via deze begroting, maar zullen via aparte voorstellen aan de raad ter besluitvorming worden aangeboden. Dat zal naar verwachting nog dit kalenderjaar gebeuren. Omdat deze voorstellen een aanzienlijk financieel effect hebben, zijn deze effecten wel meegenomen in deze begroting.

Verder is de keuze uit het Coalitieakkoord Almere 2022-2026 ten aanzien van Pampushout verwerkt.

Tenslotte zijn enkele nieuwe of gewijzigde risico's verwerkt.

Alle wijzigingen ten opzichte van MPGA 2022 worden in deze paragraaf grondbeleid toegelicht. Zaken die niet zijn gewijzigd ten opzichte van MPGA 2022, worden over het algemeen niet verder besproken.

Analyse van de marktsituatie

Hieronder geven we per segment een toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen die zich na het opstellen van het MPGA 2022 hebben voorgedaan.

Woningmarkt

De woningmarkt in Almere is onverminderd zeer krap. Dat merken we duidelijk in de gerealiseerde verkoopprijzen van woningen. Ondanks de oplopende hypotheekrente in het afgelopen halfjaar en de geopolitieke onzekerheden zijn de woningprijzen namelijk gewoon doorgestegen. Het Kadaster meldde dat de gemiddelde verkoopprijs in Flevoland half 2022 met 21,7% is gestegen ten opzichte van een jaar eerder; een snellere stijging dan landelijk. 2022 is zodoende wederom een jaar met snel stijgende woningprijzen. Dat zet de betaalbaarheid verder onder druk.

De woningmarkt vertoont wel duidelijke tekenen van afkoeling. Zo zien we het aanbod van te koop aangeboden bestaande woningen flink groeien, en noteren makelaars minder bezichtigingen en minder biedingen per te koop staande woning. Dat leidt echter vooralsnog niet tot stabiliserende of zelfs dalende woningprijzen.

In de nieuwbouw merken we dat er nog steeds veel animo is voor woningkavels, zowel in de projectmatige markt als voor zelfbouw-kavels. De haalbaarheid van woningplannen staat wel onder toenemende druk. In de afgelopen jaren zagen we dat de steeds maar stijgende verkoopprijzen veel plannen mogelijk maakten. Nu merken we dat projectontwikkelaars niet meer zomaar uitgaan van verder stijgende woningprijzen, terwijl de bouwkosten wel fors gestegen zijn. Ook zelfbouwers hebben daar last van.

Desalniettemin verwachten we het voor 2022 voorziene niveau van woningverkoop goeddeels te gaan halen. Er zijn een aantal projecten bij gekomen of versneld, en een aantal andere projecten is vertraagd. Kanttekening is dat in oktober 2022 een nieuwe uitspraak van de Raad van State wordt verwacht inzake het stikstof-dossier, die mogelijk gevolgen heeft voor de lopende gebiedsontwikkelingen.

Richtsnoer voor de woningplannen is het door de raad vastgestelde Stedelijk Woningbouwprogramma Almere (SWPA). De bestaande grondexploitaties passen vanzelfsprekend binnen het SWPA. Voor nieuw vast te stellen (ontwikkel)plannen is dit het uitgangspunt. Indien daarvan wordt afgeweken, wordt dat expliciet vermeld. Naar verwachting zullen in 2022 een aantal nieuwe ontwikkelplannen voor woningbouw aan de

raad ter besluitvorming worden voorgelegd. Zo wordt onder meer gewerkt aan de planvorming voor Twentsekant.

Als uitvloeisel van het Coalitieakkoord Almere 2022-2026 wordt Pampushout deze bestuursperiode niet ontwikkeld. Dat leidt tot een substantiële afname van de voor de komende jaren verwachte kavelafzet. Omdat het nog geen vastgestelde grondexploitatie betrof, waren die aantallen nog niet in het MPGA verwerkt, en leidt dat in deze begroting dan ook niet tot een aanpassing van het programma. Wel heeft het gevolgen voor het SWPA. De verdere consequenties van het Coalitieakkoord voor de bouwplannen worden momenteel uitgewerkt en hierover zal separaat worden gerapporteerd, bijvoorbeeld in het kader van de Bestuurlijke Sturingsrapportage. In het eerstvolgende MPGA, dat gelijktijdig met de programmarekening 2022 wordt opgesteld, zullen alle gevolgen van het Coalitieakkoord in detail worden verwerkt.

Bedrijventerreinen

Bij bedrijventerreinen merkten we al langer een sterke toename van partijen die concrete belangstelling hebben voor vestiging in Almere en daarover met de gemeente in gesprek zijn. Die toegenomen interesse zit op alle segmenten: zowel de reguliere gemengde bedrijventerreinen als Hogekant en Lagekant, als de bedrijventerreinen met een meer specifiek profiel als Stichtsekan (logistiek) en De Vaart IV/VI (hogere milieucategorieën).

Voor de logistieke kandidaten geldt dat die aanzienlijk meer werkgelegenheid genereren dan we eerder hadden verwacht. We houden bij de selectie van partijen rekening met de mate van werkgelegenheid die ze genereren, alsmede met onderwerpen als de stedenbouwkundige uitstraling en de mate van duurzaamheid.

De verwachting is dat de grondverkoop zoals opgenomen in het MPGA voor 2022 goeddeels gerealiseerd kunnen worden. Voor zover dat niet lukt, gaat het om beperkt uitstel door externe omstandigheden, zoals juridisch-planologische kwesties, nutsaansluitingen en dergelijke.

De raadsvoorstellen voor het in exploitatie nemen van MVA-gronden in De Vaart IV/VI en op Stichtsekan worden thans gereed gemaakt voor bestuurlijke besluitvorming. De Visie Werklocaties Almere 2022 (RV-99/2021) die op 3 februari door de raad is vastgesteld, vormt het beleidsmatige richtsnoer voor zowel lopende grondexploitaties als nieuwe planvorming.

Detailhandel

Voor detailhandel geldt dat in de lopende grondexploitaties slechts een beperkt volume detailhandel is opgenomen, vooral op logische nieuwe locaties als de stadsdeelcentra van Poort en Nobelhorst.

Kantoren

In de kantorenmarkt is niet veel veranderd. Het is nog niet zeker wat de structurele gevolgen van de coronacrisis gaan zijn voor de behoefte aan kantoorruimte. Wel is duidelijk dat in Amsterdam de vraag naar courante kantoorruimte al enkele jaren groter is dan het aanbod, wat heeft geleid tot een flinke toename van de nieuwbouwactiviteit. In Almere heeft dit nog niet geleid tot een hogere marktvraag. De kantorenmarkt blijft ruim, met bescheiden transactievolumes en te hoge leegstand.

De verwachte marktvraag (omvang en kwaliteit) de komende jaren is te accommoderen in courante leegstaande panden op courante locaties (Almere Centrum, Gooisekan/Poort en Randstad). In de lopende grondexploitaties is nauwelijks kantoorruimte opgenomen.

Beleidsvraagstukken en diverse ontwikkelingen

Ten opzichte van het MPGA 2022 spelen dezelfde vraagstukken: vennootschapsbelasting, Didam arrest, stikstof en conjunctuur. Nieuwe ontwikkeling betreft onder meer ontplofbare oorlogsresten. Ook de ontwikkeling van nieuwe plannen gaat gestaag door. Onderstaand wordt de stand van zaken toegelicht.

Nieuwe ontwikkelplannen en in exploitatie nemen van MVA-gronden

Momenteel worden de volgende raadsvoorstellen voor nieuwe grondexploitaties opgesteld:

- Voor de locaties Oreganoweg/Wisselweg, tijdelijke woningen jongeren (Boomgaardweg/Youri Egorovweg) en voor Twentsekant/woningbouw zijn de ontwikkelingsplannen in voorbereiding. Ze worden naar verwachting eind van dit jaar of begin volgende jaar aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.
- Voor de herontwikkeling van de locatie Meergronden in het Centrum van Almere Haven is de projectopdracht door de raad vastgesteld (RV-41/2022). Momenteel wordt gewerkt aan de uitwerking van de plannen. Het verwachte programma bestaat uit een school, gymzalen en woningen.

De financiële consequenties hiervan worden verwerkt nadat besluitvorming door de raad heeft plaatsgevonden. In de voorliggende Programmabegroting 2023 is hier nog geen rekening mee gehouden. De mutaties die bij deze Programmabegroting financieel wel zijn meegenomen betreffen het in exploitatie nemen van gronden bij De Vaart IV/VI en Stichtsekant. De raadsvoorstellen hiervoor worden dit najaar verwacht. Omdat deze mutaties het logische vervolg zijn van reeds eerder door de raad vastgestelde ontwikkelingsplannen, en omdat het gaat om een substantieel financieel effect, zijn deze wél verwerkt in deze begroting. Dat neemt niet weg dat de raad conform de reguliere werkwijze hiervoor nog separate raadsvoorstellen voorgelegd zal krijgen.

Daarnaast is in het coalitieakkoord afgesproken dat Pampushout in deze collegeperiode niet wordt ontwikkeld. Dit heeft directe financiële gevolgen, omdat de reeds gemaakte plankosten als verliespost moeten worden genomen. Dat is in deze Programmabegroting 2023 meegenomen ten laste van de algemene dienst.

Vennootschapsbelasting

De gemeente heeft met de Belastingdienst vaststellingsovereenkomsten (Vso's) afgesloten voor het vraagstuk van vennootschapsbelasting (Vpb) bij het grondbedrijf. Op basis hiervan kunnen we goed voorspellen in hoeverre in de toekomst jaarlijks vennootschapsbelasting moet worden betaald over het fiscale resultaat van het grondbedrijf en kunnen we daarop anticiperen. Voor de grondexploitatieportefeuille zullen wij vanaf 2022 jaarlijks vennootschapsbelasting te moeten betalen. Dit komt door de hoge stijging van de grondwaarde en daarmee hogere fiscale winsten van afgelopen perioden. In het weerstandsvermogen wordt hiermee rekening gehouden.

Buiten de afgesloten Vso vallen nog drie gebieden binnen het stadscentrum te weten: Campus Windesheim (Blok 5.2), Koolzaadveld en Oostkavels, waar in de toekomst gebiedsontwikkelingen zijn voorzien. Hierover worden met de belastingdienst nog passende afspraken overgemaakt. Indien dit leidt tot wijziging in de verwachte belastingafdracht, zal dat in het MPGA worden verwerkt.

Didam-arrest

Het Didam-arrest van de Hoge Raad, dat bepaalt dat overheden bouwgrond als regel in concurrentie moeten uitgeven en dat één-op-één gronduitgifte slechts bij uitzondering mogelijk is, heeft zoals eerder gemeld geleid tot vertragingen in lopende gronduitgiften. In sommige gevallen is besloten gebruik te maken van de uitzonderingsmogelijkheden die de Hoge Raad schetst om voor lopende dossiers toch één-op-één gronduitgifte door te zetten. In uitzonderingsgevallen betekent het dat lopende uitgiftetrajecten moeten worden stopgezet. De gevolgen voor de geplande uitgaven en de hogere plankosten (waaronder extern juridisch advies) zijn zo goed als mogelijk in de voorliggende Programmabegroting verwerkt.

Ontplobbare oorlogsresten

In het afgelopen halfjaar ontstond een complexe situatie rondom het dossier "ontplobbare oorlogsresten" als gevolg van nieuwe landelijke regelgeving. Dit heeft bij diverse gronduitgiften geleid tot vertraging en het leidt ook tot extra onderzoekskosten en mogelijk ruimingskosten. Deze gevolgen zijn zo goed als mogelijk in de voorliggende Programmabegroting verwerkt. Het Rijk neemt 68% van de kosten voor haar rekening.

Stikstofproblematiek

De ontwikkeling van stikstof is nog gaande en de invloed op de gebiedsontwikkeling is nog onduidelijk. Op landelijk niveau speelt nog steeds de discussie of de huidige rekenmethode voor stikstof wel houdbaar is. In oktober 2022 zal de Raad van State een nieuwe uitspraak doen, die naar verwachting grote gevolgen kan hebben voor alle projecten in Nederland.

De effecten van de tot op heden bekende gerechtelijke uitspraken over stikstof zijn verwerkt in onze werkwijze en zijn onderliggend aan deze programmabegroting. Indien de te verwachten uitspraak van de Raad van State gevolgen heeft voor de gebiedsontwikkelingen, zal hierover separaat worden gerapporteerd.

Scenarioanalyses marktrisico's

Het voeren van actief grondbeleid met grondexploitaties brengt financiële risico's met zich mee. In het weerstandsvermogen van het grondbedrijf worden reserves getroffen voor deze risico's. In elke grondexploitatie wordt rekening gehouden met specifieke projectrisico's. Daarnaast worden marktrisico's en macro-economische risico's in beeld gebracht om de mogelijke financiële consequenties van tegenvallende marktontwikkelingen op de hele portefeuille aan grondexploitaties op te kunnen vangen.

In totaal zijn drie alternatieve scenario's berekend te weten: Voorzichtig, Crisis-licht, en Crisis-zwaar. De belangrijkste parameters zijn lagere afzet, lagere grondprijzen en hogere rente. Deze parameters zijn per grondexploitatie doorgerekend. In onderstaande tabel zijn de uitgangspunten en de financiële effecten per scenario weergegeven en afgezet tegen het referentiescenario uit deze Programmabegroting 2023.

Componenten scenario	PB 2023	Voorzichtig scenario	Crisis licht	Crisis Zwaar
Gemiddelde afzet woningen per jaar 2023- 2027	1.300	850	2023: 850 2024: 500 2025 - later: 850	2023: 850 2024 - 2027: 500 2028 - later: 850
Gemiddelde afzet bedrijven per jaar 2023 - 2027	23 ha	7 ha	2023: 7 ha 2024 - 2025: 1 ha 2026 - later: 7 ha	2023: 7 ha 2024 - 2027: 1 ha 2028 - later: 7 ha
Rente percentage (langjarig gemiddelde)	1,5%	1,5%	2,0%	2,0%
Opbrengstontwikkeling percentage	1,5%	1,0%	2023: -3% 2024: -5% 2025: 0% 2026: 2% 2027: 4% 2028 - later: 1,5%	2023: -5% 2024: -5% 2025: -3% 2026: 0% 2027: 3% 2028: 5% 2029 - later: 1,5%
Kostenontwikkeling percentage	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Financieel effect (bedragen x € 1 miljoen)				
Benodigde voorziening negatieve grexten + risico's	63	69	77	85
Beschikbare voorziening in grondbedrijf	58	58	58	58
Beschikbare harde reserves (winstreservering + marktrisico's)	64	64	64	64
Niet afgedekt binnen grondbedrijf			.	

In het *voorzichtige scenario* liggen de afzet van woningbouw kavels structureel lager op 850 woningen. Dit is 36% lager dan het referentiescenario (PB2023). Bij de bedrijventerreinen is de afzet doorgerekend met 7 ha per jaar (70% lager). De opbrengststijging ligt met 1,0% lager dan in het referentiescenario, terwijl de rente met 2,0% juist hoger ligt. Op basis van deze parameters hebben de negatieve grondexploitaties een saldo van € 69 miljoen negatief, wat circa € 6 miljoen hoger is dan in het referentiescenario. Dit bedrag is reeds opgenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

In de scenario's *crisis-licht* en *crisis-zwaar* daalt de afzet van woningbouw naar 500 woningen voor één tot enkele jaren. Bij bedrijventerreinen zakt de afzet naar een niveau van slechts 1 hectare voor enkele jaren. De grondprijzen gaan deze eerst flink dalen en na enkele jaren vindt herstel plaats. Bij het scenario *crisis-licht* leidt dit tot een benodigde voorziening voor negatieve grondexploitaties van € 77 miljoen, en bij het scenario *crisis-zwaar* is dit € 85 miljoen. In deze bedragen zijn ook extra plankosten opgenomen, omdat er van uit wordt gegaan dat de afbouw van personeel minder snel gaat waardoor extra plankosten zullen ontstaan.

De benodigde voorziening in alle scenario's kunnen worden opgevangen met de reeds eerder getroffen voorzieningen voor de verlieslatende grondexploitaties (€ 58 miljoen) en de harde reserves binnen het weerstandsvermogen van het grondbedrijf (€ 64 miljoen). Het effect van de scenario's lijkt dus beperkt. Dat komt omdat het aantal verlieslatende grondexploitaties relatief klein is. Het leeuwendeel van het risico zit in de winstgevende grondexploitaties. Daar hebben de scenario's ook effect, maar niet in die mate dat ze omslaan van winstgevend naar verliesgevend.

We werken aan de verdere ontwikkeling van de risicoberekeningssystematiek.

De programmering voor de Programmabegroting 2023

Op basis van de voorgaande marktanalyses en de geschetste overige ontwikkelingen is de programmering van de grondexploitaties licht bijgesteld. Met name voor bedrijventerreinen is een versnelling doorgevoerd. Voor de overige segmenten is de programmering vrijwel gelijk aan MPGA 2022.

Woningbouw

De komende vijf jaar wordt in de bestaande grondexploitaties een grondverkoop verwacht van circa 6.600 woningen (gemiddeld 1.320 woningen per jaar). Deze planning is vrijwel gelijk aan het MPGA 2022 en sluit ook aan op het Stedelijk Woningbouwprogramma. De totale woningproductie in Almere ligt hoger, want er zijn ook veel particuliere projecten zonder grondexploitatie, zoals transformatie van bedrijfspanden en kantoren. Ook de woningen in Oosterwold zitten niet in deze cijfers, want deze grondexploitatie maakt geen onderdeel uit van het MPGA.

De grote grondexploitaties Stadstuinen, Nobelhorst, Kustzone Poort en Campus Windesheim (Blok 5.2) leveren het leeuwendeel van de productie. De voortgang binnen deze bouwfronten is cruciaal om de geprogrammeerde aantallen van het MPGA daadwerkelijk te kunnen halen.

Op termijn neemt de bouwproductie vanuit de lopende grondexploitaties af. Door het toevoegen van nieuwe grondexploitaties voor woningbouw kan de afzet op de middellange termijn hoog worden gehouden. Aan die plannen wordt voortdurend gewerkt.

Bedrijventerreinen

Op basis van gesprekken en reserveringsovereenkomsten wordt verwacht dat de afzet van bedrijventerreinen voor de komende jaren flink gaat toe nemen. Hierdoor is het nodig extra grondvoorraden bij Stichtsekanal en De Vaart IV/VI in exploitatie te nemen. Voor de komende vijf jaar is de afzet op 117 hectare begroot, gemiddeld 23 hectare per jaar. Dat ligt substantieel hoger dan in het MPGA 2022, toen we nog uitgingen van 68 hectare in dezelfde periode.

Kantoren

Vooralsnog worden er geen wijzigingen voorzien van het geprognosticeerde programma voor kantoren.

Voorzieningen

Door de toevoeging van een nieuwe grondexploitatie Olympuspark neemt het uitgeefbare areaal voor het voorzieningenprogramma toe met 169.000 m². Hierdoor is de afzet van voorzieningen voor de komende vijf jaar ook hoger begroot dan in het MPGA 2022 in dezelfde periode. Het betreft hier vooral voorzieningen voor

sport en leisure, waarbij in de afzetverwachting is uitgegaan van een geleidelijk uitgiftetempo. Het effect van mogelijke vertragingen in het uitgiftetempo is dan ook beperkt.

Totaal programmering

In onderstaande tabel is de programmering in de gemeentelijke grondexploitaties voor de periode 2023-2027 op hoofdlijnen weergegeven.

	voorstel PB 2023						MPGA 2022	
	totaal PB 2023	2023	2024	2025	2026	2027	totaal 2023-2027	totaal 2023-2027
Woningen (aantallen)	8.426	1.713	1.511	1.058	746	742	6.622	6.512
Bedrijven (ha)	120	26	34	28	22	6	117	68
Kantoren (m²)	13.693	10.000	2.226	1.467			13.693	13.693
Voorzieningen (m²)	437.690	89.365	71.310	69.024	72.358	46.091	348.248	264.532

Ten opzichte van de zelfde jaren (2023 – 2027) in het MPGA 2022 zijn de verschillen bij woningbouw en kantoren relatief beperkt. Bij de bedrijventerreinen en voorziening is een grote toename van de verwachte afzet te zien, door het voornemen op Stichtsekanal en De Vaart 4/6 extra gronden in exploitatie te nemen.

Parameters

In onderstaande tabel zijn de langjarige rekenparameters opgenomen voor de grondexploitaties, zoals deze in principe voor het MPGA 2023 zullen worden toegepast.

	2023- 2032	vanaf 2033
Kostenontwikkeling	2,00%	2,00%
Opbrengstenontwikkeling	1,50%	0,00%
Rente	1,50%	1,50%
Disconteringsvoet	2,00%	2,00%

De stijgende grondwaarde en civiele kosten van de afgelopen perioden worden bij de actualisatie van de grondexploitatie in de nominale bedragen aangepast. Voor de langjarig inflatie effecten hanteren wij, net als voorgaand jaar, een behoudende grondprijsontwikkeling en de kostenontwikkeling. De rentetoerekening en de discontovoet zijn niet gewijzigd en bedragen respectievelijk 1,5% (bepaling volgens wettelijke regels voorgeschreven) en 2,0% (wettelijk bepaald).

De effecten op het weerstandsvermogen

Op basis van bovenstaande parameters is een doorrekening gemaakt van het begrote verloop van de grondexploitaties. Dit is als het ware een actualisering van het MPGA, met de kennis die we halverwege het lopende jaar hebben. We kunnen daarmee een voorspelling doen van het verwachte verloop van het weerstandsvermogen, waarmee we inzicht krijgen in de afdracht aan de algemene dienst die bij de Programmarekening 2022 mogelijk kan zijn.

Op basis van die doorrekening verwachten we dat het vrij beschikbare saldo van het harde weerstandsvermogen uitkomt op circa € 24,1 miljoen. Dit bedrag kan bij de Programmarekening 2022 naar verwachting vrijvallen aan de algemene dienst. In de praktijk wordt deze vrijval wel aangeduid als "het resultaat van het grondbedrijf".

Kanttekening hierbij is dat over de fiscale winst van het grondbedrijf over 2022 vennootschapsbelasting moet worden betaald. Dit wordt geraamd op € 7,1 miljoen, waardoor er een bedrag van € 17 miljoen overblijft om toe te voegen aan de buffer van de algemene dienst.

Uiteindelijk worden bij het MPGA 2023 de effecten en analyses op grondexploitatie niveau en per gebied en het herijkte risicoprofiel van het weerstandsvermogen gepresenteerd en ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Het is belangrijk om te realiseren dat er in een half jaar tijd nog veel kan veranderen, zodat

bovenstaande verwachting van de vrijval aan de algemeen dienst beslist geen zekerheid is. Uiteindelijk kan de vrijval veel lager of hoger uitpakken.

De ontwikkeling van het harde vermogen binnen het weerstandsvermogen

In de onderstaand tabel is de stand van de reserve weerstandsvermogen weergegeven zoals deze wordt voorzien. De diverse posten worden onder de tabel toegelicht.

bedragen x € 1 miljoen

Harde buffer van het weerstandsvermogen	PR 2021	PB 2023
Stand 01-01-2022		88,4
Afdracht Programmarekening 2021		-17,0
Tussentijdse winstneming 2022 uit grondexploitaties		25,7
Mutaties in voorzieningen negatieve grexen en MVA-gronden		12,5
<i>Subtotaal stand reserve</i>	<i>88,4</i>	<i>109,7</i>
Eerder vastgestelde bestemmingen	-60,2	-67,0
Reserve voor specifieke risico's in negatieve grexen	-5,3	-7,3
Reserve voor macro-economische en markteconomische risico's in negatieve grexen	-5,9	-5,6
Nieuwe reservering en dotaties		-5,6
Direct beschikbaar vermogen / harde buffer	17,0	24,1
Reservering voor vennootschapsbelasting		-7,1
Vrij besteedbaar vermogen		17,0

Beginstand hard weerstandsvermogen: € 88,4 miljoen

De stand van het harde weerstandsvermogen per 1 januari 2022 is € 88,4 miljoen, zoals vastgesteld in het MPGA 2022.

Afdracht Programmarekening 2021: € 17,0 miljoen

Bij het MPGA 2022 werd het vrij besteedbaar vermogen per 31 december 2021 bepaald op € 17 miljoen (voor belasting). Dit bedrag, ook wel "het resultaat van het grondbedrijf" genoemd, is na de vaststelling van het MPGA 2022 afgedragen aan de algemene dienst.

Tussentijdse winstneming 2022 uit grondexploitaties: toename € 25,7 miljoen

Op basis van de geprognosticeerde cijfers (kosten en opbrengsten) over de jaarschijf 2022, de begrote eindwaardes van de grondexploitatie per 1 januari 2023 en de herijkte risico's is de verwachte winstneming over 2022 berekend. Deze geprognosticeerde winstneming bedraagt € 25,7 miljoen. Van deze winstneming blijft een deel voorzichtigheidshalve gereserveerd (grondexploitaties met een voortgang kleiner dan 50%), conform de door de raad daarover vastgestelde richtlijnen. Dat wordt verderop bij de post "eerder vastgestelde bestemmingen" verwoord.

Voorzieningen negatieve grondexploitaties en MVA gronden: toename € 12,5 miljoen

De voorziening negatieve grondexploitaties en MVA-gronden zijn ten opzichte van programmarekening 2021 € 12,5 miljoen positief gewijzigd.

De voorziening negatieve grondexploitaties neemt toe met € 11,8 miljoen. Dat komt door twee mutaties. Allereerst wijzigt het resultaat van de grondexploitatie de Vaart IV/VI van negatief naar positief, door de voorgenomen toevoeging van MVA gronden wijzigt van negatief naar positief. Hierdoor kan € 2,3 miljoen voorziening negatieve grondexploitaties vrijvallen. Ten tweede heeft de raad de nieuwe grondexploitatie Olympuspark vastgesteld (RV-46/2022). Deze grondexploitatie heeft een negatief resultaat van € 14,1 miljoen, waarvoor bij de vaststelling van de grondexploitatie een voorziening is getroffen. Daar staat tegenover dat in de voorziening MVA-gronden voor Olympuspark € 7,8 miljoen vrijvalt, en bovendien een specifieke reservering voor Olympuspark van € 6,4 miljoen eveneens vrijvalt.

bedragen x € 1 miljoen

voorziening negatieve grondexploitaties	PR 2021	PB 2023
Almere Buiten Centrum	2,0	2,0
Europa kwartier West	10,6	10,6
Cascadepark West	8,7	8,7
Hogekant	11,8	11,8
Lagekant	5,8	5,8
De Vaart IV/VI	2,3	0,0
Verspreide Percelen/ Openbare gebieden	4,7	4,7
Olympuspark	0,0	14,1
totaal	45,9	57,7

De voorziening MVA gronden neemt af met € 24,4 miljoen. Deze vrijval van de voorziening is het gevolg van het in exploitatie nemen van de gronden bij Overgooi (RV-43/2022), Olympuspark (RV-46/2022) en de nog te nemen besluit omtrent de Stichtsekanal en de Vaart IV/VI.

bedragen x € 1 miljoen

voorziening MVA gronden	PR 2021	PB 2023
Overgooi	44,6	41,7
Stichtsekanal	9,1	0,0
Twentsekanal	35,4	35,4
De Vaart IV/VI	6,1	1,6
Nobelhorst	1,3	1,3
Voortuin (Olympuspark)	7,8	0,0
Pampushout II	8,5	8,5
Openbaar Gebied Hout (Ecudorp)	0,1	0,1
totaal	112,9	88,6

Eerder vastgestelde bestemmingen: toename € 6,9 miljoen

Het bedrag van de eerder vastgestelde bestemmingen is toegenomen ten opzichte van de programmarekening 2021. De belangrijkste mutatie betreft een toename van € 18,8 miljoen van de winstreservering voor grondexploitaties met een realisatiepercentage lager dan 50%. Daarnaast is sprake van een vrijval van € 0,9 miljoen voor de onrendabele top van gebouwd parkeren bij Cascadepark West. De parkeeroplossing is nu meegenomen in de recent uitgeschreven tender van het project. Verder is er een verschuiving van hard vermogen naar zacht vermogen van de reservering onrendabele top gebouwd parkeren in Poort van € 4,5 miljoen. Door de sterke toename van de resultaten van de grondexploitatie Stadstuinen is het niet meer nodig de reservering vanuit de harde buffer af te dekken. Ten slotte is € 6,4 miljoen uit de reserve toegevoegd aan de voorziening negatieve grondexploitaties om het negatieve resultaat van Olympuspark te kunnen afdekken.

Reserve voor specifieke risico's in negatieve grex: toename € 2,0 miljoen

De risico's van de negatieve grondexploitaties zijn licht toegenomen met € 2,0 miljoen ten opzichte van de stand bij de programmarekening 2021. Dit is toe te schrijven aan de nieuwe risico's van de grex Olympuspark.

Reserve voor macro-economische en markteconomische risico's in negatieve grex: afname € 0,3 miljoen

In de grondexploitaties is de afzet van gronden opgenomen op basis van realistische, maar wel ambitieuze verwachtingen. Zo wordt gewerkt aan voortdurende versnelling van de woningproductie en verhoging van de afzet van bedrijventerreinen. Mede doordat de marktomstandigheden gunstig zijn, verwachten we een hoge afzet van uitgeefbare gronden. Maar zeker is dat niet: de kans bestaat dat ergens in de komende tien jaar een omslag komt.

Als financiële achtervang wordt in het weerstandsvermogen daarom rekening gehouden met de effecten van het eerder beschreven voorzichtig scenario. Daarin houden we rekening met lagere grondverkoop en een hogere rente. De reserve in het harde vermogen om dit risico op te vangen in de negatieve grondexploitaties bedraagt € 5,6 miljoen voor de PB 2023 en is daarmee lager dan bij het MPGA 2022, toen de reserve € 5,9 miljoen bedroeg.

De omvang van deze reserve beweegt mee met de omvang van de grondexploitaties. Als gevolg van de verkoop in 2022 is het resterende risico in de lopende grondexploitaties eind 2022 logischerwijze lager dan dat begin 2022 was. Aan de andere kant is een nieuwe negatieve grex, Olympuspark, toegevoegd waardoor het risico toeneemt. Beide mutaties leiden tot een beperkte afname van de risico met € 0,3 miljoen.

Nieuwe reservering: toename € 5,6 miljoen

Bij deze Programmabegroting 2023 zijn voorstellen om circa 52,6 ha grondvoorraad uitgeefbare bedrijventerreinen in exploitatie te nemen op Stichtsekanal en De Vaart IV/VI. Dit is te verantwoorden op basis van de recente gesprekken met de ondernemingen en de grondreserveringen. Het uitgiftebeeld zou in de komende jaren echter nog kunnen wijzigen, waarbij het mogelijk is dat niet alle gronden binnen afzienbare tijd kunnen worden afgezet. Daarom reserveren we uit voorzichtigheid een deel van de vrijgevallen voorziening MVA-gronden. Dit bedrag is berekend op € 5,6 miljoen.

De ontwikkeling van de zachte buffer binnen het weerstandsvermogen

De zachte buffer bestaat uit het nog te realiseren vermogen uit de grondexploitaties met een positief verwacht resultaat. Jaarlijks wordt voor deze grondexploitaties op grond van de winstnemingsmethodiek een deel van het verwachte eindresultaat betrokken bij het harde weerstandsvermogen. Het restant is het zachte weerstandsvermogen.

Een deel van het nog te realiseren vermogen is gereserveerd voor risico's of specifieke kosten. De mutaties van de zachte buffer met daarin deze posten zijn weergegeven in de onderstaande tabel. De afwijkingen ten opzichte van de jaarrekening 2021 zijn hieronder toegelicht.

bedragen x € 1 miljoen

Zachte buffer van het weerstandsvermogen	PR 2021	PB 2023
Stand nog te realiseren vermogen 01-01-2022/2023	443,0	505,1
Winstuitname 2021/2022	-5,9	-25,7
Eerder vastgestelde bestemmingen	-19,1	-19,1
<i>Op termijn beschikbaar vermogen voor risicoreserveringen</i>	<i>418,0</i>	<i>460,3</i>
Reserve voor specifieke risico's in positieve grexen	-198,1	-210,6
Reserve voor macro-economische en markteconomische risico's in positieve grexen	-24,3	-24,2
Risicoreserve mogelijk te betalen vennootschapsbelasting	-13,0	-45,9
Financieel effect onzekerheid onderwijshuisvesting	-10,0	-10,0
Reservering participatie	-5,0	-5,0
Gebouwd parkeren Stadstuinen		-4,5
Ontploffbare oorlogsresten		-1,5
Op termijn beschikbaar vermogen / zachte buffer	167,6	158,6

Op termijn beschikbaar vermogen: toename € 42,3 miljoen

Het nog te verdienen vermogen in de positieve grondexploitaties is toegenomen tot € 505,1 miljoen. Dat ligt hoger dan in het MPGA 2021. De voornaamste reden hiervoor is het in exploitatie nemen van de MVA gronden bij Overgooi, Stichtsekanal en De Vaart IV/VI. Na winstuitname en eerder vastgestelde bestemmingen resteert € 460,3 miljoen aan zachte buffer.

Reserve voor specifieke risico's in positieve grexen: toename € 12,5 miljoen

De risico's zijn ten opzichte van de programmarekening 2021 met € 12,5 miljoen toegenomen. Dat komt vooral door het in exploitatie nemen van MVA gronden bij Overgooi, Stichtsekanal en De Vaart IV/VI.

Reserve voor macro-economische en markteconomische risico's in positieve grexen: afname € 0,1 miljoen

In de grondexploitatie is de afzet van gronden opgenomen op basis van reële, maar ambitieuze verwachtingen. Als financiële achtervang wordt in het weerstandsvermogen daarom rekening gehouden met een voorzichtige fasering waarin een tegenvallend scenario voor de langjarige grondverkoop is opgenomen. Dit leidt tot een buffer in het zachte weerstandsvermogen van € 24,2 miljoen. Ten opzichte van de programmarekening 2021 is de buffer nagenoeg gelijk gebleven. Normaal gesproken zal het risicoprofiel af moeten nemen doordat de cijfers van 2022 niet meer in de risicoberekening zitten, maar door het toevoegen van MVA gronden, wat leidt tot extra risico, neemt de risico juist toe. Beide bewegingen hebben geleid tot een neutrale mutatie van het risicoprofiel.

Reserve voor mogelijk te betalen vennootschapsbelasting: toename € 32,9 miljoen

De te betalen vennootschapsbelasting is op basis van de aangifte Vpb 2021 herijkt. Vanaf 2023 wordt verwacht dat we Vpb over de resultaten van het grondbedrijf moeten betalen. Dit heeft te maken met de stijgende grondwaardes waardoor hogere fiscale winsten worden behaald. Dit bedrag is op basis van de ramingen van de kosten en opbrengsten van het MPGA 2022 ingeschat op een bedrag van € 45,9 miljoen en valt circa € 32,9 miljoen hoger uit dan bij de programmarekening 2021.

Gebouwd parkeren Stadstuinen: toename € 4,5 miljoen

Deze post verschuift van het harde naar het zachte weerstandsvermogen omdat het resultaat van de grondexploitatie veel positiever is geworden door de stijgende grondwaarde van de afgelopen periode. De kans dat de grondexploitatie dusdanig verslechtert dat het resultaat weer negatief wordt en de reservering weer naar het harde weerstandsvermogen zou moeten gaan, wordt als zeer klein gezien.

Ontploffbare oorlogsresten: toename € 1,5 miljoen

Door een wijziging in landelijke regelgeving worden we geconfronteerd met extra onderzoekskosten en mogelijk ruimingskosten. Wij verwachten dat circa 68% van de kosten kan worden gedeclareerd bij het Rijk. Het risicobedrag van € 1,5 miljoen is ingeschat op basis van de reeds gemaakte kosten en de in de toekomst nog te maken kosten.

5.4 Financiering

Inleiding

Geld lenen kost geld

Om investeringen te kunnen betalen moeten wij geld lenen. We willen verstandig omgaan met het lenen van geld. Daarom hebben we binnen de gemeente de 'treasury functie'. Dit onderdeel van de gemeente zorgt ervoor dat de gemeente niet te veel, maar ook niet te weinig geld leent voor de investeringen die we doen. Ook proberen we om de rentekosten die we betalen en de risico's die we lopen zo laag mogelijk te houden. De gemeente sluit niet voor iedere investering of project een aparte lening af. We kijken naar het totaal van onze uitgaven en inkomsten, en bepalen dan hoeveel geld we wanneer moeten lenen. We moeten dit heel nauwkeurig doen. Als we meer geld lenen dan we nodig hebben, kost dat ons onnodig geld.

We verdelen onze rentekosten over onze investeringen

De rente die wij betalen rekenen we door aan de investeringen. We doen dat op basis van een vast (intern) rentepercentage. Dit noemen we de zogeheten 'rekenrente'. Dit is verplicht. Hoe we dit moeten doen staat in de verslaggevingsregels (BBV). Door de toerekening wordt op de verschillende programma's zichtbaar wat de financiering kost. De rentelasten en de afschrijvingen vormen samen de kapitaallasten van een investering. Het verschil tussen de rente die wij toerekenen en de rente die wij werkelijk aan banken betalen noemen we het 'renteresultaat'.

De spelregels voor het lenen en uitlenen van geld staan in de wet

Dat is de wet Financiering decentrale overheden. In Almere hebben we deze regels vertaald in het door de gemeenteraad vastgestelde treasury statuut. In deze paragraaf geven wij inzicht in de treasury activiteiten voor 2023. Ook beschrijven we onze verwachting voor de ontwikkeling van de marktrente.

Extern rentebeleid

Leningenportefeuille

Op 1 januari 2022 hadden we een vaste schuld van € 360 miljoen. Vaste schulden zijn onze meerjarige leningen. Doordat er leningen aflopen of doordat we nieuwe investeringen doen moeten we regelmatig nieuwe leningen aantrekken. Per saldo verwachten we dat onze financieringsbehoefte in 2022 toeneemt. We denken dat we op 1 januari 2023 € 390 miljoen aan vaste schulden hebben.

Treasury beleid

Gemeenten mogen niet speculeren met rente. Dit staat in de wet Financiering decentrale overheden (FIDO). We willen als gemeente natuurlijk zo weinig mogelijk rente betalen, maar ook geen onnodige risico's lopen. Leningen met een korte looptijd zijn gemiddeld 1 procentpunt goedkoper dan leningen met een lange looptijd. Maar de rente van leningen met een korte looptijd kan ook snel stijgen. Daarom schrijft de wet voor dat gemeenten een mix moeten hebben van kortlopende en langlopende leningen. Hiervoor staan 2 normen in de wet:

- de kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm.

Ook zijn er regels wat gemeenten moeten doen als ze zelf te veel geld in kas hebben. Ze mogen dit alleen aan andere overheden uitlenen of bij het Rijk onderbrengen. We noemen dat 'schatkistbankieren'. De gemeente Almere heeft geen overschot in kas, dus wij lenen geen geld uit aan andere overheden en hebben geen geld bij het Rijk ondergebracht. Ook in 2023 verwachten we dit niet.

De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel we kortlopend mogen financieren

Dit kasgeldlimiet houdt in dat de gemeente maximaal 8,5% van het begrotingstotaal met kortlopende leningen en schulden mag financieren. Dit zijn leningen met een looptijd tot 1 jaar. We mogen deze limiet

maximaal twee kwartalen op rij overschrijden. Als we daarna nog steeds boven deze grens zitten, moeten we onze toezichthouder informeren. Dat is het college van gedeputeerde staten van Flevoland. In de programmarekening laten we ieder jaar zien of we aan de norm hebben voldaan.

We letten goed op de renterisiconorm

De limiet houdt in dat het totaal aan verplichte aflossingen en renteherziening in een jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. Anders loopt de gemeente het risico dat de rentekosten sterk toenemen wanneer de rente sterk stijgt. Bij het afsluiten van nieuwe langlopende leningen houden we daar dus rekening mee. Bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat die niet allemaal in hetzelfde jaar afgelost moeten worden. Wanneer we toch meer langlopende leningen moeten aantrekken dan verwacht, en we daardoor niet binnen de norm blijven, overleggen we vooraf met de provincie.

Renteverwachting

Renteverwachting op de geld- en kapitaalmarkt

Om de treasuryfunctie goed uit te kunnen oefenen is het belangrijk om een zo goed mogelijke inschatting van de renteontwikkelingen te maken. Dat is niet gemakkelijk. Of de rente gaat stijgen of dalen hangt van veel factoren af. Bijvoorbeeld van de economische groei, het begrotingssaldo van het Rijk, de inflatie, het consumentenvertrouwen, de politieke spanningen in de wereld en de rentevisie van grote banken.

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de afgelopen jaren veel geld in de economie gestoken. Hiermee wilden ze de tegenvallende voorspellingen voor economische groei en inflatie tegengaan. Dit drukte de rente naar een heel laag niveau, en was deze zelfs negatief.

Afgelopen kwartaal heeft de ECB door de oplopende inflatie en de oorlog in Oekraïne tweemaal de herfinancieringsrente verhoogd van 0,00% naar 1,25%. De rente die de ECB betaalt aan banken die geld bij hun aanhouden is eveneens verhoogd van -0,50% naar 0,75%.

De verwachting is dat de ECB de herfinancieringsrente verder zal verhogen. De geldmarkt heeft inmiddels acht stapjes van 25 basispunten ingeprijsd, tussen nu en half maart.

We werken met twee renteverwachtingen in onze begroting

De grafieken hieronder laten zien met welke rentetarieven wij in de begroting rekenen. We werken met twee scenario's, een realistisch scenario en een voorzichtig scenario. Bij het realistisch scenario is de kans dat het meevalt, net zo groot als de kans dat het tegenvalt. Bij het voorzichtig scenario is de kans op meevallers 80% en de kans op tegenvallers 20%.

In de begroting rekenen we met het realistische scenario. In de toekomst willen we in de risicoparagraaf rekenen met het voorzichtig scenario. We willen dan in onze buffer geld opzijzetten om deze hogere rente een paar jaar te kunnen betalen, als dit risico zich voordoet. Uiteindelijk zullen we wel moeten bezuinigen als de rente stijgt.

Intern rentebeleid

Wij rekenen aan alle investeringen rente toe

De verslaggevingsregels (BBV) schrijven voor dat de totaal toegerekende rente (ook wel 'rekenrente') ongeveer gelijk moet zijn aan de rente die we daadwerkelijk betalen. Het is niet nodig om het rentepercentage ieder jaar bij te stellen, de werkelijke rente mag een klein beetje afwijken (maximaal 0,5%). Op dit moment rekenen we met een rentepercentage van 1,5% voor de grondexploitaties en 1,2% voor de overige investeringen. Het verschil tussen de rente die we daadwerkelijk betalen en de toegerekende rente noemen we het renteresultaat. Op basis van onze renteverwachting verwerken we het renteresultaat in het perspectief. We houden geen rentebuffer aan, dus alle rentewijzigingen werken direct door in ons perspectief. Dat kan zowel positief (bij rentedaling) als negatief zijn (bij rentestijging).

Meerjarig renteresultaat

bedragen x € 1 miljoen

	2022	2023	2024	2025	2026
externe rente					
rente vaste geldleningen	11,6	11,4	10,3	8,5	7,3
rente aanvullende leningen	0,0	0,1	3,2	4,1	7,4
rente kasgeld	-0,2	1,6	2,2	2,2	2,3
provisiekosten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
rentebaten liquide middelen					
<i>totale rentekosten</i>	<i>11,6</i>	<i>13,2</i>	<i>15,8</i>	<i>14,9</i>	<i>17,1</i>
rente geraamd in begroting					
rente eigen vermogen	-1,7	-2,0	-2,4	-2,7	-3,0
rentetoerekening grondexploitatie	4,1	4,1	5,0	3,7	3,3
rentetoerekening algemene dienst	8,6	9,0	9,4	10,0	11,1
rentetoerekening financiële vaste activa	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
in de begroting geraamd kassierfunctie	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
renteresultaat	-0,7	1,5	2,0	2,1	2,7
<i>totaal rente geraamd in begroting</i>	<i>11,3</i>	<i>13,4</i>	<i>14,9</i>	<i>14,0</i>	<i>14,9</i>
renteresultaat na buffer	-0,3	0,2	-1,0	-1,0	-2,2

Externe rentelasten en -baten

Wij betalen rente aan banken voor geld dat wij lenen. We ontvangen rente van banken voor (kortlopende) kasgeldleningen. De externe rente die wij per saldo betalen stijgt de komende jaren. Dit komt vooral door de stijgende rentetarieven.

Interne rentebijschrijving

Op sommige reserves en voorzieningen schrijven wij jaarlijks rente bij. Dat doen wij zodat daarin voldoende geld zit om de kosten die wij daaruit betalen te dekken. Deze rentelasten lopen licht op. Dit heeft te maken met het activeren van investeringen in de openbare ruimte. Voor de afschrijvingslasten van deze investeringen hebben wij een reserve gevormd.

Interne rentetoerekening

We rekenen rente toe aan de investeringen in het grondbedrijf (grondexploitaties) en de algemene dienst (bijvoorbeeld schoolgebouwen). De rentetoerekening aan de grondexploitaties neemt uiteindelijk af doordat de boekwaarde afneemt als gevolg van grondverkoop. De rentetoerekening aan de algemene dienst neemt toe door de hoge geplande investeringen de komende jaren, bijvoorbeeld in onderwijshuisvesting en de openbare ruimte.

Renteresultaat

Het saldo van rentelasten en -baten is het renteresultaat. Met onze rentevisie doen wij een voorspelling van hoe de rente zich zal gaan ontwikkelen. Het renteresultaat dat hierdoor ontstaat verwerken we 1-op-1 in het perspectief. We houden dan ook geen rentebuffer meer aan.

EMU-saldo

In de Europese Unie (EU) zijn afspraken gemaakt over het begrotingstekort. Landen binnen de EU mogen een begrotingstekort hebben van 3% op het bruto binnenlands product (bbp). Het bbp is de waarde van alle gemaakte goederen en geleverde diensten van een land in één jaar. Gemeenten moeten zich ook aan deze regel houden. Het begrotingstekort wordt uitgedrukt in het EMU-saldo. Het maximum per gemeente staat jaarlijks in de septembercirculaire en wordt gebaseerd op het begrotingstotaal. In 2023 mogen de uitgaven van Almere maximaal € 41,5 miljoen hoger zijn dan onze inkomsten (2022: € 36,7 miljoen).

In onderstaande tabel is de prognose van ons EMU-saldo voor de komende jaren weergegeven.

bedragen x € 1 miljoen

	2022	2023	2024	2025	2026
resultaat voor reserves	-15	-65	-25	7	-2
+ afschrijvingen t.l.v. exploitatie	25	31	32	30	32
+ bruto dotaties aan post voorzieningen t.l.v. exploitatie	30	25	24	22	20
- investeringen (im)materiële vaste activa	-238	-43	-13	-38	-27
+ niet in exploitatie verantwoorde baten	0	0	0	0	0
+ desinvesteringen (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
- niet in exploitatie verantwoorde baten desinvesteringen	0	0	0	0	0
- lasten grondexploitatie	-102	-117	-99	-94	-61
+ niet in exploitatie verantwoorde baten grondexploitatie	124	176	182	226	160
- lasten transacties met derden op balanspost voorzieningen	-26	-26	-26	-21	-15
- lasten i.v.m. transacties met derden op balanspost reserves	0	0	0	0	0
- verkoop van effecten	0	0	0	0	0
saldo	36	-19	75	132	107

Het EMU-saldo is alle inkomsten verminderd met alle uitgaven in 1 jaar

Op basis van de huidige meerjarenbegroting verwachten we dat het EMU-saldo over de gehele perspectiefperiode positief is.

We investeren de komende jaren veel in de stad. Dat doen we via de grondexploitaties maar ook vanuit andere beleidsterreinen. Dit zijn onder andere investeringen in de openbare ruimte, stedelijke vernieuwing en onderwijshuisvesting. Maar bij het grondbedrijf verwachten we meer inkomsten dan uitgaven, doordat we de investeringen uit het verleden nu gaan terugverdienen. Dat liet zich in de Programmarekening 2021 ook al zien. Per saldo verwachten we daardoor een positief saldo als we alle jaren optellen.

Het jaar 2022 laat nu een hoog negatief saldo zien. Dat komt doordat de investeringen in materiële vaste activa (openstaande kredieten) nu bijna helemaal in het jaar 2022 gepland staan. Bijvoorbeeld voor de geplande scholenbouw en de investeringen vanuit het Fonds Verstedelijking Almere. Dat heeft vooral een administratieve oorzaak. In de praktijk vinden de investeringen gefaseerd plaats, verspreid over een aantal jaar. Vooraf is niet altijd duidelijk welk deel van de investering in welk jaar wordt gedaan. In de jaarrekening presenteren we uiteindelijk het daadwerkelijk gerealiseerde EMU-saldo.

5.5 Paragraaf Floriade

In deze paragraaf wordt uitvoering gegeven aan de aanvaarde raadsmotie RG-112 uit 2014. In deze motie heeft de gemeenteraad gevraagd halfjaarlijks geïnformeerd te worden over de financiële huishouding van de Floriade, de budgettaire ontwikkeling en de financiële risico's.

De projecten rondom de Floriade waar de gemeenteraad over geïnformeerd wil worden, betreffen het evenement inclusief de 'Making Of', het project Rondje Weerwater en de terreinontwikkeling van de Floriade.

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens stilgestaan bij;

1. Tussentijdse financiële rapportage 2022,
 - exploitatie
 - balans
 - investeringen
2. Beleidsvoornemens 2023
3. Financiën 2023
4. Afspraken en contracten
5. Risico's.

Tussentijdse rapportage programma Floriade (2022)

In deze tussentijdse rapportage wordt in onderstaande tabellen de mutaties in de exploitatie met betrekking tot de begroting, realisatie en prognose (per 1 augustus) voor 2022 voor het programma Floriade vermeld.

De uitgaven van de Floriade gerelateerde projecten lopen niet via de Floriade-organisatie, maar worden naar aanleiding van eerdergenoemde raadsmotie hier vermeld.

Afwijkingen boven de € 50.000 worden nader toegelicht.

Exploitatie

Gemeentelijke uitgaven Floriade organisatie

bedragen x € 1.000

Floriade	begroting 2022	wijzigingen begroting 2022	gewijzigde begroting 2022	realisatie	prognose	totaal	saldo t.o.v. begroot
Overhead & Bedrijfsvoering							
Overhead & Bedrijfsvoering	1.270	-	1.270	653	526	1.179	91
Programma			0			0	0
Programma-budget (incl. Comm.)	742	-	742	406	176	582	160
Making of	158	-	158	85	38	123	35
Beheer en Onderhoud	-	35	35	35	-	35	0
Parkeren	6.856	-3.195	3.661	2.606	1.055	3.661	0
Veiligheid	906	-	906	63	535	598	308
Kwaliteitsimpuls	395	-100	295	46	184	230	65
Innovatiebudget	42	-	42	14	9	23	19
Impulsmiddelen (Parade / Subsidie)	96	-	96	45	25	70	26
FVA proj.(bruggen, dialogue, Werkt, Progr.)	3.405	-30	3.375	569	2.806	3.375	0
Paviljoen Amsterdam-Almere	520	-	520	689	-169	520	0
Rijksprojecten	2.500	726	3.226	3.226	-	3.226	0
Onvoorzien	1.175	6.640	7.815	3	7.670	7.673	142
Terrein	20	-	20	-	19	19	1
Pendelvervoer	-	3.195	3.195	934	966	1.900	1.295
Smart Circulair Bridge	37	100	137	99	35	134	3
Indexatie	200	-35	165	-	-	0	165
Storting reserve Floriade	8.688	-	8.688	-	8.688	8.688	0
Totaal lasten	27.010	7.336	34.346	9.473	22.563	32.036	2.310
Parkeeropbrengst	-6.858	4.300	-2.558	-33	-1.374	-1.407	-1.151
Bijdragen derden	-1.664	189	-1.475	-11	-	-11	-1.464
Onvoorzien	-4.306	-	-4.306	-	-4.306	-4.306	0
Smart Circulair bridge	-37	-	-37	-	-37	-37	0
Bijdragen Rijk	-2.500	-726	-3.226	-	-3.226	-3.226	0
Totaal baten	-15.365	3.763	-11.602	-44	-8.943	-8.987	-2.615
lasten-baten	11.645	11.099	22.744	9.429	13.620	23.049	-305
Dekking reserve Floriade	-6.884	-189	-7.073		-7.073	-7.073	0
Dekking Voorziening parkeeropbrengsten (BC)	-	-4.300	-4.300		-4.300	-4.300	0
Dekking Fonds Verstedelijk Almere	-3.405	30	-3.375		-3.375	-3.375	0
Dekking Saldireserve (knelpunt)	-	4.640	-4.640		-4.640	-4.640	0
Dekking vanuit risicoreserve	-	-2.000	-2.000		-2.000	-2.000	0
Dekking regulier budget	-1.356	-	-1.356		-1.356	-1.356	0
Resultaat	0	0	0	9.429	-9.124	305	-305

N.B. de middelen vanuit het Fonds Verstedelijk Almere (FVA) betreffen alleen de middelen die via de begroting van de gemeentelijke Programma Organisatie Floriade lopen.

Toelichting afwijkingen boven € 50.000

Lasten

Overhead en Bedrijfsvoering

De verwachte onderuitputting op het budget wordt grotendeels veroorzaakt doordat een aantal medewerkers in de loop van 2022 een andere functie binnen de gemeentelijke organisatie hebben gekregen. De ontstane vacatures worden niet meer opgevuld. Daarnaast betreft dit een saldering van verschillende kleine afwijkingen.

Programmabudget (incl. communicatie)

De verwachte onderuitputting op het budget komt grotendeels doordat er geen grootschalige bijeenkomsten meer hebben plaatsgevonden. Daarnaast werd in voorgaande jaren de inzet op communicatie veelal gekoppeld aan de programmering van de Floriade Making Off. Omdat in dit Floriade jaar er minder activiteiten buiten de expo om plaatsvinden in vergelijking met voorgaande jaren worden er minder kosten voor communicatie gemaakt.

Tot slot zijn er ook minder kosten gemaakt voor cityhosts / coördinatoren ten behoeve van het begeleiden van de Floriade bezoekers in de stad. Dit wordt veroorzaakt doordat er minder vrijwilligers zijn dan verwacht waardoor de coördinatie kosten lager uitvallen dan begroot. Doordat ook de bezoekersaantallen lager uitvallen dan verwacht heeft dit geen negatief effect op de hospitality van Almere.

Parkeren

De geprognosticeerde kosten betreffen het weer terugbrengen van de tijdelijke parkeerterreinen in de oorspronkelijke staat. Deze kosten zullen na afloop van het evenement gemaakt worden, waarbij waarschijnlijk nog een (klein) deel van de kosten in 2023 zullen volgen.

Veiligheid

De verwachte onderuitputting van het budget komt doordat een aantal begrote posten niet door zijn gegaan. Een aantal paviljoens zijn uiteindelijk niet gerealiseerd waardoor de verwachte kosten vanuit Handhaving (aanbouw en afbreken) lager zijn dan begroot. Daarnaast zijn door tegenvallende bezoekersaantallen de kosten voor toezicht in de stad lager dan begroot.

Kwaliteitsimpuls/Innovatiebudget/ Smart Circulair Bridge

Het project van de Smart Circulair Bridge (Interreg) is vanuit de toegekende middelen voor innovatie gefinancierd. Een deel van deze middelen zullen nog in 2023 worden uitgegeven en voor een bedrag van ca € 50.000 zijn geen projecten benoemd.

Onvoorzien

In deze programmabegroting wordt een extra onvermijdelijk budget gevraagd van € 4,1 miljoen ter dekking van de business case van de Floriade BV. Dit heeft enerzijds te maken met de ingezette kortingsacties die zijn gedaan om het aantal bezoekers te verhogen. Door deze acties is de gemiddelde prijs per kaartje gedaald. Anderzijds worden hogere kosten voor de ontmanteling van het terrein na het evenement verwacht. Daarnaast wordt voor een bedrag van € 2,0 miljoen onttrokken aan de risicoreserves voor risico's die zich voordoen. Ook zien we nog een extra risico voor de afwikkeling. Dit zorgt ervoor dat wij nog € 0,5 miljoen moeten storten in de risicoreserve.

De € 6,64 miljoen zal aanvullend worden gestort in de voorziening ten behoeve van de lening aan de Floriade BV. Er is dan nog € 142.000 beschikbaar voor onvoorziene zaken, vooralsnog zijn hierop nog geen kosten voorzien.

Pendelvervoer

Doordat de bezoekersaantallen naar beneden zijn aangepast is de verwachting dat de kosten voor het pendelvervoer lager uit gaan vallen.

Index

Op de post indexatie is nog € 165.000 beschikbaar. Deze zal in voorkomend geval aangewend worden bij onverwachte tegenvallers

Baten

Parkeeropbrengsten

Afgelopen zomer zijn de bezoekersaantallen aan de Floriade naar beneden bijgesteld, waardoor ook de verwachte parkeer- en shuttleopbrengsten lager uit zullen vallen dan begroot. Voor deze tegenvaller is er een voorziening getroffen van € 4,3 miljoen.

Op basis van de huidige prognose zullen de parkeer- en shuttleopbrengsten uitkomen op ongeveer € 1,4 miljoen. Rekening houdend met de gevormde voorziening valt het saldo op deze opbrengsten ongeveer € 1,15 miljoen negatief uit.

Bijdragen derden

In de businesscase wordt rekening gehouden met subsidies of bijdrage van derden. Het binnenhalen van deze bijdragen lukt echter slechts beperkt, daarom hebben wij hiervoor een bedrag opgenomen in de risicoreserve. Naar alle waarschijnlijkheid zal het bedrag in de risicoreserve bij de eindafrekening van het evenement moeten worden ingezet.

Een deel van de bijdrage (€ 189.000) wordt nog in 2023 verwacht. In een begrotingswijziging wordt dit deel doorgeschoven naar 2023.

Floriade gerelateerde projecten

bedragen x € 1.000

Floriade, gerelateerde projecten	begroting 2022	realisatie	prognose	totaal	saldo t.o.v. begroot
Rondje Weerwater	2.494	1.339	698	2.037	457
Totaal Floriade gerelateerde proj.	2.494	1.339	698	2.037	457

Samenvatting:

De onderschrijding op het budget Rondje Weerwater ten opzichte van de begroting betreft voornamelijk de realisatie van het waterelement in samenwerking met het LandArt-project. Dit project is vertraagd en zal in 2023 worden gerealiseerd. In 2022 heeft de selectie van de kunstenaar plaatsgevonden, in het 4e kwartaal wordt gestart met de realisatie. Voor de volledige toelichting wordt verwezen naar de Paragraaf Fonds Verstedelijking Almere, Hart van de stad.

Financiën Floriade BV

bedragen x € 1.000

Floriade BV	begroting 2022	wijzi- gingen	aange-paste begroting	reali- satie	prog- nose	totaal	saldo tov begroot	ten laste van risico's	resultaat na inzet risico reserve
Projectorganisatie	5.415	889	6.304	4.429	2.626	7.055	-751	750	-
Deelnemers	6.270	34	6.304	5.550	754	6.304	0	-	-
Evenementen	4.076	-19	4.057	4.261	530	4.791	-734	-	-734
Floriade Park	13.050	-226	12.824	12.613	1.061	13.674	-850	850	-
Commercie	175	7	182	22	160	182	0	-	-
Marketing en Communicatie	5.980	-288	5.692	4.413	1.279	5.692	0	-	-
Exploitatie	8.984	1.933	10.917	9.568	2.349	11.917	-1.000	400	-600
Financiering	614	5	619	0	619	619	0	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale lasten	44.564	2.335	46.899	40.856	9.378	50.234	-3.334	2.000	-1.334
Kaartverkoop	43.569	-31.346	12.223	6.857	1.866	8.723	3.500	-	3.500
Exploitatie Derden	4.217	-3.350	867	437	430	867	0	-	-
Sponsoring	3.864	-3.358	506	533	-26	507	-1	-	-
Provincie Flevoland	2.967	-1.723	1.244	519	726	1.245	-1	-	-
Rijk	2.225	1.019	3.244	3.056	188	3.244	0	-	-
Overige opbrengsten en bijdragen	328	350	678	873	539	1.412	-734	-	-734
Totaal baten	57.170	-38.408	18.762	12.275	3.723	15.998	2.764	0	2.766
Resultaat Floriade BV	12.606	-40.743	-28.137	-28.581	-5.655	-34.237	6.100	-2.000	4.100

NB. De aangepaste begroting dient nog goed gekeurd te worden in de AVA

Toelichting

Projectorganisatie

In de post projectorganisatie is een taakstelling opgenomen van € 1,1 miljoen. Deze taakstelling zal naar verwachting beperkt gerealiseerd worden. De verwachting is dat in 2023 alsnog € 300.000 hierop gerealiseerd kan worden. Binnen de risicoreserve werd rekening gehouden dat deze taakstelling niet zal worden gerealiseerd. In deze Programmabegroting wordt voorgesteld om dit risico hiervoor in te zetten.

Evenementen

De overschrijding op evenementen wordt veroorzaakt door extra programmering welke mogelijk is gemaakt door extra bijdragen van derden. Onder de baten staat een gelijk saldo aan extra inkomsten hier tegenover.

Floriade Park

De overschrijding betreft de exploitatiekosten van de toren Flores. Verwacht was dat hier inkomsten uit huur van ruimtes tegenover stond. De belangstelling hiervoor valt echter vooralsnog tegen. Binnen de risicoreserve werd rekening gehouden dat verhuuropbrengsten van Toren Flores tegenvallen. In deze Programmabegroting wordt voorgesteld om dit risico hiervoor in te zetten

Exploitatie

Ten aanzien van het beheer en onderhoud van het aanwezige groen op de Floriade worden extra kosten gemaakt voor schade herstel. Daarnaast zijn extra kosten gemaakt voor de aanleg van graszoden in plaats van ingezaaid gras en moest er veel extra water worden geven als gevolg van de droogte. Met name de

jonge aanplant had extra behoefte aan water. De extra kosten voor aanleg en schadeherstel zijn doorgelegd naar derden. In de risicoreserve wordt rekening gehouden dat de beheerkosten hoger uitkomen dan begroot. Om de extra kosten, welke niet worden doorgelegd aan derden te dekken, wordt in deze Programmabegroting voorgesteld om een deel van dit risico hiervoor in te zetten.

Met betrekking tot de ontmanteling wordt een tekort geprognoseerd van € 600.000 ten opzichte van de begroting. Dit betreffen contracten ten aanzien van de afbouw van het evenement. Voor deze overschrijding wordt in deze programmabegroting extra middelen aangevraagd.

Kaartverkoop

De opbrengst vanuit kaartverkoop valt € 3,5 miljoen tegen ten opzichte van de aangepaste begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Een onjuiste inschatting ten tijde van het raadsbesluit van 14 juli jl. van € 2,6 miljoen. Hierbij is per abuis een te behalen besparing dubbel meegenomen en een deel van de kaartverkoop ten aanzien van wederverkopers niet juist ingerekend.
- Recente ontwikkelingen: Door ingezette acties is de gemiddelde prijs per bezoeker gedaald en er zijn nagenoeg geen opbrengsten meer vanuit de Kabelbaan door sluiting van de Zuidentree.

Balans

Leningen Floriade BV

De begrote lening aan de Floriade Almere 2022 BV is gebaseerd op de cashflow behoefte vanuit de jaarbegroting van de Floriade BV. De jaarbegroting wordt jaarlijks vastgesteld in de Algemene Aandeelhoudersvergadering. In onderstaande tabel wordt het verloop van de lening aan de Floriade BV over 2021 weergegeven.

bedragen x € 1.000

Floriade BV	begroting 2021 restant	toevoegen 2022	begroting 2022	realisatie 1-9-2022	prognose	totaal	saldo t.o.v. begroot
BV Floriade lening	7.032	25.500	32.532	29.132	3.400	32.532	-

Vanuit de leenovereenkomst 2021 was er nog een restant beschikbaar van € 7 miljoen. Deze is in januari overgemaakt. Met de BV was voor 2022 een faciliteit van in totaal € 6,4 miljoen overeengekomen. De lening is daarna opgehoogd als gevolg van de toekenning van extra budget in juni en juli met in totaal € 19,1 miljoen. De lening wordt namelijk verstrekt op basis van de liquiditeitsbehoefte van de Floriade BV.

Zoals eerder aangegeven heeft de Floriade BV een extra knelpunt ingediend van € 6,1 miljoen (inclusief de onttrekking uit de reserve). De komende periode wordt uitgezocht wat dit betekent voor de leningsverstrekking aan de Floriade BV.

Investerings Floriade

Grondexploitatie Hortus

bedragen x € 1.000

grondexploitatie Floriade	jaarschijf 2022	realisatie aug 2022	prognose	totaal	saldo t.o.v. begroot
investeringen	8.878	3.753	500	4.348	-4.530
POK / VTU	2.713	995	700	1.695	-1.018
totaal opbrengsten	-9.690	-3.389	-	-3.389	6.301
totaal GREX	1.901	1.454	0	2.654	753

Opbrengsten

De inschatting is dat er minder opbrengsten binnen komen dit jaar dan begroot. Dit heeft enerzijds mee te maken dat de grondoverdracht van de kavels aan Weerwater CV minder snel gaat dan gedacht (fasering effect). Gedacht werd dat de levering van zowel tranche 5 als tranche 6 vanuit het contract met Weerwater CV zou worden geleverd. Tranche 5 is inmiddels overgedragen, maar de overdracht van tranche 6 wordt verwacht in 2023. Hier tegenover staat dat Weerwater CV hierdoor ook de kosten op hun investeringen in het gebied niet eerder kan factureren. Dit komt in de investeringen en de kosten voor POK/VTU naar voren. Daarnaast zal van de overige opbrengsten een groot deel pas later worden gerealiseerd (fasering).

Investeringen

Verwacht wordt dat het totaalbedrag aan investeringen dit jaar lager uitkomt dan in de jaarschijf was begroot. Dit heeft voornamelijk met fasering te maken van kosten van Weerwater CV voor ruim € 4,5 miljoen. (zoals hierboven reeds gemeld). Deze investeringen worden in de komende jaren alsnog gemaakt.

POK/VTU

Ook bij de POK/VTU kosten is een fasering te zien door het latere leveren van kavels aan Weerwater CV (€ 1,0 miljoen.)

Geluidsmaatregelen

bedragen x € 1.000

materiële vaste activa	begroting 2022	wijzigingen PB 2023	begroting nieuw	realisatie	prognose	totaal	saldo tov begroot
geluidsmaatregelen	1.143	-1.143	-	-	-	-	-

In 2021 stond een investering begroot voor innovatieve geluidsmaatregelen (diffractoren). Door de stilstof problematiek en daarna de uitbraak van corona is hier minder voortgang in geweest. De verwachting was dat de investering in 2022 zal plaatsvinden. Doordat er nog geen oplossing is voor de stikstofproblematiek wordt dit nu doorgeschoven naar 2023.

Beleidsvoornemens 2023

Exploitatie

Na sluiting van de Floriade Expo op 9 oktober 2022 zijn de meeste werkzaamheden gedaan. Een aantal werkzaamheden zullen na sluiting plaatsvinden zoals de ontmanteling van de Floriade expo, oplevering parkeerterreinen in de afgesproken staat en de financiële afwikkeling van de Floriade. Vanuit de ambtelijke organisatie zal slechts beperkt worden ingezet op de Floriade in 2023. De meeste medewerkers zullen in 2023 op een andere functie in de organisatie zijn geplaatst.

Grondexploitatie

Conform afspraak moet het Floriade terrein in december 2022 weer opgeleverd worden aan de ontwikkelaar. De grondexploitatie valt vanaf dan rechtstreeks onder de afdeling gebiedsontwikkeling. De uitvoering en verantwoording zal dan volledig via het MPG plaatsvinden.

Investeringen

In 2021 was er budget gereserveerd voor investeringen in geluidsdiffractoren bij de A6. Deze zijn door de stikstofproblematiek doorgeschoven. Gekeken zal worden of deze investering in 2023 alsnog uitgevoerd kan worden.

Financiën 2023

Voor de afronding van de Floriade is voor de jaarschijf 2023 (projectbegroting gemeente) de volgende raming opgenomen.

bedragen x € 1.000

lasten	bedrag 2023 baten	bedrag 2023
Bedrijfsvoering- & apparaatskosten	231 Bijdragen derden	189
Programmakosten	152 Europese subsidie SCB	31
Ontmanteling parkeer terreinen	PM Reserve Floriade	75
Smart Circulair bridge	31	
<i>subtotaal uitgaven</i>	<i>414 Subtotaal inkomsten</i>	<i>295</i>
dekking vanuit reguliere middelen	119	0

Afspraken en contracten

De raad heeft expliciet uitgesproken geïnformeerd te willen worden over de belangrijke afspraken en contracten die gemaakt worden en die bepalend zijn voor de Floriade. In onderstaande tabel is weergegeven welke nieuwe afspraken en contracten er in 2022 zijn aangegaan en in welke contracten er wijzigingen zijn.

onderdeel	activiteiten	doel	inhoud afspraken
Floriade terreinontwikkeling en vastgoed			
Gebiedsontwikkeling	Koopovereenkomst met samenwerkingspartner Weerwater CV tranche 5 op 14 juni 2022	Conform artikel 5.2 uit de ontwikkelingsovereenkomst Floriadeterrein en Stadswijk wordt per (groep) kavel(s) een koopovereenkomst gesloten.	Afspraken over de overdracht van 27 kavels door gemeente Almere aan Weerwater CV

Risico's Floriade

Onderstaand treft u de gereserveerde risicobedragen rondom de Floriade. De risico's zijn opgedeeld in risico's die betrekking hebben op het evenement en risico's die betrekking hebben op de gebiedsontwikkeling.

bedragen x € 1 miljoen

risico's	restrisico (A)	kans (B)	risicobedrag (A x B)	risicobedrag PR 2021	verschil
belangrijkste risico's					
Floriade businesscase	18,96	div	4,7	6,1	-1,46
Floriade grondexploitatie	5,5	div	2,2	2,2	-

Risico's Floriade businesscase

Vlak voor het zomerreces 2022 heeft een bijstelling plaatsgevonden van de risicoreserve naar aanleiding van de herijking van de business case door de bijstelling op de verwachte bezoekersaantallen aan de expo. Deze bijstelling is verwerkt in de Programmarekening 2021. Ten opzichte van de stand van de Programmarekening hebben wij een tweetal risico's ingezet, omdat deze zich hebben voorgedaan (€ 2 miljoen). Daarnaast hebben wij het risico met betrekking tot de post Onvoorzien iets verhoogd. Daarmee komt het gereserveerde risicobedrag op € 4,7 miljoen.

bedragen x € 1 miljoen

risico's Floriade	omvang	kans	PB 2023	PR 2021
Bijdrage subsidie/derden komt niet tot stand	-1,30	100%	-1,30	-1,30
Impact 600.000 bezoekers op kaartverkoop en exploitatie derden	-1,75	20%	-0,35	-0,35
Impact 600.000 bezoekers op opbrengsten parkeren en shuttlediensten	-0,21	20%	-0,04	0,04
Beheerbudget niet toereikend	-1,00	20%	-0,20	-0,60
Veiligheidskosten	-1,00	40%	-0,40	-0,40
Onvoorzien Expo organisatie	-2,00	75%	-1,50	-0,96
Exploitatie Toren 2	-	-	-	-0,85
Ontmanteling	-1,00	60%	-0,60	-0,60
Bouwplaats management	-0,70	40%	-0,28	-0,28
Personeelskosten Floriade BV	-	-	-	-0,75
Liquiditeitsfaciliteit calamiteiten	-10,00	0%	0,00	0,00
totaal risico's Floriade	-18,96	div.	-4,67	-6,13

Subsidie / bijdrage derden

In de business case is gerekend op een bijdrage van € 2,5 miljoen vanuit subsidie, dan wel vanuit bijdragen van derden (bijvoorbeeld Amsterdam/MRA).

Risico beschrijving:

De periode waarop subsidies of bijdrage van derden kunnen worden gekoppeld aan het evenement is bijna voorbij. De kans om middelen in dit kader te koppelen aan kosten uit de business case wordt hiermee steeds knapper. Dit leidt tot een tekort in de begroting.

Risico inschatting:

Bij de actualisatie van het risico wordt rekening gehouden dat een groot deel van deze bijdragen niet kan worden gerealiseerd (namelijk € 1,3 miljoen). Hierbij wordt rekening gehouden met een hoge kans van optreden (100%). Er wordt daarom in de risicoreservering een bedrag van € 1,3 miljoen gereserveerd.

Impact 600.000 bezoekers op opbrengst kaartverkoop en exploitatie derden

Risico beschrijving:

Het risico bestaat dat de opbrengst vanuit de kaartverkoop en exploitatie derden lager uitvalt dan verwacht. Het huidige uitgangspunt in de business case is dat er 680.000 mensen de Floriade komen bezoeken.

Een tegenvallend aantal bezoekers leidt niet alleen tot tegenvallende inkomsten vanuit de kaartverkoop maar ook tot lagere opbrengsten vanuit de exploitatie van derden.

Voortgang:

Vlak voor het zomerreces is de het verwachte aantal bezoekers aangepast naar 680.000 en verwerkt in de Programmarekening 2021.

Risico inschatting:

Het risico wordt op dit moment op hetzelfde niveau gehouden als in de Programmarekening 2021: Risico dat het bezoekersaantal uitkomt op 600.000. De omvang van het risico bedraagt dan € 1,75 miljoen, tegen een kans van optreden van 20%. Daarmee wordt voor dit risico € 0,35 miljoen gereserveerd.

Impact 600.000 bezoekers op opbrengst parkeren en shuttlevervoer

Risico beschrijving:

Het risico bestaat dat de opbrengst vanuit parkeren en shuttlevervoer lager uitvalt dan verwacht. Het huidige uitgangspunt in de business case is dat er 680.000 mensen de Floriade komen bezoeken.

Een tegenvallend aantal bezoekers leidt niet alleen tot tegenvallende inkomsten vanuit de parkeren maar ook tot lagere opbrengsten vanuit de bijdrage voor het shuttlevervoer.

Voortgang:

Vlak voor het zomerreces is de het verwachte aantal bezoekers aangepast naar 680.000 en verwerkt in de Programmarekening 2021.

Risico inschatting:

Het risico wordt op dit moment op hetzelfde niveau gehouden als in de Programmarekening 2021: Risico dat het bezoekersaantal uitkomt op 600.000. De omvang van het risico bedraagt dan € 0,21 miljoen tegen een kans van optreden van 20%. Daarmee wordt voor dit risico € 0,04 miljoen gereserveerd.

Beheerbudget niet toereikend

Risico beschrijving:

Het risico bestaat dat de uitgangspunten die bij de berekening van de beheerkosten zijn gehanteerd in de praktijk niet haalbaar zijn en/of het beheer voor een groter deel voor rekening van de Floriade BV komt en/of dat de kosten van het beheer voorafgaand aan en tijdens de Floriade hoger zijn dan ingeschat.

Voortgang:

Het structureel beheer van het Arboretum is onderdeel van het definitief Ontwikkelingsplan dat met de samenwerkingspartner is opgesteld. Met de samenwerkingspartner wordt nu gekeken naar een parkmanagementconstructie voor de periode na het evenement.

Voor en tijdens het evenement is de gemeente gezamenlijk verantwoordelijk met de Floriade BV. Hiervoor is een onderhoudsplan opgesteld. In het Raadsbesluit RV-57/2021 'Benodigde extra budget n.a.v. kostenraming tijdelijke inrichting Floriade' zijn hiervoor extra middelen gevraagd.

Een deel van het risico heeft zich voorgedaan. Als gevolg van een lange periode van droogte heeft de Floriade BV veel extra water moeten geven en moesten er extra kosten worden gemaakt voor de aanleg van graszoden. Daarom wordt in deze programmabegroting voorgesteld om een deel van het gereserveerde bedrag hiervoor in te zetten.

Risico inschatting:

De risicoreserve is deels ingezet. Er wordt nog rekening gehouden met € 1,0 miljoen extra kosten voor beheer en onderhoud. Er is rekening gehouden met een kleine kans van optreden (20%). Er wordt daarom vanuit de risicoreservering een bedrag van € 0,2 miljoen gereserveerd.

Veiligheidskosten

Voor het opstellen van een beveiligingsplan en coördinerende werkzaamheden is € 933.000 ingerekend in de business case van de gemeentelijke programma organisatie. In de business case van de Floriade Expo organisatie is ruim € 1,6 miljoen opgenomen voor de beveiliging op het Floriadeterrein zelf.

Risico beschrijving:

De Floriade Expo organisatie is verantwoordelijk voor de veiligheid op het terrein en legt dit vast in het veiligheidsplan dat als basis dient voor de evenementenvergunning. Dit veiligheidsplan ziet toe op alle

directe gevolgen van het evenement op het evenemententerrein, maar ook in de omgeving en de toestroom van bezoekers (aankomst en vertrek).

Voortgang:

Binnen de gemeente is een handhavingplan gemaakt voor tijdens het evenement. De kosten van dit plan lijken binnen de bestaande middelen voor veiligheid binnen de gemeentelijke business case te kunnen worden gedekt.

Risico inschatting:

Bij de gemeente is tot nog toe geen aanvullend budget nodig en bij de Floriade BV is aanvullend budget aangevraagd bij het Raadsbesluit RV-57/2021 *'Benodigde extra budget n.a.v. kostenraming tijdelijke inrichting Floriade'*. In de huidige inschatting wordt daarom rekening gehouden met additionele kosten van €1 miljoen tegen een middelmatige kans van optreden (40%). Er wordt daarom vanuit de risicoreserve een bedrag van € 0,4 miljoen gereserveerd voor veiligheid.

Onvoorzien BV

Risico beschrijving:

Als gevolg van onvoorziene zaken bestaat de kans dat er kosten moeten worden gemaakt, die niet zijn opgenomen in de huidige business case van de Floriade Expo organisatie.

Voortgang:

Op alle gebieden worden hogere inkooprijzen en tekorten op personeel (landelijk beeld) ervaren. Om deze kosten te kunnen ondervangen, is een inschatting gemaakt dat op de nog te maken kosten door de expo organisatie een percentage van 10% gehanteerd zou moeten worden in plaats van de gebruikelijke 5%.

Daarnaast loopt Floriade BV het risico op afwikkelingskosten met diverse leveranciers.

Risico inschatting:

Bij de kwantificering van het risico is rekening gehouden met € 2 miljoen extra kosten tegen een hoge kans voor voorkomen (75%). Daarom is er € 1,5 miljoen meegenomen in de risicoreserve.

Exploitatierisico Toren Flores

De Floriade Expo organisatie heeft met Weerwater CV de afspraak gemaakt om toren Flores te huren tijdens het evenement. De Floriade Expo organisatie zal de appartementen in deze toren inrichten om deze tijdens de expo te verhuren: onder andere als kantoor- of vergaderruimte voor de deelnemers van het evenement.

Risico beschrijving:

Als gevolg van een niet kostendekkende huurprijs of als gevolg van leegstand van de appartementen tijdens de expo bestaat de kans dat de kosten die worden gemaakt voor de appartementen (huur en inrichting) niet worden terugverdiend.

Voortgang:

Dit risico heeft zich voorgedaan. De Floriade BV heeft de beschikbare appartementen niet volledig kunnen verhuren, waardoor de gemaakte kosten niet zijn terugverdiend. In deze Programmabegroting wordt voorgesteld om dit bedrag hiervoor in te zetten.

Risico inschatting:

De risicoreserve is volledig ingezet. Dit risico wordt daarom op nul gezet.

Ontmanteling

Risico beschrijving:

Door Arcadis is op basis van ervaring in Venlo een inschatting gemaakt op de ontmanteling van het terrein nadat het evenement is afgelopen. Deze inschatting komt € 1,3 miljoen hoger uit dan het beschikbare budget in de business case van de Floriade BV. Floriade BV denkt genoeg mogelijkheden te zien om de kosten binnen het budget mogelijk te maken. In dit opgenomen risico wordt er rekening mee gehouden dat de kosten toch hoger dan het beschikbare budget uitkomen.

Voortgang:

In de risicoreserve wordt ook rekening gehouden met de risico's van de opbrengsten vanuit tijdelijke bebouwing na het evenement.

Risico inschatting:

Bij de kwantificering van het risico op de ontmanteling is rekening gehouden met € 1,0 miljoen extra kosten tegen een hoge kans van optreden (60%). Daarom wordt € 0,6 miljoen meegenomen in de risicoreserve.

Bouwplaatsmanagement

Risico beschrijving:

Voor het beschermen van de gridstraten tijdens de op- en afbouw wordt nog naar oplossingen gezocht. Daarom wordt hiervoor een bedrag opgenomen in de risicoreserve.

Voortgang:

Inmiddels is voor de opbouw van de wereldtuinbouwtentoonstelling een bedrag vrijgemaakt voor rijplaten ter bescherming van de gridstraten. Er bestaat echter een kans dat de rijplaten het onderliggende gras beschadigen. Hier is in de risicoreserve ook rekening mee gehouden.

Risico inschatting:

Bij de kwantificering van het risico op het bouwplaatsmanagement (afbouwfase evenement) is rekening gehouden met € 0,7 miljoen extra kosten tegen een middelmatige kans voor optreden (40%). Daarom is er € 0,28 miljoen meegenomen in de risicoreserve.

Personeelskosten Floriade BV

Risico beschrijving:

Dit betreft het risico dat de ingerekende taakstelling op personeelskosten betrekking hebbend op de periode na afloop van het evenement, niet kan worden gerealiseerd.

Voortgang:

Dit risico doet zich voor. De Floriade BV geeft aan dat de ingerekende taakstelling op de personeelskosten slechts ten dele kan worden gerealiseerd. In deze Programmabegroting wordt voorgesteld om dit bedrag hiervoor in te zetten.

Risico inschatting:

De risicoreserve is volledig ingezet. Dit risico wordt daarom op nul gezet.

Liquiditeitsfaciliteit

Risico beschrijving:

Dit betreft het risico dat in geval van calamiteiten of onvoorziene gebeurtenissen de Floriade BV niet aan haar verplichtingen kan voldoen, doordat de Floriade BV geen eigen vermogen heeft. Om in deze gevallen

toch adequaat en op korte termijn te kunnen handelen is een liquiditeitsfaciliteit opgenomen in de risicoreserve.

Bij calamiteiten en onvoorziene gebeurtenissen wordt voornamelijk gedacht aan twee situaties, namelijk:

- Covid-19: Wanneer Nederland weer in een volledige lockdown terecht komt wordt het risico gelopen dat er enerzijds te weinig kaarten worden verkocht en anderzijds dat er geld moet worden terugbetaald voor reeds aangeschafte tickets.
- Calamiteiten: hierbij werd specifiek het risico benoemd dat een of meerdere bezoekers lichamelijk letsel oplopen op het evenemententerrein door bijvoorbeeld een ongeval.

Risico inschatting:

Het risico wat beschreven wordt onder Covid-19 wordt reeds meegenomen binnen het risico op de bezoekersaantallen. Het risico van calamiteiten of onverwachte gebeurtenissen waarbij bijvoorbeeld bezoekers lichamelijk letsel oplopen, is nog niet eerder geborgd in de risicoreserve. De omvang (bedrag) van het risico is lastig te bepalen, maar kan in extreme gevallen fors zijn. Daarom wordt € 10 miljoen als potentieel risico opgenomen in de risicoreserve. Op basis van een eerste inventarisatie van calamiteiten bij expo's en festivals van de laatste jaren is de conclusie dat de kans op het zich voordoen van een calamiteit zeer laag is. Daarom wordt een kanspercentage van 0% gebruikt. Het op te nemen bedrag in de risicoreserve wordt hiermee nihil.

Floriade grondexploitatie

Het risico van de grondexploitatie Floriade is gebaseerd op :

- de algemene marktrisico's binnen het plan. De algemene marktscenario's die van toepassing zijn, zijn gebaseerd op de laatst bestuurlijk vastgestelde MPGA;
- een totaaloverzicht van het risicoprofiel opgebouwd uit gewogen projectrisico's, gewogen projectkansen en algemene marktrisico's;
- een toelichting op de projectrisico's en projectkansen. Hierbij worden aard, omvang, kans van optreden en beheersmaatregelen vermeld;
- niet verrekenbare btw in verband met het evenement.

De toetsing en kwantificering van de risico's heeft conform de Kadernota Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen van de gemeente Almere plaatsgevonden.

Beheersmaatregelen

In deze fase van het proces zijn er nog geen beheersmaatregelen getroffen.

Financiële Inschatting

Binnen deze grondexploitatie zijn er diverse proces – en ontwerprisico's onderkend. Ongewogen is het risicobedrag € 5,5 miljoen. In totaal is het gewogen risicobedrag op basis van de diverse kans percentages berekend op € 2,2 miljoen. Een nadere toelichting op de risico's in de grondexploitatie Floriade zijn terug te vinden in de geactualiseerde MPGA 2022.

5.6 Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaat- of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Bij een financieel belang kan de gemeente financieel worden aangesproken wegens het functioneren van de verbonden partij of kan de gemeente geld kwijtraken bij een faillissement van de partij.

Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk beleid is gericht op de beperking van het aantal verbonden partijen, enerzijds uit oogpunt van transparantie van bestuur, anderzijds uit oogpunt van risicobeheersing. De mate van invloed en sturing wordt mede bepaald door de rechtsvorm, de vertegenwoordiging op bestuurlijk en ambtelijk niveau (voorbereidingsgroepen) en het per verbonden partij vastgelegde sturingsarrangement. De beslissing met betrekking tot het aangaan of beëindigen van de samenwerking met een verbonden partij wordt bewust genomen en periodiek heroverwogen. Voor het aangaan van een verbonden partij constructie is een expliciete goedkeuring van de gemeenteraad noodzakelijk. De kaders zijn in 2010 vastgesteld in de kadernota verbonden partijen.

BBV-wijzigingen

De informatieverstrekking over de verbonden partijen is aangepast op basis van de wijzigingen in het BBV. Per programma dient te worden vermeld welke bijdrage verbonden partijen leveren aan het werkterrein. Daarnaast wordt in deze paragraaf meer inzicht geboden in de financiële positie en de financiële risico's. Tenslotte dienen verbonden partijen te worden uitgesplitst in de volgende vier typen: gemeenschappelijke regelingen (hiervan hebben we er 5), vennootschappen en corporaties (11), stichtingen en verenigingen (geen) en overige (geen). Hieronder is een lijst opgenomen van alle verbonden partijen.

Voor de gemeenschappelijke regelingen is er in 2022 een wetswijziging doorgevoerd. In 2023 zullen we beoordelen of onze kadernota hierop moet worden aangepast.

nr.	naam verbonden partij	programma
Gemeenschappelijke regelingen		
1	Veiligheidsregio Flevoland	Veiligheid en handhaving
2	GGD Flevoland	Gezondheid
3	Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek	Veiligheid en handhaving
4	Gebiedsontwikkeling Oosterwold	Wonen
5	Werkvoorzieningsschap Tomingroep	Sociale voorzieningen en zorg
Vennootschappen		
6	Tominggroep bv	Sociale voorzieningen en zorg
7	Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)	Openbare ruimte
8	IbbA Lieven de Key	Wonen
9	IbbA Ymere	Wonen
10	Floriade Almere 2022 bv	Overhead en bedrijfsvoering
11	Omala NV	Economie
12	Omala Airport Garden City CV	Economie
13	Techofonds Flevoland	Economie
14	Alliander	Financiën
15	Vitens	Financiën
16	Bank Nederlandse Gemeenten	Financiën

01	Veiligheidsregio Flevoland
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Veiligheid en handhaving
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.veiligheidsregioflevoland.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De burgemeester van Almere is voorzitter van het bestuur van de Veiligheidsregio Flevoland.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De jaarlijkse Almeerse bijdrage aan de Veiligheidsregio Flevoland bedraagt circa € 12 miljoen en wordt bepaald op basis van het aantal inwoners en de oppervlakte per deelnemende gemeente.

Openbaar belang

Het waarborgen van de veiligheid van de inwoners van Almere op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	12,3	12,2	11,3
vreemd vermogen	11,3	16,8	16,0
resultaat jaarrekening	1,9	0	0
jaarlijkse bijdrage	11,5	11,6	11,8

Risico's en risicobeheersing

De mate waarin de Veiligheidsregio Flevoland in staat is om de ingeschatte risico's financieel op te vangen, wordt zichtbaar gemaakt via de risicoparagraaf en het weerstandsvermogen (algemene reserve). Het totaalbedrag van de risico's bedraagt € 9,6 miljoen, met een gemiddelde 'risicofactor' (kans) van ca. 30%. Dit komt neer op een te reserveren risicobedrag van € 2,6 miljoen. Het belangrijkste risico's is:

- Taakdifferentiatie brandweerpersoneel

Als gevolg van Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren wordt er nu nader gekeken naar een uitwerken van de taakdifferentiatie tussen beroeps en vrijwilligers. Hierbij moet de uitkomst zijn dat er objectief gesteld kan worden dat er een verschil is tussen beroeps en vrijwilligers. Het risico is dat een vrijwilliger als een beroeps gezien wordt. De financiële gevolgen worden geschat op € 8.200.000 (voor 2 jaar). Met een geschatte kans van 30% levert dit een risicoreservering van € 2.460.000 op.

02	GGD Flevoland
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Gezondheid
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.ggdflevoland.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Werk en inkomen, Armoede, Wonen en zorg, Integratie en Gezondheid.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Almere neemt samen met de andere gemeenten in de provincie Flevoland deel in de gemeenschappelijke regeling GGD Flevoland.

Openbaar belang

Op basis van de Wet Publieke Gezondheid voert de GGD de preventieve gemeentelijke taken uit op het gebied van de volksgezondheid, te weten jeugdgezondheidszorg 0 tot 19 jarigen, infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en taken ter bevordering van de gezondheid van jong en oud.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	7,4	6,4	6,5
vreemd vermogen	17,5	22	21,4
resultaat jaarrekening	0	-0,5	0,7
jaarlijkse bijdrage	4,7	4,9	5,3

Risico's en risicobeheersing

De mate waarin de GGD in staat is om de ingeschatte risico's financieel op te vangen, wordt zichtbaar gemaakt via de risicoparagraaf en het weerstandsvermogen (algemene reserve). Het totaalbedrag van de risico's bedraagt € 68,7 miljoen, met een gemiddelde 'risicofactor' (kans) van 6,7%. Dit komt neer op een te reserveren risicobedrag van € 4,6 miljoen. De belangrijkste risico's zijn:

1. Vraaguitval van plus en markt taken:

Dit betreft een risico over de fluctuatie in taken en subsidie aanvragen. Bij iedere nieuwe/te verlengen aanvraag bestaat het risico dat deze lager uitvalt. De omvang van dit risico bedraagt € 0,5 miljoen.

2. Scenario Covid-19

Het risico gaat over het afbouwen van inzet door de GGD en de projectorganisatie zonder dat er dekking is. De omvang van dit risico bedraagt € 0,6 miljoen.

3. Ziekteverzuim

Als eigen risicodragers zijn de kosten van langdurig zieken voor rekening van de GGD. Specifiek ingeschatte situaties hebben een risico op structurele uitval. De omvang van dit risico bedraagt € 0,5 miljoen.

4. Huisvesting: wijzigingen locaties/leegstand

In Almere, Lelystad en Emmeloord heeft de GGD eigen panden. In al deze plaatsen lopen sinds enige jaren initiatieven omtrent mogelijke verhuizingen die steeds concreter worden. Vertrek van huurder en uitplaatsing personeel naar andere locaties leidt tot (mogelijk langdurige) leegstand. Het risico van leegstand wordt door het thuiswerken (ook na Covid) mogelijk vergroot. Deze incidentele projectkosten zijn niet in de begroting opgenomen. De omvang van dit risico bedraagt € 0,4 miljoen.

03	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV)
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Veiligheid en handhaving
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.ofgv.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Milieu en Klimaat, Omgevingsplan, Omgevingsvergunningen, Handhaving en Vastgoed is afgevaardigde in het algemeen bestuur van de OFGV namens de gemeente Almere.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Het laatst vastgestelde stempercentage van de gemeente Almere in het algemeen bestuur is gebaseerd op de jaarrekening 2021 en bedraagt voor 2022 12,74%. Dit percentage geldt ook voor de vaststelling van de begroting 2022 van de OFGV. Het stempercentage in 2023 wordt begin 2023 vastgesteld op grond van de jaarrekening 2022. Op grond van de begroting 2022 zou dat op ca 12,5% uitkomen. De Almeerse jaarbijdrage aan de OFGV voor 2023 bedraagt circa € 1,7 miljoen. Buiten de jaarlijkse opdracht voert de OFGV ook meerwerk opdrachten uit.. Deze meerwerkopdrachten worden afzonderlijk afgestemd en de OFGV geeft hiervoor offertes af. De gemeente Almere heeft geen inleg gedaan in de vorm van aandelen of verstrekking van leningen. De gemeente Almere heeft geen garantie verstrekt aan de OFGV.

Openbaar belang

Het gaat hier om wettelijke taken van de gemeente. De gemeente is verplicht om de uitvoering daarvan over te dragen aan de OFGV. De verplichting tot regionale samenwerking heeft als doel om de kwaliteit en professionaliteit van de vergunningverlening, het toezicht, de handhaving en de samenwerking binnen het omgevingsrecht op een hoger peil te brengen. Burgers vragen dit vanuit de behoefte van veiligheid. Bedrijven verlangen dit vanuit de urgentie van onderlinge gelijke behandeling: duidelijke vergunningen, professioneel toezicht en transparante handhaving.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	1,6	1,1	1,5
vreemd vermogen	4,3	6,1	5,3
resultaat jaarrekening	0,6	0	0
jaarlijkse bijdrage	1,6	1,6	1,7

Risico's en risicobeheersing

Het risicomanagement van de OFGV is vastgelegd in de geactualiseerde Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement van de OFGV. Daarin is ook een norm opgenomen voor het benodigde weerstandsvermogen.

De vrije beschikbare weerstandscapaciteit wordt voor 2023 begroot op € 725.000. De benodigde weerstandscapaciteit (lees risico's) komt voor 2022 uit op € 785.000. De verhouding tussen het vrije beschikbare en benodigde weerstandsvermogen is 0,92. Deze valt daarmee binnen de afgesproken bandbreedte van 0,8 – 1,2.

04 Gebiedsontwikkeling Oosterwold

Vestigingsplaats	Almere
Programma	Wonen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	www.almere.nl/oosterwold

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De portefeuillehouder Wonen, Ruimtelijke Ontwikkeling, Grondbeleid en Mobiliteit van centrumgemeente Almere is voorzitter van het Bestuurlijk Overleg Oosterwold.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft in totaal € 0,6 miljoen (waarvan de helft vanuit het Fonds Verstedelijking Almere) voorgefinancierd, waarvan nu nog € 0,06 miljoen resteert. Almere neemt samen met de gemeente Zeewolde deel in de gemeenschappelijke regeling Gebiedsontwikkeling Oosterwold. Naast de voorfinanciering vinden er geen dotaties door de gemeente Almere plaats. Indien de voorziening kostenverhaal Oosterwold onverhoopt negatief wordt, dan zullen de deelnemende partijen financieel moeten bijspringen.

Openbaar belang

Oosterwold komt tot stand in een samenwerking met het Rijk (Rijksvastgoedbedrijf; RVB) en de gemeente Zeewolde. Om de ontwikkelstrategie uit te kunnen voeren is een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie in het leven geroepen door middel van het oprichten van een gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeenteconstructie: de Gemeenschappelijke Regeling Gebiedsontwikkeling Oosterwold (GRGO). De gebiedsregisseur is de leidinggevende van deze uitvoeringsorganisatie. De portefeuillehouders Ruimtelijke Ordening van de gemeenten Almere en Zeewolde vormen het Intergemeentelijk Overleg. Dit overleg heeft een coördinerende, afstemmende en besluit voorbereidende functie ten aanzien van de uitvoering van de regeling. Naast de gemeenten kunnen het RVB, de provincie Flevoland en het Waterschap Zuiderzeeland worden uitgenodigd voor dit overleg. Alsdan hebben zij een adviserende functie zonder stemrecht. Het intergemeentelijk overleg aangevuld met RVB, de provincie Flevoland en het Waterschap Zuiderzeeland wordt het Bestuurlijk Overleg Oosterwold genoemd. De gemeente Almere fungeert hierbij als centrumgemeente en voert de administratie.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	0	0	0
vreemd vermogen	16,6	16,6	9,8
resultaat jaarrekening	0	0	0
jaarlijkse bijdrage	0	0	0

Risico's en risicobeheersing

Indien de kavelverkoop (het afsluiten van anterieure overeenkomsten door initiatiefnemers) stagneert, bestaat de kans dat de uitgaven de inkomsten overstijgen. Aangezien de baten voor de kosten uit gaan kan er adequaat gestuurd worden op de uitgaven en zijn zodoende de financiële risico's beter beheersbaar. Indien blijkt dat bij de afronding van het project meer exploitatiebijdragen ontvangen zijn dan dat er aan kostenverhaal is uitgegeven dan is er sprake van een terugbetalingsverplichting. Door middel van tussentijdse rapportages wordt de financiële stand van zaken bewaakt. Ook wordt hierbij meerjarig de stand van de voorziening op basis van prognoses in de gaten gehouden. De rapportages worden met de gebiedsmanager besproken. Daarnaast wordt twee keer per jaar de financiële stand van zaken besproken in het Bestuurlijk Overleg Oosterwold. De gemeente Almere fungeert als centrumgemeente. Rapportage over Oosterwold vindt plaats in bijlage Kostenverhaal Oosterwold.

05/06	GR Werkvoorzieningschap Tomingroep en Tomingroep BV
Vestigingsplaats	Hilversum
Programma	Sociale voorzieningen en zorg
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.tomingroep.nl/over-tomingroep/algemeen-bestuur

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

Ingevolge de GR heeft Almere één zetel in het algemeen bestuur. Op dit moment levert Almere de voorzitter van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur in de persoon van portefeuillehouder Werk en inkomen, Armoede, Wonen en zorg, Integratie en Gezondheid. Het Werkvoorzieningschap Tomingroep is enig aandeelhouder van de Tomingroep BV.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Ter uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) verleent Almere het Werkvoorzieningschap jaarlijks een bijdrage die (maximaal) zo groot is als de WSW doeluitkering van het Rijk. Op grond van de GR waarborgen de gemeenten de leningen en rekening-courant van het schap naar evenredigheid van het aantal inwoners op 1 januari van het jaar waarin de overeenkomst voor de betreffende transactie wordt gesloten. Volgens een samenwerkingsovereenkomst tussen het Werkvoorzieningschap en Tomingroep BV staat het Werkvoorzieningschap borg voor leningen. Krachtens deze overeenkomst garandeert Tomingroep BV een nihil resultaat bij het Werkvoorzieningschap.

Openbaar belang

Het verschaffen van aangepast werk ter uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW). Het Werkvoorzieningschap is verantwoordelijk voor juiste uitvoering van de wet. Tomingroep BV is verantwoordelijk voor een bedrijfseconomisch verantwoorde uitvoering van de wet.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	5,6	5,6	5,6
vreemd vermogen	6,2	5,5	5,4
resultaat jaarrekening	0	0	0
jaarlijkse bijdrage	9,2	8,8	8,6

Risico's en risicobeheersing

1. De omzet van de BV kan terugvallen door verminderde vraag (waaronder verminderde opdrachten vanuit GR gemeentes) onder meer als gevolg van bezuinigingen of externe ontwikkelingen zoals corona. Dat kan een negatieve invloed op het resultaat van de BV hebben.
2. Rijksbezuinigingen op de Wsw leiden tot verminderde inkomsten in het Werkvoorzieningschap, waardoor het bruto resultaat van het Werkvoorzieningschap zal verslechteren. De compenserende bijdrage van de BV zal dan opgebracht moeten worden uit opgebouwde reserves waardoor er wordt ingeteerd op het eigen vermogen.
3. De rijkssubsidiebijdrage per Wsw-geïndiceerde daalt naar het wettelijk minimumloon. Dat is duizenden euro's minder dan het huidige subsidiebedrag per Wsw-geïndiceerde. De huidige Wsw-populatie behoudt haar arbeidsrechten (welke zijn vastgelegd in de cao Sociale Werkvoorziening). De negatieve resultaten die hieruit voortvloeien leiden tot een financieringsvraagstuk en tot de noodzaak om de organisatie te herstructureren. Het eigen vermogen kan het nadelig resultaat compenseren, maar zodra dit niet meer beschikbaar is zijn de GR gemeentes verantwoordelijk voor het verlies.

07 Huisvuilcentrale Noord Holland (HVC)

Vestigingsplaats	Alkmaar
Programma	Openbare ruimte
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.hvcgroep.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Organisatie, Stadsreiniging, Kunst en cultuur is afgevaardigde in de Algemene Ledenvergadering namens de gemeente Almere en werkt daarbij in de voorbereiding samen met andere Flevolandse aandeelhouders. De gemeente Almere is qua inwonersaantal de grootste gemeentelijke aandeelhouder van de HVC. Qua stemrecht de op één na grootste gemeentelijke aandeelhouder.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft 173 aandelen (van de 3.347) en heeft daarmee 5,2% van het stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van HVC. De aandelen hebben een nominale waarde van € 45,45 per aandeel en staan voor een totaalwaarde van € 7.863 op de balans.

Almere staat garant voor de betaling van rente en aflossing van (lang)lopende leningen.

De omvang van deze leningen op 31 december 2021 is € 589 miljoen (€ 613 miljoen eind 2020), het aandeel van Almere hierin bedraagt € 30,6 miljoen (€ 36,2 miljoen eind 2020). Bij een faillissement is dit het maximale risico voor de gemeente Almere.

Openbaar belang

HVC verbrandt het huishoudelijk afval uit Almere op een milieuverantwoorde wijze. Almere koopt voor de openbare ruimtes tegen een voordelig aandeelhouderstarief energie in, die wordt teruggewonnen bij de afvalverbranding. Almere werkt samen met HVC aan duurzame initiatieven (zon en wind). HVC acteert als grondstoffen makelaar en verwerker van plastic, metaal en drankkartons als resultaat van een openbare aanbesteding.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	begin realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot eind 2022
eigen vermogen	142,3	155,0	180,0
vreemd vermogen	849,8	830,0	855,0
resultaat jaarrekening	15,2	13,0	25,0
jaarlijkse bijdrage	nvt	nvt	nvt

Risico's en risicobeheersing

Het grootste risico is dat bij een faillissement van de HVC Almere wordt aangesproken op haar aandeel van 5,2% van de garant gestelde leningen. De Almeerse garantstelling bedraagt momenteel maximaal € 30,6 miljoen. Dit risico is opgenomen in onze risicoparagraaf. "Van gas los" investeringen vallen ook onder deze gezamenlijke garantstelling. Deze duurzaamheids-investeringen worden alleen aangegaan als de businesscase positief is. We lopen het risico dat door onvoorziene omstandigheden deze investeringen toch ten koste gaan van het resultaat van HVC.

08	IbbA Lieven de Key
Vestigingsplaats	Almere
Programma	Wonen
Rechtsvorm	Vennootschap onder Firma
Website	www.ikbouwbetaalbaarinalmere.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

Om kennis te borgen en onnodige kosten te voorkomen, bestaat de directie van de vof IbbA Lieven de Key uit een ambtelijk vertegenwoordiger van Almere en een directielid van Lieven de Key.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere draagt voor de eerste 380 kavels IbbA start/basis 50% van het financieel risico. Voor de start/basis kavels boven de 380 en voor de kaveltypes plus, extra, vrijstaand draagt Almere het gehele financiële risico. Het directe financieel gemeentelijk belang is voor de IbbA start-financieringen 1.0 afgedekt door een naar de vof gestorte risicovoorziening van € 4.250 per kavel, ten laste van de betreffende grondexploitatie. Voor de IbbA plus is ten behoeve van het risico een bedrag van € 6.000 per kavel gestort naar de vof vanuit de reserve IbbA plus. Naast het financieringsrisico draagt de gemeente voor 50% risico in de eventuele tekorten die kunnen ontstaan op de bedrijfsvoering van de vof IbbA Lieven de Key. Voor de IbbA plus 2.0 regeling is per kavel € 2.000 als 50% risicobijdrage gestort naar de vof. De Key heeft aangegeven dat geen nieuwe IbbA-verplichtingen kunnen worden aangegaan. De 380 woningen grens is bereikt, Almere draagt nu voor 100% het risico. De Almeerse afdracht aan de vof bedraagt nu € 4.000 per kavel.

Openbaar belang

Stimuleren van particulier opdrachtgeverschap voor starters met een inkomensgroep tot het niveau van beneden tot net boven modaal inkomen (circa € 27.000 tot €40.000).

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	8,6	8,5	8,5
vreemd vermogen	9,6	8,3	6,8
resultaat jaarrekening	0,5	0,4	0,3
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Risico's en risicobeheersing

Financiële risico's zijn afgedekt middels voorzieningen binnen de vof en op de balans van de gemeente. Jaarlijks wordt bij de jaarrekening een risicoscan gemaakt van de waardeontwikkeling van het vastgoed op basis van taxaties bij de verkoop van tranches versus de ontwikkeling van de schuldpositie.

09	Ibba Ymere
Vestigingsplaats	Almere
Programma	Wonen
Rechtsvorm	Vennootschap onder Firma
Website	www.ikbouwbetaalbaarinalmere.nl/over-ibba/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

Om kennis te borgen en onnodige kosten te voorkomen is besloten om een ambtelijk vertegenwoordiger van Almere aan te wijzen als gevolmachtigd directeur in de vof Ibba. Deze aanwijzing is verbreed tot de vof Ibba Ymere voor de benodigde acties zoals het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst met Ymere.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere en Ymere dragen beide het risico van de Ibba start-financieringen in Nobelhorst. Binnen de grondexploitatie Hout/Noord is bij start Ibba een bedrag van € 7.500 per kavel gereserveerd voor maximaal 150 kavels ten behoeve van de gezamenlijke storting in de vof Ibba Ymere. Op basis van de fasering van uitgaven zullen stortingen ten laste van de grondexploitatie gebracht. Bij een lagere risicodekking per kavel wordt het verschil in een afzonderlijke voorziening bij de gemeente ondergebracht. Bij een hogere risicodekking per kavel dan de afgesproken € 7.500 per kavel zullen beide partijen voor 50% bijdragen aan dit verschil. Op dit moment is het risicoprofiel € 4.000 per kavel, wat betekent dat gemeente Almere € 4.000 per kavel direct in de vof heeft gestort en € 3.500 per kavel in de voorziening heeft achtergehouden. Deze laatste voorziening is bij jaarrekening 2019, uitgaande van de risicoanalyse, vrijgevallen.

Openbaar belang

Het stimuleren van het particulier opdrachtgeverschap (PO) voor starters met een inkomensgroep tot het niveau van beneden tot net boven modaal inkomen (circa € 27.000 tot € 40.000).

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	0,2	0,4	0,4
vreemd vermogen	1,7	0,6	0,4
resultaat jaarrekening	0,0	0,1	0,1
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	

Risico's en risicobeheersing

Periodiek wordt bij de jaarrekening een risicoanalyse gemaakt van de uitwerking van de schuldpositie en de aflossingssituatie en mogelijkheden van leningen aan de deelnemers. De accountant van de vof toetst onder meer deze gegevens inclusief de risicoanalyse bij de controle op de jaarrekening van de vof Ibba Ymere.

10	Floriade Almere 2022 BV
Vestigingsplaats	Almere
Programma	Overhead en bedrijfsvoering
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Website	https://floriade.almere.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De Floriade Almere 2022 BV is een uitvoeringsorganisatie met een specifieke taak: het op bedrijfsmatige wijze organiseren en commercieel exploiteren van het evenement Floriade in 2022 en de 'making of'. De BV functioneert in een politieke context, maar wel op afstand. De gemeente is voornamelijk enig aandeelhouder van de Floriade BV. Als zodanig is de Floriade BV een verbonden partij voor de gemeente. De aandeelhoudersrol wordt ingevuld door de wethouder Financiën. De aansturing van de Floriade BV vindt plaats door de directie onder toezicht van de Raad van Commissarissen (RvC). De algemene kaders die de directie meekrijgt zijn geformuleerd in de statuten. Hierin is opgenomen voor welke besluiten de directie goedkeuring nodig heeft van de RvC en welke besluiten moeten worden voorgelegd aan de aandeelhoudersvergadering.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente is enig aandeelhouder van de Floriade Almere 2022 BV (1.000 aandelen à € 1 nominaal). Daarnaast heeft de gemeente leningen verstrekt aan de Floriade BV. Verder heeft de gemeente mee getekend op het contract wat de Floriade BV met Weerwater CV heeft gesloten over de oplevering van het terrein. In dit contract is afgesproken dat het terrein op tijd wordt opgeleverd door de Floriade Almere 2022 BV aan Weerwater CV.

Openbaar belang

De Floriade heeft als doel het maximaliseren van de economische, sociale en maatschappelijke 'spin off' van de Floriade. In andere woorden een langdurige maatschappelijke en economische impact op de omgeving. De Floriade BV heeft tot taak kansen te benutten (projecten, initiatieven en deelnemingen) die het succes van het evenement, de 'making of' en de gebiedsontwikkeling (legacy) bevorderen. Dit kan zij maximaal bereiken door op armlengte van de gemeente als zelfstandig ondernemer te opereren.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	0	0	0
vreemd vermogen	51,1	51,1	76,6
resultaat jaarrekening		0	-72,0
jaarlijkse bijdrage			

Risico's en risicobeheersing

De risico's zijn beschreven in de paragraaf Floriade

11	Ontwikkeling Maatschappij Airport Lelystad Almere NV
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Economie
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	http://lelystadairportbusinesspark.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouders Wonen, Ruimtelijke Ontwikkeling, Grondbeleid en Mobiliteit en Economische Ontwikkeling, Onderwijs-Arbeidsmarkt, Stedelijke vernieuwing, Sport, Diversiteit en Inclusiviteit vertegenwoordigen Almere in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders/Vergadering van Vennoten van OMALA NV.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Van OMALA NV bezit de gemeente Almere een derde deel van het aandelenkapitaal. Dit is nominaal € 25.000. In Airport Garden City CV heeft de gemeente commanditair kapitaal van € 1 miljoen gestort. Het bedrag aan uitstaande leningen aan Airport Garden City CV bedroeg eind 2021 nog € 1,6 miljoen. De leningen passen binnen de door de raad gestelde kaders en worden op de overeengekomen data afgelost.

Openbaar belang

OMALA biedt kansen om economische activiteiten en arbeidsplaatsen te realiseren door middel van een bedrijvenpark met unieke vestigingsvoorwaarden, te weten de nabijheid van een luchthaven.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	0,3	0,4	0,4
vreemd vermogen	0,8	0,3	0,3
resultaat jaarrekening	0,1	0,1	0,1
jaarlijkse bijdrage	nvt	nvt	nvt

Risico's en risicobeheersing

In het jaarplan van OMALA zijn maatregelen voor risicobeheersing opgenomen zoals een strakke cash flow sturing. De risico's voor OMALA zijn sterk afgenomen na de verkoop van de eerste, grote logistieke kavel in 2017 en de samenwerking met Schiphol Real Estate. Bij de verdere ontwikkeling worden geen gronden meer aangekocht maar wordt de regie gevoerd over de gebiedsontwikkeling en de uitgifte. Het risicobedrag in deze programmabegroting is daarom op nul gehandhaafd.

12 Ontwikkeling Maatschappij Airport Garden City CV

Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Economie
Rechtsvorm	Commanditaire Vennootschap
Website	http://lelystadairportbusinesspark.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouders Wonen, Ruimtelijke Ontwikkeling, Grondbeleid en Mobiliteit en Economische Ontwikkeling, Onderwijs-Arbeidsmarkt, Stedelijke vernieuwing, Sport, Diversiteit en Inclusiviteit vertegenwoordigen Almere in de vergadering van vennoten.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Van OMALA NV bezit de gemeente Almere een derde deel van het aandelenkapitaal. Dit is nominaal € 25.000. In Airport Garden City CV heeft de gemeente commanditair kapitaal van € 1 miljoen gestort. Het bedrag aan uitstaande leningen aan Airport Garden City CV bedraagt eind 2020 nog € 1,6 miljoen. De resterende leningen passen binnen de door de raad gestelde kaders en worden op de overeen gekomen data afgelost.

Openbaar belang

OMALA biedt kansen om economische activiteiten en arbeidsplaatsen te realiseren door middel van een bedrijvenpark met unieke vestigingsvoorwaarden, te weten de nabijheid van een luchthaven.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	3,0	3,0	3,0
vreemd vermogen	5,8	5,6	5,6
resultaat jaarrekening	0,0	0,0	0,0
jaarlijkse bijdrage	nvt	nvt	nvt

Risico's en risicobeheersing

In het jaarplan van OMALA zijn maatregelen voor risicobeheersing opgenomen zoals een strakke cash flow sturing. De risico's voor OMALA zijn sterk afgenomen na de verkoop van de eerste, grote logistieke kavel in 2017 en de samenwerking met Schiphol Real Estate. Bij de verdere ontwikkeling worden geen gronden meer aangekocht, maar wordt de regie gevoerd over de gebiedsontwikkeling en de uitgifte. Het risicobedrag in deze programmabegroting is daarom op nul gehandhaafd.

13	Technofonds
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Economie
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Website	https://www.horizonflevoland.nl/technofondslevoland

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Economische Ontwikkeling, Onderwijs-Arbeidsmarkt, Stedelijke vernieuwing, Sport, Diversiteit en Inclusiviteit vertegenwoordigt Almere in het Technofonds.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft een aandelenkapitaal van € 1.964.867 ingelegd. Dit zijn 4.330 aandelen.

Openbaar belang

Technofonds is gericht op het risicodragend participeren in technologisch georiënteerde bedrijven in Almere, Lelystad, Dronten, Noordoostpolder en Urk ter versterking en verbreding van de economische structuur in Flevoland. Het Technofonds heeft een revolverend karakter en voorziet in de financieringsbehoefte van bedrijven in een fase van start, groei en ontwikkeling.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	8,2	7,8	7,6
vreemd vermogen	0,0	0,0	0,0
resultaat jaarrekening	3,8	-/- 0,4	-/- 0,2
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Risico's en risicobeheersing

Er is geen financieel risico omdat het ingebrachte aandelenkapitaal niet op de gemeentelijke balans is gewaardeerd en destijds hard is afgedekt. Aan elke deelname is een geldelijk maximum verbonden. Participaties mogen niet aangegaan worden als er sprake is van verliesfinanciering. Tevens zijn er regels gesteld aan Horizon BV omtrent het zorgvuldig beheer, waaronder rendementseisen en continuïteitsvoorwaarden. Eventuele winst wordt toegevoegd aan de reserve. Hiermee kunnen eventuele negatieve resultaten gedekt worden.

14	Alliander
Vestigingsplaats	Arnhem
Programma	Financiën
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.alliander.com/nl

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Organisatie, Stadsreiniging, Kunst en cultuur is vertegenwoordiger in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft 794.270 aandelen. Dit is een aandelenbelang van 0,58%. De gemeente Almere heeft eind 2021 een lening verstrekt van € 3,5 miljoen (reverse hybride converteerbaar).

Openbaar belang

Zorgdragen voor een continue en betaalbare stroomvoorziening door middel van een goedlopend netwerkbedrijf.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	4.470	nmb	
vreemd vermogen	5.739	nmb	
resultaat jaarrekening	242	nmb	
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.		

Alliander publiceert geen begrotingscijfers.

Risico's en risicobeheersing

De externe accountant van Alliander rapporteert over de financiële risico's, de mate waarin deze worden beheerst en het in control zijn van de organisatie. De uitkomsten worden weergegeven in een accountantsverklaring. Tevens heeft de Raad van Bestuur een corporate governance verklaring afgelegd die bij de jaarrekening 2021 is toegevoegd. De gemeente Almere neemt deel aan het platform Nuval dat de belangen van de aangesloten gemeentes in Flevoland en Gelderland behartigt voor het aandeelhouderschap in Vitens en Alliander.

15	Vitens
Vestigingsplaats	Zwolle
Programma	Financiën
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.vitens.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Organisatie, Stadsreiniging, Kunst en cultuur is vertegenwoordiger in de commissie van aandeelhouders van Vitens.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere bezit sinds juli 2012 in totaal 366.175 aandelen (6,34% van het totaal). Op de balans staan deze aandelen gewaardeerd voor een bedrag van € 15.197.000. De gemeente heeft geen garantiestelling of leningen verstrekt.

Openbaar belang

Vitens heeft als drinkwaterbedrijf een belangrijke maatschappelijke taak en moet de leveringszekerheid van goedkoop drinkwater van goede kwaliteit garanderen. De overheid hecht grote waarde aan de publieke taak van de drinkwaterbedrijven zoals Vitens. Daarom is wettelijk vastgelegd dat de aandelen van drinkwaterbedrijven in publieke handen moeten blijven.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	600,3	nmb	
vreemd vermogen	1,387,8	nmb	
resultaat jaarrekening	19,4	nmb	
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.		

Vitens publiceert geen begrotingscijfers

Risico's en risicobeheersing

De externe accountant van Vitens rapporteert over de financiële risico's, de mate waarin deze worden beheerst en het in control zijn van de organisatie. De uitkomsten worden weergegeven in een accountantsverklaring.

De wethouder Financiën wordt, als vertegenwoordiger in de commissie van aandeelhouders, ambtelijk ondersteund door een juridisch- en een financieel adviseur. In de aandeelhoudersvergadering vindt besluitvorming plaats over de vaststelling van de (drinkwater) tarieven, de investeringen, het dividendbeleid en het beloningsbeleid. De gemeente Almere neemt deel aan het platform Nuval, dat de belangen van de aangesloten gemeentes in Flevoland en Gelderland behartigt voor het aandeelhouderschap in Vitens en Alliander.

16	Bank Nederlandse Gemeenten
Vestigingsplaats	Den Haag
Programma	Financiën
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.bngbank.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Organisatie, Stadsreiniging, Kunst en cultuur is vertegenwoordiger in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van de BNG.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Almere bezit 3.432 aandelen (0,006% van totaal). Dit staat op de balans gewaardeerd voor een bedrag van € 8.580.

Openbaar belang

Behouden van toegang tot geld- en kapitaalmarkt (financiële markten).

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie 2021	begroot begin 2022	begroot begin 2023
eigen vermogen	5.062	n.v.t	n.v.t
vreemd vermogen	143.995	n.v.t	n.v.t
resultaat jaarrekening	236	n.v.t	n.v.t
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t	n.v.t

Het is voor een N.V. niet verplicht om een begroting op te stellen

Risico's en risicobeheersing

Bij een faillissement is de waarde van het aandelenkapitaal het maximale risico voor de gemeente Almere. De BNG beschikt over een zogenaamde triple A rating (hoogste kredietwaardigheidscijfer) en valt onder het strenge toezicht van de ECB, waardoor het zeer onwaarschijnlijk is dat de BNG failliet gaat.

5.7 Bedrijfsvoering

Personeel en organisatie

Met de toenemende krapte op de arbeidsmarkt zijn extra inspanningen nodig om nieuwe medewerkers te werven. We kunnen meer gebruik maken van het arbeidspotentieel, dat nu nog vaak onvoldoende wordt benut. Denk hierbij aan zij-instromers, garantiebanen en 50-plussers. Ook ligt er een uitdaging in het behouden van medewerkers. Flexibilisering van werk is een steeds groter aandachtspunt, net als bijvoorbeeld scholingstrajecten.

De dienstverlening op het gebied van Personeel en Organisatie staat onder druk. Er is een toenemende ondersteuningsvraag vanuit het management. Ook is er een forse toename van vragen van medewerkers over de uitvoering van regelingen, zoals de thuiswerk- en reiskostenvergoeding. Door gerichte interventies en ondersteuning zorgen wij ervoor dat het niveau van dienstverlening tenminste op peil blijft. Niet alleen vanuit goed werkgeverschap, maar ook om een aantrekkelijke werkgever te blijven.

Al enige jaren is het uitgangspunt dat werk zo veel mogelijk wordt gedaan door vaste medewerkers. Er is in de afgelopen periode ingezet op het verminderen van het aantal ingehuurd medewerkers. Dat heeft helaas niet de gewenste resultaten opgeleverd. De praktijk laat zien dat sommige functie uitsluitend met inhuur kunnen worden ingevuld. Daarnaast is veel werk en de financiering van dat werk van tijdelijke aard.

Vanwege de financiële risico's wordt nu nog vaak ingehuurd. Ingezet wordt op het, bij tijdelijke financiering, vaker in dienst nemen van medewerkers die breder inzetbaar zijn in de organisatie.

Inkoop, aanbesteding en subsidies

In 2023 starten we met een meer in deze tijd passende dienstverlening. Door de toevoeging van businesspartners, een aangescherpt inkoopmodel, verdere digitalisering, het verder professionaliseren van Contract en Leveranciersmanagement zijn wij eerder in staat knelpunten te signaleren en de doelmatigheid en rechtmatigheid van inkoop beter te borgen. Een organisatie met de omvang van de gemeente Almere behoeft en verdient een kwantitatief en kwalitatief verder doorontwikkelde subsidiefunctie. Daarom vindt bij Subsidie een doorontwikkeling plaats op het gebied van businesspartners. De businesspartners zijn sneller en beter in staat de vraagstukken binnen de vak afdelingen te traceren en te voorzien van strategisch advies. Onze uitdaging zit voornamelijk in het aantrekken van nieuw personeel zodat we de nieuwe rollen, taken en aangescherpte richtlijnen kunnen uitvoeren.

Een nieuw en aangepast frontoffice Inkoop&Subsidie doet recht aan de toekomst van informatieverstrekking binnen onze organisatie. Ons vernieuwende digitale frontoffice is ontsloten via een sharepoint-website. Hier vind je alle informatie over het inkoopproces en subsidies. Maar ook over duurzaamheid, contract- en leveranciersmanagement en nog veel meer. Deze website zal in 2023 verder worden geoptimaliseerd en aangevuld met actuele kwesties.

Alle gemeentelijke initiatieven met een duurzaam karakter moeten in kaart gebracht worden. Dit zorgt ervoor dat Inkoop maar ook de Contract en Leveranciersmanagers handvatten krijgen om zo goed mogelijk duurzame effecten van dienstverlening te realiseren. We gaan onderzoeken in hoeverre dit ook effect heeft op de dienstverlening van Subsidie.

In het kader van onze voorbeeldfunctie gaan we plantaardig eten stimuleren. Binnen de gemeente zullen we ons aanbod de helft plantaardig maken met daarbij dezelfde kwaliteit als de niet plantaardige opties. Keuzevrijheid blijft daarbij een uitgangspunt.

Informatiebeheer en archivering

De gemeente heeft het afgelopen jaar goede stappen voorwaarts gezet om het informatiebeheer op orde te krijgen en te houden. Een goed archief is belangrijk. Niet alleen voor onszelf maar ook omdat de wet het ons verplicht. Met het programma verbetering informatiebeheer en archivering hebben we belangrijke verbeteringen doorgevoerd om het informatiebeheer blijvend te verbeteren. Na een niet adequate beoordeling in 2020 beoordeelt de provincie, als toezichthouder, de uitvoering van ons informatie- en archiefbeheer inmiddels als adequaat.

In 2023 wordt verder invulling gegeven aan het kwaliteitssysteem informatiebeheer. Met dit systeem wordt de kwaliteit van het informatiebeheer periodiek gemonitord. In 2023 hebben we aandacht voor het zorgen

voor tijdige vernietiging, het verder reduceren van de papierstroom door middel van vervanging en het implementeren van de richtlijnen binnen de werkprocessen. Daarnaast wordt invulling gegeven aan het kwaliteitssysteem informatiebeheer. Met dit systeem wordt de kwaliteit van het informatiebeheer periodiek gemonitord. Afdelingen maken naar aanleiding van de jaarlijkse zelfevaluatie een verbeterplan. De acties uit dit plan worden opgenomen in de jaarplannen.

Informatieveiligheid en privacy

We bezitten veel informatie over de inwoners en bedrijven van Almere. Daarom hebben we als gemeentelijke overheid een grote verantwoordelijkheid op het gebied van informatieveiligheid en privacy. Zo hebben we onder andere bewustwordingscampagnes gehouden onder de medewerkers. Met als doel dat iedere medewerker zich bewust is van het feit hoe om te gaan met informatie.

We gebruiken verschillende richtlijnen om goed om te gaan met informatie. De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) geeft aan hoe we om moeten gaan met persoonsgegevens zowel intern als extern. Daarnaast is er de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) die beschrijft hoe de informatie veilig beheerd moet worden.

We hebben met een project over privacy ook geïnvesteerd in medewerkers bewust maken van hoe om te gaan met (persoons)gegevens. Dit onder meer in het kader van de AVG. Per afdeling worden de processen aangepast om de noodzakelijke bescherming van persoonsgegevens te waarborgen. Vanaf 2023 zullen de afdelingen verder worden ondersteund met medewerkers vanuit het privacy team.

Vastgoed

Als gemeente hebben wij beleidsondersteunend vastgoed in ons bezit. Daarmee stellen wij inwoners in staat om onderwijs te volgen en te sporten. Maar ook om naar het theater te gaan, elkaar te ontmoeten en van de natuur te genieten. Vaak zijn dit beeldbepalende gebouwen die bijdragen aan een fijne omgeving. Een paar van onze gebouwen zetten wij nu in voor de opvang van vluchtelingen.

De afgelopen jaren hebben we een gedeelte van onze gebouwen duurzamer gemaakt. Maar we zijn er nog niet. We moeten nog fors meer geld uitgeven om alle gebouwen energieneutraal en gasvrij te maken. Dit geld is er (nog) niet. Ook worden onze gebouwen steeds ouder. Sommige gebouwen zullen daarom vervangen of gerenoveerd moeten worden. Daarmee worden de gebouwen ook weer duurzaam en voldoen ze beter aan de wensen van de gebruikers. Wij gaan een overzicht opstellen van gebouwen die vervangen of gerenoveerd moeten gaan worden. De afgelopen jaren zijn de bouwkosten bovengemiddeld gestegen. De forse stijging van de prijzen blijft aanhouden. Ook hebben we steeds vaker te maken met een tekort aan mensen en materieel bij de aannemers.

Openbaarheid

De Wet open overheid (Woo) die per 1 mei 2022 in werking is getreden heeft als doel de overheid transparanter en toegankelijker te maken, door informatie actief en digitaal openbaar te maken. In de wet is ook de verplichting opgenomen om de informatiehuishouding op orde te brengen, zodat informatie op de juiste plek beschikbaar is en geschikt om openbaar en duurzaam toegankelijk te maken. Eerder dit jaar is er geld voor de invoering van deze wet door de gemeenteraad beschikbaar gesteld. Dit geld is bestemd voor het implementatieteam. Dit team zorgt voor de begeleiding en implementatie van de Woo. Hiervoor zullen onder andere verschillende systemen moeten worden ingericht.

Daarnaast maken we kosten voor de kosten van personeel. Dit is gebaseerd op de VNG handreiking. Voor de passieve openbaarmaking hebben we vanaf mei 2022 Woo-contactfunctionarissen aangesteld. Het project 'Verbeteren informatiebeheer en archivering' (VIA) dat dit jaar wordt afgerond (zie informatiebeheer) biedt hier al inzicht in. Op basis hiervan kijken we komend jaar bekeken hoe we het proces van openbaarmaking hierop aan laten sluiten. Stapsgewijs wordt geanalyseerd wat de quick wins zijn voor het actief openbaarmaken van de diverse informatiecategorieën.

Overhead en kostentoerekening

Het BBV schrijft voor dat de overheadkosten en algemene dekkingsmiddelen apart in de begroting zichtbaar gemaakt worden. In dit hoofdstuk maken wij het volume van de overheadkosten en de opbouw hiervan zichtbaar. Ook lichten we op hoofdlijnen toe hoe de overheadtoerekening naar de tarieven en de grondexploitatie eruit ziet. In onderstaande tabel is de begroting van het jaar 2023 opgenomen. bedragen x € 1.000

	lasten	baten	eindtotaal
Bestuur, inwoners en economie	36.599	5.016	-31.583
Duurzaam, leefbaar en bereikbaar	182.635	98.486	-84.150
Ruimte en wonen	215.666	201.038	-14.628
Zorg en welzijn	254.301	8.328	-245.973
Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit	154.715	84.871	-69.844
Onderwijs, sport en cultuur	114.173	32.988	-81.185
Veiligheid	26.558	699	-25.859
Bedrijfsvoering	4.019	303	-3.716
Financiën	15.590	17.694	2.104
algemene dekkingsmiddelen	1.413	571.954	570.541
overhead	80.857	727	-80.130
stelpost onvoorzien	500		-500
vennootschapsbelasting	400		-400
totaal exploitatie	1.087.428	1.022.104	-65.324
reservemutaties	51.558	69.639	18.082
totaal begroting 2023	1.138.985	1.091.743	-47.242

De inkomsten van de gemeente bestaan voor 53% uit algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn de inkomsten die we vrij kunnen besteden. In de grafiek staan de totale inkomsten in de begroting. Het gemeentefonds en de lokale belastingen zijn de belangrijkste vrij besteedbare inkomsten.

	baten
algemene uitkering	439.621
specifieke uitkeringen	73.319
Lokale belastingen	55.924
dividend en reclame	3.091
inkomensoverdrachten	140.853
grondverkopen	167.681
leges en heffingen	77.341
huur en parkeren	28.278
reserves	69.639
overige batens	35.997
totaal	1.091.743

De overheadkosten van Almere zijn in lijn met andere grote gemeenten (referentie)

Voor de overhead en de bedrijfsvoering moeten we verplicht gegevens opnemen. Dit worden indicatoren genoemd. De gegevens staan in onderstaande tabel.

We vergelijken ons daarin met een referentiegroep. Dit zijn alle gemeenten met 150.000-250.000 inwoners. We hebben de meest actueel beschikbare informatie gebruikt. Voor de overheadkosten is dit IV3 informatie over 2020 van [CBS](#) Statline. Voor de personele bezetting en inhuur hebben we de personeelsmonitor 2020 van het A&O fonds gebruikt.

	begroot 2023	werkelijk 2021	referentie
Aandeel overhead in totale omzet	7,1%	7,1%	7,3%
Overhead per inwoner in euro's	364	339	345
Apparaatskosten per inwoner	828	742	nb
Bezetting per 1.000 inwoners in fte's	9,3	9,3	8,0
Aandeel inhuurkosten in totale loonsom	nb	20,2%	20,0%

De overheadkosten in 2023 zijn € 80 miljoen

Onder de overhead vallen werkzaamheden die wij doen om de uitvoering van gemeentelijke taken mogelijk te maken. De overhead bestaat uit de volgende kosten:

	baten
concernoverhead	
ICT	27,3
huisvesting en facilitaire zaken	9,2
personeelszaken	5,7
Financiën & Control	9,9
Communicatie & dienstverlening	2,8
Buffer bedrijfsvoering	2,8
Directie & Strategie	2,1
Subsidiebureau	0,5
Juridische zaken	3,8
Inkoop & aanbesteding	1,2
Klant contact centrum	2,0
taakgebonden overhead	14,6
niet toerekenbare overhead	
Bestuursondersteuning	4,8
Kosten frictie en mobiliteit	0,1
Stadsarchief	0,4
totale overheadkosten	87,5
toerekening van overhead binnen de begroting	-7,4
eindtotaal	80,1

De grootste onderdelen binnen de overhead zijn ICT, huisvesting, personeelszaken en financiën & control. Dit zijn werkzaamheden die we op één plek (centraal) in de organisatie uitvoeren. We noemen dit concernoverhead. Er zitten ook overheadfuncties binnen de uitvoerende taken. Dit noemen we taakgebonden overhead. Het gaat hier vooral om management, secretariaat en ondersteunende functies. De taakgebonden overhead begroten we per afdeling. Er zijn ook overheadkosten die niet algemeen ondersteunend zijn aan de taken die we uitvoeren. Deze kosten mogen we niet toerekenen in onze tarieven. Het gaat om:

- bestuursondersteuning
- frictie en mobiliteit, dit zijn kosten van personeel die boventallig zijn en de begeleidingskosten
- het stadsarchief, dit is een wettelijke taak

De overhead rekenen we toe over de loonkosten per taak

De taken waarvoor het meeste personeel werkt, krijgt dus ook de meeste overhead toegerekend. Wij vinden dit de beste verdeling. Overheadkosten worden meestal gemaakt ter ondersteuning van personeel. Voorbeelden hiervan zijn ICT kosten zoals werkplekken en software. Maar ook huisvesting en ondersteuning vanuit personeelszaken. De concernoverhead rekenen we toe over alle taken. De taakgebonden overhead per afdeling rekenen we alleen toe aan de taken waaraan de afdeling werkt.

In de begroting belasten we overhead door voor een beperkt aantal taken

De overhead staat op een aparte plek in de begroting. In de begroting rekenen we dus in principe geen overhead toe aan onze taken. De toerekening doen we buiten de begroting om. Dit moet zo volgens onze regelgeving (BBV). Hierop zijn een aantal uitzonderingen. Het gaat om taken waarvan de kosten betaald worden met geld van andere partijen. De overheadkosten belasten we door naar deze taken. Het gaat om een bedrag van € 7,4 miljoen. Het gaat vooral om de grondexploitatie, Oosterwold, het Fonds Verstedelijking Almere en openbaar vervoer.

We hebben een stelpost onvoorzien voor uitgaven die we niet verwachten

Gemeenten zijn verplicht om een stelpost onvoorzien op te nemen. Hieruit kunnen onverwachte uitgaven worden betaald zonder dat de raad een besluit hoeft te nemen. De stelpost onvoorzien betalen we uit de

saldireserve. De stelpost onvoorzien is € 2,25 per inwoner. Op 1 januari 2022 verwachten we 218.027 inwoners te hebben. De stelpost onvoorzien is € 0,5 miljoen.

We reserveren € 0,4 miljoen per jaar voor de vennootschapsbelasting (Vpb)

Per 1 januari 2016 moeten wij Vpb betalen over de winst op ondernemersactiviteiten. De activiteiten waarover wij zeker Vpb moeten betalen zijn de grondexploitaties en het betaald parkeren achter de slagboom. Ook is er landelijk nog een discussie of er belasting betaald moet worden over de reclame-inkomsten. Voor betaald parkeren en reclame verwachten we jaarlijks € 0,4 miljoen aan belasting. Voor het grondbedrijf hebben we nog geen winst voor 2023 begroot. Daarom staat er ook nog geen vennootschapsbelasting in de begroting. Bij de 3^e kwartaalrapportage 2023 zullen we een inschatting maken van de winstafdracht 2023 van het grondbedrijf. Op dit moment zullen we ook de vennootschapsbelasting begroten. We schatten de vennootschapsbelasting 2023 op dit moment in op € 4,4 miljoen.

5.8 Onderhoud kapitaalgoederen

Beheer openbare ruimte

Almere wil een aantrekkelijke stad zijn om te wonen, te werken en te verblijven. De openbare ruimte speelt hierin een belangrijke rol. Wij willen de stad zo beheren dat het aansluit op de behoefte van haar gebruikers en effectief investeren in de verschillende vormen van onderhoud.

Dit eerste deel van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is bedoeld om een beeld te geven van de staat van onze openbare ruimte. Deze bestaat uit alle wegen, het groen en de bomen, de speelvoorzieningen, het water, de bruggen en de openbare verlichting. Eerst wordt iets meer gezegd over de vastgestelde beleidskaders die we hanteren en de vastgestelde beheerniveaus. Vervolgens wordt kort ingegaan op de instrumenten die we ontwikkelen om steeds zorgvuldiger af te kunnen wegen hoe we het geld voor beheer nu en in de toekomst zo goed mogelijk besteden. Daarna staan we stil bij de financiële ontwikkelingen op het gebied van beheer en onderhoud. Ten slotte wordt een toelichting gegeven op de verschillende vormen van onderhoud: het dagelijks verzorgend onderhoud, groot onderhoud en vervangingen en het realiseren van extra ambities.

Voor een totaaloverzicht van de lasten en baten per activiteit wordt verwezen naar het programma Duurzaam, leefbaar en bereikbaar. Daarnaast geeft het Bestedingsplan groot onderhoud en vervangingen in de bijlage van deze begroting zicht op de projecten die we in 2022 willen uitvoeren.

Beleidskaders

In 2021 is de Visie openbare ruimte vastgesteld. Deze visie beschrijft de grootste uitdagingen bij het beheer van de stad. Hierbij wordt aangegeven dat we bij het beheer altijd eerst de risico's beperken. Het bestaande beheerbudget is hard nodig om de stad schoon, heel en veilig te houden. Waar mogelijk kijken we ook of de openbare ruimte duurzamer, leefbaarder, gezonder, groener, blauwer en verkeersveiliger gemaakt kan worden. Begin 2022 is ook het strategisch assetmanagementplan aan de raad voorgelegd, waarin wordt ingegaan op de budgetten die in de toekomst nodig zijn om onze visie op de openbare ruimte te realiseren.

De Visie openbare ruimte vormt de kapstok voor beleidskaders zoals het Speelbeleid, het Waterplan, het Bomenkader en het Beleidskader grootschalig onderhoud woonwijken en bedrijventerreinen. In deze beleidskaders wordt de overkoepelende visie uitgewerkt voor de verschillende onderdelen van onze openbare ruimte. De komende jaren willen we ook beleidskaders vaststellen voor het beheer van groen, infrastructuur, riolering en ondergrondse kabels en leidingen.

De beleidskaders zijn weer verder uitgewerkt in beheerplannen. Die worden door het college vastgesteld en meegenomen in diverse onderliggende ambtelijke processen en contractvormen. Al deze documenten vormen samen het Beleidshuis beheer openbare ruimte, dat de basis vormt voor al onze beheeractiviteiten.

Vastgestelde beheerniveaus

De gemeenteraad heeft met de rapportage Bestuursopdracht Beheer (2015) vastgesteld op welk kwaliteitsniveau het onderhoud in de stad wordt uitgevoerd. Met het Strategisch assetmanagementplan van begin 2022 zijn deze kwaliteitsniveaus opnieuw onder de aandacht gebracht. Deze niveaus verschillen per element van de openbare ruimte en per functiegebied. In grote lijnen geldt voor de centrumgebieden het A-niveau (hoge kwaliteit) en voor hoofdinfrastructuur en woongebieden B-niveau (basis). Voor bedrijventerreinen en buitengebieden wordt kwaliteitsniveau C (laag) aangehouden.

Ontwikkeling instrumentarium

In het rekenkameronderzoek 'lessen beheer en onderhoud' is geconstateerd dat we beter zicht moeten krijgen op de staat van onze openbare ruimte en de toekomstige onderhoudskosten. Alleen zo kunnen we ons voorbereiden op de ingewikkelde klus om een nog altijd groeiende stad goed te beheren en

toekomstbestendig te houden. Het gaat daarbij steeds om het vinden van de juiste balans tussen kosten, prestaties en risico's.

Deze aanbevelingen hebben geleid tot het programma assetmanagement, dat moet leiden tot verdere professionalisering van onze beheerorganisatie. Zo willen we nog zorgvuldiger afwegen hoe het beheerbudget zo effectief mogelijk kan worden gebruikt. Daarbij kijken we het liefst vanaf het ontwerp van een stuk openbare ruimte naar de totale beheerperiode, inclusief vervanging. Met assetmanagement wordt explicieter gekeken naar het doel van de objecten in de openbare ruimte en dat het beheer goed wordt afgestemd op het gewenste functioneren: welke kapitaalgoederen hebben we, wat willen we bereiken met de kapitaalgoederen en hoe denken we dat te bereiken?

Belangrijke producten die ons helpen bij de antwoorden op deze vragen zijn de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR), de beheerparagrafen, de rekenmotor, de beheerplannen en onze strategische personeelsplanning.

De LIOR is een handboek waarin alle technische kaders en eisen staan beschreven die vanuit de kijk op beheer worden gesteld aan een nieuw te ontwikkelen stuk openbare ruimte. Doel van deze leidraad is dat we eerder en beter kunnen meekijken bij de inrichting, zodat problemen in het latere beheer worden voorkomen. Met de LIOR in de hand stellen we voor iedere gebiedsontwikkeling een beheerparagraaf op. Hierin wordt beschreven wat de gevolgen van bepaalde inrichtingskeuzes zijn voor het latere beheer en de kosten hiervan. Wanneer blijkt dat sommige keuzes leiden tot een onwenselijke of onbetaalbare situatie in de toekomst, is de beheerparagraaf het instrument om op te schalen, zo nodig richting college of raad.

In de rekenmotor zitten alle objecten en stukken openbare ruimte die we beheren, de aanlegdatum, alle vormen van onderhoud (dagelijks, planmatig en groot onderhoud en vervanging) die we uitvoeren en de bijbehorende kosten. Hiermee kunnen we straks tot in de verre toekomst uitrekenen hoeveel geld (normatief) nodig is om de stad goed te beheren. Om voor de korte termijn in beeld te brengen welke kosten we daadwerkelijk gaan maken, gebruiken we de beheerplannen. Hierin wordt per beheerdiscipline aangegeven hoe we uitvoering geven aan onze beleidskaders en welke werkzaamheden hieruit voortvloeien. In de strategische personeelsplanning werken we uit welke functies nu en in de toekomst nodig zijn en welke rollen en verantwoordelijkheden zij moeten hebben om de beheerorganisatie goed te laten draaien.

Financiën

Na jaren van diverse bezuinigingen op het beheer van onze openbare ruimte, wordt in deze begroting voorgesteld extra beheerbudget beschikbaar te stellen. Hiermee wordt opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit het Strategisch assetmanagementplan. Voorgesteld wordt om ongeveer € 3 miljoen extra vrij te maken voor dagelijks verzorgend onderhoud.

Daarnaast is de uitwerkingsopdracht 'grip op de beheeropgave' opgenomen. Doel hiervan is om verder uit te werken hoeveel geld nodig is voor groot onderhoud en vervangingen in de openbare ruimte. Vanuit de normatieve berekeningen uit het Strategisch assetmanagementplan wordt toegewerkt naar een zo concreet en realistisch mogelijke investeringsplanning voor de komende 10 jaar. Hierbij kijken we niet alleen naar de theoretische levensduur maar ook naar de feitelijke onderhoudssituatie van onze bezittingen. Op basis van deze investeringsplanning kiezen we een bekostigingssystematiek, waarbij de activa worden geactiveerd en afgeschreven over de levensduur.

Met het extra geld voor dagelijks verzorgend onderhoud en de uitwerkingsopdracht wordt een stevige basis gelegd voor het beheer van de openbare ruimte. Toch blijven er een paar flinke aandachtspunten. Ten eerste is het belangrijk om steeds voldoende beheerbudget beschikbaar te stellen voor nieuw te ontwikkelen gebieden. Als de verwachte toekomstige beheerkosten hiervan hoger liggen dan de groei van het beheerbudget, ontstaat er een nieuw tekort. Daarnaast zijn de sterk stijgende prijzen voor bijvoorbeeld materialen en de kosten van aannemers die ingehuurd worden een groot aandachtspunt. Via het

gemeentefonds ontvangen we hiervoor onvoldoende loon- en prijscompensatie. Hierdoor staan de door de raad vastgestelde beheerniveaus onder druk en loopt de achterstand verder op bij groot onderhoud en vervangingsprojecten.

Stand van zaken dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingen en extra ambities

Zoals hierboven beschreven, zijn we binnen het programma assetmanagement bezig met het verder professionaliseren van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Vooral de beheerplannen en de rekenmotor helpen om een steeds beter beeld te schetsen van de staat van onze openbare ruimte en het in de toekomst benodigde beheerbudget. In het strategisch assetmanagementplan, dat in het voorjaar van 2022 richting de raad is gegaan, staan we hier voor het eerst uitgebreid bij stil.

Voor het dagelijks verzorgend onderhoud kunnen we aan de hand van inspecties laten zien in hoeverre we voldoen aan de vastgestelde beheerniveaus. Bij iedere programmarekening kijken we terug op het afgelopen jaar voor wat betreft de staat van de openbare ruimte.

Hoe het staat met het groot onderhoud en de vervangingen in de openbare ruimte kan het best worden afgemeten aan hoe groot de achterstand in projecten is. Op dit moment hebben we deze achterstand nog niet goed in beeld. De komende jaren hopen we hier meer over te kunnen zeggen. Wel blijkt uit het strategisch assetmanagementplan dat er structureel geld tekort is voor groot onderhouds- en vervangingsprojecten en dat dit tekort de komende jaren alleen maar verder op dreigt te lopen. De komende jaren zijn steeds grotere delen van de stad – vooral wijken en bruggen – aan groot onderhoud en/of vervanging toe. Dit komt doordat in korte tijd grote delen van de stad tegelijk zijn aangelegd. Het benodigde budget neemt hierdoor ook snel toe.

Met de Visie openbare ruimte en het programma assetmanagement kijken we verder dan alleen het op orde houden van de bestaande openbare ruimte. Waar mogelijk dragen we bij aan een leefbare, duurzame en toekomstbestendige stad. Naarmate we meer zicht krijgen op onze (financiële) beheeropgave voor de komende jaren, zijn we steeds meer tot het besef gekomen dat dit niet langer kan vanuit het huidige beheerbudget. Al dit geld hebben we keihard nodig om de basis van een schone, hele en veilige stad te kunnen betalen. Werken aan ambities die verder gaan dan dat, kan alleen als we integraal denken en financieren.

Riolering

Samen met het waterschap spannen wij ons dagelijks in voor het goed functioneren van alle waterketens. Daarvoor is een uitgebreide 'blauwe infrastructuur', van riolen tot zuiveringsinstallaties en van sloten tot gemalen. Alle onderdelen van deze blauwe infrastructuur hebben een levensloop- of groeicyclus. Ze vragen om beheer (zoals inspectie en onderhoud) en hebben een vervangingstermijn. Het goed uitvoeren van deze beheertaken vormt ons dagelijks werk.

Het beheer en onderhoud van de riolering wordt voor het overgrote deel gedekt uit de rioolheffing. Hieruit worden het dagelijks onderhoud en investeringen in groot onderhoud en vervangingen met betrekking tot de riolering betaald. Het tarief is niet helemaal kostendekkend. Het tekort betalen we uit de algemene middelen. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen. Een overzicht in de kosten en opbrengsten per activiteit, en een toelichting op afwijkingen ten opzichte van de begroting, is opgenomen in de Totaalbegroting.

Beleidskaders

In 2017 is het Waterplan 2017-2022 vastgesteld. Dit beleidsplan met de titel 'Stad van het Zuiverste Water' is vernieuwend in het stedelijk waterbeleid. In dit plan hebben de gemeente Almere en Waterschap Zuiderzeeland samen de koers uitgezet voor de inrichting en het beheer van het stedelijk water: van riool tot recreatie. Het Waterplan is zowel een strategisch als uitvoeringsgericht plan dat steunt op een gezamenlijke visie van inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en overheden. In deze visie komt een beeld naar voren van Almere als een 'stad van het zuiverste water'. Een stad die water omarmt

als een bron van leven, plezier en economie. Een stad die steeds beter duurzaam weet om te gaan met alle kringlopen van hemelwater, oppervlaktewater, bodemwater en afvalwater.

In het gemeentelijk rioleringsplan worden diverse zaken vastgelegd omtrent het beheer. Artikel 4.22 van de Wet milieubeheer stelt dat het hebben van een actueel gemeentelijk rioleringsplan (GRP) verplicht is voor alle gemeenten. Sinds de invoering van de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw) moet het GRP ook ingaan op het beheer van grondwater en hemelwater. Dit wordt ook wel het verbrede GRP genoemd. De afgelopen jaren hebben wij het Waterplan gezien als een invulling van deze wettelijke verplichting. Een nadere detaillering van het Waterplan is echter gewenst. Met het verbreed gemeentelijk rioleringsplan, waar we in 2021 aan gewerkt hebben en in 2022 aanbieden aan de raad, borgen we samen met onze partners de beheerstrategie en de lange termijn kosten van ons rioolstelsel.

De volgende algemene en wettelijke kaders zijn van toepassing op de riolering:

- Waterwet, die gemeenten de zorgplicht geeft voor het inzamelen en verwerken van hemelwater en het voorkomen van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand. Ook voorziet de Waterwet in een bekostigingssysteem (verbrede rioolheffing) voor kosten die voortvloeien uit de zorgplicht.
- Wet milieubeheer, die gemeenten verplicht tot het inzamelen en transporten van stedelijk afvalwater. De hiermee gepaard gaande kosten kunnen worden gedekt uit de verbrede rioolheffing.
- Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (WION), die het registreren van alle ondergrondse (riool)voorzieningen bij het kadaster voorschrijft.

Vastgestelde beheerniveaus

Voor het onderhoudsniveau riolering is geen landelijk kwaliteitssysteem beschikbaar. Vooralsnog wordt uitgegaan van een basisniveau. Hierbij verkeren de (technische) voorzieningen in goede staat, kan afvalwater grotendeels ongehinderd afstromen en is de bedrijfszekerheid van rioolgemalen voldoende gewaarborgd. Het basisniveau is opgenomen in het Kwaliteitshandboek stedelijk water en riolering. Voor riolering wordt gebruik gemaakt van de Europese inspectienorm NEN-EN 13508-2, waarmee een voor Almere specifiek basisniveau is bepaald op objectniveau. Op systeemniveau zijn beslisbomen opgesteld om te beoordelen of het basisniveau wordt gehaald.

Financiën

Het beheer en onderhoud van de riolering wordt voor het overgrote deel gedekt uit de rioolheffing. Hieruit worden het dagelijks onderhoud en investeringen in groot onderhoud en vervangingen met betrekking tot de riolering betaald. Het tarief is niet helemaal kostendekkend. Het tekort betalen we uit de algemene middelen. Dit wordt nader toegelicht in de paragraaf lokale heffingen.

Staat van de riolering

De staat van het regenwaterriool is over het algemeen goed. Het vuilwaterriool krijgt op steeds meer locaties problemen op systeemniveau met afstroming door bodemdaling. Dit zorgt voor steeds vaker terugkerende verstopping en stankoverlast. Daarnaast is de kwaliteit van de oudere vuilwaterputten slecht. In 2022 vervangen we op enkele locaties stukken vuilwaterriool om terugkerende verstoppingen op te lossen. Een aantal gemalen wordt gerenoveerd en schakelkasten worden vervangen. In 2023 zou de grootschalige rioolvervanging in de Marken en de Hoven moeten starten.

Gemeentelijk vastgoed

Almere investeert, al sinds haar bestaan, in maatschappelijk vastgoed om een goed voorzieningenniveau te creëren. Over een periode van meer dan 40 jaar is daarmee een gemeentelijke kernportefeuille opgebouwd van meer dan 350 vastgoedobjecten. Functionele en vaak beeldbepalende gebouwen die bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de stad als geheel. Dit vastgoed stelt de inwoners van Almere in staat om onderwijs te volgen, te sporten, te recreëren, elkaar te ontmoeten en te genieten van de natuur in Almere. Deze gebouwen vormen daarmee een essentieel onderdeel voor een goed functionerende vitale stedelijke samenleving. Onze gebouwen worden goed onderhouden zodat we hier in de toekomst gebruik van kunnen

blijven maken. Voor gebouwen die leegkomen zoeken we een nieuwe beleidsondersteunende functie of proberen we te transformeren. Indien die functie er niet meer is, stoten we die gebouwen af.

De vastgoedportefeuille

De vastgoedportefeuille omvat 353 objecten in eigendom. Hiervan bestaat ongeveer de helft uit onderwijsgebouwen. Naast deze objecten in eigendom worden ook nog 18 objecten gehuurd. In onderstaande tabel is het gemeentelijk vastgoedbezit weergegeven in aantallen, de m2 bruto vloeroppervlak (BVO) x 1.000 en de waarden in € x 1.000.

categorie	objecten	M2 BVO	boekwaarde 01-01-2022	WOZ waarde 2022	verzekerde waarde 2022
<i>1 Onderwijs</i>	<i>174</i>	<i>343</i>	<i>221.713</i>	<i>342.654</i>	<i>694.151</i>
Onderwijs (schoolbestuur)	99	288	191.636	284.342	589.408
Onderwijs (gemeente)	75	55	30.077	58.312	104.743
<i>2 Beleidsondersteunend vastgoed</i>	<i>157</i>	<i>303</i>	<i>179.828</i>	<i>237.972</i>	<i>448.123</i>
Welzijn	27	15	4.423	13.992	32.013
Veiligheid	6	9	10.416	9.349	31.232
Kunst en cultuur	13	42	55.185	51.198	88.361
Sport en recreatie	20	52	35.893	64.307	111.168
Zorg	2	1	969	1.288	1.646
Parkeren	28	171	63.350	81.750	143.200
Overig beleid	61	14	9.591	16.088	40.502
<i>3 Vastgoed eigen gebruik</i>	<i>6</i>	<i>53</i>	<i>17.219</i>	<i>52.897</i>	<i>126.410</i>
Vastgoed eigen gebruik	6	53	17.219	52.897	126.410
<i>4 Commercieel</i>	<i>16</i>	<i>22</i>	<i>19.910</i>	<i>19.613</i>	<i>45.925</i>
Commercieel	16	22	19.910	19.613	45.925
eindtotaal	353	721	438.669	653.136	1.314.609

Beleidskader

Het beleidskader wordt gevormd door de Kadernota Vastgoedbeleid Almere 2021. Een nieuwe Kadernota met een nieuw fundament voor de maatschappelijke, bedrijfseconomische en strategische afwegingen. In deze kadernota zijn ook de uitgangspunten opgenomen voor de verdere verduurzaming van ons vastgoed.

Meerjaren Perspectief Vastgoed Almere (MPVA)

Om zich te houden op ontwikkelingen die van invloed zijn op de vastgoedportefeuille maken wij jaarlijks een Meerjaren Perspectief Vastgoed Almere (MPVA). Dit MPVA wordt voorafgaand aan de programmabegroting opgesteld.

We analyseren de gebouwen en brengen de plannen van huurders en gebruikers in kaart. Daarbij houden we zicht op belangrijke (beleidsmatige) trends en ontwikkelingen. Met behulp van dit MPVA zijn we in staat om te sturen op het behoud van de waarde van ons vastgoed voor de stad.

Onderhoud

In de kadernota Vastgoedbeleid is vastgesteld dat het gemeentelijk vastgoed conditie gestuurd wordt onderhouden conform de NEN 2767.

Financiën

Om de kosten voor planmatig onderhoud te egaliseren wordt gewerkt met een tweetal voorzieningen voor planmatig onderhoud. Een voorziening wordt gebruikt voor gymzalen en tijdelijke onderwijshuisvesting. De andere wordt gebruikt voor maatschappelijk vastgoed, parkeren en overige gebouwen. De voorzieningen worden gevoed door dotaties.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de voorziening planmatig onderhoud gymzalen en tijdelijke onderwijshuisvesting weergegeven.

bedragen x € 1.000

jaar	beginstand	storting	uitgaven	eindstand
2022	2.203	1.206	1.365	2.044
2023	2.044	1.206	1.565	1.685
2024	1.685	1.206	1.332	1.559
2025	1.559	1.206	1.365	1.399
2026	1.399	1.206	521	2.085
2027-2032	2.085	7.236	8.502	819

In onderstaande tabel wordt het verloop van de voorziening planmatig onderhoud voor het maatschappelijk vastgoed, parkeren en de overige gebouwen weergegeven.

bedragen x € 1.000

jaar	beginstand	storting	uitgaven	eindstand
2022	13.072	5.380	5.276	13.176
2023	13.176	5.009	8.497	9.688
2024	9.688	4.905	6.839	7.754
2025	7.754	4.905	6.432	6.228
2026	6.228	4.905	3.621	7.512
2027-2032	7.512	29.430	35.954	988

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Er wordt een krediet aangevraagd van € 5.784.000 voor de aanleg van zonnepanelen, het plaatsen van warmtepompen en het maken van een warmte/koude opslag in het stadhuis. De kapitaallasten, op basis van annuïtair afschrijven, worden gedekt door de berekende besparingen in energiekosten en SDE subsidie.

object	besparingsmaatregel	afschrijving	investering	kapitaallasten
Stadhuis	warmte/koude opslag	20 jaar	3.669.000	146.000
Stadhuis	zonnepanelen	15 jaar	151.000	11.000
Floridagarage	zonnepanelen	15 jaar	85.000	6.000
Recyclingperron Argonweg	zonnepanelen	15 jaar	80.000	6.000
Natuurbelevingscentrum	zonnepanelen	15 jaar	53.000	4.000
TOH Marie Curielaan	zonnepanelen	15 jaar	82.000	6.000
Sporthal Nobelhorst en Buiten	zonnepanelen	15 jaar	304.000	22.000
Kinderdagverblijven	zonnepanelen	15 jaar	64.000	4.000
VVE Vlechtwerk	zonnepanelen en warmtepomp	15 jaar	413.000	30.000
Cultuurgebouw Almere Buiten	zonnepanelen, warmtepomp en overige maatregelen	15 jaar	883.000	65.000
			5.784.000	300.000

In het Stadhuis willen we investeren in een WKO (warmte/koude opslag) regeling. De totale investering bedraagt € 3,7 miljoen. Hiervan kan circa € 1 miljoen vanuit planmatig onderhoud betaald worden omdat een aantal koelmachines aan vervanging toe zijn. Door deze investering wordt ongeveer 145.000 kg CO2 per jaar bespaard wat evenveel is als circa 1.000 zonnepanelen.

Onderwijsgebouwen

In de Kadernota Vastgoedbeleid is opgeschreven dat het de ambitie van de gemeente is om haar vastgoed energieneutraal (ENG) te bouwen. Dit geldt ook voor de schoolgebouwen, die op dit moment worden gerealiseerd op het niveau van bijna energieneutraal (BENG). Om een schoolgebouw op het niveau van ENG te krijgen is € 150 per m2 extra nodig. Op dit moment is dit nog niet in de begroting geregeld. We verwachten in 2023, bij de programmabegroting 2024, met een uitgewerkt voorstel te komen.

Overige investeringen

Bij een aantal buurtcentra is de kwaliteit van de kozijnen zodanig slecht dat deze vervangen moeten worden. Deze kozijnen stammen uit de periode dat zogenaamd gevingerlast vurenhout werd voorgeschreven. De kosten van vervanging van deze kozijnen is niet meegenomen in het planmatig onderhoud. We vragen daarom een krediet aan van € 800.000 voor vervanging.

Om klimaatproblemen bij de Kunstlinie op te lossen is bij de programmabegroting 2022 een krediet toegekend. Voor de opdracht tot verbetering van het binnenklimaat Waterfoyer en muzieklokalen CKV in de Kunstlinie heeft een aanbesteding plaatsgevonden. De inschrijving overschrijdt het toegekende budget voor verbetering van het binnenklimaat ruimschoots. Gelet op de schaarste in de markt en de alsmaar stijgende prijzen is de verwachting dat een nieuwe aanbesteding geen lagere aanbidding oplevert. Om de verbetering van het binnenklimaat te kunnen realiseren is daarom aanvullend krediet nodig van € 486.000.

Leegstand

De leegstand in onze portefeuille bedraagt 4,2%. De leegstand heeft betrekking op: gebouw Alnovum (gedeeltelijk), Bivak 1, Voetnoot (gedeeltelijk), voormalige Popzaal (gedeeltelijk), brandweerkazerne Markerkant en enkele lokalen in voormalige noodscholen. Bij de berekening van dit percentage wordt onderwijshuisvesting buiten beschouwing gelaten omdat die valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Ons vastgoed wordt goed gebruikt. Deze beperkte leegstand brengt wel met zich mee dat er slechts een beperkte mate van flexibiliteit is om nieuwe huisvestingsvragen op te vangen. Onze gebouwen staan nooit volledig leeg. Als het nodig is schakelen we een tijdelijke beheerder in.

Het Alnovum zal worden verkocht via een tenderprocedure. De niet verhuurde Zwarte Toren wordt momenteel gebruikt als opvanglocatie voor vluchtelingen uit Oekraïne. De voorbereidingen voor de verkoop gaan op de achtergrond door. De feitelijke verkoop kan pas starten als de Zwarte Toren niet meer wordt gebruikt als opvanglocatie en leeg is. Omdat onbekend is wanneer verkoop wel kan plaatsvinden, ontstaat daarmee een risico dat de marktomstandigheden veranderd zijn. Deze kunnen van invloed zijn op de waarde van het pand of de interesse in koop van het pand.

Het voormalig politiebureau (Bivak) in Almere Haven is strategisch aangekocht. Onderzocht wordt op welke wijze dit gebouw het beste kan worden ingezet. Het pand staat niet echt leeg maar wordt via een leegstandsbeheerder druk gebruikt.

In de voormalige Popzaal heeft de huurder (casino) de huur voor een deel van het pand opgezegd. We doen onderzoek naar een toekomstige bestemming van de leegstaande ruimten. Er zijn investeringen nodig om de leegstaande ruimten geschikt te maken voor verhuur. Het souterrain is tijdelijk geschikt gemaakt voor de opvang van vluchtelingen en wordt daarvoor nu ook ingezet.

De brandweerkazerne Markerkant in Almere Stad is door de ingebruikname van de kazerne in Almere Poort leeg komen te staan. Voor de kazerne Almere Stad wordt een nieuwe bestemming gezocht waarbij gedacht wordt als onderkomen voor broedplaatsen en informele werkmilieus. Ook dit pand wordt inmiddels ingezet als crisis noodopvanglocatie.

In een aantal panden voor tijdelijke onderwijshuisvesting zijn leegstaande lokalen te huren door maatschappelijke partners. Het aanbod wisselt door het jaar heen. Deze worden aangeboden bij een makelaar en op Makelpuntalmere.nl.

Verkoop

Verkoop van vastgoed is aan de orde als een pand leeg is gekomen en de afwegingen – zoals genoemd in de kadernota Vastgoedbeleid – zijn doorlopen. Als er geen reden meer is om het pand te behouden, dan wordt het pand verkocht. In de kadernota is vastgelegd dat gebouwen worden verkocht volgens de principes: transparant, openbaar en marktconform. Het kan voorkomen dat er zwaarwegende maatschappelijke- of beleidsbelangen spelen, die pleiten voor een andere keuze bij verkoop dan de hoogste prijs. De goedkeurende rol van de raad bij verkoop is nader vormgegeven. Sinds 2014 wordt de lijst met potentiële verkoop panden jaarlijks bij de programmabegroting ter goedkeuring voorgelegd aan de raad. Afhankelijk van de marktomstandigheden komt verkoop al dan niet daadwerkelijk tot stand. Als de verkoop niet loopt, dan kan gekozen worden voor verhuur. Het pand verdwijnt dan in het volgende jaar van de geactualiseerde verkooplijst.

object	verkoop
Alnovum	z.s.m.
Parkeerplekken Marehof	2022/2023

Het Alnovum zal worden verkocht via een tenderprocedure. De niet verhuurde Zwarte Toren wordt momenteel gebruikt als opvanglocatie voor vluchtelingen uit Oekraïne. De voorbereidingen voor de verkoop gaan op de achtergrond door. De feitelijke verkoop kan pas starten als de Zwarte Toren niet meer wordt gebruikt als opvanglocatie en leeg is.

Als gemeente zijn wij eigenaar van 6 parkeerplekken in de parkeergarage onder het woon/winkelcomplex De Marehof. Deze werden verhuurd. Omdat er geen huurders meer zijn, het bezit bij geen enkel gemeentelijk beleidsdoel past en er regelmatig vragen komen om een parkeerplek te mogen kopen, willen wij overgaan tot verkoop.

Slooplijst

Sloop is aan de orde als een gebouw niet meer geschikt is voor (tijdelijk) hergebruik, te verouderd is, investeringen niet rendabel zijn en er geen belangstelling meer voor is. De volgende panden komen in aanmerking om op termijn gesloopt te worden als verhuur of verkoop geen optie meer is.

object	sloop
Paalgebouw bij het Oostvaarders College (OVC)	2023

Het zogenaamde paalgebouw is niet meer nodig voor het huisvesten van leerlingen van het Oostvaarders College of andere leerlingen en kan daarom gesloopt worden. Er is een kleine kans dat dit gebouw misschien nog ingezet moet worden voor het geven van onderwijs aan Oekraïense leerlingen. We wachten met sloop totdat we zeker weten dat dit niet nodig is.

5.9 Fonds Verstedelijking Almere

In 2013 is de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer inclusief de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 vastgesteld. Hierin staan de regionale opgaven beschreven op het vlak van ecologie, bereikbaarheid en verstedelijking in de oostflank van de Metropoolregio Amsterdam. Ook zijn afspraken gemaakt onder welke condities Almere met 60.000 woningen kan groeien. De afgelopen jaren zijn op basis van deze afspraken al veel resultaten geboekt. Er wordt fors in het spoor geïnvesteerd om meer treinen te kunnen laten rijden. De autobereikbaarheid is verbeterd door verbreding van de A6-A1-A9. De Markerwadden zijn succesvol gerealiseerd. En ook in Almere zelf zijn de ontwikkelingen goed zichtbaar. De gebiedsontwikkeling Oosterwold is volop in uitvoering. Almere heeft twee hogescholen binnen de stadsgrenzen. En vanuit het Fonds Verstedelijking Almere (FVA) zijn verschillende projecten gerealiseerd en in uitvoering.

Algemeen

Inleiding

Na zorgvuldige planvoorbereiding worden in 2023 de eerste maatregelen gerealiseerd van sleutelprojecten in de nieuwe programmalijn Groene en waterrijke identiteit. De sleutelprojecten sport, die in 2022 nieuw opgenomen zijn in het Meerjarenprogramma, zijn vlot en enthousiast van start gegaan. In 2023 opent de tweede Skills Garden in Almere en zal de tweede editie van de Dutch Water Week plaatsvinden. De nieuwbouw van de internationale school opent in 2023 haar deuren. En de winnaar van de tweede competitie Upcycle City start met de realisatie van zijn concept. In de loop van 2023 nemen de laatste bewoners van de Wiki huizen hun intrek in hun zelfgebouwde woning. Ervan uitgaande dat corona geen roet in het eten gooit, verwachten we ook in 2023 weer vele activiteiten bij onder andere Stichting StrandLAB, het Kunstpaviljoen en bij Natuurbelevingscentrum Oostvaarders.

Het jaar 2022 stond in het teken van de wereldtuinbouwtentoonstelling Floriade Expo. Veel projecten hebben direct of indirect een verband met deze Expo en/of de gebiedsontwikkeling van de Hortuswijk. De circulaire bruggen, het Kunstpaviljoen M en de Aeres Hogeschool zijn enkele grote blikvangers en blijven na de Expo in gebruik. Maar ook de meer tijdelijke paviljoens, bijvoorbeeld rondom circulaire bouw en voedsel, dienden als visitekaartje voor wat er mogelijk is in Almere en de regio. In 2023 zullen we dan ook op verschillende thema's goed gebruik maken van de spin-off van de Expo. Er is veel kennis opgedaan, netwerken zijn uitgebreid en samenwerkingen tussen partners zijn bekrachtigd. Growing Green Cities – en de bijbehorende thema's groen, gezondheid, voedselvoorziening en duurzaamheid – blijven dan ook in 2023 een leidend principe voor de groeiende stad Almere.

De Uitvoeringsagenda die hoort bij de Perspectieven Oostflank MRA en Almere, stad met toekomst werd begin 2022 vastgesteld. Eén van de uitgangspunten daarbij is dat we de Almeerse kwaliteiten hierin voortzetten, versterken of als springplank naar nieuwe opgaven gebruiken. En zijn hierin de kaders gesteld voor een gezonde verdere ontwikkeling van Almere. Met een bijdrage uit het FVA wordt invulling aan deze uitvoeringsagenda gegeven.

In 2023 starten we het proces op om gezamenlijk te komen tot een uitgebalanceerde invulling van het Meerjarenprogramma 2025-2029. Hierover wordt vervolgens in 2024 besloten.

Besluitvorming

Met het vaststellen van de begroting door de gemeenteraad wordt het jaarprogramma 2023 vastgesteld. De uitvoering van projecten uit het jaarprogramma 2023 is onder voorbehoud van goedkeuring van de provinciale bijdrage door de Provinciale Staten van de provincie Flevoland. Zij nemen hierover bij de vaststelling van de provinciale begroting een besluit.

Jaarprogramma 2023

In onderstaande tabel zijn de bijdragen van de partners aan het fonds weergegeven. Daarna treft u de fondsaanvragen voor 2023 per programmalijn aan.

bedragen x € 1.000

verdeling jaarprogramma 2023	totaal	gemeente	provincie	Rijk
bijdrage Almere	9.364	9.364		
revolverende middelen	29	29		
bijdrage Provincie	6.700		6.700	
bijdrage Rijk, grondverkoop Oosterwold	16.088			16.088
<i>totaal beschikbaar</i>	<i>32.181</i>	<i>9.393</i>	<i>6.700</i>	<i>16.088</i>
Proceskosten				
proceskosten programma Almere 2.0	-1.200	-1.200		
Programmasturing lijnen 1 t/m 6	-1.250	-1.250		
<i>Totaal uitgaven proceskosten</i>	<i>-2.450</i>	<i>-2.450</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Programmalijn 1: Hart van de stad				
Almere Centrum	-1.430	-27	-51	-1.353
Rondje weerwater	-1.810	-34	-64	-1.712
Werkagenda Centrum Almere 2040	-275	-275		
<i>Subtotaal programmalijn Hart van de Stad</i>	<i>-3.515</i>	<i>-335</i>	<i>-115</i>	<i>-3.065</i>
Programmalijn 2: Leer- en werkomgeving				
Flevo Campus	-2.475	-46	-88	-2.341
Internationaal onderwijs	0	0	0	0
Kenniscampus Stadshart	-534	-10	-19	-505
MB0 ICT Field Lab	-343	-6	-12	-324
Sterke kennisinfrastructuur en krachtige triple helix (Academische functie)	-80	-80		
Leven Lang Ontwikkelen (Technisch beroepsonderwijs)	-165	-165		
Gelijke kansen voor iedereen (diverse verkenningen)	-110	-110		
<i>Subtotaal programmalijn Leer- en werkomgeving</i>	<i>-3.707</i>	<i>-418</i>	<i>-119</i>	<i>-3.171</i>
Programmalijn 3: Circulaire economie en energie				
Circulaire economie - Citylab	0	0	0	0
Circulaire economie - Competitie Upcycle City 2.0	-648	-12	-23	-612
Circulaire economie - Stedelijke grondstofstromen	-275	-5	-10	-260
Circulaire economie - Price	-720	-13	-26	-681
Circulaire economie - Stedelijk voedselsysteem	-430	-8	-15	-407
Circulaire economie	-2.073	-39	-73	-1.960
Duurzame Energie - Energiefonds	0	0	0	0
Duurzame Energie - balanceren energienet	0	0	0	0
Duurzame energie -Ultradiepe geothermie, stad zonder gas	-160	-3	-6	-151
Duurzame energie	-160	-3	-6	-151
<i>Subtotaal programmalijn Circulaire economie en energie</i>	<i>-2.233</i>	<i>-42</i>	<i>-79</i>	<i>-2.112</i>
Programmalijn 4: Cultuur en toerisme				
Kustzone Almere Poort/Duin	-701	-13	-25	-663
Museale voorziening	-1.528	-28	-54	-1.445
Nationaal Park Nieuwland - Almeerse Poort	0	0	0	0
Culturele strategie	0	0	0	0
Sport en bewegen in openbare ruimte	-500	-9	-18	-473
Topsport	-430	-8	-15	-407
Buitenzwembad	0	0	0	0
<i>Subtotaal programmalijn Cultuur en toerisme</i>	<i>-3.159</i>	<i>-59</i>	<i>-112</i>	<i>-2.988</i>
Programmalijn 5: Vernieuwend wonen				

verdeling jaarprogramma 2023	totaal	gemeente	provincie	Rijk
Experiment Vernieuwend Wonen	-800	-15	-28	-757
<i>Subtotaal programmalijn Vernieuwend wonen</i>	<i>-800</i>	<i>-15</i>	<i>-28</i>	<i>-757</i>
Programmalijn 6: Groene en waterrijke identiteit				
Unieke landschappen: Almeerderhout	-1.654	-31	-59	-1.565
Unieke landschappen: Eemvallei	0	0	0	0
Excellent groene en gezonde leefomgeving	-1.680	-31	-60	-1.589
Ecologische verbindingen	-390	-7	-14	-369
<i>Subtotaal Groene en waterrijke identiteit</i>	<i>-3.724</i>	<i>-69</i>	<i>-132</i>	<i>-3.523</i>
<i>Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst</i>	<i>-2.759</i>	<i>-2.759</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Risicobuffer</i>	<i>-500</i>	<i>170</i>	<i>-197</i>	<i>-473</i>
<i>totaal kosten</i>	<i>-22.847</i>	<i>-5.977</i>	<i>-782</i>	<i>-16.088</i>
saldo Fonds 2023	9.334			

Verdeling van de middelen

Het Fonds wordt gevoed door de gemeente, de provincie en het Rijk. Bij de verdeling van de middelen over de diverse overheden worden de volgende afspraken gehanteerd:

- De kosten voor de programmaorganisatie Almere 2.0 komen ten laste van de bijdrage van de gemeente Almere.
- Het Rijk draagt haar hele bijdrage bij.
- De overige uitgaven worden door de gemeente en provincie gedeeld.

Bijdragen Fonds Verstedelijking Almere

Bijdrage Almere

De gemeentelijke bijdrage bestaat uit een specifieke uitkering voor de groeiopgave van Almere (€ 9,4 miljoen). Dit bedrag is bevroren op het niveau van de beschikking van 2022 en is inclusief de indexatie (+5,24%) voor loon- en prijsontwikkeling 2022. Voor de meerjarige bijdrage vanaf 2023 wordt een specifieke regeling opgesteld door het ministerie van BZK.

Revolverende middelen

De revolverende middelen hebben betrekking op een terugbetaling van het procesgeld Oosterwold, dat gedeeltelijk is voorgefinancierd vanuit het FVA (oorspronkelijk € 300.000). Deze worden weer ingebracht in het fonds (totaal € 29.000).

Provinciale bijdrage

Vanaf 2021 draagt de provincie jaarlijks € 6,7 miljoen bij.

Rijksbijdrage

De rijksbijdrage bestaat uit de gerealiseerde opbrengst bij verkoop van rijksgrond in Almere Oosterwold (7.000 kavels) en, op termijn, Almere Pampus voor 8.000 woningen. Van de in 2021 verkochte gronden, wordt de opbrengst in 2023 ingebracht in het FVA. Dit betreft een bedrag van € 16 miljoen.

Proceskosten

De programmaorganisatie Almere 2.0 is ondergebracht bij de gemeente Almere. De hiermee samenhangende kosten worden gefinancierd uit de gemeentelijke bijdrage aan het fonds. Het budget voor deze proceskosten in 2023 bedraagt € 1,2 miljoen.

Programmasturing

De werkzaamheden binnen de programmalijnen omvatten meer dan alleen de sleutelprojecten. Om die reden wordt voor de programmalijnen 1-4 en 6, per programmalijn € 0,25 miljoen voor programmasturing beschikbaar gesteld. De kosten betreffen personeelskosten van een programmamanager,

programmasecretaris, communicatieadviseur en programmamedewerker. Daarnaast worden onderzoekskosten en advieskosten gemaakt die nodig zijn voor de totale programmalijn.

Programmalijn 1: Hart van de Stad

Om Almere op de lange termijn een rol als onderscheidende kern binnen de grootstedelijke regio Amsterdam te laten vervullen, krijgt het hart van de stad de komende jaren een forse verstedelijkingsimpuls. Er wordt toegewerkt naar een centrum met een voorzieningenniveau en functiemix dat hoort bij een stad van 200.000 tot 300.000 inwoners.

bedragen x € 1.000

jaarprogramma 2023	bijdrage 2023
Programmalijn 1: Hart van de stad	
Almere Centrum	-1.430
Rondje weerwater	-1.810
Werkagenda Centrum Almere 2040	-275
totaal programmalijn Hart van de Stad	-3.515

Almere Centrum

Met het project Almere Centrum ontwikkelen we een hoofdroute met karakteristieke pleinen en een Groene Loper. De hoofdroute loopt vanaf het Stationsplein, via het Stadhuisplein, de Stadhuispromenade/Forum naar de Esplanade. De Groene Loper wordt parallel hieraan ontwikkeld: een sport-, spel- en wandelroute waar bezoekers in de luwte van het centrum kunnen komen. Op deze Groene Loper worden vele plekken met elkaar verbonden en is er ruimte om kunst en cultuur het verhaal te laten vertellen.

Voor 2023 wordt er een aanvraag gedaan uit het FVA van € 1,4 miljoen. Het grootste deel van de middelen wordt besteed aan de verdere realisatie van de Zeegroene Loper en de planontwikkeling voor het slechten van de barrièrewerking rotonde Wandellaan. Daarnaast wordt er een bijdrage geleverd aan het versterken van de regionale positie en de communicatie, marketing en organisatie Almere Centrum.

Rondje Weerwater

Met dit project willen we de route rondom het Weerwater mooier en aantrekkelijker maken. Het Weerwater is het centraal gelegen water in Almere. Het Weerwater wordt dé plek waar Almeerders komen om te sporten, te recreëren en elkaar te ontmoeten. Bestaande wandel-, fiets- en sportroutes rond het Weerwater worden aaneengesloten en van een uniforme en bijzondere uitstraling voorzien. Daarnaast is een brug voor fietsers en voetgangers aangelegd tussen de Filmwijk en de Floriade. Het Weerwater is hiermee de verbindende schakel tussen Almere Centrum en de Zuidoever van het Weerwater. Als onderdeel van de 8-pleinenstrategie Almere Centrum wordt de Esplanade, gelegen aan het Weerwater, een aangename verblijfsruimte in het centrum, met continue evenementen die 'te gast zijn'.

Het Rondje Weerwater is nog niet afgerond. Het komende jaar wordt daarom ingezet op het verder realiseren van de doelstellingen door middel van het afmaken van de herinrichting van de Esplanade (waterzijde, groenvoorziening), afronden track Zuidoever Weerwater, het creëren van ontmoetingsplekken (ankerpunten), voorbereiding Lange Rondje Weerwater en het stimuleren van het gebruik van het water via programmering. Voor 2023 wordt een totale aanvraag voor het FVA gedaan van € 1,8 miljoen. Naast de programmering, wordt het merendeel van de middelen ingezet voor realisatie van de track (Zuidoever) inclusief ankerpunten en de voorbereiding van realisatie van het Lange Rondje Weerwater.

Werkagenda Centrum Almere 2040

Werkagenda Centrum Almere 2040 is één van de onderdelen uit de Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst. Met de inzet vanuit de werkagenda wordt voortgebouwd op de inzet en doelstellingen van de programmalijn Hart van de stad.

Centrum Almere 2040 is een traject dat samenwerking zoekt in het ruimere gebied rondom de binnenstad van Almere en bekijkt hoe deze samenwerking vormgegeven kan worden. De focus ligt op het organiseren

en uitwerken van wat nodig is om tussen 2030 en 2040 de ontwikkeling van Centrum Almere met beoogde kwaliteit en vereende kracht verder te brengen.

Voor 2023 wordt € 275.000 aangevraagd om de volgende mijlpalen te bereiken:

- Bouwstenen van een culturele strategie voor het centrum in beeld (in nauwe samenwerking met sleutelproject Culturele Strategie, zie programmalijn Cultuur, toerisme en sport).
- Dialoog/participatie met bewoners, partners, en raad- en Statenleden.
- Reflectie en advies van onafhankelijke klankbordgroep op onderdelen van opgave, culturele strategie en ontwikkelkader.
- Ontwikkelkader duurzame ontwikkeling en openbare ruimte gereed.
- Inzicht in wat nodig is voor uitwerking marketingstrategie.

Programmalijn 2: Leer- en werkomgeving

Almere zet zich in voor een goede, complete en kwalitatief hoogwaardige onderwijsinfrastructuur. Almere wordt een stad waar alle mensen hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen, een leven lang. Een stad waar het onderwijs naadloos aansluit op de arbeidsmarkt, waar ondernemerschap en innovatie floreren en waar Almeerse jongeren in hun eigen stad kunnen blijven wonen om te studeren. Een stad waar kennisinstellingen, bedrijven, studenten en werknemers zich graag willen vestigen omdat hier altijd goede werknemers te vinden zijn, er een innovatief en ondernemend klimaat heerst en in samenwerking wordt gewerkt aan nieuwe kennis en producten. Met de ligging aan de oostkant van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en aan de rand van het productiegebied van Flevoland, biedt Almere volop kansen voor de ontwikkeling van een kennis- en economisch cluster.

Op basis van de afspraken in de 'Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst' zijn aan deze programmalijn drie projectactiviteiten toegevoegd: Sterke kennisinfrastructuur en krachtige triple helix (Academische functie), Leven lang ontwikkelen en Gelijke kansen voor iedereen.

bedragen x € 1.000

jaarprogramma 2023	bijdrage 2023
Programmalijn 2: Leer- en werkomgeving	
Flevo Campus	-2.475
Internationaal onderwijs	0
Kenniscampus Stadshart	-534
MBO ICT Field Lab	-343
Sterke kennisinfrastructuur en krachtige triple helix (Academische functie)	-80
Leven Lang Ontwikkelen (Technisch beroepsonderwijs)	-165
Gelijke kansen voor iedereen (diverse verkenningen)	-110
totaal programmalijn Leer- en werkomgeving	-3.707

Flevocampus

Flevo Campus is een kennisplatform wat zich richt op grootstedelijke voedselvraagstukken. Almere wordt door Flevo Campus ingezet als een living lab om te werken aan een inclusieve gezonde, betaalbare en toegankelijk voedselsysteem in de regio. Op het Floriadeterrein is een campus gerealiseerd waar opleiden, onderzoeken en ondernemen in gezamenlijkheid plaatsvinden.

Flevo Campus heeft drie doelen:

- uitbreiding en versterking van hoogwaardige kenniseconomie in Almere.
- Bereiken dat de economische structuur lokaal en regionaal versterkt wordt door innovatie en kennistoepassing van bedrijven, die daarbij op maat gesteund worden door kennisinstututen als Wageningen University & Research (WUR) en Aeres Hogeschool.
- Vestigen van een internationale reputatie als groene, veerkrachtige stad, die functioneert als (wetenschappelijke) praktijkwerkplaats voor stedelijke voedselvoorziening.

De campusvorming zal in 2023 de kernactiviteit zijn. Projecten als Supermarkt van de toekomst en de Volkskantine zullen in dit jaar verder opgeschaald worden (meerdere vestigingen van de Volkskantine bijvoorbeeld). Ook zullen internationale netwerken als het Milan Urban Food Policy Pact (MUFPP) versterkt worden door gezamenlijke projecten op te starten. De zelfstandige organisatiestructuur van Flevo Campus wordt bestemd voor de toekomst.

De aangevraagde bijdrage uit het Fonds Verstedelijking Almere in 2023 bedraagt € 2,5 miljoen. Deze bijdrage is verdeeld naar verschillende thema's: onderzoeken; opleiden; ondernemen; projecten en activiteiten; fysieke ontwikkeling; organisatie- en communicatie kosten.

Internationale Campus

Vanuit het Fonds Verstedelijking Almere doen we een bijdrage in de realisatie van een internationale campus in Almere. Hier wordt het huidige aanbod aan internationaal onderwijs in Almere (twee scholen) op één locatie gehuisvest. Ook wordt het aantal plekken uitgebreid en verstevigen we de herkenbaarheid en positionering van de scholen.

De gereserveerde bijdrage uit het FVA is in de afgelopen jaren al beschikbaar gesteld. Voor 2023 worden geen nieuwe middelen aangevraagd. De bijdrage voor de beoogde uitbreiding zal naar verwachting voor 2024 worden aangevraagd.

Kenniscampus Stadshart

Windesheim groeit door naar een kenniscentrum voor de stad en regio. De eerste stap in de realisatie van het kenniscentrum is het programma Urban Innovation. Dit is in januari 2021 gestart. In het FVA is een bijdrage gereserveerd voor dit vijfjarige traject waarbinnen wordt gewerkt aan drie activiteitenlijnen: onderwijs, onderzoek en samenwerking in het werkveld.

De inhoudelijke doorontwikkeling van het hoger onderwijs maakt onderdeel uit van de programmalijn Leer- en werkomgeving. De fysieke ontwikkeling van de campus (inclusief de definitieve huisvesting van het hoger onderwijs) is onderdeel van de ontwikkeling van de binnenstad en is opgenomen in programmalijn Hart van de stad. Het ontwerp van Hogeschool Windesheim wordt in 2022 uitgewerkt tot een Definitief Ontwerp en in 2023 omgezet en uitgewerkt tot definitieve aanvragen voor een omgevingsvergunning voor de realisatie.

Voor 2023 wordt een bijdrage uit FVA gevraagd van € 534.000. Deze middelen worden ingezet op de volgende activiteiten bij Windesheim:

- Onderwijs: opzet interdisciplinaire minors en voorbereiding, opzet en ontwikkeling van een master, masterclasses en ander aanbod in het kader van Leven Lang ontwikkelen.
- Onderzoek: lectoraat en onderzoeksgroep Urban Innovation.
- Samenwerking werkveld (fieldlabs): programmering om praktijkvraagstukken op een structurele manier te verbinden aan onderzoek en onderwijs en fieldlabs op locaties in de stad waar deze praktijkvraagstukken uitgewerkt kunnen worden.

Voor de fysieke ontwikkeling van de kenniscampus worden voor 2023 geen middelen aangevraagd. De gereserveerde middelen in het FVA voor de fysieke ontwikkeling worden in 2024 en 2025 ingezet.

MBO ICT FieldLab

Het project MBO ICT Fieldlab beoogt de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren door studenten gericht op te leiden voor ICT-functies.

Voor 2023 wordt € 343.000 aangevraagd bij het FVA. De FVA-bijdrage wordt ingezet voor het aanjagen van het MBO ICT FieldLab als zelfstandig centrum voor de oriëntatie en om- en bijscholing van IT-talent. Het geld wordt ingezet voor de verbouwing/inrichting van een fysieke plek in het ROC Flevoland, projectmanagement, marketing en communicatie en een practoraat voor een periode van 5 jaar (2021-2025). Daarna moet het centrum financieel zelfstandig kunnen voortbestaan om de mismatch tussen vraag en aanbod in de regio op het gebied van IT-talent te helpen oplossen. De activiteiten op het gebied van onderwijs, trainingen en cursussen worden bekostigd door het ROC en uit de opbrengsten uit trainingen voor werkzoekenden (door uitkerende instanties) en commerciële trainingen (door bedrijven). Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst met het ROC opgesteld.

Sterke kennisinfrastructuur en krachtige triple helix

Almere groeit de komende decennia uit tot een stad die qua omvang vergelijkbaar is met Utrecht. Bij zo'n grote stad hoort een hoogwaardige kennisinfrastructuur, die de economie van de stad versterkt met innovaties die nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid opleveren. Het ontwikkelen van een krachtige triple helix en het uitbreiden van (technisch) hoger onderwijs is een belangrijke voorwaarde voor de groei van stuwende werkgelegenheid in Almere. De jaren 2021 en 2022 zijn gebruikt voor een verkenning van de mogelijkheden, het gewenste profiel (Tech&Transitie), de randvoorwaarden, de mogelijke partners en allianties. Ook worden contacten gelegd en zijn gesprekken en ontmoetingen georganiseerd met relevante stakeholders: ministeries, provincie, universiteiten, bedrijven et cetera. Dit heeft geleid tot veel steun voor de ambities van Almere, een duidelijke focus op Tech&Transitie en twee concrete scenario's die als basis kunnen dienen voor een ambitieuze visie op Almere als innovatiehub.

Voor 2023 wordt € 80.000 aangevraagd. De kosten voor de beoogde ontwikkeling bestaan vooral uit kosten voor personele capaciteit. Daarnaast zullen een aantal producten worden ontwikkeld rond met name de plannen voor een Innovation district. Het gaat dan om een (financiële) onderbouwing en een ruimtelijke verkenning die gezamenlijk een bidbook zullen vormen.

Leven lang ontwikkelen

Doelstelling van dit project is dat meer Almeerders hun talenten maximaal kunnen ontplooien en duurzaam werk dicht bij huis vinden. Dat verbetert de levens van deze mensen door onder andere inkomenszekerheid en vermindering van woon-werk kilometers. Er wordt gewerkt aan een integrale en brede aanpak voor een Leven Lang Ontwikkelen. In 2022 wordt dit uitgewerkt tot een plan van aanpak met concrete projecten. Zo nodig worden samenwerkingsovereenkomsten met relevante partners voorbereid. In 2023 worden de projecten verder uitgewerkt.

Voor 2023 wordt een bijdrage van het FVA aangevraagd van € 165.000 om de voorgestelde projecten nader uit te werken.

Gelijke kansen voor iedereen

Het doel van dit project is te bevorderen dat alle kinderen kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen en te benutten en het realiseren van de voorwaarden voor hoogwaardig en innovatief onderwijs en het opvangen van risico's die de groei van de stad met zich meebrengt op het terrein van kwaliteit van het onderwijs en het lerarentekort. Er is zowel aandacht voor het funderend onderwijs in de bestaande stad, als nieuwe gebieden (met name Pampus). In 2021 en 2022 is hiervoor de Almeerse Onderwijsvisie aangescherpt, is een onderzoek uitgevoerd naar de consequenties van de groeiopgave voor het Almeerse funderend onderwijs, en is een verstevigde en vernieuwde aanpak Lokaal Educatieve Agenda opgezet. Voor 2023 wordt een bijdrage van het FVA aangevraagd van € 110.000 om voorstellen uit te werken tot nieuwe sleutelprojecten.

Programmaliijn 3: Circulaire economie en Energie

Circulaire Economie en Duurzame Energie zijn bronnen van innovatie en economische kansen. Door in te zetten op deze economische kansen, helpen we als Gemeente bij de overstap op duurzame energie en benutten we grondstoffen beter. In deze programmalijn zijn de volgende sleutelprojecten opgenomen:

- **3.1 Circulaire economie:** dit sleutelproject onderscheidt meerdere deelprojecten: Citylab, Competitie Upcycle City 2.0, Stedelijke grondstofstromen, Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie (PRICE), en het Stedelijk Voedselsysteem.
- **3.2 Duurzame Energie:** bestaat uit Energiefonds, balanceren energienet en doorzetten ultradiepe geothermie.

bedragen x € 1.000

jaarprogramma 2023	bijdrage 2023
Programmalijn 3: Circulaire economie en energie	
Circulaire economie - Citylab	0
Circulaire economie - Competitie Upcycle City 2.0	-648
Circulaire economie - Stedelijke grondstofstromen	-275
Circulaire economie - Price	-720
Circulaire economie - Stedelijk voedselsysteem	-430
<i>Circulaire economie</i>	<i>-2.073</i>
Duurzame Energie - Energiefonds	0
Duurzame Energie - balanceren energienet	0
Duurzame energie -Ultradiepe geothermie, stad zonder gas	-160
<i>Duurzame energie</i>	<i>-160</i>
totaal programmalijn Circulaire economie en energie	-2.233

Citylab

In de directe omgeving van het Upcycle Centrum, op het bedrijventerrein de Steiger, wordt het Citylab Stedelijke grondstoffen gerealiseerd. Het Citylab is een gecontroleerde regelluwe testomgeving voor nieuwe economische activiteiten rond het opwaarderen van reststromen.

Eerder was voorzien om het project in 2022 af te sluiten. In verband met de realisatie van de fysieke Circulaire hub is er echter voor gekozen om het project te verlengen tot en met 2023. Het Circuloco paviljoen dat te zien is tijdens de Floriade wordt na het evenement overgeplaatst naar de locatie van de vaste hub op de Steiger en gaat functioneren als een deel van de vaste fysieke hub. Er worden geen nieuwe middelen voor 2023 aangevraagd.

Competitie Upcycle City 2.0

Na het succes van de eerste competitie ontwerpen we een Upcycle City Competitie 2.0. Door op deze manier de markt uit te dagen circulair te innoveren, blijft Almere vernieuwen. De tweede competitie is gericht op circulair bouwen. Er wordt samengewerkt met de programmalijn Vernieuwend Wonen.

In 2022 is de competitie gepubliceerd op Tendered op basis van de selectieleidraad en gunningsleidraad. Eind 2022 wordt de winnaar bekend gemaakt. Voor 2023 wordt € 648.000 aangevraagd. De bijdrage van het FVA wordt gebruikt voor interne projectleiding, de subsidieverstreking aan de winnaar en communicatie over de competitie. Eén van de voorwaarden in de competitie is dat de winnende partij zelf 75% van de totale investeringskosten bijdraagt.

Stedelijke grondstofstromen

Dit project bestaat uit drie onderdelen:

- Het grondstoffendepot om maximaal gebruik te maken van de lokale grondstoffen. Er is een locatie gereserveerd op De Vaart en er worden voorbereidingen getroffen voor de inrichting.
- Het Circulair Ambachtscentrum Almere (CAA). Het CAA is een lokaal samenwerkingsverband waar diverse partijen hun handen ineenslaan om regionale grondstoffen, materialen en producten op een zo duurzaam en efficiënt mogelijke wijze te hergebruiken.
- Het Lectoraat Innovatie & Groenstedelijke ruimte. Het lectoraat aan de Aeres Hogeschool ontwikkelt kennis over de aanpak van grootstedelijke vraagstukken met de centrale thema's circulaire economie, biodiversiteit en klimaatadaptatie in relatie tot de inrichting en governance van de stedelijke leefomgeving en het welzijn van stedelingen.

In totaal wordt voor 2023 € 275.000 aangevraagd. Daarnaast is er nog € 1,3 miljoen beschikbaar uit voorgaande jaren. Van de totaal beschikbare middelen wordt in 2023 € 731.000 besteed aan het grondstoffendepot, € 750.000 aan het Circulair Ambachtscentrum Almere en € 90.000 aan het lectoraat Innovatie & Groenstedelijke ruimte.

Praktijk- en innovatie centrum Circulaire Economie (PRICE)

In dit project willen we een plek creëren waar ondernemers, overheid, studenten, docenten en bedrijven het verschil maken door samen te werken.

De doelen van PRICE zijn driedig:

1. Het versnellen van kennisvalorisatie (benutten van kennis in de praktijk) en innovatie;
2. Het in praktijk brengen van kennis en competenties voor de arbeidsmarkt;
3. Het ontwikkelen van nieuwe processen, technieken en verdienmodellen met sociale en economische impact.

Om invulling te geven aan deze doelstellingen worden onder meer challenges georganiseerd. Voor deze challenges zijn zes actielijnen geformuleerd: proces, techniek, sociaal, financiën, meetbaarheid en juridisch.

Voor 2023 wordt € 720.000 aangevraagd. Het merendeel van deze bijdrage wordt ingezet voor de uitwerking van de challenges.

Stedelijk voedselsysteem

Binnen het project Stedelijk voedselsysteem willen we voedselverspilling verminderen en stimuleren we lokale voedselvoorziening. Ook zetten we Almere verder op de kaart als kennis- en innovatiestad op het gebied van voedselvraagstukken. Het gaat bij dit project om de hele voedselketen: van productie, distributie tot consumptie. Belangrijke onderwerpen in dit project zijn het voorkomen van afval, het behoud van biodiversiteit, reductie van CO2, gezondheid en dieetverandering. Almere kan zo bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken rond duurzame stedelijke voedselvoorziening, nationaal en internationaal.

Voor 2023 wordt een bijdrage van € 430.000 aangevraagd voor de diverse activiteiten die voor dit project uitgevoerd worden.

Energiefonds

Het Energiefonds is een lopend project uit het meerjarenprogramma FVA 2017-2021. Via het Energiefonds kunnen bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voor hernieuwbare energieprojecten financiering aanvragen in de vorm van een lening. Hierbij werkt de gemeente Almere samen met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn).

Hier is onder andere het Woningabonnement uit voortgekomen, dat inwoners helpt met het verduurzamen van hun eigen huis. Via dit abonnement worden de investeringen voor verduurzaming betaald voor de bewoners. Zij regelen samen met aangewezen partners de volledige installatie. Op basis van een gekozen looptijd (10, 15 of 20 jaar) betaalt de bewoner per maand de verbouwing terug.

Het project is nog niet afgerond. Er zullen nog beheerkosten gemaakt worden gedurende de looptijd van de leningen. Voor het jaarprogramma 2023 wordt geen nieuwe aanvraag gedaan.

Balanceren energienet

Ons energiesysteem gaat veranderen. De overgang naar een duurzame elektriciteitsvoorziening biedt uitdagingen. Zo kunnen storingen in het elektriciteitsnet in de toekomst vaker voorkomen. Om de druk op systemen te ontlasten is een betere afstemming van vraag en aanbod belangrijk. Dit heet balanceren. Het uiteindelijk doel is CO2-reductie. Er zijn twee mogelijkheden in beeld:

1. balanceren elektriciteit op buurniveau (Hoekwierde);
2. Energiemanagement op een bedrijventerrein (De Vaart/Buitenvaart).

Voor 2023 worden geen nieuwe middelen uit het FVA gevraagd. De resterende middelen uit voorgaande jaren zijn voldoende om de geplande activiteiten voor 2023 uit te voeren. Voor de pilot in de Hoekwierde staat 2023 in het teken van verdere uitwerking en het gezamenlijk beoordelen of de benefits van het energiedelen ook daadwerkelijk in de buurt kunnen worden teruggebracht en ervaren. Voor de pilot op De Vaart en Buitenvaart worden voorstellen verder uitgewerkt tot concrete plannen. De middelen zijn onder voorwaarden en worden per pilot vrijgegeven als de kansrijkheid van de betreffende pilot aangetoond is.

Ultradiepe geothermie

Dit project richt zich op de verduurzaming van het warmtenet. Dit programma bouwt voort op lopende studies voor o.a. het aanboren van ultradiepe aardwarmte in Almere. Almere wil een gasloze stad worden. Daarom onderzoeken we de mogelijkheid voor ultradiepe geothermie in Almere. Dieper dan vier kilometer in de aarde kan water een temperatuur van boven de 120 graden hebben. Een natuurlijke bron voor warmte in Almeerse huizen en industrie, en nog helemaal nieuw in Nederland. De komende jaren doen we seismologisch onderzoek (diep in de grond) en proefboringen. Dit project is inmiddels aangesloten bij het programma SCAN (Seismische Campagne Aardwarmte Nederland) van de Rijksoverheid.

Met dit project levert Almere een belangrijke bijdrage aan het aanboren van hernieuwbare en alternatieve energiebronnen. Voor 2023 wordt € 160.000 aangevraagd. Met de bijdrage vanuit het Fonds Verstedelijking Almere worden de kosten van een projectleider, communicatie en bijdrage aan onderzoeken gedekt.

Programmalijn 4: Cultuur, toerisme en sport

Binnen de programmalijn Cultuur, toerisme en sport zoeken we naar mogelijkheden om unieke plekken te creëren waar altijd iets te doen is en mensen elkaar kunnen ontmoeten. De projecten voor Cultuur, toerisme en sport dragen bij aan een prettigere stad om te wonen en sociale cohesie in buurten. Ook zorgt het voor gezondere, fitter en productievere inwoners.

bedragen x € 1.000

jaarprogramma 2023	bijdrage 2023
Programmalijn 4: Cultuur en toerisme	
Kustzone Almere Poort/Duin	-701
Museale voorziening	-1.528
Nationaal Park Nieuwland - Almeerse Poort	0
Culturele strategie	0
Sport en bewegen in openbare ruimte	-500
Topsport	-430
Buitenzwembad	0
totaal programmalijn Cultuur en toerisme	-3.159

Kustzone Almere Poort/Duin

Kustzone Almere Poort/Duin is een unieke plek in de regio waar ruimte is en strand, watersport en cultuur hand in hand gaan. Vanaf de Hollandse Brug is dit de entree van Almere.

Er wordt gewerkt aan de integrale ontwikkeling vanuit het strand en de doorontwikkeling van de kustzone als verblijfsplek. Het cluster van het Almeerderstrand, het nieuw aangelegde strand voor evenementen, het jonge duinlandschap, Vis à Vis en StrandLAB Almere vormen de culturele en recreatieve ankers in het gebied. Het gebiedsconcept Stadsduin voor actieve cultuur vormt de komende jaren 2022-2025 het kader van waaruit in samenwerking met bestaande en nieuwe partners de Kustzone Poort verder wordt ontwikkeld tot culturele, sportieve en recreatieve hotspot.

Voor 2023 vragen we € 0,7 miljoen aan. Daarnaast zijn er nog middelen beschikbaar uit voorgaande jaren. Het gaat met name om middelen voor de inrichting van het evenementen strand en het Almeerderstrand (€ 0,8 miljoen) en de impuls in het landschap (€ 0,9 miljoen)). Verder is er ook budget doorgeschoven naar 2023 voor de onderdelen Cultuur en Leisurecluster en Gebiedsregie.

Museale voorziening

Dit project richt zich op het realiseren van een vernieuwend museum voor grootschalige multimediale kunst en landschapskunst met een dynamische programmering. Een toegankelijk museum, opgericht en ingevuld volgens de meest actuele inzichten, dat internationaal aanspreekt en lokaal relevant is. Het museum is 'voor', 'met', en 'door' Almere en Flevoland en zet in op talentontwikkeling.

De realisatie van het Kunstmuseum Flevoland kent drie deelprocessen die elkaar opvolgen:

1. Planvorming & besluitvorming (2021-2022).

2. Ontwikkeling & Voorbereiding (2023-2025), na een positieve besluitvorming op de voorgestelde plannen, wordt het museum en de museumlocatie ontwikkeld.
3. Realisatie & Exploitatie (vervolgopdracht na 2025), in het derde en laatste proces wordt de locatie gebouwd, het museum officieel geopend en start de exploitatie van het museum.

Voor 2023 wordt voor dit project € 1,5 miljoen aangevraagd. Vanaf 2023 start het tweede deelproces Ontwikkeling & Voorbereiding. Daarnaast vindt een activiteitenprogramma plaats, als pilot en voorproef van het museum om zo enerzijds enthousiasme en betrokkenheid te creëren, en anderzijds verschillende activiteiten en publieksbenaderingen te toetsen.

Nationaal Park Nieuw Land – Almeerse Poort

De inzet van dit project is om de Oostvaardersplassen en de omliggende natuurgebieden beter toegankelijk te maken voor inwoners van Almere en de regio. Dit doen we door realisatie van poortgebieden zoals de Almeerse Poort. We realiseren ontvangstplekken, verbeteren de voorzieningen, maken de natuur zichtbaar en beter bereikbaar, verbeteren de natuurkwaliteit en bieden een gevarieerd en op maat gemaakt programma. We werken niet alleen aan de fysieke aanpassing van landschap en gebouwen maar ook aan de programmering van activiteiten samen met alle betrokken partners.

Voor 2023 vragen we geen nieuwe middelen aan, omdat om diverse redenen uitvoering van grote investeringen in het landschap de afgelopen tijd zijn uitgesteld. Ingrepen in het landschap en aan infrastructuur en gebouwen worden in het najaar van 2022 aanbesteed. De uitvoering van (een groot deel van) de werkzaamheden zal naar verwachting in 2023 kunnen plaatsvinden. De reeds gereserveerde middelen uit voorgaande jaren zijn toereikend om de werkzaamheden in 2023 te bekostigen.

Culturele strategie

De doorontwikkeling van het centrum vormt een belangrijke pijler voor de (boven)stedelijke culturele voorzieningen. De culturele strategie levert bouwstenen en input voor:

- Het kwaliteitskader voor verdichting van de binnenstad.
- Het centrum ontwikkelakkoord (zie sleutelproject Centrum Almere 2040).
- De ontwikkeling van het cultureel voorzieningenniveau in de stadsdelen.
- Het Cultuurplan 2025-2028.

Voor 2023 worden geen nieuwe middelen aangevraagd. Resterende middelen uit 2022 zijn voldoende om de culturele strategie verder uit te werken in 2023.

Sport en bewegen in de openbare ruimte (Skills Garden)

In het sportbeleid van Almere en Flevoland staat het bevorderen van een gezonde leefstijl centraal. Dit doen we door de inwoners te stimuleren om meer te bewegen in de openbare ruimte. Het groene en waterrijke karakter van de stad nodigt uit om te bewegen in de openbare ruimte.

In dit sleutelproject zijn drie onderdelen opgenomen:

- Het doortrekken van het Rondje Weerwater; een nadere uitwerking is opgenomen in programmalijn Hart van de stad.
- Boscircuit Almeerderhout uitbreiden en verbinden met Braambergen en het (lange) Rondje Weerwater. Een nadere toelichting is opgenomen in programmalijn Groene en waterrijke identiteit.
- In 2023 wordt de tweede Skills Garden gerealiseerd in Almere Stad Oost. De eerste Skills Garden is in 2019 in Almere Haven gerealiseerd. Dit is een openbare sport- en beweegplek ingericht volgens de Athletic Skills Model principes in Europa. Hierin staat het stimuleren van veelzijdig bewegen voor betere motorische vaardigheden en gezondere inwoners centraal.

Voor de realisatie van de Skills Garden wordt voor 2023 € 500.000 aangevraagd uit het FVA.

Topsport

Met het organiseren van topsportevenementen profileren we ons verder als Sportstad van betekenis.

Het Watersportverbond organiseert vanaf 2022 jaarlijks het grootse watersportevenement ter wereld voor de kust van Flevoland aan de kant van Almere Poort: Dutch Water Week (voorheen Alianz Regatta). In de

driehoek Amsterdam IJburg - Muiden - Almere Poort zijn vijf wedstrijdbanen voorzien om alle topwedstrijden te faciliteren. Voor de jaarlijkse organisatie van het evenement is in het Fonds Verstedelijking Almere een bijdrage beschikbaar voor de komende vier jaar.

Het Nationaal Trainingscentrum (NTC) van het Watersportverbond overweegt om zich permanent in Almere te vestigen. In de komende jaren worden hiervoor voorbereidingen uitgevoerd zoals een haalbaarheidsonderzoek en locatieonderzoek.

Het Topsportcentrum in Almere Poort is dé plek waar je topsport kunt zien en waar je sport op alle niveaus kunt beoefenen. Jaarlijks worden hier vele (inter)nationale sportevenementen georganiseerd, zoals handbal- en basketbalinterlands, NK judo en NK badminton.

Voor 2023 wordt € 430.000 gevraagd. Hiervan is € 200.000 voor de bijdrage aan de Dutch Water Week. Voor het haalbaarheidsonderzoek voor de vesting van het NTC is €100.000 aangevraagd uit het FVA. De resterende € 130.000 is voor de organisatie van evenementen in de Topsportthall.

Buitenzwembad

Almere wil graag een buitenzwembad met regionale aantrekkingskracht realiseren. Het is een wens die past bij een stad met een groeiopgave. Het doel is om een buitenzwembad te realiseren met zowel toegevoegde waarde voor Almere, als zijnde een regionale trekker op het gebied van sport en recreatief gebruik. In 2022 is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. In het najaar van 2022 is er een go/no-go besluit van de gemeenteraad over het vervolg.

Voor dit project worden geen nieuwe middelen aangevraagd voor 2023. Indien de gemeenteraad besluit voor vervolg van dit project, worden de resterende middelen uit 2022 ingezet voor nadere planuitwerking.

Programmalijn 5: Vernieuwend wonen

De ambitie van de programmalijn Vernieuwend wonen is om bij te dragen aan een beter functionerende woningmarkt en een toekomstgerichte woningvoorraad – in de eerste plaats in Almere en afgeleid daarvan de regio en elders in Nederland. Daartoe worden nieuwe oplossingen onderzocht en ontwikkeld voor actuele beleids- en/of maatschappelijke vraagstukken op het gebied van bouwen en wonen. Omdat innovatie vaak niet in reguliere processen tot stand komt, dient het gericht te worden aangejaagd en ondersteund.

De leidende aspecten in de oplossingen waar de programmalijn naar zoekt, zijn:

- Financiële constructies en verdienmodellen die betaalbaarheid en toegankelijkheid van de woningvoorraad bevorderen.
- Duurzame gebouwen door toepassing van biobased materialen en hernieuwbare energiebronnen.
- Doorwerking van sociale transformaties: wonen en zorg, vergrijzing en gezondheid.
- Fysieke aanpak van wijken: transformatie, functiemenging en bouwen voor de buurt.
- Woon-werk combinaties.

Het Woningbouwatelier fungeert voor deze programmalijn als uitvoeringsorganisatie. Het Woningbouwatelier is een samenwerkingsverband tussen de gemeente, provincie, het Ministerie van BZK en het Rijksvastgoedbedrijf.

bedragen x € 1.000

jaarprogramma 2023	bijdrage 2023
Programmalijn 5: Vernieuwend wonen	
Experiment Vernieuwend Wonen	-800
totaal programmalijn Vernieuwend wonen	-800

Voor 2023 wordt € 800.000 aangevraagd uit het FVA. Het budget is primair bedoeld voor het faciliteren van woningbouwexperimenten en kennisdeling over resultaten of inzichten. In 2023 wordt een groot deel van het budget besteed aan een viertal lopende experimenten: Who Cares (Binnenhaven, vermoedelijk breekt de stap naar gebiedsontwikkeling aan), WikiHouse (laatste fase, monitoring), Bouwen door de Buurt (gaat richting realisatie van initiatieven), en voor de pilot met het woonconcept voor kwetsbare jongeren kan hopelijk een concrete locatie worden uitgewerkt. Daarnaast is er ruimte voor verkenningen naar mogelijk toekomstige experimenten met als thema's Circulair Bouwen, LivingLab Pampus, betaalbaarheid en

inclusieve toekomstbestendige wijken. Het Woningbouwwaterier is voortdurend op zoek naar kansen voor samenwerking en cofinanciering.

Programmalijn 6: Groene en waterrijke identiteit

De kwaliteit van het landschap draagt bij aan het vestigingsklimaat en economisch succes van de stad. Groen en water in de stad bieden een aantrekkelijke, gezonde leefomgeving. Almere heeft de potentie hier excellent in te zijn. In de komende jaren zetten we in op het beter benutten en waar nodig versterken van de bijzondere landschappen in en om Almere.

bedragen x € 1.000

jaarprogramma 2023	bijdrage 2023
Programmalijn 6: Groene en waterrijke identiteit	
Unieke landschappen: Almeerderhout	-1.654
Unieke landschappen: Eemvallei	0
Excellent groene en gezonde leefomgeving	-1.680
Ecologische verbindingen	-390
totaal Groene en waterrijke identiteit	-3.724

Unieke landschappen: Stadsbos Almeerderhout

Met dit project willen we het boscomplex Almeerderhout ontwikkelen tot een icoon van de groene en gezonde stad. Almeerderhout is een boscomplex van ongeveer 1.400 ha. Het is grotendeels in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer. Het bos wordt de komende jaren volledig omsloten door de stad. Dit biedt nieuwe kansen en vraagt om een volgende stap in de ontwikkeling van het bos zelf. Het ontwikkelplan is in het voorjaar van 2021 vastgesteld door de gemeenteraad van Almere. In 2022 zijn de Atlas openbare ruimte, het bostransformatieplan en het participatieplan uitgewerkt. 2023 staat in het teken van verdere planuitwerking en het treffen van voorbereidingen voor de start van de realisatie eind 2023.

Voor het jaar 2023 wordt een bedrag aangevraagd van € 1.654.000, waarvan € 30.000 voor het onderdeel Sport. Met het extra budget voor sport worden gerealiseerd: extra lengte boscircuit om de aansluiting op het Rondje Weerwater en op Braambergen te maken, watertappunten en belijning.

Unieke landschappen: Eemvallei

De ambitie voor het project Eemvallei is om een aaneengesloten landschapszone midden door Oosterwold te maken. Het wordt als het ware het stadsdeelpark van Oosterwold. Eemvallei is dé grootschalige landschapsuitbreiding van Almere. Vanuit het FVA is een klein budget beschikbaar als extra impuls in het ontwikkelproces. Het doel is om de realisatie van Eemvallei als geheel te borgen, als doorgaande landschapsstructuur in Oosterwold, op lange termijn.

Voor 2023 worden geen nieuwe middelen aangevraagd voor Eemvallei. De opgave voor ontwikkeling van Eemvallei ligt in beginsel bij de gebiedsorganisatie Oosterwold. De middelen uit het FVA zijn bedoeld ter ondersteuning van het maken van een ontwikkelstrategie voor Eemvallei. Deze is afhankelijk van de voortgang van Oosterwold tweede fase en zal naar verwachting in 2024 of 2025 worden opgesteld.

Excellente groene en gezonde leefomgeving

Met dit project hebben we twee doelen voor ogen. We willen de gezondheid van onze inwoners verbeteren en tegelijkertijd de stad klimaatbestendig maken. Dit doen we door de grootste troef van Almere te benutten: het groen van de groene stad. Daarvoor wordt een viertal referentieprojecten uitgevoerd:

1. Haven Singelgracht: Leemwierde. Een koel, schaduwrijk rondje Leemwierde voor ouderen.
2. Nobelhorst: Robert Hofstadterstraat en Patrick Blackettstraat. Een gezonde, koele speelroute voor kinderen.
3. Stationskwartier: Algerapad en omgeving. Een herkenbare, koele route met 'sticky places' voor jongeren en jongvolwassenen.
4. Olympiakwartier Oost: Pierre de Coubertinlaan en stationsplein. Een aantrekkelijk, koele verbindingroute met coolspots voor volwassenen.

Voor 2023 wordt een bijdrage van € 1.680.000 nieuwe middelen aangevraagd. Deze middelen worden ingezet voor de realisatie van de fysieke en programmatische interventies op de vier interventielocaties.

Ecologische verbindingen

Met dit project willen we een toekomstbestendig natuurnetwerk realiseren, dat de ecologische kerngebieden van Almere en Zuidelijk Flevoland verbindt; dwars door de stad. Het gaat om vier essentiële verbindingen, die ook zijn opgenomen in het Ecologisch Masterplan:

- Verbinding Kromslootpark en Lepelaarplassen, langs de Hoge Wetering;
- Verbinding Vroege Vogelbos en Almeerderhout, langs de A6 en De Steiger;
- Verbinding Buitenhout en Vaartsluisbos;
- Verbinding Almeerderhout, Buitenhout en Kotterbos.

Voor 2023 wordt een bijdrage van € 390.000 gevraagd. Deze middelen worden met name ingezet voor de uitvoering van maatregelen in de vier ecologische verbindingen.

Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst

In 2020 is een visie voor de Oostflank van de MRA opgesteld: Perspectief Oostflank Metropoolregio Amsterdam (MRA) 'klaar voor de toekomst'. In 2021 is deze visie geconcretiseerd en vertaald naar de stad Almere in het perspectief 'Almere, stad met toekomst', waarbij er veel aandacht is voor de stad die er al is, maar ook voor nieuwe gebieden als Pampus.

Op basis van deze perspectieven is de *Uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst* opgesteld. Hierin worden voor de komende 10 jaar afspraken en acties vastgelegd over de wijze waarop de perspectieven dichterbij worden gebracht. Voor 2023 wordt een bijdrage van € 2,8 miljoen gevraagd om invulling te kunnen geven aan deze afspraken. De te maken kosten behelzen zowel ambtelijke inzet als het uitvoeren van onderzoeken en nadere uitwerking van de opgaven. Onderstaand is dit bedrag nader onderbouwd.

bedragen x € 1.000

	nieuw middelen 2023
Almere Pampus: kennis- en werkagenda	-640
Almere Pampus: zakelijk traject	-200
Preventieve wijkaanpak	-264
Smart mobility	-155
AlmereLAB	-500
Versterken regionale en strategische inzet	-350
Economie	-150
Amsterdam Bay Area (ABA)	-500
totaal uitvoeringsagenda	-2.759

Almere Pampus

Almere wil Pampus gaan ontwikkelen voor ongeveer 30.000 woningen en werkgelegenheid voor circa 16.000 banen. De kennis- en werkagenda van Pampus is het programma om dit doel te bereiken en in 2030 te kunnen starten met bouwen. De kennis- en werkagenda Pampus moet leiden tot een masterplan voor Almere Pampus. Voor de kennis- en werkagenda Pampus 2023 wordt een bijdrage van € 640.000 aangevraagd. In 2023 ligt het accent op de opstelling van het afwegingskader waarmee het bestuur in staat gesteld wordt weloverwogen keuzes te kunnen maken. Uit deze keuzes zal het fysiek en sociaal-maatschappelijk programma van eisen (PvE) opgesteld worden.

Complementair aan de kennis- en werkagenda wordt door middel van een zakelijk traject de nodige besluitvorming, samenwerking en financiële afspraken voorbereid. Voor het zakelijk traject wordt een bijdrage van € 200.000 aangevraagd.

Preventieve wijkaanpak

Het doel van dit project is om over drie jaar te beschikken over een lopend meerjarenprogramma preventieve wijkaanpak dat gezamenlijk met partners is opgesteld en cyclisch wordt geactualiseerd. Ook is er dan een team dat zich bezighoudt met de permanente aandacht voor de staat van de stad. Het meerjarenprogramma met uitvoeringsplan wordt, inclusief dekkingsvoorstel, ter besluitvorming

voorgelegd aan de gemeenteraad. Vanaf 2023 wordt de uitvoering van de preventieve wijkaanpak ter hand genomen. De eerste twee tot drie wijken worden geprioriteerd waarvoor gestart wordt met de voorverkenning en vervolgens de fase van de vormgeving.

Voor 2023 wordt € 264.000 ingezet. Het budget wordt grotendeels besteed aan onderzoeken voor wijkaanpak, organisatie, uitvoering en experimenten. Verder wordt ingezet op communicatie, inspiratiesessies over succesvolle voorbeelden wijkaanpak, kwalitatief onderzoek en een vervolg aan het opleidingstraject voor betrokkenen.

Smart Mobility

Het programma Smart Mobility corridor Flevoland – Schiphol staat voor het slimmer omgaan met mobiliteit in de corridor en vervolgens verder in Nederland. Het gaat om mobiliteit van zowel goederen als personen. Met de FVA bijdrage worden enkele pilots met betrekking tot deelmobiliteit, Smart Society dashboard (slim inzetten beschikbare data mobiliteit) en het inrichten van (logistieke) hubs uitgewerkt in Almere en Flevoland. De kennis die hiermee wordt vergaard voor zowel nieuw in te richten gebieden, als voor herinrichting van bestaande gebieden, wordt in het G40-netwerk gedeeld.

Voor 2023 wordt € 155.000 aangevraagd. 2023 staat vooral in het teken van het benutten en delen van opgedane kennis in de voorgaande jaren.

AlmereLAB

Het doel van het project is om Almere en de regio op de kaart te zetten als internationale koploper op het gebied van Growing Green Cities: Tech & Transitie (groene, gezonde verstedelijking). Daarmee draagt het project bij aan de groei van werkgelegenheid en aan innovaties op het gebied van de groene, gezonde stad van de toekomst. AlmereLAB verzorgt hiervoor randvoorwaarden zoals een goed functionerende triple helix samenwerking met een gezamenlijke agenda, branding en communicatie en inzet op lobby, netwerken en fondsenwerving. AlmereLAB werkt hiervoor nauw samen met programma Leer- en werkomgeving, Floriade Legacy en partners in de stad en regio.

Voor 2023 wordt € 500.000 aangevraagd voor de projectorganisatie, communicatie en programmering.

Versterken regionale en strategische inzet

Om het ambitieniveau van het Perspectief MRA Oostflank waar te maken, is voor de beoogde impulsen in het kader van voorbereiden en versnellen gebiedsontwikkelingen, bereikbaarheidsvraagstukken en hoofdstructuren (landschap, klimaat en ecologie) tijdelijke formatieve versterking noodzakelijk. De bijdrage uit het FVA biedt het vliegwiel om dit goed in te richten.

In 2023 wordt € 350.000 beschikbaar gesteld voor de invulling van de versterking regionale en strategische inzet.

Economie

Almere intensificeert de samenwerking met Amsterdam met als doel het (beter) spreiden van werkgelegenheid. Het volgende is nodig:

- Om een goed beeld te krijgen van de ruimte die Almere heeft, wordt op basis van een behoefteraming van bedrijventerreinen, gewerkt aan een nadere uitwerking van kwaliteiten op bedrijventerreinen.
- Om goed te kunnen anticiperen op leads vanuit de regio, waaronder Amsterdam, wordt een behoefteraming van kantoren opgesteld.
- Om leads vanuit de regio waaronder Amsterdam goed te kunnen matchen, worden nut en noodzaak van een stadsloots in Almere verkend en uitgewerkt.
- Verder ontwikkelen van werklocaties: om te zorgen dat bedrijven worden aangetrokken binnen het economisch profiel, wordt de juiste programmering per gebiedsontwikkeling onderzocht, te beginnen in het centrum.

Bovengenoemde activiteiten zijn niet alleen nodig om de werkgelegenheid vanuit Amsterdam beter te spreiden, maar ook om werkgelegenheid van elders uit de regio beter te kunnen faciliteren in Almere.

Voor deze opgave uit de uitvoeringsagenda Almere, stad met toekomst, wordt in 2023 € 150.000 aangevraagd.

Amsterdam Bay Area (ABA)

Begin 2022 is het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)-onderzoek Amsterdam Bay Area afgerond. Dit is een alternatievenstudie waarbij gekeken is naar ruimtelijke-, economische ontwikkeling, bereikbaarheid, natuur en ecologie, werelderfgoed, duurzaamheid en landschap. In 2022 wordt verder gestudeerd op bekostiging, om te onderzoeken of een MIRT-verkenning gestart kan worden in 2023. Ook worden een aanvullend wegenonderzoek en een onderzoek naar een ToekomstVast InvesteringsProgramma (TVIP) uitgevoerd.

Voor 2023 wordt € 500.000 aangevraagd, als bijdrage aan de projectorganisatie ABA. De inzet van de middelen is onder voorwaarden van besluitvorming in het najaar over voortgang en benodigde activiteiten.

Onderwijs

De opgaven voor het versterken van het onderwijslandschap zijn uitgewerkt in programmalijn Leer- en werkomgeving.

Cultuur

De uitwerking van de Culturele strategie is opgenomen in programmalijn Cultuur, toerisme en sport.

Centrum Almere 2040

De werkagenda Centrum Almere 2040 is opgenomen in programmalijn Hart van de Stad.

Risicoreservering

Voor 2023 is er een risicobuffer gevormd van € 0,5 miljoen.

Meerjarenperspectief

Het meerjarenperspectief tot en met 2025 laat een overprogrammering zien van € 9,7 miljoen. De oorzaak is een lagere raming van de afdracht van het Rijksvastgoedbedrijf van gefaseerde verkoop van kavels in Oosterwold. In het Bestuurlijk Overleg Almere 2.0 is besloten om voorjaar 2023 de balans op te maken of het lukt om de overprogrammering in te lopen of dat het nodig is om (deel)projecten te schrappen om binnen budget te blijven.

Voor het nu voorliggende Jaarprogramma 2023 zijn voldoende middelen beschikbaar om de voorgestelde activiteiten uit te kunnen voeren. Het mogelijke tekort zal pas in volgende jaren ontstaan als er geen wijzigingen komen in de nu bekende prognoses van inkomsten en uitgaven.

bedragen x € 1.000

meerjarenperspectief FVA	realisatie t/m 2021	B2022	B2023	B2024	B2025	totaal
bijdrage Almere	56.921	9.364	9.364	9.364	9.364	94.377
bijdrage Provincie	43.272	6.700	6.700	6.700	6.700	70.072
bijdrage Rijk	39.765	18.481	16.088	3.000	700	78.034
revoluerende middelen	225	46	29	0	0	300
<i>totaal beschikbaar</i>	<i>140.183</i>	<i>34.590</i>	<i>32.181</i>	<i>19.064</i>	<i>16.764</i>	<i>242.783</i>
<i>budgetten voor Proceskosten</i>						
Proceskosten programma Almere 2.0	-6.138	-1.341	-1.200	-1.200	-1.200	-11.079
Bijdrage organisatiekosten Oosterwold	-442	-145	0	0	0	-587
<i>subtotaal proceskosten</i>	<i>-6.580</i>	<i>-1.486</i>	<i>-1.200</i>	<i>-1.200</i>	<i>-1.200</i>	<i>-11.666</i>
<i>budgetten voor projecten</i>						
Programmalijn 1: Hart van de Stad	-47.287	-17.637	-5.449	-3.635	-1.060	-75.068
Programmalijn 2: Leer- en werkomgeving	-18.515	-6.447	-5.360	-8.265	-6.397	-44.984
Programmalijn 3: Circulaire economie en Energie	-9.765	-4.375	-6.381	-2.560	-2.109	-25.189
Programmalijn 4: Cultuur, toerisme en sport	-14.025	-5.570	-13.905	-9.950	-9.073	-52.523
Programmalijn 5: Vernieuwend Wonen	-4.052	-844	-800	-800	-800	-7.297
Programmalijn 6: Groene en waterrijke identiteit	-790	-1.470	-6.820	-6.331	-4.063	-19.474
Uitvoeringsagenda, stad met toekomst	-3.494	-1.399	-3.905	-2.401	0	-11.199
Overige projecten	-485	0	0	-500	0	-985
Beheer en onderhoud	-2.528	0	0	0	0	-2.528
Risicobuffer	0	-73	-500	-500	-500	-1.573
<i>subtotaal projecten</i>	<i>-100.940</i>	<i>-37.815</i>	<i>-43.120</i>	<i>-34.942</i>	<i>-24.001</i>	<i>-240.820</i>
<i>totaal uitgaven</i>	<i>-107.521</i>	<i>-39.301</i>	<i>-44.320</i>	<i>-36.142</i>	<i>-25.201</i>	<i>-252.486</i>
overprogrammering						-9.703

6 Bijlagen

6.1 Neutrale bijstellingen

bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025	2026
aanpak energiearmoede					
actualisatie begroting grondexploitaties					
actualisatie exploitatiebudgetten	393	-393			
actualisatie Fonds Stedelijke Vernieuwing					
actualisatie Fonds Verstedelijking Almere					
actualisatie Fonds Wijkontwikkeling	162	-162			
actualisatie kostenverhaal Oosterwold					
actualisatie MIPA					
afgifte documenten					
afvalstoffenheffing					
bijstelling regionale begroting re-integratie	2.900	-2.900			
cofinanciering subsidies energiebesparende maatregelen	76	-76			
crisisnoodopvang asielzoekers					
Dichterbij dan je denkt	478	-478			
diversifiëring groen	234	-234			
doorontwikkeling IBA	400	-100	-100	-100	-100
energietoeslag					
extra geld voor inburgering	258	-258			
extra inkomsten maatschappelijke begeleiding					
geld voor tekort Tomin door Corona					
grondverkopen Oosterwold					
hulp Oekraïne					
implementatie klassieke Wmo					
impuls kansrijke start	45	-10	-35		
invoering Omgevingswet	1.550	-1.411	-139		
inzet transformatiebudget jeugd	1.095	-1.095			
leerlingenvervoer Oekraïne					
meebetalen aan generieke digitale infrastructuur (GDI)					
meebetalen aan IPS-regeling					
ombouwen Stad en Natuur bus	-270	30	30	30	30
Omgevingswet inrichting 2022-2026	415	-105	-15	-116	-180
opbrengsten leges					
overheveling POK-middelen naar 2023	2.488	-2.488			
Ozb					
parkeren Floriade 2022	-189	189			
prijscompensatie					
projecten Privacy en Informatiebeveiliging	462	-462			
resultaat jaarrekening overboeken naar buffer					
rioolheffing					
Sisa impuls woningbouw Provincie Flevoland					
spuk IJZ					
transparantie bij gronduitgiftes/gebiedsontwikkeling	175	-175			
trendmatig indexeren parkeertarieven met 8,7%					
uitstapprogramma prostituees					
uitstel experiment gesloten coffeeshop	84				-84
uitvoeringskosten PGB's Wmo en jeugdwet					
uitvoeringsmiddelen klimaatakkoord	1.109	-1.109			
Wabo-omgevingswet					
Wmo regionaal					
totaal	11.865	-11.236	-259	-185	-333

aanpak energiearmoede

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
1. bijdrage Rijk (tweede tranche)		1.379			
1. uitgaven (tweede tranche)		-1.379			
2. bijdrage Rijk (fasering eerste tranche)	-870	870			
2. uitgaven (fasering eerste tranche)	870	-870			
totaal					

Door het Rijk is een tweede subsidie (specifieke uitkering) beschikbaar gesteld voor de bestrijding van energiearmoede. Het gaat om een bedrag van € 1,4 miljoen. Dit geld moeten we uiterlijk eind 2023 besteed hebben.

De eerste subsidie hebben we volledig in 2022 begroot. We zullen dit geld niet allemaal dit jaar uitgeven. We schuiven daarom € 0,9 miljoen door naar 2023.

actualisatie begroting grondexploitatie

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
grondaankopen	-45.846	42.659	-419		
grondverkoop	-16.024	48.758	10.235	114.715	49.973
opbrengsten	-4.442	-403	-568	4.144	2.451
uitgaven	66.311	-91.014	-9.249	-118.859	-52.425
totaal					

We hebben de meerjarenbegroting geactualiseerd op basis van het vastgestelde MPGA 2022 (RV-45/2022). Ook hebben we het budget 2022 bijgesteld op basis van de voortgang van de grondexploitatie in 2022. Bij het MPGA 2023 vindt de algehele actualisatie plaats, en wordt een toelichting gegeven op de ontwikkelingen.

actualisatie exploitatiebudgetten

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
inkomsten	562	210	281	281	281
kapitaallasten		-727	-727	-727	-19
onttrekking reserve afschrijving		727	727	727	19
uitgaven	-170	-602	-281	-281	-281
totaal	393	-393			

Wij hebben onze inkomsten en uitgaven voor onze gebouwen geactualiseerd.

actualisatie Fonds Stedelijke Vernieuwing

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
onttrekking reserve FSV	-8.641	11.653	5.412	6.213	4.688
storting reserve afschrijving	2.000	-2.000			
uitgaven	6.641	-9.653	-5.412	-6.213	-4.688
totaal					

Door diverse oorzaken zijn er bij meerdere projecten vertragingen opgetreden waardoor een deel van het budget 2022 ingezet gaat worden in 2023. De budgetten voor 2023 hebben we geactualiseerd. De begroting voor 2024-2026 is nog op hoofdlijnen. Zodra meer duidelijkheid ontstaat over de precieze besteding daarvan zal dit verder toegewezen worden.

actualisatie Fonds Verstedelijking Almere

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
inkomsten	-496	496			
onttrekking reserve FVA	-6.412	5.740	355	604	
storting reserve afschrijving investeringen		155	119		
storting reserve afschrijving IOR	1.889	-2.489	-600		
uitgaven	5.019	-3.902	126	-604	
totaal					

De budgetten van het Fonds Verstedelijking Almere zijn aangepast op basis van de actuele stand van zaken en voortgang van de projecten. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf Fonds Verstedelijking Almere.

actualisatie Fonds Wijkontwikkeling

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	162	-162			
totaal	162	-162			

Door verschillende oorzaken hebben diverse begroote projecten van 2022 vertraging opgelopen en wordt nu een deel van de budgetten van het Fonds Wijkontwikkeling overgeheveld naar 2023.

actualisatie kostenverhaal Oosterwold

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
inkomsten Rijk					50
mutatie voorziening	30				700
opbrengsten	-30				-750
totaal					

We hebben de meerjarenraming voor het kostenverhaal Oosterwold geactualiseerd op basis van de laatste stand van zaken. Via kostenverhaal betalen initiatiefnemers de ontwikkelkosten van Oosterwold. De ontvangsten bijdragen worden gestort in de voorziening. Uit deze voorziening betalen we vervolgens de kosten. Voor het perspectief is dit neutraal.

actualisatie MIPA

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
onttrekking reserve MIPA	-2.527	4.747			
storting reserve afschrijving IOR	2.527	-4.747			
totaal					

De verwachting was dat in 2022 een grote onttrekking zou zijn aan de MIPA reserve voor het project Spoorbaanpad. Als gevolg van de marktomstandigheden is de aanbesteding van dit project vertraagd. Hierdoor zal het project grotendeels in 2023 plaatsvinden, en dus ook de onttrekking aan de reserve.

afgifte documenten

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
inkomsten		116	116	116	116
uitgaven		-116	-116	-116	-116
totaal					

De legestarieven hebben we trendmatig geïndexeerd met 5%, tenzij de wet of regelgeving dit verbiedt. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf lokale heffingen.

afvalstoffenheffing

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
inkomsten	-20	2.010	2.254	2.502	3.479
uitgaven	20	-2.010	-2.254	-2.502	-3.479
totaal					

We hebben onze ramingen bijgesteld op de woningbouwprognoses. Hierdoor valt het aantal objecten in de heffing hoger uit. We hebben de budgetten/opbrengsten hierop bijgesteld.

bijstelling regionale begroting re-integratie

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. regionaal actieplan jeugdwerkloosheid Flevoland	2.200	-2.200			
b. Regionaal Werkbedrijf Flevoland	700	-700			
c. inkomsten Rijk	350				
c. uitgaven	-350				
totaal	2.900	-2.900			

We stellen de begroting van het regionaal werkbedrijf op de volgende onderdelen bij:

- Vorig jaar is onderzocht welke focus de regionale aanpak jeugdwerkloosheid moeten krijgen. Hiervoor is het Regionaal Actieplan jeugdwerkloosheid Flevoland opgesteld. Dit jaar is hiervoor een projectleider aangesteld. De komende tijd zal een goed en gedragen uitvoeringsplan worden gemaakt, waarna de eerste acties zullen starten. Voor het actieplan is € 3,2 miljoen beschikbaar in 2022. Hiervan verwachten € 1 miljoen uit te geven. Daarom schuiven we € 2,2 miljoen door naar 2023
- De uitvoering van de plannen van het Regionaal Werkbedrijf Flevoland zijn vertraagd. Er is dit jaar veel tijd gaan zitten in de inrichting van de regionale mobiliteit teams (RMT). We schuiven daarom € 0,7 miljoen door naar 2023.
- We krijgen van het Rijk € 350.000 voor de uitvoeringskosten van het Regionale Mobiliteitsteam Flevoland. Dit nemen we nu op in de begroting.

cofinanciering subsidies energiebesparende maatregelen

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Cofinanciering Energiearmoede		-76			
Cofinanciering RREW	76				
totaal	76	-76			

Onze cofinanciering voor de specifieke uitkering Regeling Reductie Energieverbruik Woning (RREW) is niet helemaal nodig. Daarna is de specifieke uitkering aanpak energiearmoede beschikbaar gekomen, hiervoor is ook cofinanciering nodig. Daarom stellen we voor het geld dat in 2022 overblijft hiervoor in 2023 beschikbaar te stellen.

crisisnoodopvang asielzoekers

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. kosten	-1.044				
b. inkomsten	1.044				
totaal					

Als tijdelijke oplossing voor de asielzoekerscrisis in Nederland zijn gemeenten gevraagd het Coa te helpen bij het tijdelijk opvangen van vluchtelingen. Op dit moment is nog onbekend hoe lang deze opvang nodig zal zijn. Wij gaan er vanuit dat de noodopvang in elk geval tot eind dit jaar nodig zal zijn. De uitgaven bedragen dan ongeveer € 1 miljoen. Deze worden betaald door het COA.

Dichterbij dan je denkt

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	478				
b. extra kosten		-478			
totaal	478	-478			

We krijgen van het Rijk extra geld voor het actieprogramma dichterbij dan je denkt. Doel is om mensen die lange tijd niet hebben gewerkt te begeleiden werk of een leewerkplek. Het grote aantal vacatures is hierbij een kans. Het geld is bedoeld voor de hele arbeidsmarktregio Flevoland. Wij ontvangen het geld omdat we centrumgemeente zijn.

diversifiëring groen

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	234	-234			
totaal	234	-234			

Voor diversifiëring van groen is bij de Programmabegroting 2022 geld beschikbaar gesteld voor 2022 en 2023. Begin 2022 heeft de provincie een aanvullende subsidie hiervoor toegekend. Hierdoor is niet al het budget nodig in 2022. Dit deel schuiven we door naar 2023.

doorontwikkeling IBA

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	400	-100	-100	-100	-100
totaal	400	-100	-100	-100	-100

Met de directie is gesproken over een doorontwikkelplan van het IBA. Waarbij vraagstukken zijn benoemd met de bedoeling om duurzaam de organisatie, het bestuur en de stad te kunnen ondersteunen bij majeure complexe programma's, opgaven, projecten/processen en interim vraagstukken. Het plan gaat uit van een investering voor de komende 4 jaar.

energietoeslag

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. 2e tranche energietoeslag 2022	7.208				
b. energietoeslag 2023	6.100	9.750			
c. kosten energietoeslag	-13.308	-9.750			
totaal					

We krijgen via de septembercirculaire geld voor de 2e tranche van de energietoeslag 2022. Hiermee kunnen huishoudens die aan de voorwaarden voldoen een bijdrage geven van € 1.300.

Ook krijgen we geld om in 2023 een energietoeslag uit te keren. In de septembercirculaire staat niet hoeveel we krijgen. Maar het gaat, net zoals in 2022, om een toeslag van € 1.300. per huishouden. Hiervan mogen we € 500 in 2022 al uitbetalen, er blijft dan € 800 over voor 2023. Dit hebben we ook zo opgenomen in de begroting.

extra geld voor inburgering

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. extra geld gemeentefonds	258	569	459		
b. hogere kosten		-827	-459		
totaal	258	-258			

Gemeenten krijgen extra geld omdat er meer vluchtelingen en inburgeringsplichtigen zijn. We krijgen daarom in 2022, 2023 en 2024 extra geld.

We verwachten in 2022 geen extra kosten te maken. We schuiven het geld voor 2022 daarom door naar 2023.

extra inkomsten maatschappelijke begeleiding

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. extra inkomsten					
totaal					

We hebben in 2021 meer trajecten maatschappelijke begeleiding ingezet voor inburgeringsplichtigen. Hiervoor krijgen wij extra geld van het Rijk. De kosten zijn al in de jaarrekening 2021 opgenomen. We hebben daarom nu een voordeel.

geld voor tekort Tomin door Corona

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. extra geld	50				
b. extra kosten	-50				
totaal					

We krijgen van het Rijk nog € 50.000 voor extra kosten die zijn gemaakt door WSW-bedrijven door corona. Het gaat om de periode 1 januari tot 1 april 2022. Het geld maken wij over naar de Tomingroep.

grondverkoop Oosterwold

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
afdracht Fonds Verstedelijking Almere		-1.500		1.500	-3.000
grondverkoop Oosterwold		1.500		-1.500	3.000
kosten beschikbaar maken gronden voor verkoop	-3.000	-1.800	-4.300	-800	-800
onttrekking Fonds Verstedelijking Almere	3.000	1.800	4.300	800	800
totaal					

We hebben de verwachte opbrengsten uit grondverkoop Oosterwold bijgesteld. Hierbij is rekening gehouden met de nog beschikbare kavels en het verwachte uitgiftetempo. Deze opbrengsten worden door het Rijksvastgoedbedrijf (de eigenaar) aan de gemeente afgedragen. De kosten die te maken hebben met het beschikbaar maken van gronden voor verkoop worden hierop in minder gebracht. Dit gaat onder anderen om de verkoopkosten en verplaatsingskosten van boerenbedrijven. Daarnaast is er voor een aantal gevallen een overgangsregeling, waardoor voor die gevallen een lagere grondprijs geldt. Het verschil met de actuele grondprijs wordt eveneens verrekend met de opbrengsten. Het netto bedrag dat overblijft wordt volgens de afspraken gestort in het Fonds Verstedelijking Almere.

hulp Oekraïne

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
inkomsten Rijk	20.788	2.257	1.351		
overige inkomsten			92	732	724
uitgaven	-20.788	-2.257	-1.443	-732	-724
totaal					

Voor de opvang en ondersteuning van oekraïense vluchtelingen verwachten wij dit jaar circa € 20 miljoen uit te geven (o.a. leefgeld, huur- beveiliging en beheer van locaties, capaciteitsinzet). Deze kosten worden (grotendeels) o.b.v. normbedragen vergoed door het Rijk. Voor het geschikt maken en realiseren van opvanglocaties doen wij ook investeringen (€ 9,6 miljoen) waarvoor de raad gevraagd wordt kredieten beschikbaar te stellen. Wij schatten in dat deze locaties 2 jaar nodig zijn voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen en schrijven deze dan ook in 2 jaar af. Uitzondering hierop zijn de woonunits die ook na die periode nog bruikbaar zijn.

Gelet op de korte gebruiksperiode van 2 jaar start - in afwijking van ons reguliere beleid - de afschrijving direct na het moment van oplevering.

implementatie klassieke Wmo

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. coördinatie en uitvoering centrale uitleen scootmobielen		-55	-55	-55	-55
b. eenmalige kosten		-50			
c. besparing op hulpvoorzieningen		105	55	55	55
totaal					

In 2022 is gestart met de implementatie van de besparingen op de Wmo hulpmiddelen. Eén belangrijke maatregel is de uitbreiding van de Collectieve Uitleen Scootmobielen (CUS). We willen dat zo veel mogelijk mensen gebruik maken van de CUS en er zo min mogelijk individuele scootmobielen zijn. De mensen die een individuele scootmobiel hebben worden geherindiceerd. Indien de inwoner meerdere voorzieningen heeft, worden deze meteen meegenomen in het gesprek. Hiervoor is extra inzet van Wmo consulenten nodig. We verwachten de extra kosten te kunnen terugverdienen met een besparing op de uitleen van scootmobielen.

impuls kansrijke start

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	45	-10	-35		
totaal	45	-10	-35		

Bij de tweede kwartaalrapportage hebben we in 2022 € 55.000 gekregen voor de impuls kansrijke start. We noemden wij dit toen overigens onterecht 'gezond in de stad' Het geld zal pas in 2023 en 2024 worden uitgegeven.

Met deze wijziging corrigeren we dit. Tevens wijzigen we de fasering over de jaren, omdat de uitgaven niet in 2022 plaats zullen vinden.

invoering Omgevingswet

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. geld invoering Omgevingswet	1.332				
b. geld voor wet kwaliteitsborging bouw	218	89	89	89	88
c. wegboeken inkomstentaakstelling					-88
c. wegboeken inkomstentaakstelling WABO		-1.500	-228	-89	
totaal	1.550	-1.411	-139		

We krijgen in 2022 van het Rijk € 1,55 miljoen voor de invoering van de omgevingswet. Ook in 2023-2025 krijgen we nog extra geld. Later wordt pas bekend hoeveel geld we krijgen. In de begroting hielden we al rekening dat we in 2023 tot en met 2025 € 1,5 miljoen per jaar van het Rijk zouden krijgen. Omdat we in 2022 geen extra kosten maken kunnen we het geld gebruiken voor de inkomstentaakstelling in 2023. In 2023-2025 staat er nog wel een inkomstentaakstelling. Deze moet worden ingevuld met het de bijdrage van het Rijk voor 2023-2025.

inzet transformatiebudget jeugd

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. teams gezinsbegeleiding	520	-520			
b. het hervormen van de jeugd veiligheidsketen	475	-475			
c. extra capaciteit voor de nieuwe inkoop jeugdhulp	100	-100			
totaal	1.095	-1.095			

a. teams gezinsbegeleiding

We hebben besloten om de teams gezinsbegeleiding dit jaar nog niet uit te breiden. Hierdoor houden we € 0,5 miljoen over. We gaan dit geld gebruiken om de pilot in de stadsdelen Poort en Haven voort te zetten in 2023. Het voortzetten van de pilot kost ruim € 0,8 miljoen. Het verschil van € 0,3 miljoen betalen we uit de bestaande budget jeugdhulp zonder verblijf, omdat we ervan uitgaan dat er sprake is van substitutie.

b. het hervormen van de jeugd veiligheidsketen

Bij de programmabegroting 2022 is eenmalig € 0,5 miljoen beschikbaar gesteld voor het hervormen van de jeugd veiligheidsketen. De uitgaven zijn vertraagd en vinden grotendeels plaats in 2023.

c. extra capaciteit voor de nieuwe inkoop jeugdhulp

Vanwege de vertraging van de inkoop wordt € 0,1 miljoen doorgeschoven naar 2023.

Leerlingenvervoer Oekraïne

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. extra geld	83				
b. extra kosten	-83				
totaal					

We krijgen van het Rijk geld voor de kosten die we maken voor het leerlingenvervoer van Oekraïners. We maken hiervoor ook kosten.

meebetalen aan generieke digitale infrastructuur (GDI)

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. korting gemeentefonds		-94	-101	-108	-104
b. lagere kosten		94	101	108	104
totaal					

Het ministerie van BZK gaat vanaf 2023 de verbetering van de GDI coördineren. Het gaat erom dat de digitale voorzieningen van de hele overheid simpel en begrijpelijk zijn. Gemeenten betalen hier ook aan mee. We krijgen daarom minder geld via het gemeentefonds.

meebetalen aan IPS-regeling

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. korting gemeentefonds		-134			
b. betalen uit re-integratiebudget		134			
totaal					

Afgesproken is dat gemeenten meebetalen aan de regeling vergoeding individuele plaatsing en steen (IPS). Het gaat om de begeleiding van mensen met een ernstige psychische aandoening waarvoor gemeenten een re-integratie-verantwoordelijkheid hebben. De regeling wordt door de ministeries van SZW en VWS uitgevoerd. Hierdoor hoeven we zelf deze trajecten niet aan te bieden.

ombouwen Stad en Natuur bus

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	-270	30	30	30	30
totaal	-270	30	30	30	30

Eén van de initiatieven in het kader van verduurzaming is het ombouwen van de Stad & Natuur bus van biodiesel naar elektrisch. Daarnaast wordt de capaciteit van de bus wordt vergroot van 30 naar 40 leerlingen en wordt de bus multifunctioneler. De eenmalige investeringsbijdrage van de gemeente Almere bedraagt € 270.000. Dit wordt gedekt door het kapitaallastenbudget met € 30.000 structureel te verlagen. Over de afschrijvingsperiode is dit per saldo neutraal.

Omgevingswet inrichting 2022-2026

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	415	-105	-15	-116	-180
totaal	415	-105	-15	-116	-180

De omgevingswet en WkB wordt per 1 januari 2023 ingevoerd. Daarna volgt de 2e fase waarbij de volledige omvang van de wetten verder ingevoerd wordt zoals het opstellen van een omgevingsplan. Hiervoor is het programma nader ingedeeld in deelprojecten en worden de bedragen per jaar gewijzigd.

opbrengsten leges

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
afdrachten aan het Rijk	-216	-216	-216	-216	-216
afgifte documenten	348	367	493	567	691
opbrengsten leges	-283	-291	-343	-374	-424
opbrengsten Naturalisatie	296	296	296	296	296
personeel	-145	-156	-230	-273	-347
totaal					

De verwachting is dat de opbrengsten de komende jaren zullen toenemen. Aan de hand van een rekenmodel van de NVVB zijn de opbrengsten betreft paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten geactualiseerd. Tevens is ook rekening gehouden met de te verwachte vervangingen aan rijbewijzen. Bij de actualisatie is rekening gehouden met de autonome groei. De toename aan opbrengsten gaat gepaard met de toename aan afdrachten aan het Rijk en RDW.

overheveling POK-middelen naar 2023

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
b. (doorschuiven) gereserveerd budget	2.488	-2.488			
totaal	2.488	-2.488			

Vanuit het Rijk zijn naar aanleiding van de 'lessen' uit de KOT-affaire middelen beschikbaar gesteld om de dienstverlening aan kwetsbare groepen te verbeteren (de POK-middelen).

Tot nu toe is er alleen een besluit genomen over het beschikbaar stellen van middelen voor 2022 en 2023 aan het college van herstelexperts. Er wordt, in overleg met partners, nog gewerkt aan een meerjarig bestedingsplan. In 2022 is er nog ongeveer € 2,5 miljoen beschikbaar. In de jaren daarna gaat het om ongeveer € 1,2 miljoen per jaar.

We gaan in 2022 het beschikbare geld niet meer uitgeven. Daarom schuiven we dit door naar 2023.

Ozb

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
inkomsten		4.428	4.510	4.595	4.677
stelpost accres		-4.428	-4.510	-4.595	-4.677
totaal					

We indexeren de onroerende zaak belasting in 2023 met 6% Voor de jaren daarna verhogen we de Ozb geleidelijk tot 8,7%. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf lokale heffingen.

parkeren Floriade 2022

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
lagere parkeeropbrengsten	-4.300				
onttrekking voorziening	4.300				
subsidieopbrengsten	-189	189			
totaal	-189	189			

Bij de programmabegroting is de businesscase van de Floriade bijgesteld. Wij hebben toen een voorziening gevormd voor tegenvallende parkeeropbrengsten van € 4,3 miljoen. Hiermee begroten wij de onttrekking aan deze voorziening.

prijscompensatie

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
		-17.892	-17.275	-17.239	-17.206
stelpost accres		17.892	17.275	17.239	17.206
totaal					

De budgetten zijn aangepast naar aanleiding van de prijsontwikkeling.

projecten Privacy en Informatiebeveiliging

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	462	-462			
totaal	462	-462			

De projecten Privacy en Informatiebeveiliging zijn niet volledig afgerond in 2022. De werkzaamheden zullen in 2023 worden voortgezet. Daarom willen wij een deel van de budgetten overhevelen naar 2023.

resultaat jaarrekening overboeken naar buffer

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
onttrekking buffer	28.975				
saldo rekening 2021	-28.975				
totaal					

Het resultaat van de jaarrekening 2021 was € 29 miljoen negatief. We boeken het resultaat over van de buffer.

rioolheffing

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
inkomsten	1	1.537	1.626	1.724	2.156
uitgaven	-1	-1.537	-1.626	-1.724	-2.156
totaal					

We hebben onze ramingen bijgesteld op de woningbouwprognoses. Hierdoor valt het aantal objecten in de heffing hoger uit. We hebben de budgetten/opbrengsten hierop bijgesteld.

Verder verhogen wij de tarieven de komende jaren in verband met kostendekkendheid. U kunt hierover meer lezen in de paragraaf lokale heffingen.

Sisa impuls woningbouw Provincie Flevoland

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
inkomsten provincie	390				
uitgaven	-390				
totaal					

Van de Provincie Flevoland ontvangen wij € 390.000 om een impuls te geven aan de woningbouwopgave. Wij zetten de subsidie in om de voorfase van de woningbouw te versnellen. Dat doen we door extra capaciteit en expertise in te zetten. Met name voor de vergunningverlening van woningbouwprojecten, het uitwerken van een woningbouwproject, het sluiten van anterieure overeenkomsten met marktpartijen, het opstellen van een bestemmingsplan en het doorlopen van de bijbehorende procedures.

spuk IJZ

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
betaling aan Optisport	-188				
ontvangst declaratie Rijk	188				
totaal					

Tranche 3 SPUK IJZ compensatieregeling is opengesteld door het Rijk over het tijdvak 1 november 2021 t/m 31 januari 2022. In samenspraak met Optisport zal de gemeente Almere de aanvraag indienen. De sluitingsdatum voor het indienen van de aanvraag is 18 september. Zoals ook bij tranche 1 en 2 het geval was zal het bedrag 1 op 1 aan Optisport betaald worden.

transparantie bij gronduitgiftes/gebiedsontwikkeling

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	175	-175			
totaal	175	-175			

Voor 2022 is incidenteel budget beschikbaar voor transparantie bij gronduitgiftes. Een groot deel van de uitwerking, en dus het budget, schuift door naar 2023. Dit komt omdat we wachten op uitkomsten van een extern onderzoek. We hebben dit jaar al een aantal zaken in gang gezet. Bijvoorbeeld de actualisatie van de website van gebiedsontwikkeling, diverse interviews met projectmanagers, communicatie en het maken van de tenderstrategie.

trendmatig indexeren parkeertarieven met 8,7%

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
actualisatie parkeeropbrengst		880	875	874	875
stelpost accres		-500	-500	-500	-500
stelpost parkeerexploitatie		-380	-375	-374	-375
totaal					

We indexeren zoals ieder jaar de parkeertarieven met de gemiddelde inflatie. De kostenstijgingen in 2022 en 2023 zijn hoog. De gemiddelde inflatie komt uit op 8,7%.

uitstapprogramma prostituees

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. extra geld		70	70	70	70
b. hogere kosten		-70	-70	-70	-70
totaal					

Sinds 2021 stelt het Rijk geld beschikbaar om mensen die de prostitutie willen verlaten te ondersteunen. Het gaat bijvoorbeeld om begeleiding bij het vinden van ander werk of dagbesteding. In het regeerakkoord is afgesproken dat er extra geld hiervoor komt. Voor Almere gaat het om € 70.000, het budget wordt hiermee verdubbeld.

uitstel experiment gesloten coffeeshop

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	84				-84
totaal	84				-84

De start van het experiment gesloten coffeeshop is uitgesteld naar 2023. Het experiment duurt 4 jaar, waardoor de looptijd wordt aangepast van 2022-2025 naar 2023-2026. Met deze wijziging schuiven we het geld van 2022 door naar 2026. Het budget van 2023-2025 blijft ongewijzigd.

uitvoeringskosten PGB's Wmo en jeugdwet

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. korting gemeentefonds		-272	-293	-312	-301
b. lagere uitvoeringskosten Wmo		200	215	229	221
c. lagere uitvoeringskosten jeugdwet		72	78	83	80
totaal					

De sociale verzekeringsbank gaat een deel van de uitvoering op de PGB's voor de Wmo en de jeugdwet op zich nemen. Gemeenten worden hiervoor gekort via het gemeentefonds. We maken hierdoor ook minder kosten

uitvoeringsmiddelen klimaatakkoord

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	1.109	-1.109			
totaal	1.109	-1.109			

Door het Rijk is bij de meicirculaire 2022 € 1,1 miljoen beschikbaar gesteld voor uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid.

Het door de raad vastgestelde programma EnergieWerkt! is inmiddels afgerond. Er wordt een nieuw plan of programma voorbereid. De middelen van het Rijk zullen pas besteed worden na besluitvorming door de raad. We verwachten niet dat we al het geld in 2022 al kunnen besteden. Daarom stellen we voor de middelen door te schuiven naar 2023.

Wabo-omgevingswet

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
inkomsten		547	534	534	534
uitgaven		-547	-534	-534	-534
totaal					

De Wabo-leges nemen toe als gevolg van de stijging van de nieuwbouwwaarde van de woningen. Voor een toelichting over de kostendekkendheid van dit tarief verwijzen wij u naar de paragraaf lokale heffingen.

Wmo regionaal

bedragen x € 1.000

omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
a. extra geld maatschappelijke opvang	39	39	39	39	39
b. extra geld vrouwenopvang	67	67	67	67	67
c. korting beschermd wonen		-121			
d. bijstelling kosten	-106	15	-106	-106	-106
totaal					

We krijgen extra geld voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Dit is geen beleidswijziging, maar komt omdat we Almere is gegroeid. We hebben dus relatief meer klanten dan voorheen. Ook krijgen we in 2023 minder geld voor Beschermd Wonen omdat we meebetalen aan een aanvullende bijdrage voor de gemeente Bergen op Zoom.

6.2 Debiteuren/Crediteuren

De grafiek over de crediteuren nemen we op omdat uw raad een motie (RG-138) heeft aangenomen. In die motie vraagt u om inzicht in de betaaltermijn van de gemeente. De grafiek over de debiteuren zal in de toekomst worden opgenomen onder kredietrisico. Deze risicogroep is nog niet uitgewerkt.



Crediteuren

Op jaarbasis verwerkt de gemeente Almere ruim 48.000 facturen. In het derde kwartaal van 2022 zijn 11.845 facturen betaald met een gemiddelde betaaltermijn van 21,2 dagen. 19% van de facturen is niet binnen de gestelde termijn betaald.

Debiteuren

Bewoners en ondernemers moeten ons soms betalen, bijvoorbeeld voor belastingen en heffingen. Dit zijn debiteuren: een persoon of bedrijf dat moet betalen voor geleverde goederen of diensten. We dragen zorg voor een efficiënt debiteurenproces, een proces gericht op een vlotte binnenkomende geldstroom van instanties die geld moeten betalen aan de gemeente, en dat daarmee het debiteurenrisico wordt beperkt. In de rapportageperiode staat er € 30,3 miljoen open aan openstaande vorderingen* waarvan € 14 miljoen ouder dan 60 dagen. Met een aangepast debiteurenbeheer is de gemeente goed in control t.a.v. de beheersing van de debiteuren.

6.3 Kredieten

Investerings economisch nut

We wijken bij de investeringen voor de opvang van Oekraïners af van de kadernota vaste activabeleid

Voor de opvang van Oekraïners investeren wij € 9,64 miljoen in opvanglocaties en het geschikt maken van bestaand vastgoed als opvanglocatie. Het gaat bijvoorbeeld om noodgebouwen aan de Wisselweg en de Elementendreef. Ook verbouwen we een deel van bijvoorbeeld het Alnovum, de Koetsierbaan en de Louis Armstrongweg om deze panden geschikt te maken als opvanglocatie. Het Rijk betaald het deel van deze 'transitiekosten' dat ten gunste komt aan de opvang van Oekraïners.

De aanschaf van noodwoningen kost € 6,67 miljoen. Deze schrijven wij af in 10 jaar. Dit is conform de kadernota vaste activabeleid. Als de noodwoningen niet meer nodig zijn voor de opvang van Oekraïners kunnen de noodwoningen worden gebruikt als 'reguliere' huisvesting.

We investeren € 2,97 miljoen in de verbouwing en inrichting van bestaand vastgoed. Omdat deze investeringen volledig worden gedaan voor de opvang van Oekraïners schrijven we de investeringen versneld af. Wij gaan uit van een gebruiksduur van 2 jaar. Volgens de kadernota vaste activabeleid zou je de resterende gebruiksduur van het pand moeten aanhouden voor de afschrijvingstermijn. Dit is echter een bijzondere situatie, waarin de gebruiksduur beperkt is. Wij gaan uit van een gebruiksduur van 2 jaar, hier stemmen we de afschrijvingstermijn op af. Dit is conform artikel 64.3 van het BBV

Voor beide investeringen starten we ook direct in 2022 met afschrijven. Hierdoor kunnen we de afschrijvingskosten in 2022 dekken uit de vergoeding die we van het Rijk krijgen in 2022. In de kadernota vaste activabeleid staat dat we een jaar na ingebruikname van de investering starten met afschrijven

bedragen x € 1.000

omschrijving investering	soort investering	dekkingsbron	bruto investering
BC Vrijmark	vervanging	Algemene middelen	88
BC Parkwijk	vervanging	Algemene middelen	199
BC Boegbeeld	vervanging	Algemene middelen	122
BC Filmwijk	vervanging	Algemene middelen	108
BC Cobra	vervanging	Algemene middelen	283
Aankoop Baltimoreplein /Realisatie Cultuurhuis	aanvullend	Reserves	1.400
Vervanging open auto 047	vervanging	Tarieven	320
Vervanging open auto 048	vervanging	Tarieven	320
Vervanging open auto 049	vervanging	Tarieven	320
Vervanging open auto 070	vervanging	Tarieven	320
Vervanging voertuig 404 (bestelauto)	vervanging	Tarieven	50
Vervanging voertuig 404 (personenauto)	vervanging	Tarieven	45
Personenauto VW ID3	vervanging	Tarieven	90
Camerasystemen op perrons	vervanging	Tarieven	95
Verplaatsen tankstation De Steiger incl. extra laadpalen	vervanging	Algemene middelen	250
FZ Meubilair 2023	vervanging	Algemene middelen	75
Kunst in de openbare ruimte	verschuiving	Algemene middelen	274
Verbetering binnenklimaat Kunstlinie	aanvullend	Algemene middelen	486
Crisis noodopvang	nieuw	Doeluitkeringen	218
Stadhuis warmte/koudekoppeling	nieuw	Algemene middelen	3.669
Stadhuis zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	151
Floridagarage zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	85
Argonweg recycleperron zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	80
Natuurbelevingscentrum zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	53
Gymzaal buhard de Volderstraat zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	50
TOH Marie Curiestraat zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	32

omschrijving investering	soort investering	dekkingsbron	bruto investering
Sporthal Nobelhorst zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	210
BSO Aprilstraat 107 zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	19
UK Haven zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	13
UK Do-Re-Mi zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	16
Moskoustraat 18 zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	16
VvE Vlechtwerk zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	70
VvE Vlechtwerk duurzame warmte opwekking	nieuw	Algemene middelen	343
Extravert Baltimoreplein 112-116 zonnepanelen	nieuw	Algemene middelen	254
Extravert Baltimoreplein 112-116 warmtepomp	nieuw	Algemene middelen	445
Extravert Baltimoreplein 112-116 div. energiebespar. Maatr.	nieuw	Algemene middelen	184
Sporthal Buiten duurzame warmteopwekking	nieuw	Algemene middelen	94
Waterbeleefcentrum Alm-Poort	vervallen	Algemene middelen	-270
Investering transitie panden opvang Oekraïners	nieuw	Doeluitkeringen	9.642
Rompkrediet Vastgoed	nieuw	Geen Financiering vastgelegd	500
totaal			20.719

Investeringen maatschappelijk nut

bedragen x € 1.000

omschrijving investering	soort investering	dekkingsbron	bruto investering
INV omvormen Skatebaan Beatrixpark		Algemene middelen	-64
INV Spelen 2019-2022 - 661		Algemene middelen	64
INV Ww steiger 30.13 Buenos Airesstraat Havenkom Buiten	aanvullend	Algemene middelen	400
FVA PL 1 LRWW Sport en bewegen	nieuw	Reserves	1.400
INV-VV Touwspringbrug- 2775	aanvullend	Algemene middelen	667
INV-VV Bokspringbrug- 2776	aanvullend	Algemene middelen	437
INV-VV&VRW.Bomen-Essen-973	vervanging	Algemene middelen	360
MIPA 6.1 geluidscherm Brugmark	nieuw	Reserves	160
INV-VV bomen entonderstamproblematiek	verschuiving	Algemene middelen	
INV Ww Verlichting Centrum Al mere Haven	verschuiving	Algemene middelen	
INV Herinrichting Havenkom	aanvullend	Algemene middelen	170
INV Omvormen OVL naar LED	aanvullend	Algemene middelen	450
INV-VV Voetbalbrug- 2013	aanvullend	Algemene middelen	-293
INV-VV Manifestatiebrug- 2035	aanvullend	Algemene middelen	-60
INV-VV Harlingenbrug- 2036	aanvullend	Algemene middelen	-18
INV-VV Giethoornbrug- 2038	aanvullend	Algemene middelen	11
INV-VV Jan Postmabrug- 2532	aanvullend	Algemene middelen	78
INV-VV hoepelbrug- 2766	aanvullend	Algemene middelen	-46
INV-VV Schommelbrug- 2768	aanvullend	Algemene middelen	-9
INV-VV Knikkerbrug - 2770	aanvullend	Algemene middelen	-69
INV-VV Verstoppertjebrug- 2773	aanvullend	Algemene middelen	27
INV-VV Jaap Nippadbrug- 3005	aanvullend	Algemene middelen	67
Aanpassen fietswegbewijzering MIPA 1.23 - 120039	vervallen	Reserves	-200
INV Spelen 2019-2022 - 661	nieuw	Algemene middelen	165
totaal			3.697

Kredieten onderwijshuisvesting

bedragen x € 1.000

	PPN2023	Mutatie	PB2023
2022			
Zeeraket, Muiderduin	8.100	204	8.304
Duinvlinder, Muiderduin	9.028	483	9.511
TOH Almere	100	-180	-80
TOH Poort › Nobelhorst	1.117	-117	1.000
TOH Adriaen Blockstraat	26		26
Marie Curielaan	205		205
Schoolplein Boomgaardweg	50		50
TOH Kraaiennest	17		17
1e bs Oosterwold, De Verbeelding	7.217	299	7.516
1e gymlokaal Oosterwold, De Verbeelding	1.659	69	1.728
<i>Totaal 2022</i>	<i>27.520</i>	<i>757</i>	<i>28.277</i>
2023			
internationale campus	19.939	686	20.625
Heliumweg (Prisma)	6.600	177	6.777
<i>Totaal 2023</i>	<i>26.539</i>	<i>863</i>	<i>27.402</i>
2024			
ASG, 3e bs Nobelhorst	9.968	125	10.093
MLF VO, Nobelhorst	16.904	68	16.972
MLF sporthal, Nobelhorst	11.149	669	11.818
<i>Totaal 2024</i>	<i>38.020</i>	<i>863</i>	<i>38.883</i>
2025			
IHP Stedenwijk	19.868	0	19.868
IHP Molenbuurt	0	13.309	13.309
ASG, 3e bs Nobelhorst	0	0	0
2e gymlokaal Oosterwold, Vrijeschool	1.736	0	1.736
2e bs Oosterwold, Vrijeschool	9.292	0	9.292
3e bs Oosterwold, ASG	9.374	-9.374	0
3e gymlokaal Oosterwold, ASG	1.736	-1.736	0
Europakwartier Oost	9.104	0	9.104
IHP Baken Stad College	0	27.527	27.527
<i>Totaal 2025</i>			
2026	0	0	0
4e bs Nobelhorst	9.104	0	9.104
IHP Meergronden		0	34.335
3e bs Oosterwold, ASG		9.374	9.374
3e gymlokaal Oosterwold, ASG	0	1.736	1.736
<i>Totaal 2026</i>	<i>43.439</i>	<i>11.110</i>	<i>54.549</i>
Eindtotaal	186.628	43.319	229.948

6.4 Opvolging aanvaarde moties

Perspectiefnota 2022

RG-139 Solvabiliteitsratio

Het college wordt verzocht om samen met de andere deelnemers van de 6 gemeenschappelijke regelingen een gewenst solvabiliteitsratio af te spreken, en om af te spreken dat de winst waarmee deze ratio wordt overschreden terugvloeit naar de deelnemende gemeenten. En om de raad hierover te informeren in het kader van de doorontwikkeling van het risicomanagement en de algemene reserve.

We kunnen ons vinden in de gedachte achter de motie. We werken al met een ratio van 10% voor de gesubsidieerde instellingen als plafond. Voor de gemeenschappelijke regelingen hebben we nog niet zulke afspraken. We hebben de ratio's en risico's van de gemeenschappelijke regelingen in kaart gebracht. We hebben ook aandacht voor het weerstandsvermogen. Dit geeft aan in hoeverre partijen hun risico's kunnen betalen als deze zich voordoen. Dit willen we ook meenemen. We hebben eerder aangegeven om u voor de Programmabegroting 2023 met een raadsbrief uitgebreid te informeren. We hebben u nog geen raadsbrief gestuurd. We nemen het verzoek om een solvabiliteitsratio mee in de actualisatie van de kadernota Verbonden Partijen. We verwachten u hierover in 2023 verder te informeren.

Programmabegroting 2022

RG-380 Houd de bewaakte fietsenstallingen bewaakt

De motie draagt het college op om samen met partners in het centrum te zoeken naar een manier om in ieder geval één fietsenstalling bewaakt te houden zodat de mensen die er werken, daar kunnen blijven werken. En om in overleg te treden met de partners in het centrum van Almere om te komen tot een integraal plan wat betreft het aanbieden van dienstverlening in het centrum.

Wij hebben de afgelopen maanden verschillende gesprekken gevoerd met de ondernemersvereniging Almere Centrum. Helaas is hieruit geen mogelijkheid naar voren gekomen om een fietsenstalling bemenst te houden. De ondernemersvereniging heeft aangegeven hiervoor geen middelen beschikbaar te hebben. Er is begrip voor de situatie, maar men laat het faciliteren van de fietsvoorziening aan de gemeente over. De afgelopen jaren zijn er geen werkervaringsplekken in de fietsenstalling ingevuld. Er zijn momenteel voldoende werkervaringsplekken elders in de stad. De huidige bemensing in de stalling is volledig ingehuurd via Tominggroep en bestaat uit reguliere werkplekken. De Tominggroep geeft aan dat voor deze mensen werk blijft, zij kunnen elders worden ingezet.

De bezuiniging betekent overigens niet dat de fietsenstallingen niet meer bewaakt zijn. De fietsenstallingen kunnen straks 24 uur per dag, zeven dagen per week openblijven met camerabewaking en automatische toegangscontrole. We hebben hiermee uitvoering gegeven aan de motie.

RG-381 Versnelling woningbouw

De motie draagt het college op om voor eind 2021 met een voorstel te komen voor een versnelling van het bouwtempo voor de aantallen nieuwbouw uit de Woonvisie (24.500) en dit uiterlijk in januari 2022 aan de raad voor te leggen. En om in dit voorstel te streven naar het realiseren van 15.000 woningen in 2021-2025. Dat we met marktpartijen (zoals het consortium van GoedeStede/BPD/Van Wijnen) in gesprek gaan over een aanpak die grootschalige realisatie van nieuwbouwwoningen mogelijk maakt. En dat het college een aangepaste gebiedsverdeling maken waar deze versnelde woningbouw kan worden gerealiseerd waarbij het voor de hand ligt eerst te kijken naar de gebieden in Almere met een lage woningdichtheid.

Het bestrijden van de woningnood is een topprioriteit en dus is versnelling van de woningbouw hard nodig. We investeren met deze Programmabegroting in versnelling van de woningbouw door prioriteit te geven aan grootschalige projecten en brengen de menskracht die nodig is voor deze opgave op niveau. Bij gronduitgifte gaan we sturen op versnelling. Ons doel is niet alleen grondopbrengstmaximalisatie, maar het snel bouwen van woningen voor Almeerse woningzoekenden. We informeren u hier binnenkort uitgebreider over.

RG-390 Kaderstelling, sturing en controle van verbonden partijen

De motie draagt het college op om de kadernota Verbonden Partijen voor de behandeling van de programmabegroting 2023 te actualiseren en daarbij te betrekken dat de raad voorafgaand aan het opstellen van een nieuw kader in de gelegenheid wordt gesteld zijn wensen te uiten m.b.t. governance, risicobeheersing en informatievoorziening. En om in de paragraaf Verbonden Partijen een volledig overzicht van activiteiten en prestaties op te nemen die zijn gekoppeld aan de doelstellingen van de gemeente, zodat het functioneren van verbonden partijen gevolgd en gecontroleerd kan worden. Bij afwijking daarvan, of bij het aanbieden van onvolledige informatie, dient een verklaring te volgen waarom deze informatie ontbreekt. Op 1 juli 2022 treedt de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking. Vanaf dat moment krijgen gemeenteraden meer mogelijkheden om hun kaderstellende en controlerende rol binnen de samenwerkingsverbanden te versterken. Wij vinden het verstandig om onze kadernota Verbonden Partijen te actualiseren op basis van deze nieuwe regelgeving. We zullen u betrekken bij het opstellen van een nieuw kader en een overzicht van activiteiten en prestaties. We verwachten dit in 2023 uit te werken en op te stellen.

Perspectiefnota 2023

RG-127/2022 Samenwerking met AIB stopzetten

De motie draagt het college op om de samenwerking met aib per 2023 stop te zetten en de raad vóór de behandeling van de programmabegroting 2023 proactief te informeren over de gang van zaken omtrent dit proces.

We zijn het met u eens dat de samenwerking met aib te weinig zichtbare resultaten heeft opgeleverd. Hiervoor hebben we in het verleden met het aib afgesproken dat we daarom onze bijdrage halveren. Met deze motie draagt u ons op de samenwerking stop te zetten. We verwachten het gesprek hierover later dit jaar af te voeren. We zullen u zodra we hier meer over weten over informeren.

RG-125/2022 Actieplan tegen discriminatie

De motie draagt het college op om samen met partners, zoals Bureau Gelijke Behandeling Flevoland, te werken aan een lokaal actieplan tegen discriminatie en dit plan binnen 6 maanden vanaf heden aan de raad voor te leggen.

Wij vinden het net als u belangrijk om discriminatie tegen te gaan. Dit doen we al. In 2019 hebben we namelijk het Actieprogramma 'Almere voor iedereen, door iedereen' opgesteld. Met dit actieprogramma bestrijden we discriminatie, bijvoorbeeld op de stagemarkt en op de woningmarkt. Ook hebben we de reguliere subsidie aan Bureau Gelijke Behandeling Flevoland per 2022 opgehoogd. Hierdoor kunnen zij meer inzetten op preventie. Het Actieprogramma loopt tot en met 2022. We vinden het verstandig het actieplan eerst te evalueren. Wij kunnen dus niet voldoen aan uw verzoek om binnen zes maanden met een nieuw plan te komen. We willen goed kijken naar een nieuw actieplan en onderzoeken wat hierin nodig is. Hier zullen we ook de gemeenteraad bij betrekken.

RG-128 Meer zicht op de risico's binnen de jeugdhulp

De motie draagt het college op om voor de tweede kwartaalrapportage met een complete rapportage jeugdhulp te komen. Hierin moet worden opgenomen welke maatregelen al getroffen zijn, wat hiervan de financiële resultaten zijn en welke effecten we nog kunnen verwachten op kwaliteit en kosten en een visie over hoe de verwachte knelpunten worden opgelost. Hierbij moeten ook de effecten van de aanstaande inkoop jeugdhulp worden betrokken. En om de uitkomst hiervan met de raad te bespreken.

We werken aan de rapportage jeugdhulp, zoals de gemeenteraad ons heeft opgedragen met de motie. Dit geeft inzicht in het effect van de ingezette maatregelen. Gezien de omvang van de rapportage is het niet mogelijk gebleken de rapportage af te ronden voor de tweede en ook niet voor de derde kwartaalrapportage. Zodra de rapportage gereed is zullen we de uitkomsten met u delen. We verwachten de eerste resultaten te delen begin 2023.

RG-130 Speelhaven

De motie roept het college op om de bezuiniging per 2023 terug te draaien voor in ieder geval 4 jaar en daarbij rekening te houden met inflatie. Verder roept de motie op om in samenwerking met De Schoor en inwoners te onderzoeken hoe De Speelhaven na deze periode open en beheerd kan blijven en hoe de openingstijden verruimd kunnen worden.

In de tweede kwartaalrapportage is de bezuiniging teruggedraaid. Hiermee is voldaan aan de oproep uit de motie. Verder is er een plan vanuit De Schoor in ontwikkeling voor de openstelling en het beheer van Speelhaven. Waar nodig zullen wij hen daarin helpen. Maar we zijn ook van mening dat de Schoor dit het beste zelf kan. Zij kennen de mensen en hebben de benodigde expertise en ervaring. Uiteraard zullen we de gemeenteraad hierover blijven informeren.

6.5 Uitgangspunten en eenheden

Ons financieel perspectief wordt sterk beïnvloed door de groei van de stad. De financiële vertaling daarvan vindt plaats aan de hand van vele kengetallen. Deze kengetallen hebben we op basis van geschetste ontwikkelingen en/of prognoses in het voorjaar vastgesteld. Onderstaand treft u de belangrijkste kengetallen aan.

Woningproductie

Op 1 januari 2022 bedraagt onze woningvoorraad circa 89.470 woningen. Dat is recentelijk door het CBS vastgesteld. In de tabel hebben we de woningen opgenomen die in de periode 2023 -2026 worden opgeleverd. Op basis van de meest recente scenario's gaan wij ervan uit dat de woningbouw in Almere gestaag voortgang zal vinden. Omdat tussen het moment van grondverkopen en oplevering van de woningen gemiddeld zo'n 1½ á 2 jaar zit, tellen de woningen pas na 2 jaar mee voor het gemeentefonds en de onroerendezaakbelastingen.

Fysieke structuur per 1 januari

	2022	2023	2024	2025	2026
woonruimten (definitie BAG)	89.470	91.657	93.855	96.095	98.348
woningbouwprognose in 't jaar	2.187	2.198	2.240	2.253	2.328
oppervlakte land (in ha)	12.905				
oppervlakte binnenwater (in ha)	2.091				
oppervlakte buitenwater (in ha)	9.881				
oppervlakte bebouwd (in ha)	850	870	890	920	940
oeverlengte (in hectometers)	6.101				
kernen	7				

Inwoners

Het inwonertal is op basis van de meest recente woning- en bevolkingsprognoses geactualiseerd. De tendens is dat de woningbezetting op langere termijn daalt van circa 2,5 inwoners per woning in 2022 naar 2,4 inwoners op langere termijn (2030).

Sociale structuur per 1 januari

	2022	2023	2024	2025	2026
Inwoners	217.802	222.234	226.619	230.774	234.863
Jeugdigen (van 0 t/m 17 jaar)	48.201	48.768	49.515	50.212	50.926
ouderen (65 jaar en ouder)	27.788	29.469	31.113	32.731	34.380
ouderen (tussen 75 t/m 84 jaar)	7.094	7.838	8.501	9.123	9.772

Jongeren en ouderen

Ook de raming van het aantal jongeren en ouderen is gerelateerd aan de woningprognose. De bevolkingsopbouw van Almere naar leeftijd wijkt sterk af van het gemiddelde van Nederland. Almere heeft een relatief jonge bevolking. Hoewel Almere de komende jaren nog een stad blijft met een relatief jonge bevolking, zal de groep '65-plussers' op termijn veel harder (gaan) groeien dan andere leeftijdsgroepen. Zo bedroeg het aantal '65-plussers' op 1 januari 2022 nog 12,76% van de bevolking; in 2026 zal dat oplopen naar 14,64%. Op grond van de meest recente bevolkingsprognose is sprake van 'vergrijzing'. Daarnaast hebben wij de groep '75-84 jarigen' opgenomen. Deze 'ouderen' zijn een belangrijke (kosten)indicator voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Almere heeft relatief weinig '75-84 jarigen'. Het aantal was op 1 januari 2022 ruim 3,3%, maar zal op langere termijn oplopen naar 4,2% (2026).

Leerlingen

In de tabel zijn de leerlingenprognoses voor het onderwijs opgenomen per 1 oktober van het vorig jaar. Deze zijn opgesteld aan de hand van de prognosestatistiek en afgestemd op de prognoses van het aantal

jeugdigen (0 t/m 18 jaar). In 2023 staan de leerlingen vermeld uit het schooljaar 2021-2022. Hierop wordt de reguliere bekostiging gebaseerd.

aantal leerlingen

	2022	2023	2024	2025	2026
basisonderwijs	19.985	19.945	20.096	20.486	20.803
leerlingen (V)SO-LOM, MLK, IOBK	1.263	1.104	1.271	1.289	1.304
leerlingen VSO ouder 12 jr incl. ZMLK	884	913	892	898	903
leerlingen VO	12.636	12.621	12.699	12.762	12.762

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De raming van de opbrengst Ozb zijn gekoppeld aan het volume aan woningen en niet woningen. De WOZ-waarde is vastgesteld, met als peildatum 1 januari 2022.

Op 1 januari 2023 begint een nieuwwaarde tijdvak voor de WOZ, met als peildatum 1 januari 2022. Uit de eerste analyse blijkt dat de woningen in Almere – ten opzichte van 1 januari 2022 – gemiddeld met 13% in waarde zijn gestegen en kantoren en utiliteitsbouw (niet woningen) met gemiddeld 1,5%. De ramingen van de WOZ-waarde zijn hierop nog niet aangepast.

WOZ waarde Onroerende zaakbelasting (indicatief na hertaxatie)

	2022	2023	2024	2025	2026
WOZ waarde woningen	28.092	28.712	29.336	29.972	30.611
WOZ waarde niet woningen	3.725	3.777	3.829	3.880	3.932

Riool- en afvalstoffenheffing

Dit betreft de raming van het aantal objecten dat is/wordt meegenomen bij de begijfering van de heffing. Deze ramingen zijn nu bijgesteld op de ramingen van de woningbouwprognose. Deze ramingen stellen we jaarlijks bij de Perspectiefnota bijgesteld.

Objecten rioolheffing - afvalstoffenheffing

	2022	2022	2023	2024	2025
objecten rioolheffing	94.491	96.631	98.879	101.150	103.475
objecten afvalstoffenheffing	87.573	89.715	91.881	94.077	96.308
wv; éénpersoonshuishoudens	24.520	25.120	25.727	26.342	26.966
wv; meerpersoonshuishoudens	63.053	64.595	66.154	67.735	69.342

Loonprijsbijstelling

Jaarlijks stellen we onze budgetten bij op de loonprijsontwikkelingen. Deze loonprijsbijstelling is nodig om de gemeentelijke taken en diensten op het gewenste kwaliteitsniveau uit te kunnen voeren. Dat doen we via een tweetal indexcijfers, die het Centraal Planbureau hiervoor jaarlijks publiceert. Deze percentages geven een indicatie van de verwachte prijsstijgingen voor het komend jaar. Bij de prijsstijging van de gesubsidieerde instellingen gaan we uit van een mix van loon- en prijsgevoelige uitgaven. Dit in de verhouding 70% lonen en 30% prijzen. En een verrekening over het vorig jaar. Daarbij baseren wij ons op de cijfers, zoals die in de septembercirculaire 2022 zijn opgenomen. Dat hebben we vorig jaar met de instelling afgesproken. De loonprijsstijging over ons gemeentelijk takenpakket bedraagt 8,73%.

Loonprijsbijstelling

waarvoor	Publicatie	2022	2023	totaal
Loongevoelige budgetten	CPB: loonvoet sector overheid	1,70%	3,30%	5,00%
Prijsgevoelige budgetten	CPB: prijs overheidsconsumptie netto materieel	5,90%	5,90%	11,80%
Gesubsidieerde instellingen	CPB: prijs overheidsconsumptie beloning werknemers& netto materieel	1,85%	3,73%	5,58%
Lokale heffingen	CPB: Loonprijsgevoelige uitgaven gemeentelijk takenpakket	4,42%	4,31%	8,73%

6.6 Overzicht incidentele en structurele baten en lasten

In deze bijlage geven we inzicht in de structurele meerjarenbegroting en de incidentele budgetten per programma. In de structurele meerjarenbegroting worden alle incidentele baten en lasten niet meegeteld. Hierdoor blijft het structurele begrotingssaldo over.

We hebben een structureel sluitende begroting

Alleen in 2023 is er geen sprake van een reëel sluitende begroting. Het tekort in dit jaar is wel zeer beperkt. In de jaren 2024 en 2025 is er een fors structureel overschot dit komt vooral doordat

- Het Rijk in deze jaren veel accres beschikbaar stelt. In 2026 daalt het accres, vanaf 2027 is er helemaal geen zekerheid over de hoogte van het accres.
- Er in het coalitieakkoord veel incidenteel beleid wordt gevoerd

In de tabel hieronder staat wat het structurele begrotingsresultaat per jaar is.

bedragen x € 1 miljoen

	2022		2023		2024		2025		2026	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
exploitatie										
01 Wonen	148,8	181,9	198,1	191,9	207,3	200,0	245,7	240,0	176,2	171,6
02 Openbare ruimte	99,9	73,5	123,8	78,7	124,4	79,7	119,6	81,6	120,5	83,3
03 Veiligheid en handhaving	35,9	15,3	39,5	10,8	38,8	12,1	38,8	12,1	38,7	10,7
04 Dienstverlening	21,8	3,9	23,4	3,2	20,9	3,4	21,1	3,4	20,9	3,6
05 Diversiteit en inclusie	9,9	9,0	9,6	8,6	9,4	8,4	9,0	8,0	8,8	7,7
06 Economie	11,2	0,5	14,5	0,5	10,8	0,5	10,3	0,5	8,3	0,5
07 Onderwijs	60,9	27,9	55,4	20,2	57,7	20,1	58,8	19,5	54,2	18,8
08 Gezondheid	38,9	2,8	41,7	3,1	42,1	3,1	42,2	3,1	42,1	3,1
09 Sociale voorzieningen en zorg	295,1	177,9	257,4	150,8	248,8	159,6	249,9	161,1	251,8	162,0
10 Jeugdzorg	89,8	11,0	100,3	1,3	98,4	1,3	93,2	1,3	91,3	1,3
11 Dierenwelzijn	0,4		0,7		0,7		0,7		0,6	
12 Ontwikkeling van de stad	37,6	17,8	39,3	17,0	34,1	17,0	31,8	17,0	28,2	17,0
13 Klimaat en milieu	6,0	3,4	13,5	2,5	12,0	0,1	9,8	0,1	5,6	0,1
14 Sport	16,2	5,3	20,4	4,8	20,7	4,8	18,2	4,8	18,2	4,8
15 Kunst en cultuur	36,7	9,4	46,8	11,1	42,4	9,2	37,9	9,2	33,0	9,2
16. Overhead en bedrijfsvoering	98,9	12,5	85,2	1,2	86,4	0,8	83,6	0,5	81,9	0,5
17. Financiën	13,7	492,4	17,9	516,3	26,6	536,6	47,8	563,3	56,3	540,3
Totaal exploitatie	1.021,7	1.044,7	1.087,4	1.022,1	1.081,5	1.056,6	1.118,2	1.125,3	1.036,3	1.034,2
reserve	153,8	157,6	51,6	69,6	39,4	50,3	38,3	36,3	23,4	17,5
totaal begroting	1.175,5	1.202,3	1.139,0	1.091,7	1.120,9	1.106,9	1.156,5	1.161,6	1.059,7	1.051,7
af: incidentele baten en lasten										
exploitatie	302,8	281,2	292,8	223,1	262,4	216,7	273,8	254,7	179,1	168,1
reserve	134,9	154,4	42,1	65,5	30,1	46,2	28,4	32,2	12,8	12,7
structurele begroting	737,8	766,7	804,1	803,2	828,4	844,1	854,3	874,7	867,8	870,8
structureel begrotingssaldo		28,9		-0,9		15,7		20,5		3,0

Incidentele baten en lasten zijn activiteiten die we voor een beperkte periode uitvoeren

Het gaat deels om eenmalig beleid. Ook zijn er een aantal grote activiteiten die ook incidenteel zijn. Dit zijn:

- de Floriade
- de grondexploitatie,
- de verkoop en ontwikkeling in Oosterwold.
- het Fonds Verstedelijking Almere

In de tabel hieronder staan de incidentele baten en lasten per programma.

bedragen x € 1 miljoen

	2022		2023		2024		2025		2026	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
exploitatie										
01 Wonen	139,3	177,8	187,6	187,8	196,8	195,8	234,8	235,9	165,5	167,4
02 Openbare ruimte	3,2	0,4	5,1		6,3		2,2		0,2	
03 Veiligheid en handhaving	2,8	2,8	1,9	0,1	1,5	1,4	0,8	1,4	0,8	
04 Dienstverlening	2,3	0,8	3,4		0,8		0,8		0,6	
05 Diversiteit en inclusie	0,0	0,0								
06 Economie	4,4	0,1	7,3	0,1	3,7	0,1	3,2		1,2	
07 Onderwijs	13,9	6,1	8,1	1,3	9,2	1,3	7,9	0,6	0,3	
08 Gezondheid	1,3	0,2	0,7		0,7		0,3		0,3	
09 Sociale voorzieningen en zorg	68,8	29,9	23,0	2,8	4,2	2,0	1,4	1,3	1,4	0,7
10 Jeugdzorg	3,6	0,1	2,7	0,1	0,3					
11 Dierenwelzijn	0,1		0,3		0,3		0,3		0,2	
12 Ontwikkeling van de stad	17,2	0,5	19,1	0,4	13,1		10,8		7,2	
13 Klimaat en milieu	3,8	3,3	10,3	2,5	7,3	0,1	5,1		1,1	
14 Sport	1,3	0,8	4,1		4,0		0,3			
15 Kunst en cultuur	6,4	1,0	13,0	1,9	8,8		4,3		0,4	
16. Overhead en bedrijfsvoering	25,4	11,4	5,7	0,2	5,4		1,8		0,0	
17. Financiën	9,1	46,2	0,5	26,0		16,1		15,6		
Totaal exploitatie	302,8	281,2	292,8	223,1	262,4	216,7	273,8	254,7	179,1	168,1
reserve	134,9	154,4	42,1	65,5	30,1	46,2	28,4	32,2	12,8	12,7
totaal begroting	437,7	435,6	334,9	288,5	292,5	262,9	302,3	286,9	191,9	180,9

Een groot deel van de incidentele baten en lasten staan op het programma Wonen staat. Het gaat vooral om de grondexploitatie en Oosterwold. Het FVA verspreidt zich over meerdere programma's, maar is voor een groot deel terug te zien bij het programma ontwikkeling van de stad. De Floriade is opgenomen onder programma overhead en bedrijfsvoering. Verder valt op dat er veel eenmalige kosten staan bij het programma sociale voorzieningen en zorg. Dit gaat vooral om de energietoeslag, de opvang van Oekraïners en andere vluchtelingen en incidentele kosten van de Wmo en re-integratie.

In de totaalbegroting is per programma te zien waar we ons geld aan uit geven.

Geld dat we in reserves stoppen of uit reserves halen is normaal gesproken incidenteel

Het gaat vooral om de inzet van bestemmingsreserves om beleid te kunnen betalen. Ook gaat het om de inzet van de algemene reserves om tekorten af te dekken. In de bijlagen van de programmabegroting is een verloopstaat van de reserves opgenomen. Ook staan per reserve de stortingen en onttrekkingen toegelicht.

Structurele reservemutaties

Reserves waaruit kapitaallasten van investeringen worden betaald mogen structureel worden begroot. Dit zijn de reserves afschrijving investeringen met economisch nut, (afschrijvingen) investeringen in de openbare ruimte en stadhuis en personele huisvesting. Ook zijn stortingen die wij doen voor toekomstige investeringen in de openbare ruimte structureel opgenomen.

bedragen x € 1 miljoen

	2022		2023		2024		2025		2026	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Afschrijving investeringen openbare ruimte	0,6	2,7	1,2	2,7	1,9	2,7	2,5	2,7	3,1	2,9
Afschrijvingen Investerings	0,1	0,5	0,1	1,5	0,1	1,5	0,1	1,5	0,1	0,4
Investerings openbare ruimte	17,3		7,1		6,2		6,2		6,2	1,5
Reserve Beheer en Onderhoud			0,1		0,1		0,1		0,1	
Reserve MIPA (v/h VSBA)	0,9		1,0		1,0		1,0		1,0	
totaal begroting	18,9	3,2	9,5	4,2	9,3	4,2	9,9	4,2	10,5	4,8

6.7 Reserves

Overzicht reserves

bedragen x € 1.000

naam reserve	saldo per 01-01-2022	bij: overig	bij: rente	af	saldo per 31-12-2022	bij: overig	bij: rente	af	saldo per 31-12-2023
<i>Algemene Reserves</i>	-96.215	24.283		41.220	-113.151			500	-113.651
002 Saldireserve	-27.241	7.283		12.245	-32.203			500	-32.703
086 Buffer	-68.974	17.000		28.975	-80.949				-80.949
<i>Algemene Reserves-grondbedrijf</i>	-88.439	38.502		41.300	-91.237	1.000		200	-90.437
003 Voorlopige resultaten GREX	-312.512				-312.512				-312.512
004 Gerealiseerd weerstandvermogen	224.073	38.502		41.300	221.275	1.000		200	222.075
<i>Bestemmingsreserves</i>	-248.431	117.613	669	129.908	-261.374	50.558	1.340	68.256	-279.756
008 Afschrijvingen investeringen	-6.847	2.938	82	448	-4.372	3.627	112	1.435	-2.229
013 Onderwijs LeerPakket meubilair	-1.897			1.897	-3.794				-3.794
039 Egalisatiereserve verkiezingen	-849			849	-1.698				-1.698
044 Fonds beeldende kunst	-8			8	-16				-16
057 Fonds wijkontwikkeling	-717			737	-1.454				-1.454
063 Stadhuis & personele huisvesting	-335			335	-670				-670
069 Floriade	-458	6.545		6.829	-741			75	-817
070 Reserve MIPA (v/h VSBA)	-8.075	931		2.678	-9.822	978		7.240	-16.084
071 Opkomst bevordering verkiezing	-75			75	-150				-150
072 Incentive erfpacht	-56			56	-112				-112
073 Startersleningen	-300			300	-600				-600
074 Fonds Verstedelijking Almere	-67.203	21.636		42.286	-87.853	18.136		45.490	-115.207
075 Reserve programmabudget raad	-721			490	-1.211	25			-1.186
076 Reserve beheer en onderhoud	-7.173			2.171	-9.344	90		171	-9.425
Reserve sociaal domein	-12.613			3.540	-16.153				-16.153
078 Reserve incidenteel beleid	-4.249			4.249	-8.498				-8.498
080 Frictiereserve	-448			448	-896				-896
081 Egalisatiereserve vennootschapsbelasting	-1.250			1.250	-2.500				-2.500
083 Investerings openbare ruimte	-71.639	29.452		55.524	-97.711	20.645			-77.066
084 Afschrijving investeringen openbare ruimte	-48.919	56.111	587	2.062	4.496	1.228	1.228	2.062	3.028
085 Afschrijving investeringsbijdrage Klokhuys	-5			5	-10				-10
088 Reserve huisvestingsverordening	-1.381				-1.381				-1.381
089 Fonds Stedelijke Vernieuwing	-12.786			3.580	-16.366	4.788		11.753	-23.331
090 Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	-428			91	-519	1.041		30	492
<i>Resultaat</i>	28.975	28.975			57.949				57.949
	28.975	28.975			57.949				57.949
totaal	-404.110	209.372	669	212.427	-407.813	51.558	1.340	68.956	-425.895

6.8 Voorzieningen

Overzicht voorzieningen

bedragen x € 1.000

naam voorziening	saldo per 01- 01-2022	bij: overig	bij: inflatie correctie	af	saldo per 31- 12- 2022	bij: overig	bij: inflatie correctie	af	saldo per 31- 12- 2023
<i>VZ Arbeidskosten gerelateerd</i>	<i>11.922</i>	<i>870</i>	<i>131</i>	<i>1.430</i>	<i>11.493</i>	<i>870</i>	<i>135</i>	<i>664</i>	<i>11.834</i>
201 Wachtgeld voormalig wethouders	629	211		594	246	211		204	252
202 Pensioen voormalig wethouders	10.897	659	131	440	11.247	659	135	460	11.581
204 Nabestaandenpensioen zwembad	80			80					
205 Sociaal statuut culturele instellingen	127			127					
206 Frictievoorziening	189			189					
<i>VZ Bijdragen, Risico's & Verpl</i>	<i>54.764</i>	<i>5.361</i>		<i>12.120</i>	<i>48.005</i>	<i>7.028</i>		<i>6.878</i>	<i>48.155</i>
246 Parkeren stadscentrum oost	4.300				4.300				4.300
252 Kostenverhaal Oosterwold	16.549	5.361		12.120	9.790	7.028		6.878	9.941
253 Grondopbrengst Oosterwold	501				501				501
258 Boscompensatie natuurbescherming	613				613				613
260 Businesscase Floriade BV	28.500				28.500				28.500
261 Expl. busvervoer Floriade BV	4.300				4.300				4.300
<i>VZ Onderhoud & Vervanging</i>	<i>38.146</i>	<i>13.639</i>		<i>13.566</i>	<i>38.219</i>	<i>13.667</i>		<i>20.064</i>	<i>31.822</i>
215 Groot onderhoud onderwijsgebouwen	2.203	1.206		1.365	2.044	1.276		1.504	1.816
217 Vervanging riolering	22.220	4.772		4.844	22.148	4.880		6.252	20.776
218 Rioolherstelprojecten	651	2.266		2.081	836	2.283		2.030	1.089
239 Groot onderhoud gebouwen niet-onderwijs	13.072	5.395		5.276	13.191	5.228		10.278	8.141
totaal	104.832	19.870	131	27.116	97.717	21.565	135	27.606	91.811

6.9 Bestedingsplan groot onderhoud en vervangingen

Inleiding

In dit bestedingsplan staat de planning van het groot onderhoud en vervangingen in de openbare ruimte voor 2023. De basis van het plan voor 2023 is het Meerjarenperspectief Beheer Almere (MPBA).

In 2015 heeft de gemeenteraad - met het vaststellen van de Programmabegroting - ingestemd met de ontwikkeling van dit instrument. Het MPBA is een hulpmiddel om keuzes te maken. We kijken eerst naar de technische noodzaak. Het gaat dan om veiligheid en functionaliteit. Maar we kijken ook naar signalen uit de stad.

Nieuw in het MPBA is een doorkijk voor de middellange termijn van de MPBA-projecten en programma's (normatief). Doel is om voortaan 10 jaar vooruit te kijken. Tot vorig jaar werd er in het MPBA vier jaar vooruit gekeken. Om meer grip te krijgen op toekomstige beheerprojecten, vroegtijdig op zoek te gaan naar het hiervoor benodigde personeel en om beheerprojecten op andere stedelijke programmeringen te kunnen afstemmen, is de behoefte ontstaan om verder vooruit te kunnen kijken om tijdig keuzes te maken. Het komende jaar zal deze meerjarige doorkijk verder worden doorontwikkeld. Voor nu is dit een ambtelijk instrument. De nu voorliggende bijlage biedt alleen inzicht in de projecten voor volgend jaar.

Per gebied (Buiten/Hout, Haven/Poort, Stad en Stedelijk) geven we aan welke projecten er voor komend jaar gepland staan en welke projecten op de reservelijst staan.

Afwegingskader MPBA

Het afwegingskader bestaat uit door ons vastgestelde criteria, op zowel technisch alsook sociaal, economisch en maatschappelijk vlak. Elk criterium heeft een bestuurlijke wegingsfactor meegekregen. De criteria tellen dus niet allemaal even zwaar. De groot onderhoud- en vervangingsprojecten die we afwegen met deze criteria zijn van technische aard of komen voort uit wensen uit de stad.

In 2019 zijn de kaders voor het proces voor het laatst vernieuwd. De criteria zijn toen in lijn gebracht met de bestuurlijke koers. Op basis van de in 2021 vastgestelde Visie openbare ruimte zullen de criteria het komende jaar opnieuw tegen het licht worden gehouden.

Kaders

We hebben het bestedingsplan in lijn met de geldende beleidsnota's opgesteld. Dit zijn de volgende notities:

- de Almere Principles
- de beleidsambities Growing Green Cities
- de Visie openbare ruimte
- de overige vigerende beleidskaders (zoals het Bomenkader en het speelbeleid)

Met de projecten in het Bestedingsplan zorgen we voor een veilige en leefbare stad. Bij de uitvoering van onze werkzaamheden zullen we onze werkzaamheden veilig en efficiënt uitvoeren. We stemmen ons werk zoveel mogelijk af met andere activiteiten in de stad. Dit geldt bijvoorbeeld voor de stedelijke vernieuwingsprojecten in Almere Haven en Buiten.

De projecten voeren we uit binnen het budget voor groot onderhoud en vervangingen.

Voor 2023 komt dit budget, door de toevoeging van € 3 miljoen in verband met het wegwerken van achterstanden, uit op circa € 21,5 miljoen. We geven voorrang aan bestaande afspraken zoals in het MIPA en in de Bestuursopdracht Beheer. Waar mogelijk voeren we projecten uit met cofinanciering.

Reservelijst

Er wordt ook een reservelijst vastgesteld. Binnen het programmajaar kan het voorkomen dat projecten om uiteenlopende redenen niet door kunnen gaan. Met de reservelijst kunnen we snel schakelen. Een deel van deze projecten gaan we wel voorbereiden, maar nog niet aanbesteden. Een ander deel kunnen snel

uitvoeren omdat daar weinig voorbereidingstijd voor nodig is. Deze lijst bestaat uit projecten die buiten het financiële kader van 2023 zijn gevallen. Per gebied is weergegeven welke projecten dit betreft.

Almere Haven / Poort / Pampus

Grootschalig onderhoud woonwijken

Het grootschalig onderhoud in De Marken De Hoven gaat volgend jaar van start. Hierbij zullen we starten met de eerste (riool)werkzaamheden.

Infra

Hiervoor pakken we het project Groot onderhoud revitalisering Centrum Haven op:

- Groot onderhoud asfalt fietspad Mesuripad en Meerveldstraat
- Groot onderhoud asfalt fietspad Fischerpad
- Tussentijds groot onderhoud asfalt Heliumweg
- Groot onderhoud asfalt weg door de Meenten vanaf Terpmeent tot aan Oosterdreef

Groen

We gaan door met het groot onderhoud aan de bomen aan de Westerdreef. Hiermee waarborgen wij de veiligheid. We verbeteren het bomenbestand verder. Dit zorgt ervoor dat de bomen de levensduur bereiken die ze kunnen bereiken.

De werkzaamheden aan de populierenstructuur aan de Brikweg zullen na een jaar uitstel worden opgepakt. Daarnaast verplanten we bomen uit het bomenregister.

Water

Er vinden in 2023 op het gebied van water geen werkzaamheden in dit gebied plaats.

Reservelijst

Als er door vertraging financiële ruimte ontstaat worden reserveprojecten uitgevoerd. In 2023 zijn dit de volgende projecten voor Almere Haven en Poort:

- Groot onderhoud asfalt Gooimeerdijk West
- Groot onderhoud/vervangen asfalt Gooimeerdijk-Oost
- Verbreden/versterken bermen Meesweg en Merelweg

Almere Buiten / Hout

Grootschalig onderhoud woonwijken

De Regenboogbuurt in Almere Buiten is gebouwd tussen 1994 en 1998. De wijk kenmerkt zich doordat het ontwerp is gemaakt vanuit het thema kleur. Landschapsarchitect Hans Laumanns en beeldend kunstenaar Floor van Dusseldorp hebben dit ontworpen. De kleuren in onderdelen van woningen en openbare ruimte zijn op elkaar afgestemd. Het gaat dan om de straatnaamgeving, groenvoorzieningen en het straatmeubilair. De buurt telt circa 2.000 woningen.

De Regenboogbuurt heeft op meerdere plekken te maken met extreme bodemdaling. We moeten de straat ophogen. Anders ontstaat er wateroverlast en zijn de woningen niet meer bereikbaar. Normaal doen we dit met zand. Door het hoge gewicht van zand verzakt de grond daarna weer. Zo komen we nooit van het probleem af. Het geeft ook nog een grote kans geeft op schade aan de riolering. Door het gebruiken van andere materialen en technieken willen we proberen deze schade te verkleinen.

Het grootschalig onderhoud is opgedeeld in vier fasen, waarbij we inmiddels toe zijn aan de laatste fase(n).

Infra

We vervangen meerdere bruggen. De bruggen zijn aan het einde van de levensduur en in slechte staat. In Almere Buiten gaat het om de E.F. van de Banbrug, San Franciscobrug, L. Wijersbrug en Andre Franquinbrug.

Om het asfalt technisch op orde te houden is cyclisch onderhoud nodig. Het uitstellen van cyclisch onderhoud zorgt ervoor dat de deklagen meer slijtage vertonen zoals matige tot ernstige scheur- en spoorvorming. Ook langdurige droogte, hitte en vorst zorgen voor versnelde verslechtering van het wegdek. Van hieruit voeren we de volgende projecten uit:

- Groot onderhoud asfalt Vlotbrugweg eo incl voetpaden en parkeerplaatsen
- Groot onderhoud asfalt omgeving SEC Almere Verlaatweg, Weteringweg, Michauxpad
- Groot onderhoud reparatie scheuren en verzakking Vogeldreef
- Groot onderhoud Molenpark Voet-fietspaden
- Groot onderhoud asfalt Ibisweg
- Groot onderhoud asfalt fietspad Mathieu Cordangpad (vanaf Pirellipad-Bolderweg)
- Groot onderhoud/Vervangen asfalt H Heukelsweg

Groen

Er wordt achterstallig onderhoud verricht in het Polderpark.

Water

We gaan grootschalige baggerwerkzaamheden verrichten in de insteekhaven op bedrijventerrein De Vaart. Deze tot dusver zeer beperkt gebruikte haven gaat door de eigenaar van een aangrenzend perceel worden gebruikt als overslagfaciliteit voor zandtransport via water. Dit heeft de noodzaak aangetoond om nu achterstallig onderhoud te plegen, waardoor we hier nu grootschalig aan de slag moeten.

Zowel het damwand als de deklaag van en bij de Buenos Airessteiger is in slechte staat. Dat betekent dat we in 2023 de damwand en de deklaag vervangen. Hierbij kijken we of de huidige steiger in deze omvang behouden moet blijven of dat deze verkleind kan worden.

Daarnaast gaan we in Almere-Buiten een aantal duikers vervangen.

Reservelijst

Als er door vertraging financiële ruimte ontstaat worden reserveprojecten uitgevoerd.

In 2023 zijn dit de volgende projecten voor Buiten en Hout:

- Verbetering omgeving stationsgebied Oostvaarders
- Vernieuwen trailerhelling Duwweg
- Groot onderhoud asfalt Koppeldreef (weg tussen Rotonde Westelijk Halfgrond en spoorwegonderdoorgang)

Almere Stad

Grootschalig onderhoud woonwijken

In 2023 gaan we verder met de in 2022 gestarte eerste fase van het grootschalig onderhoud in Muziekwijk Zuid. Hierbij hebben we speciale aandacht voor het aanpakken van hittestress en wateroverlast, gezien het huidige brede verharde profiel met weinig groen en bomen in dit gebied.

Infra

We vervangen veel bruggen. De bruggen zijn aan het einde van de levensduur en in slechte staat. In Almere Stad betreft dit de Golda Meirbrug, Touwspringbrug, Knikkerbrug, Verstoppertjebrug, Hoepelbrug, Pijnackerbrug, Omroepbrug en Schipbeekbrug.

Door wortelopdruk is onderhoud noodzakelijk. Denk hierbij bijvoorbeeld aan beschadigingen van de fietspaden en voetpaden.

In het stadscentrum zullen we de ophanging/hekwerken van de betonelementen inspecteren en vervangen waar nodig. Hiermee zorgen we voor de veiligheid van onze inwoners en bezoekers. Het dynamisch afsluiting systeem van de Wijsgeerbaan is vanwege het bereiken van de einde levensduur aan vervanging toe. In 2023 vervangen we deze.

Daarnaast voeren we de volgende werkzaamheden uit:

- Vrijmaken berm busbaan bij Capricciostraat en Rondostraat
- Planmatig onderhoud wegen Randstad 22
- Extra parkeerplaatsen Muziekwijk en Literatuurwijk
- Groot onderhoud vloer Bottelaarspassage Almere Centrum
- Groot onderhoud asfalt fietspad langs L. Armstrongweg, omvormen naar beton
- Groot onderhoud asfalt fietspad noordzijde Veeregracht (vanaf Havendreef tot Voetbalbrug)
- Groot onderhoud asfalt fietspad Madisonpad Waterwijk Noord tussen Karperpoort - IJsselmeerbrug

Groen

We gaan verder met de uitrol van het programma vervangen beplantingsvakken.

Daarnaast voeren we de volgende kleinere groenprojecten uit:

- Planmatig onderhoud bomen Hagevoortdreef, nazorg
- Planmatig onderhoud bomen Hoge Vaart, deel Danswijk- Von Draispad 2e fase
- Planmatig onderhoud Hogering, deel Waterwijk, Muziekwijk, Bouwmeesterbuurt 2e fase
- Ruimte voor bomen Lumierepark Fongerspad

Water

Er vinden in 2023 op het gebied van water geen werkzaamheden in dit gebied plaats.

Reservelijst

Als er door vertraging financiële ruimte ontstaat worden reserveprojecten uitgevoerd.

In 2023 zijn dit de volgende projecten voor Stad:

- Leeghwaterpad, herstellen asfalt voetpaden bij de plas
- Rooseveltbrug Staatsliedenwijk
- Groot onderhoud asfalt Ronde Boegdreef/Hogering/Muziekdreef

Stedelijke opgaven

Infra

Om het asfalt van de busbanen en de halteplaatsen voor de perrons in de busbanen technisch op orde te houden is cyclisch onderhoud nodig. Het uitgangspunt is dat we 1 keer per 12 jaar groot onderhoud uitvoeren. Gelet op de hoeveelheid kilometers busbanen (circa 60 km) plegen we aan 5 kilometer per jaar onderhoud. Verder gaan we bij groot onderhoud aan het asfalt de detectielussen voor de stoplichten (VerkeersRegelInstalaties, oftewel VRI) herstellen en vervangen we enkele bushokjes zodat deze weer een goede en veilige wachtplaats voor reizigers zijn. We vervangen dan ook het reizigersinformatiesysteem.

In de bestuursopdracht, verduurzamen openbare verlichting staat dat we over gaan naar LED, Daarom worden er circa drieduizend armaturen in Almere omgebouwd naar LED. Ook worden verschillende VRI's aan dreven vervangen door intelligente VRI's. Dit bevordert de doorstroming en voorkomt onnodige opstoppen. Daarnaast vervangen we enkele voedingskasten van de openbare verlichting. Hiermee voorkomen we dat de verlichting uitvalt door storingen. Ook wordt verder gewerkt aan het verhogen van de brugleuningen conform de huidige (aangepaste) wetgeving.

Groen

De essentaksterfte is in heel Nederland een probleem en leidt ook in Almere tot een versneld vervangingsprogramma voor essen, zowel als laanboom als in de bosvakken. De essentaksterfte vormt een risico voor de veiligheid. We zijn gestart met het verwijderen en vervangen van deze essen in 2018. De afgelopen periode hebben we dit voortgezet en ook in 2023 loopt dit vervangingsprogramma door. In deze programmabegroting is geld vrijgemaakt om het programma wat te vertragen, zodat bomen iets langer behouden kunnen blijven.

Verder vervangen we bomen die in slechte conditie zijn en kunnen leiden tot onveilige situaties. Ook worden diverse beplantingsvakken vervangen die het einde van de levensduur hebben bereikt.

Water

We voeren de volgende projecten uit:

- We gaan verder met de vervangingsopgave bruggen
- Werkzaamheden overdracht stedelijk water

Spelen

In 2019 is het speelbeleid door de raad vastgesteld. Met dit beleid als uitgangspunt wordt er jaarlijks groot onderhoud gepleegd aan meerdere speeltoestellen en ondergronden van speeltoestellen in de gehele stad.

In 2023 plegen we onderhoud aan de speeltoestellen in:

- Muziekwijk
- Kruidenwijk
- Waterwijk
- Filmwijk
- Ebenezer Howardpark / Laterna Magicapark
- Parkwijk
- Verzetswijk
- De Wierden
- De Marken
- De Hoven
- Seizoenenbuurt
- Landgoederenbuurt
- Regenboogbuurt
- Staatsliedenbuurt

Reservelijst Stedelijk

Er staan voor 2023 geen stedelijke projecten op de reservelijst.

6.10 Afkortingen

A+O	Arbeidsmarkt- en opleiding
ABA	Amsterdam Bay Area
ACM	Almere City Marketing
AGGA	Aanpak gezond gewicht Almere
AiB	Amsterdam in business
AKT	Almere Kenniscentrum Talent
AMIF	Asiel, migratie en integratiefonds
APV	Algemene plaatselijke verordening
ARBO	Arbeidsomstandigheden
ASG	Almeerse Scholen Groep
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
B&W	Burgemeester & Wethouders
bbp	bruto binnenlands product
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstand zelfstandigen
BENG	Bijne Energieneutrale Gebouwen
BIS	(Culturele) basisinfrastructuur
BIZ	Bedrijven-investeringszones
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
boa's	bijzondere opsporingsambtenaren
BRP	Basisregistratie persoonsgegevens
btw	Belasting toegevoegde waarde
BUIG	Gebundelde uitkering
BV	Besloten vennootschap
BVO	bruto vloeroppervlakte
BZK	Ministerie van Binnenlandse zaken
CAA	Circulair Ambachtscentrum Almere
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIO	Chief Information Officer
CO2	Koolstofdioxide
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
CPB	Centraal Plan Bureau
CV	Commanditaire vennootschap
DigiD	Digitale Identiteit
DIV	Digitale informatie voorziening
DNA	Desoxyribonucleïnezuur
DO	Definitief Ontwerp
ECB	Europese Centrale Bank
Egw	Wet gemeentelijke watertaken
EMU	Economische en Monetaire Unie
ERD	Eigenrisicodragerschap
etc.	et cetera
EU	Europese Unie
EZ	Economische zaken
F&C	Finance en Control
FC	Football Club
FIDO	Financiering decentrale overheden
FSV	Fonds Stedelijke Vernieuwing
fte	voltijd formatie eenheden
FVA	Fonds Verstedelijking Almere
G40	Netwerk van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners
GBA	Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens
GDI	Generieke Digitale Infrastructuur
gft	Groente-, fruit- en tuinafval

GGD	Gemeentelijke (Gemeenschappelijke, Gewestelijke); Gezondheidsdienst Dienst voor Openbare (overheids) gezondheidszorg van één of meerdere samenwerkende gemeenten
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio
GIDS	Gezond in de stad
GIP	Gemeentelijk investerings programma
GR	Gemeenschappelijke regeling
GreX	Grondexploitatie
GREX	Grondexploitatie
GRGO	Gemeenschappelijke Regeling Gebiedsontwikkeling Oosterwold
GRP	Gemeentelijk Riool Plan
havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
Hbo	Hoger beroepsopleiding
hbo	Hoger beroepsopleiding
HR	Human resource
HRM	Human resource management
HVC	Huisvuilcentrale
HVV	Huisvestingsverordening
I&P	Informatie en processen
IB	incidenteel beleid
IbbA	Ik bouw betaalbaar in Almere
IBT	Interbestuurlijk Toezicht
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IFA	Investeringsprogramma Flevoland-Almere
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKC	Integraal Kind Centrum
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IPS	Individuele Plaatsing en Steun
IRS	Interest Rate Swape
JAMES	Jongeren in Almere met een stem
jGGZ	jeugd geestelijke gezondheidszorg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KAF	Kunstlinie Almere Flevoland
Kca	Klein chemisch afval
KCC	Klantcontactcentrum
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten
KOT	Kinderopvangtoeslag
LFGC	Low Food Gastronomy College
LHBTI	Lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersekse
LHBTIQ+	lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, intersekse, queer en andere (non-binnaire) seksuele en genderidentiteiten
LIOR	Leidraad inrichting openbare ruimte
LTA	Landelijk Transitie Arrangement
m.b.t.	met betrekking tot
MAP	Module Arbeid en Participatie
mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MIPA	Meerjaren infrastructuurprogramma Almere
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte & Transport
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MKBDoor gaan	Midden- en kleinbedrijf Doorgaan
Mo/Vo	Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang
MO- platform	Maatschappelijke ondersteuningsplatform
MPBA	Meerjarenperspectief Beheerexploitaties Almere
MPGA	Meerjaren Perspectief Grondexploitaties Almere
MPVA	Meerjaren Perspectief Vastgoed Almere
MRA	Metropoolregio Amsterdam

MS	Microsoft
MT	Management team
MVA	Materiële Vaste Activa
NEN	Nederlandse norm
NS	Nederlandse Spoorwegen
NV	Naamloze Vennootschap
o.a.	onder andere
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OAT	Ondergronds Afvaltransportsysteem
OBS	Openbare basisschool
OC	onafhankelijke clientondersteuning
OCO	onafhankelijke clientondersteuning
OFGV	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OHV	Onderwijshuisvestingsplan
OJA	Onderwijs jeugdhulp arrangementen
OLP	Onderwijsleerpakketten
OMALA	Ontwikkelingsmaatschappij Airport Lelystad Almere
OMS	Openbaar meldsysteem
OOV	Openbare orde en veiligheid
OSS	Ondersteuning schuldstabilisatie
Ozb	Onroerendezaakbelasting
PGB	Persoonsgebonden budget
pm	Pro memorie
pmd	Plastic verpakkingen, blik/metaal en drankenkartons
PO	Particulier Opdrachtgeverschap
POK	Planontwikkelkosten
PVT	Participatie verklaringstraject
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RES	Regionale Energie Strategie
RG	Raadsgriffie
RIB	reserve incidenteel beleid
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertise Centrum
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROC	Regionaal opleidingscentrum
RRAAM	Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer
RV	Raadsvoorstel
RVB	Rijksvastgoedbedrijf
RvC	Raad van Commissarissen
RVS	Regionale Veiligheidsstrategie
RWF	Regionaal Werkbedrijf Flevoland
SAF	Samenwerking Afvalketen Flevoland
SBAB	Samen Bouwen aan Bereikbaarheid
SCAN	Seismische Campagne Aardwarmte Nederland
SDE	Stimulering duurzame energie
SiSa	Single information, Single audit
SROI	Social Return On Investment
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SVN	Stichting Volkshuisvesting Nederlangs
SWPA	Stedelijk woningbouwprogramma
TAS	Toekomstbestendig afvalinzamelsysteem
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
TV HNL	Tennisvereniging Het nieuwe land
UR	Urgentieregeling
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VMCA	Vrijwilligers en Mantelzorg Centrale Almere
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
vof	vennootschap onder firma

VOG	Verklaring omtrent het gedrag.
VON	Vrij op naam
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRF	Veiligheidsregio Flevoland
VRI	Verkeersregelinstallatie
Vso	Vaststellingsovereenkomst
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VTU	Voorbereiding, toezicht en handhaving
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
vwo	Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WGA	Wet gedeeltelijk arbeidsgeschikten
Wgs	Wet gemeentelijke schuldverlening
Wion	Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten
Wkb	Wet Kwaliteitsborging
WLF	Woonlastenfonds
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Wnra	Wet normalisering rechtspositie ambtenaar
WOAB	Woningabonnement
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wvggz	Wet verplichte gezondheidszorg
ZKV	Ziektekostenverzekering
ZLF	Zelfstandigenloket Flevoland
ZPO	Zelfstandige programmaorganisatie
zzp	Zelfstandige zonder personeel

